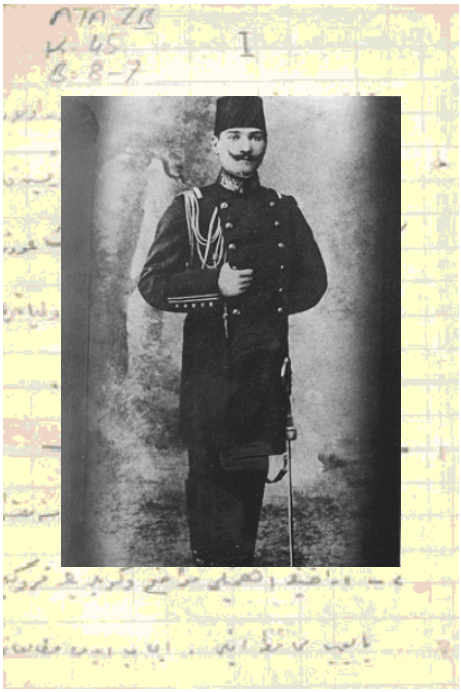
T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

ATATÜRK'ÜN NOT DEFTERLERİ V

Genelkurmay ATASE ve Genelkurmay Denetleme Başkanlığı Yayınları

ANKARA
GENELKURMAY BASIM EVİ
2005

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

ATATÜRK'ÜN NOT DEFTERLERİ V

MUSTAFA KEMAL'İN
1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI
KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLAR İLE
1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU
GÜNLÜK NOTLARI

Genelkurmay ATASE ve Genelkurmay Denetleme Başkanlığı Yayınları

ANKARA
GENELKURMAY BASIM EVİ
2005

TÜRK SİLÂHLI KUVVETLERİ
ATATÜRK ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ (ATAREM)
BİLİM KURULU BAŞKANI
Dr. Hv. Plt. Korg. Erdoğan KARAKUŞ

ATAREM BİLİM KURULU ÜYELERİ
Dr. (E) Tümg. Güngör CEBECİOĞLU
Prof. Dr. Gülnihal BOZKURT
Prof. Dr. M. Cihat ÖZÖNDER
Doç .Dr. Ömer TURAN
Doç. Dr. Yusuf SARINAY
Dr. Öğ. Yb. Ali GÜLER
Dr. Öğ. Yb. Zekeriya TÜRKMEN

YAYIN KURULU
Dr. Öğ. Yb. Zekeriya TÜRKMEN
J. Yzb. Necdet KOPARAN
Tar. Uz. Z. Gülru ÇELEN
Tar. Uz. Aydın ÖZGÖREN
Tar. Uz. Dilek ÇAVUŞ

SUNUŞ

Tarihe yön veren, toplumsal değişimi gerçekleştiren büyük önderler, köklü bir tarihe sahip büyük milletlerin bağrından çıkarlar. Fikir ve düşünceleri ile Türk milletine yön vermiş olan ATATÜRK, kurduğu çağdaş Türkiye Cumhuriyeti ile Türk tarihinde en büyük yenilikleri gerçekleştirmiş, ulusuyla bütünleşmiş bir önderdir.

ATATÜRK, kalıplaşmış fikirlerden uzak duran, milletini bir arada tutarak harekete geçirmesini ve elde tuttuğu kuvveti yararlı kılmasını bilen, gerçekçilikten asla ödün vermeyen, önderlik ettiği ulusun ruh ve vicdanındaki eğilimleri gören ve onu eyleme dönüştüren büyük bir devrimcidir.

ATATÜRK ulusuna, Cumhuriyet'in sonsuza kadar, yaşaması için bağlı kalması gereken ilkeler kadar, gerçekleştirmeye mecbur olduğu hedefleri dünya üzerinde lâyık olduğu şekilde var olmasının yollarını göstermiştir. Onu anlamanın en güzel yolu, göstermiş olduğu hedeflere her geçen gün biraz daha yaklaşmak, ilkelerine sahip çıkmaktır. Büyük ATATÜRK'ü anlamak kadar anlatmak için en bilimsel yol, onu yine onun eserleriyle, çevresiyle, milletiyle, kendine özgü yanlarıyla anlamaya ve anlatmaya çalışmaktır. ATATÜRK'ü gerçek yönleriyle anlamakta takip edilecek en akılcı yol, onun yazdıklarını okumaktır.

ATATÜRK, okuyan, okuduğunu başöğretmen olarak Türk ulusuna öğretmeye çalışan, ulusuyla bütünleşmiş bir önderdir. Önder şahsiyetler ulusların kaderine yön veren kişilerdir. Onlar söyledikleri, yazdıkları ve uygulamaları ile ulusların hafızalarında derin izler bırakan insanlardır.

Nutuk, Türk hitabet sanatının şaheserlerinden biridir. Bu eser, Türk Kurtuluş Mücadelesi'ni veciz bir şekilde anlatır. ATATÜRK'ün Nutuk adlı eserinin dışında, özellikle askerlik konusunda yazmış olduğu eserler, onun genç subaylık döneminde meslekî bilgisinin gücünü ortaya koymaktadır. ATATÜRK ve dönemi ile ilgili araştırmalarda en önemli kaynaklardan birisi, kuşkusuz onun kendi düşüncelerini yansıtan, bizzat kendi kaleminden çıkan notlarıdır. ATATÜRK tarafından kaleme alınan, eserlerin bilimsel olarak incelenip yayımlanması hiç şüphe yok ki yakın dönem Türk tarihinin aydınlatılmasına önemli katkı sağlayacaktır. ATATÜRK'ün Askerî Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) ve Denetleme Başkanlığı Arşivinde bulunan not defterlerinin de bu bağlamda ayrıca değerlendirilmesi ve bilim dünyasına kazandırılması; Osmanlı tarihinin son dönemi ile Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet dönemi tarihimize ışık tutması bakımından özel bir önem arz etmektedir.

ATATÜRK'ün Osmanlıca ve Lâtin harfleri ile kaleme aldığı notları içeren defterler, Türk Silâhlı Kuvvetleri ATATÜRK Araştırma ve Eğitim Merkezi (ATAREM) uzmanları tarafından titiz bir çalışma ile bugünkü yazıya aktarıldıktan sonra değerlendirmeye tâbi tutularak yayıma hazırlanmıştır. Defterlerin bir kısmı onun askerî konularla ilgili değerlendirmelerini ve kısa notlarını içerirken, diğerleri de bunları yazdığı dönemin (1900-1933) önemli siyasî, toplumsal, iktisadî olaylarına ışık tutabilecek değerlendirmeleri içine almaktadır. İç ve dış siyasî, askerî ve toplumsal olaylarla ilgili değerlendirmeler defterlerde ağırlıklı olarak göze çarpan konulardır. Bu defterler incelendiğinde, ATATÜRK'ün bir önder olarak kişiliği, kararlılığı,

olaylar karşısındaki tutum ve davranışı daha açık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Defterler arasında yer alan bir kısım notlar, onun insanî yönünü yani bizlerden biri olduğunu, bizler gibi düşündüğünü ortaya koymaktadır. Bu not defterlerinde ATATÜRK'ün verdiği çok önemli bilgilerin yanında, yaşadığı dönemdeki ruh dünyasının yansımalarını da gözlemlemek mümkündür. Özellikle Kurtuluş Savaşı dönemine ait defterlerde yer alan şiirler ve şarkı sözleri onun, Kurtuluş Savaşı'nın sıkıntılı ortamına rağmen, özel yaşantısını ve ruh dünyasını göstermesi bakımından oldukça ilgi çekicidir. Nitekim ATATÜRK'ün not defterlerinin tamamı incelendiğinde de dünya görüşü, olaylar karşısındaki tutum ve davranışı, olayları yorumlayışı ve düşünceleri daha açık ortaya çıkmaktadır.

ATATÜRK'ün not defterleri tarihî açıdan bir sıralamaya tâbi tutulursa; Harp Okulu öğrencilik döneminden başlayıp, yüksek okul devrimini gerçekleştirdiği 1933 yılına kadar uzanan zamanı kapsamaktadır. Defterlerin bir kısmında XVII.-XIX. yüzyıllarda yapılan önemli savaşlara ait bilgiler, Osmanlı-Rus Savaşları (1768-1774; 1877-1878), Osmanlı-Yunan Savaşı (1897), Alman-Fransız Savaşı (1870) ve bunların askerî yönden değerlendirmeleri yer almaktadır. Bu defterlerde yer alan notlar harp tarihini ilgilendiren bilgileri içermektedir.

Devletimizin kurucusu, Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bizzat kendi kaleminden çıkmış olan not defterlerinin ATASE ve Denetleme Başkanlığının bilimsel değerlendirmesiyle yayımlanması bu alandaki boşluğu dolduracağı gibi, konuyla ilgili çalışma yapanlara önemli bir kaynak eser olacak, bilim dünyasına da büyük katkı sağlayacaktır. Bu eser, Cumhuriyet'in 80'inci yıl dönümü münasebetiyle ATASE ve Denetleme Başkanlığının değerli bilim kurulu üyelerinin de katkılarıyla yayıma hazırlanmıştır.

ATASE ve Denetleme Başkanlığı Arşivinde bulunan ATATÜRK'ün not defterlerinden Mustafa Kemal'in 1870-1871 yıllarında yapılan Alman-Fransız Savaşı'nı Değerlendirmesi ve 1905-1908 yılları arasında tuttuğu günlük notlarına ait 2 not defteri bir arada değerlendirilmiştir.

"ATATÜRK'ün Not Defterleri: V (Mustafa Kemal'in 1870-1871 yıllarındaki Alman Fransız Savaşı'nı Değerlendirmesi ve Mustafa Kemal'in 1905-1908 Yılları Arasında Tuttuğu Günlük Notları)" adlı bilimsel çalışmayı yayıma hazırlayan ATAREM Genel Sekreterliği uzmanlarından Araştırmacı ve Tarih Uzmanları Z. Gülru ÇELEN, Aydın ÖZGÖREN ile Dilek ÇAVUŞ'a teşekkür ederim. ATAREM Yayın Danışma Kurulu tarafından da incelemeye tâbi tutulan bu çalışma, ATATÜRK'le ilgili yapılan bilimsel çalışmalar için önemli bir kaynak eser olarak bilim dünyasına da önemli bir katkı sağlayacaktır.

Erdoğan KARAKUŞ
Dr. Hv. Korgeneral
ATASE ve Dent. Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

İÇİNDEKİLER..... III

ÖN SÖZ..... V

KISALTMALAR..... IX

AÇIKLAMALAR..... XI

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (K: 45-G: 2, K: 45-G: 8)

A. Mustafa Kemal'in 1870-1871 Alman-Fransız Savaşı Konusunda Tuttuğu Notlarının Değerlendirilmesi (K: 45-G: 2)..... 1

B. Mustafa Kemal'in 1905-1908 Yılları Arasında Tuttuğu Günlük Notlarının Değerlendirilmesi (K: 45-G: 8) 3

İKİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 45-G: 2, K: 45-G: 8)

A. Mustafa Kemal'in 1870-1871 Alman-Fransız Savaşı Konusunda Tuttuğu Notlarının Günümüz Türkçesine Aktarımı (K: 45-G: 2)..... 7

B. Mustafa Kemal'in 1905-1908 Yılları Arasında Tuttuğu Günlük Notlarının Günümüz Türkçesine Aktarımı (K: 45-G: 8)..... 37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 45-G: 2 , K: 45-G: 8)

A. Mustafa Kemal'in 1870-1871 Alman-Fransız Savaşı Konusunda Tuttuğu Notlarının Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (K: 45-G: 2)..... 61

B. Mustafa Kemal'in 1905-1908 Yılları Arasında Tuttuğu Günlük Notlarının Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (K: 45-G: 8)..... 245

Zaman Dizini..... 401

DİZİN (Şahıs, yer adları)..... 403

ÖN SÖZ

Prusya, Alman ulusal birliğini kurmak için üç devletle, 1864'te Danimarka ile, 1866'da Avusturya ile Sadowa'da ve son olarak 1870'te Fransa ile Sedan'da savaşmak zorunda kalmıştır. Prusya'nın öncelikle Avusturya'nın siyasal üstünlüğüne meydan okuması gerekiyordu. Bu meydan okumanın temelinde, Danimarka'ya bağlı iki Alman dükalığı olan Schlezwig ile Hollestein yatmaktaydı. 1864 yılında Avusturya ile Prusya, Germen birliği adına Danimarka'ya savaş açmışlar ve zafer kazanarak bu iki dükalığın yönetimini ellerine geçirmişlerdir. Ancak Avusturya özellikle Hollestein'da ayrı bir siyaset izlemeye ve Prusya'yı haklarından yoksun bırakmaya kalkınca, Prusya Başbakanı Otto von Bismarck, akıllıca bir siyaset sonucu Fransa ve Rusya'nın tarafsızlığını sağlayıp Avusturya'ya savaş açmıştır. 1866'da Sadowa'da bu devleti büyük bir bozguna uğratarak Almanya'dan atmış ve 1867'de Prusya'nın denetiminde Kuzey Germen Birliği'ni kurmuştur.

K: 45-G: 2 No.lu defterde, Mustafa Kemal'in 1870-1871 yılları arasında yapılan Alman-Fransız Savaşı'na ilişkin tuttuğu notlar yer almaktadır. Prusya Krallığı'ndan Alman İmparatorluğu'na geçişte ve Alman birliğinin sağlanmasında önemli rol oynayan bu savaşa, Fransa'ya karşı Güney Almanya da birlik göndermiş; iyi bir askerî yönetimle savaş kazanılarak Alsas-Loren bölgesi Fransızlardan alınmıştır. 18 Ocak 1871'de Prusya kralı, Alman imparatoru ilân edilmiş; Bismarck ise Alman şansölyesi ünvanını almıştır. 10 Mayıs 1871'de ise Fransa ile Frankfurt Barış Anlaşması'nı imzalayan Almanya ulusal birliğini kurmuştur.

Mustafa Kemal not defterinin ilk sayfalarında, 1866 Seferi'nden bahsetmektedir. Defterin diğer sayfalarına genel olarak bakıldığında, 45-2 aa sayfasında 1870 Sedan Savaşı'nı başarı ile yürüten komutanlardan bahsedilmekte ve o dönemde kullanılan askerî amaçlı haritaların önemi vurgulanmaktadır. 45-2 aaa ve 45-2 ab sayfalarında, Frankfurt meselesi hakkında görüşler belirtilmektedir. 45-2 aba ve 45-2 aca sayfalarında, 1870'e kadar olan döneme ait ve Bismarck'ın da önemli rol oynadığı siyasî olaylardan bahsedilmektedir. 45-2 ad ve 45-2 aea sayfalarında, Prusya-Fransa Savaşı'nda başlangıçta büyük birliklerin hangi merkezlerde konuşlu oldukları ve kısmen Moltke'nin harekât plânı anlatılmaktadır. 45-2 af ve 45-2 ai sayfalarında, harbin genel durumu hakkında değerlendirmeler yapılmakta ve muhtemel hareket tarzları geliştirilmektedir. 45-2 aia sayfasında, Fransa'nın siyasî durumundan, harbin Fransa'ya karşı değil, Üçüncü Napolyon'a karşı yapıldığından bahsedilmektedir. 45-2 aj ve 45-2 aka sayfalarında, harp için yapılan plânlara devam edilmekte, bir kısım kuvvetlerin nasıl konuşlandırıldığı ve bu konuşlandırmanın Fransa'ya taarruz, Avusturya için savunma niteliği taşıdığı, Moltke'nin asker mevcudunun yanında siyasî ve coğrafî unsurların da dikkate alınması gerektiği şeklindeki değerlendirmesi belirtilmektedir. 45-2 al ve 45-2 at sayfalarında, Avrupa'nın genel siyasî durumu çerçevesinde askerî durum değerlendirilmesi yapılmaktadır. 45-2 ata ve 45-2 av sayfalarında, yapılan askerî durum değerlendirmesinde her ne kadar Avusturya ile savaş yapılmayacağı varsayımı yapılsa da bu ülke için kuvvet ayrılmasının önem taşıdığı, İngiltere'nin bu kapsamda dikkate

alınması gerektiği vurgulanmaktadır. 45-2 ava ve 45-2 az sayfalarında, Fransızların askerî durumunun değerlendirilmesi yapılmakta, Prusya ve Fransa askerî plânları değerlendirilmektedir. 45-2 aza ve 45-2 bba sayfalarında, Fransız birliklerinin harp sahalarına intikalleri, Prusya birliklerinin Fransız topraklarına girdikleri zaman nasıl hareket edecekleri ve muhtemel Fransız taarruzları ele alınmaktadır. 45-2 bc ve 45-2 bf sayfalarında, Prusya II nci ve III ncü ordularının konuşlandırılması ve buna karşılık olarak Fransız birliklerinin hareket tarzları değerlendirilmekte, Berlin'deki birliklerin durumu, bu birliklerin icra ettiği harekâtta demir yollarının önemi vurgulanmakta, Avrupa'daki bu durumun aksine Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki topraklarında demir yolu ağının yaygın olmaması yüzünden birliklerin zamanında ve etkin olarak sevk edilemediği, cephe hattına ulaştırılamadığı belirtilmektedir. 45-2 bfa ve 45-2 bga sayfalarında, harbin sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler yapılmaktadır. 45-2 bga ve 45-2 bh sayfalarında, asıl harbin 15 Temmuz 1870 sabahı verilen seferberlik emriyle başladığı, 19 Temmuz 1870'te Fransızlara resmen savaş ilân edildiği ve bu kapsamda seferberlik hazırlıkları ve savaş ilanı ile ilgili değerlendirmeler yer almaktadır. 45-2 bha ve 45-2 bka sayfalarında ordu komutanlarının birliklerini konuşlandırması ve hareket tarzları anlatılmaktadır. 45-2 bl ve 45-2 bm sayfalarında, öncü birliklerin mevkileri, genel olarak askerî birliklerin sevk edilme tarihleri açıklanmaktadır. 45-2 bm ve 45-2 bo sayfalarında, Moltke'nin birlikleri konuşlandırması ile ilgili değerlendirmeleri ve Moltke'nin idarî hizmetlerinden bahsedilmektedir. 45-2 boa ve 45-2 bu sayfalarında, 28 Temmuzdaki Alman ordusunun durumu, birliklerin konuşlandırılması, Moltke'nin birliklerin konuşlandırılması ile ilgili emirleri ve ilâve talimatları bulunmaktadır.

Bu ciltte ele alınan bir diğer not defteri de (K: 45-G: 8 No.lu defter), Mustafa Kemal'in 1905-1908 yılları arasında tuttuğu günlük notları içermektedir. Genel olarak bakıldığında, defterin 45-8 ae ve 45-8 aea sayfalarında, Mustafa Kemal'in çıktığı seyahatlere dair kısa kısa bilgiler yer almaktadır. Defterin diğer sayfalarında, Mustafa Kemal'in köy ve şehir eşkıyalarına, yani yurt içi bölücülere karşı uygulanması gereken harekâta ilişkin görüşleri, gece ve gündüz yürüyüşleri gibi askerî konularla ilgili notları, Arnavutluk meselesi ve 1871 yılında Alman ulusal birliğinin kurulmasına ilişkin düşünceleri, Mustafa Kemal'in maaşı ve harcama yaptığı yerlerle ilgili notlar, Mustafa Kemalin liste hâlinde tuttuğu kitapların isimleri, yazarları, basım evleri, fiyatları hakkında bilgiler, inşaat hesaplamalarına ait bilgiler ve inşaatlarda çalışacak olan ustalara verilecek ücretlerle ilgili notlar ve ayrıca Tevfik Fikret'in "Sis" adlı şiiri yer almaktadır. Defterin son sayfalarında, Mustafa Kemal'in sağlığı ve yiyeceği öğünlerle ilgili bazı notlar yer almaktadır. En son sayfada ise 29. 4. 934 tarihi ile birlikte Lâtin harfleriyle yazılmış bir yemek mönüsü yer almaktadır.

ATATÜRK'e ait not defterlerinin 34 tanesi ATASE ve Denetleme Başkanlığı Arşivinde bulunmaktadır. Defterlerin bir bölümü, günlük olarak, bir bölümü de askerî, siyasî, toplumsal ortam hakkında meydana gelen gelişmeleri yansıtan ve yorumlayan notlar hâlinde tutulmuştur. Bu bakımdan defterler belirli bir zaman dizini takip etmemektedir. K: 45-G: 2 No.lu defteri ve K: 45-G: 8 No.lu defteri ihtiva eden ve üç bölüm hâlinde ele alınan eserin

birinci bölümünde defterlerin kısa bir değerlendirilmesi yapılmış; ikinci bölümde defterlerin günümüz Türkçesine aktarımı yapılmış; üçüncü bölümde ise defterlerin özgün metinleri ve çevirim yazıları konulmuştur. Çalışmanın sonuna, dizin ve zaman dizini de ilâve edilmiştir.

ATASE ve Denetleme Başkanlığı Arşivi ATATÜRK Koleksiyonları bölümünde yer alan bu defterlerin bilimsel bir şekilde işlenerek araştırmacıların hizmetine sunulması bu alandaki bir boşluğu dolduracağı gibi, ATATÜRK ve dönemiyle ilgili bilimsel çalışma yapanlara da yeni bir ufuk açacaktır.

Zekeriya TÜRKMEN
Dr. Öğ. Yb.
ATAREM Gensek. Vek.

KISALTMALAR

a.g.a.	: Adı geçen arşiv
a.g.e	: Adı geçen eser
ATAREM	: Atatürk Araştırma ve Eğitim Merkezi
ATAZB.	: Atatürk Koleksiyonu (Ziraat Bankasından Gelen Evrak)
Bk.	: Bakınız
Ds.	: Dosya
F.	: Fihrist
G.	: Gömlek
Gnkur. ATASE ve Dent. Arşivi	: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt ve Denetleme Başkanlığı Arşivi
Haz.	: Hazırlayan
K.	: Kutu
Kls.	: Klâsör
No.	: Numara
s.	: Sayfa
TSK	: Türk Silâhlı Kuvvetleri

AÇIKLAMALAR

Batman : Yerine ve malına göre iki okkadan (2566 g) altı okkaya (7698 g) kadar olan ağırlık ölçüsüne verilen ad.

Fırka : Tümen

Hassa : Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç.

Kıyye : Eski ağırlık ölçü birimi, okkaya eşittir. 1 Kıyye = 1283 g

Kile : Yörelere göre değişen hububat ölçü birimi. 1 İstanbul kilesi = 25 kg

1 İbrail kilesi = 100 kg

Liva : Tugay

Mecidiye : Para birimi

Mekâre : Eşya ve levazım nakli için kira ile tutulan hayvanlar için kullanılır. Genelde yük taşımada kullanılan katırlar için bu ifade yer alır.

Miralay : Albay

Müd : Yörelere göre değişen hububat ölçü birimi.

1 Kütahya Müdü = 20 İstanbul Kilesi = 500 kg

1 Diyarbakır Müdü = 16 İstanbul Kilesi = 400 kg

Okka : 1283 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.

Pişdar : Öncü Kuvvet

Şilink : Avusturya para birimi

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(K: 45-G: 2, K: 45-G: 8)

A. Mustafa Kemal'in 1870-1871 Alman-Fransız Savaşı Konusunda Tuttuğu Notlarının Değerlendirilmesi (K: 45-G: 2)

Değerlendirmeye Alınan Defterin Tanıtımı

10 x 15 boyutunda 47 yapraklı bir defterdir. Osmanlıca, rik'a yazısıyla yazılmıştır. Defter, 17 Ocak 1904 (4 Kanun-ı Sani 319) tarihinde yazıma başlanmıştır. 1870-1871 Alman-Fransız Savaşı askerî yönden değerlendirilmiştir. ATASE ve Denetleme Başkanlığı Arşivi, ATATÜRK Koleksiyonu Kataloğu (ATAZB), Klâsör: 45, Gömlek: 2.

Defterin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Viyana Kongresi (1815)'nden sonra parçalanmış olarak varlıklarını devam ettiren milletlerden birisi de Almanlardı. Fransız İhtilâli'nin sonucu olarak ortaya çıkan akımlardan (ulusçuluk, bağımsızlık ve demokrasi) oldukça etkilenen Germen Konfederasyonu'na bağlı 38'e yakın Alman devleti, Prusya'nın öncülüğünde Avrupa'da siyasî birlik sağlama yönünde girişimlere başlamıştır. Prusya'nın iç gümrük birliğini sağlaması, Alman birliğinin kurulması için atılan ilk adım olmuştur.[1] Bu olaylar neticesinde Avrupa güçler dengesinin değişmesine karşı olan Avusturya, Danimarka ve Fransa, Prusya'nın bu tutumu karşısında rahatsız olmuşlardır. Dolayısıyla Prusya, Alman ulusal birliğini kurmak için bir değil, üç devletle, Danimarka, Avusturya ve Fransa ile savaşmak zorunda kalmıştır. Prusya'nın, öncelikle Avusturya'nın siyasal üstünlüğüne meydan okuması gerekiyordu. Bu meydan okumanın temelinde, Danimarka'ya bağlı iki Alman dükalığı olan Schlezwig ile Hollestein yatmaktaydı. 1864 yılında Avusturya ile Prusya, Germen Konfederasyonu adına Danimarka'ya savaş açmışlar ve zafer kazanarak bu iki dükalığın yönetimini ellerine geçirmişlerdir. Ancak Avusturya özellikle Hollestein'da ayrı bir siyaset izlemeye ve Prusya'yı haklarından yoksun bırakmaya kalkınca, Prusya Başbakanı Otto von Bismarck, akıllı bir diplomasi sonucu Fransa ve Rusya'nın tarafsızlığını sağlayıp Avusturya'ya savaş açmıştır. 1866'da Sadowa'da bu devleti büyük bir bozguna uğratarak Almanya'dan atmış ve 1867'de Prusya'nın denetiminde Kuzey Germen Konfederasyonu'nu kurmuştur. Birliğin oluşmasındaki son engel ise Fransa idi. Prusya ile Fransa arasında 1870 yılında yapılan Sedan Savaşı'nda Fransızlar yenilgiye uğramışlardır. Fransa

[1] Rıfat Uçarol; Siyasî Tarih, İstanbul, 1985, Filiz Kitap Evi, s.197.

ile Frankfurt Barış Anlaşması'nı imzalayan Prusya, Alman ulusal birliğini kurmuş; Prusya kralı Alman imparatoru, Bismarck ise Alman şansölyesi ünvanını almıştır.[2] Mustafa Kemal'in bu not defterinde; 17 Ocak 1904'te daha kurmay subaylık stajında iken, 1870 yılında Prusya'nın Fransa ile Sedan Savaşı'nı yapması, bu savaş sonucunda Alsas-Loren'in Fransızlardan alınması ve Alman ulusal birliğinin kurulması süreci ile ilgili tuttuğu notlar yer almaktadır.

Defterin 45-2 aa sayfasında 1870 Sedan Savaşı'nı başarı ile yürüten komutanlar (Daha önce Genelkurmay Başkanlığı yapmış olan General Hezel, General Şazel, General Goltz ve General Moltke)dan bahsedilmekte ve o dönemde kullanılan askerî amaçlı haritaların önemi vurgulanmaktadır. 45-2 aaa ve 45-2 ab sayfalarında, savaşın geçtiği bölgenin orijinal haritası olmaması nedeniyle Mustafa Kemal'in kendisinin yaptığı çalışmalarda 1/200000 ölçekli haritanın kullanıldığı, 1857 yılında General Moltke'nin Genelkurmay başkanı olduğu ve Kırım Harbi'nden kalan hesaplar ile Frankfurt meselesi hakkında görüşler belirtilmektedir. 45-2 aba ve 45-2 aca sayfalarında, 1866'daki Sadowa Savaşı'nda Prusya'nın Avusturya'yı kısa sürede mağlûp etmesi, Lüksemburg meselesi zikredilmekte ve 1870'e kadarki döneme ait olan, Bismarck'ın da önemli rol oynadığı siyasî olaylardan bahsedilmektedir. 45-2 ad ve 45-2 aea sayfalarında, Prusya-Fransa Savaşı'nda başlangıçta büyük birliklerin hangi merkezlerde konuşlandırıldıkları ve kısmen Moltke'nin harekât plânı anlatılmaktadır. Moltke'nin harekât plânında kuvvetleri iki kısma ayırarak bir kısmı ile savunma bir kısmı ile de sınırların dışında taarruz etmeyi plânladığı notlardan anlaşılmaktadır. 45-2 af ve 45-2 ai sayfalarında, savaşın genel durumu hakkında daha önce yaşanan savaşlardan alınan derslerden de yararlanılarak değerlendirmeler yapılmakta ve muhtemel hareket tarzları geliştirilmektedir. 45-2 aia sayfasında, Fransa'nın siyasî durumu ve III. Napolyon'un Fransa üzerindeki nüfuzunu kaybetmesinden, harbin Fransa'ya karşı değil, III. Napolyon'a karşı yapıldığından bahsedilmektedir. 45-2 aj ve 45-2 aka sayfalarında, harp için yapılan plânlara devam edilmekte, bir kısım kuvvetlerin nasıl konuşlandırıldığı ve bu konuşlandırmanın Fransa'ya taarruz, Avusturya için savunma niteliği taşıdığı, durum muhakemesi yapılırken büyük askerlerin sayı üstünlüğünü tercih ettiklerini, Moltke'nin ise asker mevcudunun yanında siyasî ve coğrafî unsurların da dikkate alınması gerektiği şeklindeki değerlendirmesi belirtilmektedir. 45-2 al ve 45-2 at sayfalarında, Avrupa'nın genel siyasî durumu çerçevesinde askerî durum değerlendirilmesi yapılmaktadır. 45-2 ata ve 45-2 av sayfalarında, yapılan askerî durum değerlendirmesinde her ne kadar Avusturya ile savaş yapılmayacağı varsayımı yapılsa da bu ülke için kuvvet ayrılmasının önem taşıdığı, İngiltere'nin bu kapsamda dikkate alınması gerektiği, yapılan değerlendirmeler neticesinde kuvvet çoğunluğu ile Ren bölgesinde tertip

[2] Oral Sander; Siyasî Tarih (İlk Çağlardan 1918'e), İmge Kitap Evi, Ankara, 2000, s.197-198. Fahir H. Armaoğlu; Siyasî Tarih (1789-1960), Ankara, Sevinç Matbaası, 1964, s.172-177.

alınmasının, Şilezya, Saksonya ve Avusturya hatlarında da diğer kuvvetleri toplamanın zaman kazanma bakımından önemi vurgulanmaktadır. 45-2 ava ve 45-2 az sayfalarında, Fransızların askerî durumunun değerlendirilmesi yapılmakta, Prusya ve Fransa askerî plânları değerlendirilmekte, Fransız askerî güçlerinin kuvvetlerini gereğinden fazla böldüklerinden dolayı harbi kaybettikleri anlatılmaktadır. Ayrıca, Prusya'nın seferberlik hazırlıklarının çok iyi olduğu ve nakliyat cetvelleri gibi lojistik desteği hızlandıracak malzemenin kullanılması, tren yollarının yeterli sayıda ve kalitede olmasının savaşın kazanılmasında önemli faktörler olduğu değerlendirilmektedir. 45-2 aza ve 45-2 bba sayfalarında, Fransız birliklerinin savaş sahalarına intikalleri, Prusya birliklerinin Fransız topraklarına girdikleri zaman nasıl hareket edecekleri, Bavyera ve Hamburg bölgelerine ayrılan birliklerin durumları ile kuvvet tasarruf edilebilecek birlikler değerlendirilmekte ve muhtemel Fransız taarruzları ele alınmaktadır. 45-2 bc ve 45-2 bf sayfalarında, Prusya II nci ve III ncü ordularının konuşlandırılması ve buna karşılık olarak Fransız birliklerinin harekât tarzları değerlendirilmekte, Berlin'deki birliklerin durumu, bu birliklerin icra ettiği harekâtta demir yollarının önemi vurgulanmakta, Avrupa'daki bu durumun aksine Osmanlı topraklarında demir yolu olmaması yüzünden birliklerin zamanında ve etkin olarak sevk edilemediği, cephe hattına ulaştırılamadığı belirtilmektedir. 45-2 bfa ve 45-2 bga sayfalarında, savaşın sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler yapılmakta; buna göre, barış zamanında birliklerin eğitim ve manen azamî seviyede tutulmaları gerektiği, önceden savaş plânlarının yapılmasının önemli olduğu, bölgedeki ülkelerin siyasî ve askerî değerlendirmesinin çok iyi yapılmasının gerekli olduğu, iki müttefik ülkenin aynı savaş alanında savaşması gerektiği ve ihtiyat kuvvetlerinin de savaşta etkin olarak kullanılmaları gerektiği açıklanmaktadır. 45-2 bga ve 45-2 bh sayfalarında, asıl harbin 15 Temmuz 1870 sabahı verilen seferberlik emriyle başladığı, 19 Temmuz 1870'de Fransızlara resmen savaş ilân edildiği ve bu kapsamda seferberlik hazırlıkları ve savaş ilânı ile ilgili değerlendirmeler yer almaktadır. 45-2 bha ve 45-2 bka sayfalarında ordu komutanlarının birliklerini konuşlandırması ve hareket tarzları anlatılmaktadır. 45-2 bl ve 45-2 bm sayfalarında, öncü birliklerin mevkileri, genel olarak askerî birliklerin sevk edilme tarihleri açıklanmaktadır. 45-2 bm ve 45-2 bo sayfalarında, Moltke'nin birlikleri konuşlandırması ile ilgili değerlendirmeleri ve Moltke'nin idarî hizmetlerinden bahsedilmektedir. 45-2 boa ve 45-2 bu sayfalarında, 28 Temmuzdaki Alman ordusunun durumu, birliklerin konuşlandırılması, Moltke'nin birliklerin konuşlandırılması ile ilgili emirleri ve ilâve talimatları bulunmaktadır.

B. Mustafa Kemal'in 1905-1908 Yılları Arasında Tuttuğu Günlük Notlarının Değerlendirilmesi (K: 45-G: 8)

Değerlendirmeye Alınan Defterin Tanıtımı

7,5x10,5 boyutunda 46 yapraklı bir defterdir. Osmanlıca, rik'a yazısıyla yazılmıştır. Defterde yurt içi bölücü kuruluşlara karşı uygulanması gereken harekâtın ayrıntılı olarak anlatıldığı bir bölüm, inşaatla ilgili

hesaplamalar, Mustafa Kemal'in okuduğu bazı kitaplara ait bir çizelge ve çeşitli özel konularda aldığı notları yer almaktadır. Defter (K: 45-G: 8); ATASE ve Denetleme Başkanlığı Arşivi, ATATÜRK Koleksiyonu Kataloğu (ATAZB)'nda bulunmaktadır.

Defterin İçerik Açısından Değerlendirmesi

Mustafa Kemal'in 1905 yılında Portsaid limanından İstanbul'a dönüşüne ait tuttuğu notları kapsamaktadır. Ayrıca bu defterde yurt içi bölücü kuruluşlara karşı uygulanması gereken harekâtın ayrıntılı anlatıldığı bir bölüm bulunmaktadır. Bir Osmanlı subayı olarak Mustafa Kemal'in çeşitli askerî konular hakkında neler düşündüğünü anlatması bakımından önemli bir defterdir.

Defterin ikinci sayfası 8 aa'da "1. Hukukunu ve vatanını korumaya hazır olan bir millet silâhlanmalıdır. 2. Atalarımızın ezici kuvveti Osmanlıların geçmişinin dünyaya bıraktığı şöhreti şanı, 3. Atalarımızın kazandığı şanı nasıl koruyabiliriz? 4. Savaşın tekniği tabiatın kuralları idi. Daima o hâlde niçin çalışmalı?" cümleleriyle Mustafa Kemal Osmanlının son dönem ruh yapısı içerisinde vatanın korunması, Osmanlının geçmişteki gücünü tekrar elde etmeye yönelik duygularını yansıtmaktadır.

Mustafa Kemal, 8 aaa'dan 8 ae'ye kadar olan bölümde: Bir subayın sevk ve idare kabiliyetinin nasıl olması gerektiğini, arazide keşif hareketlerinde yapması gerekenleri anlatmaktadır.

8 aea'da "saat 11, gündüz Portsaid'den hareket; hareket saat 3, gündüz İskenderiye'ye varma. 11 saat, İskenderiye'den hareket, Pire'ye varma. 5'te Pire'den hareket" notlarıyla Mustafa Kemal'in, seyahat plânı çıkardığı anlaşılmaktadır.

8 af ve 8 afa'da "Bir bölüm arazinin asayişini sağlamaktan sorumlu olan bir subayın ilk icraatı mıntıkasını karış karış gezmek, eksikleri not defterine kaydetmek, geri döndüğünde yetkisinde olan değişikleri yapmak, yetkisinde olmayanları üstlerine bildirerek izin almaktır.

- Mevkinin ve arazinin sür'atle değerlendirilmesi

1- Gezdiği araziyi hâl ve seyrettikten sonra teftiş etmek

2- Arazinin önemli yerleri ve köprülerin şekillerini çizip muhafaza etmeli. Gereken hususlar bir kenara yazılmalı. Bölgesi dâhilindeki köylerin sayıları hariç nüfusu, bina, düşünce ve istekleri ile hâl ve durumlarını defterine kaydetmeli." Mustafa Kemal, bir subayın görev sahası olan yerlerde başarılı olması için yapması gerekenler hakkında tavsiye niteliğinde notlar almıştır.

8 afa'dan 8 ak'a kadar olan notlarda Mustafa Kemal, Çete Savaşları başlığı altında 1. Göz önüne alınacak hususlar, 2. Gece yürüyüşleri, 3. Yeri belli olan eşkıyaya hareket alt başlıklarıyla yurt içi bölücülere karşı uygulanması gereken harekâtın ayrıntılarını anlatmaktadır. Bu anlatımlarda,

gece ve gündüz yürüyüşleri, şekiller, çetelerin bulunduğu köyün işgal plânları ve ev arama yöntemlerine yer verilmektedir.

8 ak'ı takip eden sayfalarda Arnavutluk tanıtılmaktadır. Arnavutluk tanıtılırken bölgesindeki önemi yarattığı dengeden bahsedilmektedir.

8 an ve devamında Avrupa'nın ve Almanya'nın nüfuzlarını nasıl devam ettirdikleri hakkında bilgiler verilmektedir.

8 aqa ve devamındaki iki sayfada Mustafa Kemal'in kelime çalışması yer almaktadır.

8 asa'da "Şam'a bu defa gelişimde okuduğum kitaplar" başlığı altında Mustafa Kemal'in okuduğu kitapların isimleri yer almaktadır.

8 au'dan 8 az'a kadar olan bölümde ekinlerin miktarıyla ilgili hesaplamaların nasıl yapılması gerektiği ve daha önceden yapılmış yanlışlıklara atıfların yer aldığı notlar bulunmaktadır.

8 az'de maaşı ve harcama yaptığı yerlerle ilgili notlar yer almaktadır. Devamındaki sayfalarda Mustafa Kemal'in liste hâlinde tuttuğu kitapların isimleri, yazarları, basım evleri, fiyatları hakkında bilgiler yer almaktadır.

8 bfa'nın devamındaki sayfalarda inşaat hesaplamalarına ait bilgiler ve inşaatlarda çalışacak olan ustalara verilecek ücretlerle ilgili bilgiler yer almaktadır.

8 bl ve devamında Tevfik Fikret'in "Sis" şiiri yer almaktadır. 8 bp, 8 bpa, 8 bq'da Mustafa Kemal çeşitli konularda notlar almıştır. 8 br'den son sayfaya kadar Mustafa Kemal'in sağlığı ile ilgili ve yiyeceği öğünlerle ilgili bazı notlar yer almaktadır. Son sayfada 29. 4. 934 tarihli Lâtin harfleriyle yazılmış bir yemek çizelgesi yer almaktadır.

Bu defter, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün inanç, zevk, kültür ve kişiliğini yansıtması yönüyle diğer defterlerin içerisinde ayrı bir yer tutmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 45-G: 2, K: 45-G: 8)

A. MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARININ GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 45-G: 2)

K: 45- G: 2

M. Kemal: Selanik

17 Ocak 1904, Pazar

2aa

70-71 (1870-1871) Seferi'nden

İkinci ordu komutanı (Fredua Şazel) yeteneklidir. Doğru kararlar vermiştir. Moltke ile aralarında bir uyuşmazlık olmakla beraber (İştil)'e Genelkurmay Başkanı Hezler, Goltz bulunmuştur.

Faydalı olmak için roman gibi okunmayacağı, kendimizi başkomutan yerine koyarak onların o zaman edindikleri bilgileri söyleyeceğiz.

Savaştan beri 23-24 sene geçti. Harekât sahasında birçok tren yolu yapıldı. Şimdiki haritalardan harekâtı takip edersek fayda sağlayamayız. O zamanki bir yol yerine şimdi birkaç tren yolu yapıldı. En iyisi o zamanki haritaları elde etmek.

O zaman Alman Genelkurmayının 1/80.000 ölçeğinde ve Fransız Genelkurmayının hazırladığı haritalardır. O zamanki haritalar ne dereceye kadar çizilmiş haritadır?

2aaa

Uzaktır.

Onu elde edemezsek 1/200.000 ölçeğinde haritayı kullanacağız.

Tabi ordu hızlı hareket ediyor. Emirler sürekli bu yönde ve talimler oluyor. Bu bizim durumumuza da uygundur. Bir de ne kadar bağımsız fikirli olursa olsun alacağı talimata ... mecburdur.

Bir de yalnız iki ordu ile işgal edip daha önceki tecrübelerden faydalanacağınız konuları sınırlandırmamak için diğer seferlerden mesele tarzında örnekler vereceğim. Fakat bunlar çeşit bakımından büyük ... meselesi gibi olacaktır.

2ab

70'li yılların (1870) dahisi Moltke'dir. Kendiliğinden çıkarıvermiştir. Birçok hazırlıkla 1857'de Genelkurmay başkanı oldu.

İlk senesinde Prusya bağımsız olsa da diğer prenslikler arasında en güçlü olan devlet Fransa idi. Henüz Kırım Savaşı. Frankfurt'ta bir ödün vardı. Bütün emirler orada görülüyordu. Londra ve Almanya prenslikleri üzerinde hakkı vardı. Savaşta burası işgal olmamalı diye görüşmeye başlanıldı. Moltke'ye, Fransa ile ilgili bir muhtıra kaleme alması emredildi.

1857'den sonra sürekli olarak Genelkurmay Başkanlığı ... etti. Çeşitli amaçlara yönelik tasarılar üretip çeşitli notlar kaleme aldı. Buna uygun ve gerekli olan askerleri değiştirdikçe plânları da değişti. Olaylar: 1859 Seferi. Fransa o zaman öncelikle Prusya'da sefere başladı. Birçok ... nakletti. Avusturya ile de ittifak.

2aba

Avusturya perişan edildi. Prusya da işe girmeye cesaret edemedi. Moltke, gerek Avusturya ile ve gerekse yalnız hareketlerde nasıl davranacaklarını geçen sene yayımladı.

Sonra 1866 Seferi açıldı. Yine Fransa ile Prusya o sırada savaşın eşiğine gelmişlerdi. Çünkü Avusturya çok çabuk mağlûp olmuştu. Bismark'ın kendi becerisiyle işin önü alındı.

Lüksemburg meselesi hassastı. Hohenzolların İspanya kraliçesi ile izdivacı meselesi hassastı. Nihayet harp oldu. Bu suretle her sene başka başka mesele çıkıyordu. Bismark bilgi verdikçe o da ... hazırlardı.

Bunların hepsini ... yalnız bunların ileride dikkatle gözden geçirildi. Moltke'nin haberleşmelerinde gelişi bu plânları çabuklaştırmıştır.

2ac

Biz bunlardan en sonuncusuyla meşgul olacağız. 68-69 (1868-1869) yılında yapılmıştır. Bu savaşın nasıl yapılacağına dair taslak plân 70'e (1870) kadar bazı ufak tefek değişikliğe uğratılmıştır. Daha önceki üç yıllık plânları acilen bir tarafa bırakacağız.

Takip edeceğimiz seferin nereden çıktığını göstereceğiz.

O günkü durum; Almanya şimdiki Almanya değildir. Rusya ve Avusturya ile sınırı eskisi gibidir.

Bavyera, Vürtenberg ... hepsi bağımsız gibi idi. Fransa ile sınırı Alsas-Loren.

Almanya bağımsız heyetinden ... çekti.

(Hüküm galip gelenindir.) kuvvetli olsa birçok müttefik bu başarı üzerine Saksonya, Maglenburg Prusya'ya katılarak 68-69 (1868-1869) senelerinde Kuzey Almanya Bağımsız Heyetini oluşturdu.

2aca

Güney Almanya, Baden, Durumberg bunlar da Prusya ile el ele gitme kararı verdiler. Durumu bu merkeze getiren Bismark'tır.

Bismark sayesinde Güney ve Kuzey Almanya, yeniden şimdiki esası hazırlamışlardır. Herhâlde şimdiki gibi değildi. Denilebilirdi ki harpte işe girecekler.

Başka Siyasî Durum: Almanya'nın başlıca düşmanı Avusturya ve Fransa idi. Savaşın bunlar arasında yapılacağı hemen belli idi. Avusturya 66 (1866) yılının acısını çıkarmak için Fransa ile beraber hareket ediyordu.

İngiltere büsbütün geri plânda duruyordu. Çıkacak savaşta ... Belçika ve Hollanda esasen ufaktılar. Bu husus o zaman Bismark'ın siyaseti sayesinde Fransa'dan daha çok Almanya'ya açıktı.

Fransa-Almanya muharebesinde Rusya tamamıyla tarafsız davranıyordu.

2ad

Kısa bir zaman Prusya'ya yönünü kolaylıkla gösterdi. Rus-Osmanlı seferinde karşılığını gördü. Bu ittifak gerçekleşmedi. Moltke'nin Rusya'yı kendi tarafına çekecekleri düşünüldü.

Demek bu plânda Fransa-Prusya dikkate alındı. Kuzey Almanya'da on kolordu vardı.

Hassa[3] 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Hassa Berlin

1. Fonekburgs,

2. İstetin,

3. Berlin,

4. Makdenburg,

5. Pozen,

6. Breslav,

7. Monz,

8. Koblens,

[3] Hassa, padişahlık veya kraliyet ordusunun birliklerine verilen isimdir. Teknik bir terim olduğundan metin içinde aynen kullanılacaktır.

9. Altuna,

10. Hannover,

11. Kasel,

12. Saksonya (Direst).

2ada

Bu kolordular bu merkezlerde toplanıyorlardı. Dağınık idiler. Kolordu mıntıkaları dâhilinde Moltke son plânını hazırlarken Avusturya ve Fransa'ya karşı savaşa mecburî olmasına rağmen bu plânda Fransa'yı dikkate almadı. Birincisi en zararlı ihtimal her ne kadar barış ve güven hâlleri düşünüyorsak o kadar güzel tedbirlere başvurulur. Aksi zuhur ederse bir şeyi kaybetmiş olmayız. Eğer son Almanya'da ise Ahse Köprüsü Bavyera'da 2 Kolordu.

1.B.2.B.

O zaman Durumberg bir Fırka PW

Bad bir fırka

Moltke plânında diyor ki 13 veya 16 kolordu Avusturya ile Fransa'ya karşı eşit bir şekilde sevk edersek fazla kuvvet sevk etmiş oluruz. Çünkü her iki nokta da zayıf, 8 kol Fransa, 8 kol Avusturya'da var.

2ae

İhtimaldir ki her iki taraf da savunmaya mecbur oldu. Kuzeyden ordu yürür ve ayrı ayrı savaşırsak 16 kol Fransa'dan veya Avusturya'dan fazla gelecektir.

Her ikisine karşı olursa birşeye üstünlük kazanmak lâzımdır. Mümkün olabildiği kadar kuvvetin öbür cinsini bir tarafta bırakmak, savunmada kalmak diğer tarafta yer direnişinden sonra diğer devletin üzerine yürümek gerekir. Moltke iç sınırdan faydalanmak istemiyor. Buradan hangisine karşı daha çok kuvvet kullanmak gerekir.

Harita bize bunu gösterir. Fransa'ya karşı Ren var. Üzerinde Dezil, Kölin, Konlis, Kanis, Germedbahaym gibi istihkâm edilmiş yerler var. Avrupa'nın en büyük nehirlerinden biridir. Bundan dolayı, savunmada kalırsa daha faydalı olacağı düşünülür. Çünkü Fransa kolay

2aea

kolay buraya gidemez. Bir de sınırdan biraz geride, Ren üzerinde toplanmak, sınır üzerinde toplanmaktan daha çok zaman alır. Yani Fransa tarafından anîden daha çok kuvvetle basılma tehlikesi yoktur. Kalelere dayanmada nehirlerden faydalanır. Düşman çok zamandır orada bekliyor. İhtimaldir ki savunma amacıyla bazı yerlerde de bekliyor olabilir.

Avusturya tarafında ise Ren gibi sıkı engel yoktur. Bu kadar ile sınıra geçiyorlarsa müstahkem yerleri yoktur demektir. Dağların her yerinden geçmek zor değildir. Burada Avusturya ordusunu durdurmak zordur.

Ancak bu görünüşte aldatan bir fikirdir.

2af

Araştırırsak iş tam tersidir.

Fransa'ya karşı savunmayı, Avusturya'ya karşı saldırıyı düşünelim. Fransa bu hat üzerinde kalmaktan ziyade asıl tüm kuvvetini Mah, Strazburg tarafında toplar. Mouz civarında Ren'i geçer. Doğrudan doğruya Paris'i tehdit eder. Demek ki Ren'in hiçbir önemi kalmaz. Gerçi boş merkez ile hiçbir tehdide uğramaz; çünkü orası karargâhı değildi.

Baş hareketlerinde tehlike yoktur. Eğer taarruz ederek tehdit edebileceksen o zaman bu hareketler de tehlike vardır. Rusya seferinde plâna, harekât hattına yakın idi. Özellikle şanlı bir şekilde zafer kazandı. Rusların harekâtı dört ay durdu.

2afa

Sonuçta takviye edilmediği, iyi bir şekilde taarruz edilemediği için mağlûp olundu. Fransa ordusunun büyük hareketi 1806 Seferi'ni andırır. Bundan ne kazanır? Fransa arasında Durenberg, Bade. ... kuzeyi ile ilgili bilgiler edinilmiş olur. Çünkü kesin olarak bırakıp teşkil etmiyorlardı. Ancak büyük bir ordu ... ayırdıktan sonra kendi faydalarını düşünürler. Ya tarafsız olurlar ya da Fransa'ya katılırlar.

Bu arada taarruz ordusu talim yapabilir. Şilezya'da Olmuç vardır. Tek mevki burası idi. Olmuç 1866 Felâketi'ne sebep olmuştur. Çalışma yerinden faydalanmak için orada kalmıştır. Bu mevkiler

2ag

maddî kuvvete sahiptir. (Mec'in) yazanlar için ne kadar felâketli olduğunu göreceğiz. Yavaş yavaş taarruz ordusu karşısında çekilir. Tuna'nın gerisinde asıl kuvveti toplanır. Olmuç'ta kuvvet bırakır. Farz edelim, Prusya ordusu hazır olup yürüyor. Tarafsız düşünelim. Taarruz ordusu hiçbir şey kazanmamış olur. Bu esnada Fransa payitahtı tehdit etmiş olur. Demek ki hem Avusturya'ya karşı bir şey kazanamamış hem de Fransa'nın tehdidi altındadır.

3. Moltke her şeye gayet dakik bir şekilde cevap ... hesap sayesinde bilinirdi.

Üç sene önce Avusturya 66 (1866)'da mağlûp oldu. Avusturya dört ay savaştı. Çünkü demir yolları yoktu.

2aga

Yolları da azdı. Moltke, daha yeni demir yolları yapılmadığını düşündü. Ondan başka, 1866 Felâketi malî kuvveti sarstı. Barış zamanında çözüm yolları arandı. 1869'da sıkıntılar bile aynı hâldedirler. Moltke yine dört aydan önce ordu hazırlanamaz, dedi. Fransa'nın ise demir yolları Avusturya'ya nispeten bir madde barış zamanındaki askerî kuvveti Mah, Strazburg taraftarlarında ... olmuştur. Şu istilâ üzerine Avusturya'nın Fransa'dan altı ile sekiz hafta sonra savaşa hazır olacağını meydana çıkardı. Bundan ne anlarız? Düşman memleketlerini istilâ ederiz; yalnız Fransa'ya altı sekiz hafta zaman veririz. Avusturya harbi son eser. Fransızların zaferini

2 ah

bekleriz. Bizim ordumuz altı ile sekiz hafta zarfında bertaraf oldu. Kolordu savaşlarıyla zaman harcayarak Avusturya'ya taarruz için Fransa'ya verilen bu altı sekiz haftadan biz faydalanalım. Şimdi nasıl? Hatıratta diyor ki Moltke, burada Avusturya'da bir hazırlık hisseder etmez Fransa'ya savaş ilân edelim. Çünkü Avusturya'nın savaştan bir sene sonra bu hareketi mutlaka bir şey anlatır.

Teselya Seferi'nde Rumlar mağlûp olmasaydı Makedonya meselesinde sessiz kalmazlardı.

Konkers Bozgunu'ndan sonra Avusturya'da yalnız savaşa cesaret edemez. Dolayısıyla bilmeliyiz ki arkasından Fransa gelecektir. Bismark'ın mahareti de evvelce tehlikenin önünü almıştır.

2aha

... zorlamaktı. Amaç Almanya'yı Almanya yapmamak. Şimdi bu suretle Fransa'ya sefer ilânından bir sene sonra işin böyle olmadığı anlaşıldı. Arşidük Albert Paris'e gitti. İki tarafın gizli ittifakını gösterirdi. Bunlara göre düşünüyordu. Bunda Kuzey Almanya 13 kol, Fransa bundan ziyade Avusturya'ya yerler bıraktığı hâlde dahi ilk haftalarda Fransa'ya karşı başarı ... bilinirdi.

Böyle zamanlarda Prusya kuvvetini hudutta toplarsa Fransa'da toplayacaktı.

Taarruza başladıktan sonra (Fransa kendilerini ... görürler.) düşmanın taarruza karşı geri çekilmek ...

2ai

Elbette savaşı kabul edeceklerdir. Demek manevî güç büyük rol oynuyor. Eğer soğukkanlı adamları olsa idi, yavaş yavaş araziyi terk ederdi. Fransa nüfuzunu Avrupa'ya karşı kaybetmemek için yapamazdı. Bundan da birkaç haftada netice belli olurdu. Komuta kuvvetinde Almanların eli olduğundan galibiyet kesin gibiydi. Bu mevkiler üzerine Avusturya Paris'e çektiği kılıcı gerisin geriye kınına sokar.

Yunan seferinde isterse ufak olsun bir iki mevki ile sınırı geçiyor. Bulgar, Sırp mutlaka komşu olurdu. Bunun çok tesiri vardır. Moltke, ... Avusturya ilk mevziler inşasında iken civar sınırdaki şeyler yani istilâ etsin.

2aia

Berlin'in güneyindeki araziyi istilâ etsin. Bizim için önemi yoktur. Bırakılacak ordu mağlûp olur. Müstahkem yerler ele geçirilmedikçe bir şey yapılmaz. Buradaki kuvvet taarruzdan sonra geri çekilir.

O zaman numara 3: İmparatoru ahali istemiyordu. Nüfuzu azalmıştı. Millet arasında o kadar nüfuzu kalmayan mağlûp olursa mutlaka imparatorluktan çıkarılır. Biz zaten bu harbi Fransa'ya değil Napolyon'un şahsına karşı yapıyoruz. Barış yaparız. Ondan sonra Kurusburg dâhilinden doğrudan doğruya Avusturya'ya gireriz. Siyasî genişlemenin başta dikkate alınması ne kadar faydalı olur?

2aj

Mah'ta bir ordu kapandı. Bu savaşlarda imparator mağlûp oldu. Fransa'da cumhuriyet ilân edildi. İşte bahsi geçen sebeplerden dolayı Fransa'ya taarruz, Avusturya'ya karşı savunma yapılmalı.

I, II, III, Avusturya'ya, diğer 10 kolordusu Fransa'ya karşı gönderildi. Bir de Hes Kolordusu, Darmstad civarında (25 numara) altında bulunan 9 kol, 17 nci Fırka, 18 nci Fırka adı geçen 18 nci Fırka, adı geçen 17 nci Fırka (Danimarka'ya) Şilezvik, Holştayn'a gönderildi.

Paris'e savaş kuvveti. Bunun yerine Hes Kolordusu ile (25) Fransa, büyük ihtimal oradan asker çıkarmak, bir manevra yapmak isteyecektir. Dres'teki 12 nci Kolorduyu orada bırakıyor. Saksonya 1866'da Avusturya'nın müttefiki idi. İki barışta da bununla ilgili karar var. Bunları karşı karşıya hareket ettirmek iyi olmazdı.

2aja

Breslav kuvveti gerisinde, yani Fransa sınırında en uzak olan kolordular zaten diğer kolordular ile beraber Ren'de toplanamayacaktı. Hassa 1 nci, 3 ncü redif fırkaları Berlin ve civarında şimdilik kısmen Avusturya'ya kısmen Baltık ve Şimal denizi kıyılarına karşı.

Demek ki Avusturya harbe girmesiyle mutlaka böyle yapıyor. Eğer girmezse sonra zaten geç toplanacak olan kuvvetler sevk edilir.

İşte ordu kurmaylarının plânını da dikkate almalıdır.

Devletlere, Bulgarlarla savaşalım dersek, tüm kuvveti oraya sevk edelim dersek

2ak

olmaz. Çünkü onlara karşı birleşmiş kuvvet bırakılmalıdır.

Moltke, Rusya'ya karşı kuvvet bırakmıyor. Çünkü hemen hemen müttefik idiler. Danimarka'ya ise az bir kuvvet bırakmıştır.

Avusturya'ya karşı hareket.

Bir müddet kolordunun öncelikli amacı buydu. Düşman ne yapar? Düşmanın hareketine göre ben ne yapayım?

Ben şunu yapmak ist(em)iyorum. Bakalım nasıl yapacağım?

Bunu meydana çıkarmak için düşmanın hareketini düşünmeli.

I, II, 6.

1/1, 1/2, 3/2 2 KD: Bu kuvvetle karşılayacağız.

2aka

(27, 28, 29, 26, 25)

Şimdi bu ordu savunma yapacak. Düşman Avusturya'dadır. Ordusu dört ayda toplanır. Kuvveti 340.000'dir. 1866'da bu kadardı. Parasızlıktan dolayı fazla çıkaramaz.

Büyük askerlerin en çok önem verdikleri şey sayısal çoğunluktur. Sayı olarak üstündür.

Moltke diyor ki 240 binin tamamı kullanılmaz. Bunun için siyaseti dikkate alıyor. Çeşitli kavimlerden oluşmaktadır. Macarlar bağımsızlık ister ve Almanya ve diğer yerlerde de daima asker bırakmak gereklidir. Rusya'yı, Bavyera'yı itibara almaya mecburdu. Ruslar, Galiçya'ya göz dikmişlerdir. Coğrafyanın genişliği onu uygun gösterir.

2al

Eflak, Boğdan prensleri şimdiki Bulgaristan'dan daha ziyade bizim yönetimimizde idi. Ruslar, bunlara göz dikmek istiyorlardı. Narentalı Avusturya bunu çekemiyordu. Rusların ricasına mani oluyordu. Eğer Avusturya harbe bulaşırsa, tüm kuvvetini de tahsis ederse Rusların Tuna birlikleri, Galiçya'yı işgal eder. Oraya kuvvet terk eder. 40 Rus fırkası, Bender ve civarında toplanabiliyor.

Bundan dolayı Rusya'ya karşı bir kuvvet bulundurmalı. Sonra Bavyera var. 1809 Seferi orada başlamıştır. Orada dahi bir kuvvet bırakmaya mecbur olacaktır. Prusya'ya karşı 340.000'den daha az kuvvet sevk edecektir. Bunu kesin olarak belirlemek mümkün olamaz. Bu kuvvet nerede toplanabilir ve nerede

2ala

taarruz eder? Eğer Avusturya özel olarak tüm kuvvetiyle Şilezya'dan ilerlerse kendisi için iyi olmaz. Moskoflar, hem kendi müttefiklerine uygun gelmez hem de tehdit etmek istediği başkentten uzak bulunuyor. Ruslar daima yanlarında kalır.

Buna karşı Luzvik dağlarından ilerleyen birlikler Berlin'i tehdit eder. Hem Rus ordusuna karşı tehlike daha az hem daha bazı başkente gider. Sonra Alp'in neresinden (şimdiki harita birçok geçit ve yolu muhafaza eder ve hepsini talep eder)

Birçok gizli şey yaparlar. Bilhassa bu yoldan hareketle. Arasında olanlar saçmadır. Her biri kendi zamanındaki yollarda ... hareket etmiştir. Her ikisinin karşılaştırılarak aynı şartlar içinde hareketi

2am

görülmüyordu ki bir ölçü elde edilmiş bulunsun. Dolayısıyla Moltke Napolyon'un yaptıklarını yapmış; fakat onun derecesini bulamamıştır.

22/25 kilometre günlük, Moltke

30 kilometre Napolyon: Ortak

Bu ispat eder ki sür'at açısından Moltke'den ileri gitmiştir.

Alp taraflarından gitmesi uygun mudur? Ya Alp'in sağ sahilinden ya da sol sahilinden gidebilir. Eğer sol sahilinden Drest'e veya doğrudan ilerlerse kendisi için bu güzergâh hazırdır. Berlin yolu için tekrar nehri geçmek gerekir. Çünkü bu yapılmaz ise yerleşim bölgeleri ile karşılaşılabilir. Alp nehrinin sağından giden yollar ise sevk için daha elverişlidir. Çünkü Berlin'e en kısa yol, buradan gider.

2ama

Rusya'ya karşı Olmuç'a buradan hem Berlin'e hem Şilezya'ya karşı ilerliyor hem de Rusya'ya karşı arzolunan siyasette bulunuyordu. İhtimal bir kuvveti de Şilezya tarafından ilerletecektir.

Şimdi Şilezya'yı boş bırakmak olmaz. Eskiden burası her iki devletin göz diktiği bir yerdi. Burada Şilezya'daki altıncı kolu ve merkezini silâhlandırıp orada toplayıp bırakmak en uygun olandır. Fertler zaten o bölgenin yetiştirdiği kişilerdir. Bu davranış ruhsal açıdan iyi olur.

Şilezya'ya bağlantı sağlayan Tayisi yolunun batısından Glaç'a giden yollarda (Frankeştayn, Tayisi) genel bir hat oluşturuluyor.

2an

Geride 1 nci, 2 nci ordular kalıyor. Bunlarla ne yapalım ve nerede toplayalım? Düşman Alp'ten ilerlerse ne yapar?

Bir yerde toplanma bazen çok güçtür. Bunun için zihinde bir proje yapmalıyız. Tasarlanmış iş çatallı olur. Toplanma sırasında yapılan küçük bir hata harekâta büyük etki eder. Moltke onun için daima iyi düşünür.

Hem düşman hem de kendi tarafımızı düşünelim. Düşman bizim tahminimizden çok gelir de karşı koyamazsak Breslav istikametinde geri çekiliriz; fakat bu istikameti kapayamayız, onun için başka bir istikamet.

[Şuvaytnitsi (?)] istikameti. Bu suretle düşman Breslav'a gidemez. Giderse bu ona karşılık kendi bütün kuvvetimiz üzerine

2ana

çekilmiş olur. Asıl ordunun tamamı ne yapacak?

Düşman karşısında yavaş yavaş Alp Oder'in sağ sahilinden Berlin'e çekilmek yetmez. Çünkü Berlin civarında savaşmaya mecbur ve ihtimal mağlûp olur.

Berlin'e çekilmez. Berlin'in doğu ve batısından Alp Oder nehri akıyor. Her ikisinde müstahkem yer gösterilen Goben, Gurugav, Ligini ve Alp'e bu iki nehirden birine dayanmalı, nehirden müstahkem yerlerden istifade ederek çekilmeli.

Oder'e çekilmek için nehirden istifade etmek gerekir. Ruslar bizim imdadımıza gelebilirler. Ancak buna güvenmek yeterli değildir. Bizim için Alp'e kadar sağ tarafı

2ao

iyi bir şekilde oluşturmazsak ve Ren nehrinden uzaklaşırsak Ruslara tâbi olmak zorunda kalırız. Böyle bir zamanda bizim buradaki kuvvet az gelir. Bu da az kuvvetle çok kuvvetin emri altına girmek demektir. ... Hâlbuki Alp tarafında müstahkem yerlere daha çok Ren vasıtasıyla ulaşım temin edilmiştir. Yardım kuvveti almak kolaydır. Diğer devletin koluna atılmaktan da kurtulmuş oluruz. Bu hâlde düşman Berlin'e gitmez. Öncelikle bizimle hesaplaşması istenecektir. Müstahkem yerlerde ... her iki sahil bizdedir. İstediğimiz gibi savunmamızı düzenleriz.

2aoa

Meselâ düşman bir mevkiyi kuşatmakla uğraşırken tabiatıyla kuvveti iki sahile ayıracaktır. Bundan yararlanarak düşman üzerine atılmak ihtimali dâhilindedir. Eğer Berlin giderse daima yanından tehdit ederiz. Eğer birileri bizim üzerimize yürürse nehrin arkasına çekiliriz. Tabi Napolyon'un 1813'te Kösizin'de düşündüğünü düşünmüştür. Tabi ufak bir kısım da Berlin istikametinde çekilir. Bu da Berlin'de çapulcu müfrezelerin durdurulması içindir. Bu sayede çok zaman kazanırız. Tüm kuvveti Dresd'de bir süvari fırkasını da Körliç'te topladı. Bir müfreze Tayis'te diğeri Dresd'de toplanacak.

2ap

Ulaşımı sağlamak için araçlarında bir süvari fırkası duracaktır.

Düşman temasla Berlin'e yürür de bizi bırakırsa, bu durumda bütün kuvvetiyle yürüyemez. Bize karşı gözetleme kuvveti bırakır. Menzil hattını da temine mecburdur. 200.000'i de sınıra saldırmıştır. Böylece geriye 120.000 kuvveti kalır.

Savunma komutanı düşünmüş ise müstahkem yerlerde yeterli miktarda muhafızlar bırakır ve diğer sahilden hareket eder. Magdeburg'a gider ve orada karşı taarruza geçer.

Düşman tarafına geçen yoksa o zaman bütün kuvveti, garnizondakilerden ayrı, Magdeburg'a gelir, orada bekleriz. Fransa'ya karşı fırsat kollarız.

2apa

Moltke, yalnız savunmayı değil taarruzu düşünüyor. Dresistiril'den düşman Alp nehrinin sağ tarafından sınırı geçeceği zaman dağ geçitlerinden geçmeye mecbur. İsturin'de toplanır, süvari fırkasını ve Şilezya'daki kuvveti Pasuziler istikametine çekersek, daha tedbirli taarruz etmiş oluruz.

İlk mevkilerden sonra tekrar Alp nehrine doğru veya daha kuzeye çekilmek mümkündür.

İyi yapılmış bir plânda sabit olarak

2aq

bu fikir bulunmalıdır.

60.000 I, II

30.000 Altıncı kolordu

_____

90.000

23.000 redif tümenleri, süvari

Güney Almanya Bavyera, Nürnberg. Eğer Avusturya savaşmazsa Bavyera kolu gelir, katılır. Aksi hâlde Avusturya'ya karşı, sınırda Ayen nehrinde toplanmalı. Bu 60.000 çıkarır. Bundan fayda:

Ayen'deki kuvveti Viyana'yı tehdit eder. Buraya Avusturya'da 60.000 bırakacaktır. ... ile mecbur olursa kuvvetlice gitmemeli.

2aqa

Bavyera'dan Ayngolşdat'a çekilmeli orada karşı koymalı.

Buradan itibaren Ayngolşdat'ta bulunmamalı, sınırdan itibaren savaşmaya başlamalı. İlk önce sınırda çarpışma başlar sonra düşmanın ne olduğu anlaşılır. Sonra manevralar yapılır.

Sonuç: Avusturya'ya altı kol, Fransa'ya 11 kol + 1 tugay

17 tugay kıyılardan sonra gelir diyor.

2ar

Avusturya'ya karşı sonuç

1. Savunmaya ayrılacak ordularda arazi uygun ise çok süvari bulunması iyidir. Çünkü tamamıyla düşmana tâbidir. Yaptığı vakitten evvel haber almak isteriz. 5-6 süvari tümeninin ikisini buraya vermiştir.

2. Şartlar icap eder de çeşitli savunma grupları bulunursa aralarındaki ulaşımı süvari temin eder. Fakat önemli bir mevki ise süvariden ziyade piyade kullanılmalıdır. O zamanda orada kısmen piyade bulunabilirdi. Çünkü süvarinin ilgisi yoktur. Hatta keşifle bundan dolayı Napolyon zamanındaki gibi mükemmel olamadı. Süvari kullanma biçimine dair çıkan mükemmel kişisel fikirler Napolyon'dan çıkmıştır.

2ara

3. Savunmada mutlaka iki devlet müttefik olur veya bir devletin tüm kuvvetinin bir yerde toplanması gerekmez. Tıpkı Yunan sınırı gibi Teselya'da kuvvet toplanıp da içeri açık bırakmak uygun olamaz. Birçok siyasî sebep var.

4. Savunma tarafı fırsatlar bulur, ilk önce taarruzlarla savaşı başlatır. Düşmanın yanlardan geçmesinden faydalanır. Savunmaya karar verdi diye, düşman nereye gelirse orada beklemekle bir karşılama yapmış olunmaz. Daima taarruz fikri takip edilmelidir.

2as

Fransa'ya taarruz, bir siyasî düşünüşün en sadesidir. Sınıra saldırmak, onu yine geçmek gerekir. Bu amacı ele aldıktan sonra onu nasıl yapmalı? Sebebi meydana çıkarmak için düşmanı dikkate almak gerekir. Prusya Genelkurmayının Fransa ile meşgul olan şubesine dikkat etmek gerekir. Fransa 336.000'lik ordu çıkarabilir.

Bunların hepsi savaş meydanında olamaz. Roma'da 35.000'e yakın Fransız askeri vardı. Onun bağımsız bir hükûmet farz edilmesi, burada asker bulundurmak yetkisine sahip olduğunu gösteriyordu.

5000 demek

296.000 kalıyor.

Alman ordusu taarruz ettiği zaman Mah. Starzburg'da savaşanları da çıkarmak lâzımdı. İstihdam edilmiş yerler dâhilinde kalır. Paris büyük bir rol oynar. Diğer başkentlerden daha önemlidir. Paris'e de bir kuvvet lâzımdır.

Dirilova'da Lion'da

2asa

en büyük merkezdir. Buralarda ziraat gayet ilerlemiştir. Buralarda 50.000 ile 246.000 arasında bir kuvvet bulunur. Moltke bu sayıyı daha çok tutmuştu. 250.000 olması gerektiğini söyledi. Ama bundan daha çok muvazzaf kuvvet piyade burada bulundurmadı. Burada ihtiyat teşkilâtı da vardı. Bu ihtiyat kuvveti 93.000 ile 96.000 miktarında idi. Bunu 250.000'e

tamamlamak lâzımdı. Bu ihtiyatı Fransızlar nasıl kullanabilirlerdi? Taburların mevcudu 800.000 idi. Muvazzaf taburların mevcudu 1000'e ulaştırmak için kullanılsa idi, hem bunlar hem de ihtiyatları kuvvetli olurdu. Hâlbuki, Fransızlar ayrıca ihtiyat teşkilâtı yapmayı düşünüyorlardı. (İlâvelerini) barış ve güven içinde bu kuvveti, seferde teşkil için zaman geçecekti. Doğrudan doğruya muvazzaf birlikleri takviye etseler idi, daha faaliyet olmazdı.

Özetle, bütün kuvvet 343.000 idi.

2at

Buna karşı Alman ordusunun kuvveti

I, II, III ayrı

10 kolordunun 30.000'den 300.000 eder. Moltke bu sayıyı 330.000 hesap etmiştir. (Açıklaması gerekli değil.)

İlk adım, muhakkak savaşılacak kuvvettir. Yalnız bu kuvvet bile Fransızların 250.000 olan kuvvetinden 80.000 fazladır.

Bad, Duremberg'in işe girişmeleri yüzde yüzdür.

İki kolordu, 30.000 dersek, Moltke'nin hesap ettiği sayı ile birlikte 360.000 olur. Almanların, Landur ... vardı. Bundan 26.000 kadar özel kuvvet ve iki redif tümeni kısa süre içerisinde sevk edilecektir.

386.000 demek, kuvvetçe üstünlük demektir. 1868 ve 1869'da başlatılan bazı düzenlemeler, 1870'e kadar devam etmiştir.

2ata

Bütün güney Almanya savaşa katılacaktı. Bavyera'nın iki kolordusunun kuvveti 60.000'dir. Avusturya'ya karşı kullanılan kuvvet 20.000'dir.

Özetle, toplam 426.000 kuvvet eder. Birkaç zamandan sonra 1 nci ve 6 ncı kolorduları da buraya çekeriz. 90.000'i toplanmış, yarım milyon kuvvet Fransızlardan 150.000 kişi daha fazla. Bir fayda daha vardır. Fransızların yazılan miktardaki kuvvetleriyle, Kuzey ve Baltık denizleri de tahkimata kalkışırlarsa, kuvvetleri daha azalacaktır. İhtimal Güney Almanya'ya yürümek üzere bir kısım kuvvet ayıracaktır.

Hâlbuki Almanların bu durumun korunması için (exbu) kuvveti var.

Sınır olarak. İsviçre (tarafsız) Polsburg ve Belçika, Yal, Ren, Strazburg, Lüksembourg.

2au

Burada düşman ordusuna karşı kuvveti nasıl toplayalım? Düşman, Napolyon'un tarafsızlığını ihlâl ederek veya Avusturya'ya destek olmak için bulunuyor demeden veya doğrudan doğruya sınırdan:

1. Amacı Berlin'i tehdit etmek. Bu tehlikedir. Çünkü Belçika hiç olmazsa Brüksel'de veya Anvers üzerine çekilecek idi. Fransızlar, düşmana en azından 80.000-100.000 kuvvetinde bir ordu terk edecektir. Bir de burada İngiltere vardır. Belçika'nın yardımı ise zordur.

Bu olaya Almanlar da katılırlardı. Mouz nehrini geçip, Ren'e yürüyecekti. Bu suretle Ren tehdit ediliyordu. Buralarda müstahkem yerler var. Almanların tamamı Ren'de iken nasıl faaliyet ederse, burası öyle davranacaktır. Brüksel Koluna Mayans'tan ... dan

2aua

Artırmayı düşünmekten daha ziyade, Mozel More bulunursa, Mozel'den Brüksel'e geçmezden önce, düşman Ren'e daha sakin bir durumda olan Güney Köprüsü'nden geçer. Fransızlar sağ tarafa doğru Alman ordusuna karşı cepheyi tutmaya mecbur olacak. Ulaşım sınırının sağ yanında kalacak, gerisinde Belçika, ihtimal İngiltere büyük tehlikededir. Bu ihtimal azdır.

Sonra İsviçre tarafını düşündü. Burası Belçika'dan daha ziyade kat'î savunmada kalmayacaktır. Napolyon zamanında bile Fransızları uğraştırdılar. Liom-Tel zamanından beri fedakâr bir şekilde savunmuşlardı. Burada dahi 100.000 baraka idi. Birleşip ne yapacaklardı? İkisinin de

2av

amacı Rusya ordusunu mahvetmek idi. Fakat her birinin kendi sınırı üzerine faydası vardı.

Lüksemburg üzerindeki sınıra Mah, Strazburg, Küruharbar demir yolu ulaşımı daha başka şekilde son buluyordu. İstifade için bu hatta toplanırlar, dedi ve bunu kesin olarak kabul etti. Toplanmak savaşın hızı açısından çok önemliydi. Şilezya 1, Saksonya, Avusturya

Ayrı ayrı toplanmaktan amaç, harp meydanında birleşmek değildir. Bir an önce toplanmaktır. Bir noktada toplanmak için iki kez zaman harcanmış olunacaktı. Birinci hâlde kazanılacaktır.

2ava

15-25 gün düşman ülkeleri dâhilinde yürüyerek birleşirdi. Diğer zamanlarda da bu durum iyi hesap edilmişti. Yalnız Mah, yalnız Strazburg değil, her ikisi de toplanacak idi. Gerçekten de öyle oldu.

Bu ihtimale karşı: Muhtıralarda söylendiği gibi istisnasız Kalsi'de toplanmayı teklif etti. Güney Almanya ve Hollanda'nın sol tarafına gelinmesi

bu durum için uygundur. Belçika'dan düşman geçmezse Fonlis yerine bir hattan sağ tarafa geçilir. Eğer İsviçre'den geçilmezse sol taraf ve gerilerinde bulunması uygundur. Mah ve Strazburg'un neresinde daha toplu bulunuyor. Aynı zamanda her iki gruba dururuz.

Fransızlar toplandıktan sonra Main şehrini kazanmak; Güney, Kuzey Almanya'yı ayırmak, Ren'i soldan

2ax

çevirmek, Berlin'i tehdit etmek isteyecekti. Bu şekilde toplanmak o sorunu yok eder. Askerler yorgun olduğundan bir kısım kuvveti demir yoluyla Almanya'nın güneyine kaydırmak gerekir. Bu hâlde cephede Kara Orman dağlarının bulunduğu bölgelerle karşılaşılacaktır. Böylece Dürünberg'den birçok karşılık gelebilir. Biz de sol taraf üzerine yürüyerek -ihtimal dâhilinde Rayştag üzerinde- yürüyüp bizimle çarpışmaya mecbur kalacaklar. Bu hâlde mağlûp olursa kendisi için felâket olurdu. Eğer, Bad, Prusya ordularına katılmak istemezse kendi yerlerini korumak isteyecektir. Bunun için ...da veya Kara Orman geçitlerinde kalacaktır. Herhâlde bizim için mahzur yok. Ancak Fransız ordusu sıkıştırılacak ve

2axa

Alman ordusu daha kolay başarılı olacaktır. Daima en önemli tarafta düşman ordusunu mahvetmek en mühimdir. En birinci ispat geçen Rus Seferi'dir. Kalas'ta asker dağınık idi. İnsan savaşır. Ziştovi'den geçerek, karşılarında kuvvet bulamadılar. Bütün ordularımızı ayırdılar. Savaşların başlangıcından itibaren tüm kuvveti bir yerde toplayabildi.

Rus'u mağlûp etmek kolay olsaydı bütün karışıklıklar birden bitiverirdi. Büyük komutanlar hep buna önem verirdi. M.Ö. 850'de Hektor, Napoli'yi tahliye etti. Avusturya ordusunu perişan etmek için bütün kuvvetini topluyor. İngiltere büyük kuvvet bıraksaydı, ne Elm ne Austerliç olurdu.

Burada yalnız bir şey var, ne acaba? Düşmandan tehlike olmaksızın kuvveti ya sınıra kadar (çekmek ya da), Bern ve Landoz'da

2ay

toplamak nasıl mümkün olurmuş? İhtimal Fransa bizden önce toplanıp bizi perişan edebilir mi? Moltke, gafil olabilirdi diyor. Seferberlik gayet muntazam hazırlanmıştı. Hangi trenle, hangi saatte, nerede binecek, nereye inecek mükemmel bir şekilde hazırlanmıştı. O zaman demir yolları yeni yapılıyordu. Rusya seferberliğinde görülen hatalar 10 senede düzeltildi. 6 demir yolu birleşmeyerek geliyordu. Birleşirse ayrı sayılmaz. Muhtemel silâhı da katarlar bekletmeye mecburdur. Kişiler diğer dağınık giden noksanı giderecek ve Dedeağaç'ta tıkandı kaldı. Bu hatlar, sırf Moltke'nin verdiği tasarımlara göre yapılmıştı. Sürekli olarak ulaştırma yapılan işler esnasında çekilirdi. Ulaştırma cetvelleri hazırlanmıştı. Seferberlik emri birliklere yazılıp hazırlanmıştı bile.

2aya

(Seferberlik emri verildiği anda, harekâta başlanılacak zamana kadar geçecek süre 4 istirahat zamanıdır.)

Bu demir yolu sayesinde ilk kuvvet, seferberliğin 12'nci günü sınırda toplanıyor.

III ve IV, 15 nci Kol savaş faaliyetine hazırlanıyor.

300.000, 28 nci Kol kuvveti hudutta hazır, bütün tabyalar ile beraber tüm ordu 24 ncü kol hazır.

Cetveller her yıl düzeltilmelidir. İhtimal 8-9 yıl önce 15-18 idi.

Bu gördüğünüz cetveli dahi düzeltme ile gün 10, 13, 18 ve 20'ye indi.

Manastır tarafında bir tepeye toplanacağız. Topçu için yol yoktur. Selanik'ten demir yoluyla. Şimdi haritaya bakar. Meselâ bu nokta ile bu nokta arasına bir yol yapılırsa ne gün kazanılacak? O zaman yolu

2az

yaptırmalı. Bulgar bu hususta daha dikkatli. Daima bu noktayı gözde bulundurarak Varna, Rusçuk, Plevne orman şose hattı kısmını yapmışlar. Şimdi Radomize indirecek.

Ulaştırma cetvelleri ve benzer şeylerin hazırda bulunması önemlidir. Moltke diyor ki seferberliğin 20'nci gününde zannetmem ki düşman hazırlanmış bulunsun. Fransa orduyu yeniden düzenleme ile ilgili faaliyetleri başlatmış ama demir yolları malzemesini denememişlerdir. Napolyon zamanından beri genel seferberlik yapılmamıştır. Kısım kısım olmuştur. 10 yıl önce kendisinde birçok hata olmuştur.

Fakat Fransızlar çok kuvvetle savaşırsa tehlike var mı, yok mu? Mah, Strazburg'da Fransız garnizonları var. Demir yolları çoktur.

150.000 kişi toplar, az zamanda sınırı geçer. Sizi rahatsız edebilir.

2aza

En önce Mec civarında seferberliğin beşinci günü 150.000. Bu kuvvet en kısa tarih Mec Jarlui'ye 3 günlük mesafededir. 8'inci günü Jarluie'ye gelir. Burada düşman bulunamamıştı. Mayans ve Ren'e doğru ilerleyerek 6 gün lâzım demek. 14'üncü günü, biz ise 18'inci günü 300.000.

14'üncü günü doğal sınırın daha gerisinde hemen bu kuvvet hazırdır. Dolayısıyla cetvellerimizin düzgünlüğü sayesinde nakliyatımızı Ren'de göstermekte engel yoktur.

200.000 kadar kuvvet elbette buraya karşı çıkartabilir. Hem de Mayans ve Kublens bizdedir. Nehrin gerisinde bir kuvvet toplatırız. Serköprü istikametinden var.

2ba

Bir komutanının komutası altında 6-8 büyük askerî birlikten fazla askerî birlik bulunması güçtür. Prens Frederik Şarl buna uygun olarak ordusunu oluşturmak için çok zorluk çekti. Orduları bölümlere ayırmak lâzım.

Düşman arazisine geçtiğimizde nasıl görev düzeni alınacak, kolordular hangi kolordulara verilecek dikkate alınmalıdır. En büyük amaç Paris'ten Fransız ordusunu ayırıp kuzeye atmaktır. Plânlar ilk müsadeye kadar olan durumu bildirir.

Meselâ, Rusların amacı doğrudan doğruya İstanbul'a yürümekti diyor. Açıkça bu ortaya çıkmıştır. Fakat, herhâlde asıl genel amacı unutmuşlardı.

Bir, Bulgaristan'a 3 ncü Ordu tarafından savaşmak. Sofya'yı ele geçirmek fikri genel bir kanıydı. Düşman oraya çekilmez.

2baa

O hâlde onu takip etmek lâzımdı. Fakat onu mağlûp ettikten sonra Sofya'yı ele geçiririz.

Orduları: I, II, III

I: (Vitlih civarında) yürüyerek kuzeyinde en zayıf sağ tarafına VII, VIII

II: Merkezde kuvvetler III, IV, X

III: Alandav civarı , Alandav kadar kuvvetler V, XI

Badfurubug Kolorduları

Eğer varsa IB, IIB ihtimal bir Bavyera Tugayı ihtiyat (karma IX) XII Hablens

Vitlih ve civarına taarruz etmenin amacı; ilk önce emin bir yere toplanıyor. Kalmodut'a kadar bir demir yolu gidiyor. Bundan istifade o zaman Mozil'de demir yolu yok. Monlis'den yaya olarak daha çabuk gelinir.

Luyonkirfen – Hamburg civarı:

İki kolordu ihtiyat gibi kalıyor. Bundan amaç;

2bb

bunlar ilk hafta sevk edileceklerdir. Sevk edildikten sonra sevk edilecekler için bir derece ihtiyat gibidir. Ne için ihtiyat gibi düşünüyor? Düşmanın nerede toplandığı kesinlikle bilinemez. Duruma göre onları hangi orduya katmak lâzımsa ona (katmak gerekir).

Ordu I 60.000

Ordu II 131.000

Ordu III 130.000

Kurmay Başkanı kolordulardan gerekli olan cetvelleri barış zamanında iken alır.

Bunda doğru ve kesin önem verilmiştir.

İhtiyatın 63.000

384.000

Avusturya işe karışmazsa 100.000'de oradan gelecek.

484.000

2bba

VIII Şarl Brellin ve Şarl Lui, Serpiyer'de savunma garnizonları vardı. Başlangıçta süvari topçu ile takviye edilip yerlerinde kalsınlar.

Sarbruken'de, Şarl Lui'de askerin mevcudu 2 tabur, 4 bölük bunları tamamıyla Sarbruken'e çekmeli diyor.

Şarlbruken sınırda bulunur. Orada mutlaka bir müfreze bulundurmalı. Amaç ciddî savaşmak olmayıp demir yolunu düzenlemek için yapılacak küçük çaplı karışıklıkları önlemektir. Geriye telgrafla haber verir. Aslî ordunun toplanma mıntıkası demir yollarıdır.

İkinci ordunun: Serpiyer'de 4 tabur Manh istikametinde Koblens'ten Astrerd'e gönderilerek (1, 2, 4) başlangıçta Serpiyer'de kalır. Burası Şarlbruken'den daha emindi. Düşman üzerine gelirse Şıvayg

2bc

sonra Tibliğ'e çekilir. Arazi dalgalıdır. Çok vakit kazanılabilir. O zamana kadar 2-8 kolordular gerekli olan noktaya ve Tibliğ'e gelir.

2-4 yeterli sayıyor. Hamburg-Nurinkirhen hattı Fransız süvarileri tarafından tahrip edilebilirdi. İki ordu burada toplanamazdı. Vidi'de Moltke zannederim, Fransız süvarisinin hâlini düşünmüştür. Fransa ordusu fikri imkânlarını dikkate aldı. Trenlerin tahribi. Üçüncü ordu, Lamdav'da bir Bavyera Tugayı var. Orada kalır. Toplanmayı gizler. (Seferberlik zamanında bu sınır müfrezelerin görevlerini verdi. Düvernuva'nın)

2bca

Ulaştırma cetvellerine göre Birinci Ordu 19'uncu günü Vitlih'te hazır.

İkinci Ordu için iki demir yolu var. On-on birinci günü en yakın kolordular, 13-14'te hepsi İnsburg sırtlarının batısında ... Bilştok'a gelir. İstasyonlardan çıkışları sağlar. Üçüncü ordu Lamdav'daki Bavyera kolordusu 14'üncü, 15'inci günlere Bern'de de tamamına takviye eder. 18'inci günde 11 nci Kolordunun [(Kasil) yaya yürürler] 16, 17 Kılıngağ'ın kuzeyindeki arazi

açıktır. Orada da toplanır. Kısacası 20'nci günü mükemmel bir şekilde ayrıntılı olarak hazırlanmış olur.

2bd

Üçüncü ordunun toplanması esnasında Moltke diyor ki:

Fransız ordusu Strazburg'tan geçerse Ren'in sağ yakasına geçemez. Bad Durumberg fırkalarını takviye eder. Aksi hâlde Bad ve Bremen'in sol sahiline devam eder. Forsal, Kal mevkilerinde tuttular. İki gün bu hâlde ihtiyat teşkil eden iki kolordu sol taraf kademesini oluşturur. İhtiyatta, bunlar 19 güne kadar Kamas üzerinde hazırlanırlar. Şimdi burada plânlar kullanarak ikinci ordunun ilerileri toplattığı kuvvetlere çarpar.

Düşman taarruz ederse sırf iki orduya karşı olacak. İki ordu aşama aşama çekilebilir. Mayans önündeki ihtiyat kolordularına

2bda

Mayans da karşı koyar. (51, 52)

Durumberg dağı

Daha birkaç yıl önce o araziyi dolaştığı zaman bu araziyi savunmaya gayet kabiliyetli buldu. Burayı bildiği için ihtimal iki ordu Ren gerisinde savunmaya mecbur olacaktır. Burasını vaktiyle keşfettiği için 14.000'i önde olmak üzere orada 200.000 kuvvet bulundurur. Fransızlar ciddî bir hareket yapamazlar. Üçüncü Ordudan çok çekeriz. Vitlih'den düşmanın sol taraf ve gerilerine sevk olunur. 200.000 kuvvet. Kesinlikle zarar yok.

(Kont Selfin 5 mesele hazırlamıştır.)

Düşman böyle bir hareket yapmaz. II. Sür'atle Bern'e taarruz. Üçüncü ikincisinin haklarını temin eder. Dört süvari tümeni var. Bir süvari Kolordusunun

2be

tamamı düşmana saldırdılar. Karaya sevkleri piyadeye önem verilmesi gereğini hissettirdi. Arazi dağlıktı. Onun için, Moltke tedbirlerin alınmasını dikkate almadı. Süvarinin her yerde her zaman ileri hareketi olmaz. Yunan seferinde Slevna yahut Çayhisar'dan gelmedikçe süvari fırkası gidemezdi. Sahillerin korunması:

17 kolordusunu bırakıyor. Şilezvik, Holştayn

Hassa redif Berlin ve civarında

İkinci redif Asştent (?)

Bu üçünü sahilin koruması amacıyla seyyar olarak kullanacağız. Baltık ve kuzey denizi sahilinde mevcut önemli yerlerin doğrudan doğruya korunması. Komutanın Berlin'de görevi, hem Danimarka'yı gözetleme hem de asıl

2bea

ordu sınıra 6 saatte nakledilmekte iken Fransa asker çıkarmak isterse, engel olmak. Danimarka'dan o kadar korkulmaz. Asıl mesele asker ihracıdır. Fransa'nın iki sahili var. Biri Baltık, biri Kuzey. Baltık daha az önemlidir. Boğazlar'dan geçecek o zamanki gemilere göre hayli zamana muhtaçtır. Haber alınır, sür'atli bir şey yapmak isterse, Kuzey denizine asker çıkarır. Bu plânda asker çıkması ihtimali Danimarka'nın katılmasına sebep olur. Bu sahillere dikkat! Bir fırka, Şilezvik'te dağınık. Hamburg'da tecrübe etmek devamlı emir ile sahillerdeki garnizonlardan (yararlanarak) Danimarka gözetlenir. Buradan gerek kuzeye gerek batıya demir yoluyla sevk ederiz.

2bf

Berlin'deki fırka Bremen. Burası da merkezîdir. Her tarafa demir yolu var. Şimdi bu H, B'deki fırkalar sahillerindeki garnizonların iki mıntıka ihtiyatı gibidir. Bunlardan biri gerektiğinde diğerinin yerini alır. Anstent'tekini şimdiden Hannover'e alırız. H merkezidir.

Düşman bu hareketi seferberlik zamanında yapacaktır ki henüz nakliyatta bulunan kıt'alar hazırlıkları lüzumu kadarını bu kuvvetleriyle takviye edebilmesin.

Bu sahil savunması pek güzel düşünülmüştür. Bizde demir yolu olmadığı için daha çok toplu bulundurmaya mecburuz. Hiç olmaz tüm sahile telgraf gerekir. (Samsun, Sinop) sahiline dağıtırsak, her tarafta vurur. (Ankara-Yozgat) gibi yerlerde

2bfa

(Hayfa'da İngiliz, Fransız donanması asker çıkarması yaptı. Lübnan dağına doğru çekilindi. Kuvvetler takviye edildi ve meydan muharebesi kazanıldı. (5 nci Orduya seyahatte destek)

Danimarka rahat duruyor. Fransa asker ihraç etmezse yalnız 17 nci Fırka bize, diğer iki fırka asıl orduya alınır.

NETİCELER

1. Barış zamanında hazırlanmamanın sonuçlarının önemli olduğu, bunun için düşman nasıl hazırlanıyor meydana çıkarmak, düşmanın barış yerleşkesi, trenleri, yolları, bunların istikametleri, sağlık malzemelerini demir yollarının sınıra nereye getiriyor tespit etmek gerekir.

Askerini nereye toplar bunu bilmek gerekir.

(Düşman, demir yollarını yapabildiği noktalarda asker toplar.)

2bg

Bunları bilmek savaş harekât plânı meydana çıkar. Sonra seferberlik plânı hazırlanır. Bunun için seferberlik nizamnamesi örnek olur. Bu bir kanunname kitabıdır.

2. Tarafsız hükûmetler düşmandan çekinebilir. Bu dikkate alınmalıdır. Biz Rus seferinde Romanya'yı dikkate almadık. ... Köprüsü'nde plânda bazı şeyler gözden kaçırılmıştır.

3. İki müttefik hükûmet, mutlaka bir harekât alanında savaşmaz. Meselâ bizimle Romanya örneğinde olduğu gibi.

4. Gerek Mayans'ta IX-XII gerekse I, II, VI bunları ihtiyat kolordusu denmemeli, sonradan birleştirilmeli, genişletilmelidir. Moltke, başlangıçta öyle idi. Sonra (Branden Eştayn) binbaşının ihtiyatıyla bir hat kolorduları.

2bga

5. Büyük komutanlar, astlarının sözlerini mantıklı buldukça kabul ederler. 3 Şubat 1904 Çarşamba / Serpiyer

Asıl savaş; Fransızlar 15 Temmuz sabahleyin seferberlik emrini verdiler. Berlin'de olan haber alındı. O akşam Prusya ve Saksonya vs. seferberlik emrini verdiler. 16'ncı günü bu emir dikkate alındı. Güney Almanya hükûmetleri de Bad 15'inci günde faaliyete başladılar. Fransızlarla ise aynı günde başladılar. Sınırdan daha önce haber alındı. Ertesi günü Strazbug, Kiel arasındaki köprüye dinamit attılar.

Nürnberg 17'nci gün, Bavyera 18'inci gün ve sonuçta tüm kuvvetleri kesildi.

Demek ki hem kuzeyi hem de güneyi hep birlikte hazırladılar. Her iki taraf savaşa giriştiğine göre, takip edilmesi gereken Avusturya'da da bir tehlike kalmamıştı. Buna dair herhangi bir hazırlığa gerek kalmadı. I, II, IV

2bh

Şimdilik bulundukları yerde seferber edildi. 19 Temmuzda Fransızlara resmen savaş ilân edildi. Bunun hiç önemi yok gibidir. (Ruslar, geçen seferde doğrudan doğruya yürüdüler. Bu doğrudan doğruya savaş ilânıdır. Teselya Seferi'nde birkaç ay karşı karşıya kaldılar. Elbette seferberlik biter bitmez savaş ilânı şart değildir.

Seferber olmuş ordunun sınırda beklemesi, ruh yapısı ve beslenmesi ile ilgili görüş pek sakıncalıdır. Komutanları o günlerde talim ve manevra yaptırdılar. Özellikle bizde bu önemlidir.)

Kuzey Almanya 23 Temmuzda, Güney Almanya 27 Temmuzda nakliyata başlıyor. Almanya, 6 kuzey, 3 güney kolordusunu tahsis ediyor.

Seferberlik emrinin 3'üncü günü ayın 18'inde, Prusya'da Kral, Moltke'nin plânına göre 3 ncü Ordunun silâhlandırılmasını resmen emrediyor. Hemen plânlara girişilmiştir.

2bha

Karargâh

Serpiyer'de

I (General Frankeştayn) VII, VIII ve 3 ncü Süvari Fırkası, bu ordu plânda gördüğümüz gibi, salı sabahı Vitlih'te oluşturulacak, Serpiyer'de toplanacak sonra 2 nci Orduya yanaşacak.

II Mayans Prens Frederik Şarl. Hassa III, IV, X,

Bu merkezde Hamburg ve (Lusengürhen) demir yolundan ihraç edilecek idi.

Veliaht (İşbayr)

III

Yerli Fredik Wilhelm V XI IB IIB

D Wüw D Bad 4 ncü Kol.

İhtiyaç duyulduğunda, Lamdav civarında toplanacaktı. Yalnız, Budvurker fırkaları Raştad'da ilk başta görünen oyduki başlangıçtaki plânın önemi pek büyüktür. Böyle olmasa idi plânlar, heyecanlar, hatalar olurdu. Yalnız hazır olan bir şeye bir kralın imza atması kalmıştır.

2bi

IX-XII İhtiyatı oluşturularak başlangıçta Ren'in sağ sahillerinde toplanacaklardı. Sonra merkez ordusuna katıldılar. Çünkü, Fransızların tüm kuvveti bu orduya karşı toplandı.

I, II, VII yerde 1, 2 k. Kuvvetler Avusturya'ya karşı demiştik. Ağustosun ilk başında savaşa katılmıştı. 1, 2, 3 ve hassa redif fırkaları tıpkı plânda olduğu gibi (sahilin savunması) bu suretle ordu demir yolu ile nakliediliyordu. Bu toplanma esnasında genel karargâh ve ordu karargâhları Berlin'de kalıyor. Moltke'nin emrindekiler

1. Düşman ordusu ile ilgili bilgi

2. Bizim ordumuzun

3. Nakliyat, menzil vs ile.

4. Verdi Dövire ... idi. Sürekli olarak bilgi veriyor.

5. Pronzarson Şilendorf. Tedbirli

6. Fon Bronde Eştany. Tedbirli

2bia

Savaş harekâtı zamanında ordular göndermek gerekecek. Onları yazmakla ilgili ...

Reis Blome bunlar en fevkalâde subaylar idi.

Daha Berlin'de iken bilgi alıyordu. Ordu komutanları karışıyordu. Moltke, 22 Temmuzda bu noktadan Fransızların Mah doğusunda 142.000 kuvveti topladıklarını bildiriyor. Nasıl daha önce Fransızlar taarruzu düşündüğü zaman yapıldığı gibi 2 nci Orduyu daha geride toplayıp imparatora verdiği muhtırada bu düşman kuvveti ihtiyatı almadılar. Fakat saldırı ihtimalleri çok yüksektir. Bu kuvvet 23 Temmuzda taarruza başlarsa Kırsayvolatugun yolunu takip eder. Çünkü başka yol yok. Ayın 15'ine kadar 6 günde Achen'e kadar gelebilir. 22'sinde nakliyat bile başlamamıştı.

2bj

Harp ise 27'de başlıyordu. Asıl taarruz istikametinde takibe devam edersek, tek tehlikesi her yere bir süvari bölüğü olmasıdır. Bir bakışla zaman yarım saattir. Düşman perişan eder. 20 Temmuzdan önce toplanacak diyor.

Moltke hesap ediyor. Ren'i geçinceye kadar orada toplanacak kuvvetler III, IV, X kuvvetlerdir.

2 demir yolu var, 1 koblens Niğfen'den itibaren Tuviyekürhen'e orada iki kolordu III ve X

2 Kasel Frankfurt'tan sonra Manhaym'a. Sonra Hamburg'da ihraç G.

Eğer, Ren'de ihracı önlersek, hem X hem IX ihraç edilebilir. 30 Temmuzda hazır oluruz. 10 ncu Kolordu yaya toplanacak. Bu da 4'te Mayans'ta taarruza hazır (olacak).

2bja

III, IV, X yaya gibi XI Landav'da toplanacaktı. Manhaym'dan geçmemesini ... edecek bu da Vorms'ta

Bu iki nokta arasında 1 ile 1,5 km mesafe var. X. B. o zaman Makanzaw Köprüsü önemli idi. İşgal ve tahkim edilmişti. Yolumuzda bulundukça B. W. kuvvet çekse bilirdik. Bu yolda son bir kısmı Worms'ta VIII Kornbis'te mevcuttu. Yaya kalıyordu. 30'da (Kardiça) üzerine ilerleyecek, büyük bir kısmı bu civarı tek VII Mons'tan demir yolu ile geliyordu. Ondan istifade ederiz. Kornbuha Worms'tan iki günlük. Toplanmış 170.000. Fransızlardan 20.000, 170.000 sürekli olarak artacak. İki gün sonra artarak 1 Ağustos ve G ve X, Mayans civarına çekilecektir

2bk

diyor. Worms'taki artar. 7 ile 12 nci Saksonya Kolordusu da 2 gün sonra burada. VIII bu zamana kadar gelemeyen kısmı da 2 gün sonra gelir. Almanların kuvveti 256.000 oluyor. Bavyera Kolordusu dâhil değildir. Böyle yapsak devam etsek Girhaynvelayn (?) ve ilerisinde hazırlanacaklar ancak III ve IV. 24 Temmuz akşamına kadar 60.000. 142.000'e karşı 60.000. Eğer kabul edersek mağlûp oluruz. Geri çekilemezsek memnun gidelim. Moltke "Bu olaya karşı ne yapmak gerekir?" diyor, krala "Devam etmekten

vazgeçelim.” diyor. Ren’de ihrac edelim. İlk hazır olan III-IV ... birer miktar ilerlerler. Fakat diğerleri ilerlerse 1 nci Ordunun ulaşması gerekir. Fakat 2 nci Ordunun ulaşmasına gerek yoktur. Bern ve kuzeyinde 1 nci Ordunun tuttuğu yerlerdir. Düşmandan emin olduktan sonra onun sol tarafında ilerler. Gerektiğinde bizim sağ tarafımıza gelebilir.

2bka

VIII daima demir yollarından faydalanmayacak bir kısmı alınır. 3 ncü Ordunun yürümesi muhtemelen gerekmeyecektir. Voz dağları iki gruptan ayrı görünüyor. Düşman tarafından gelirse de zarar gelmez. Sonra istersek istediğimiz kuvvetleri alırız.

Başkomutanlık elde edilen yerlerin durumları hakkında ordulara emir veriyor. Düşman Ren-Serpiyer arasındaki sınırdan çok kuvvetle geçebilir. İkinci Ordu ulaştırması devam etmemelidir. III ve X kol yakında ihraç Karlshuru - Mayans demir yollarıyla IV, G. Devamlı olarak ... ve Mayans’taki quarlolardan faydalanabilir.

İlk ve asıl olan faaliyet, bir öncü kuvvet oluşturulacak (Alzen).

2bl

Manhaym’da çıkacaklar dahi Durkhaim’a öncü çıkaracaktır.

Temin için gönderilecek müfrezeler o kadar ilerilerde bulunmalıdır ki düşmanın hücumunda bizim toplanmamıza uygun olsun.

Öncü

Üçüncü Orduya bağlı 5 dragon alayı nakledilir. Kayzreslav nerede toplanıyor, orada kalacak. Durkhaim ve Elzi arasında irtibat sağlanması doğru keşiflerde bulunacak ne zaman buraya 2 nci Ordudan süvari gelirse, bu da Bern Ordusuna gider. Plân tersine döndükten sonra ertelemek olamaz. Her gün hatta her saate göre aldığı bilgiye göre değiştiriyor. Asıl komutanlık ve kurmaylığın güçlüğü buradadır.

2bla

Gerek askeri hazırlama gerek askerî birlikleri sevk etme meselelerinde temmuz ayı dikkate alınmamalıdır. Asıl istifade fikri yerine inmektir. 3 karargâh 23 Temmuzda işe, karargâh işlerine karışırlar. Birkaç gün sonrasına kadar kıt’alar nakliyatta bulunurlar. Hepsi de uzun kol (Mekkare çevirdi. Almanya Fransız Filosu Düver’den Manş denizini geçti.)

İkinci Ordu III-25 Temmuz, 8 Ağustos

X-29 Temmuz, 5 Ağustosa

kadar

IV-26 Temmuz, 29 Temmuz

G-30 Temmuz, 5 Ağustos hazır.

Bundan, himaye kolları, seyyar hastahaneler en önemli şey olduğunu gösterir. Erzaktan o kadar sıkıntı çekilmez. Manhaym'da kalan erzak doludur.

IX 25 Vorsm'a 26 Temmuzda

18 Mayans , 28-30 Temmuz

2bm

Toplanmak yanyana gelmek demek değildir. Burada her kolordunun fırkaları ayrı yürümek gerekebilir. Orduları zaten 12 nci K. genel yürüyüşte o kadardır. Hem bu bakış açısından hem de düşman bu noktaya yürümezse, diğer kolorduyu istediği gibi kullanırız.

27'den 2 Ağustosa XII Saksonya Mayans'ta

Moltke, daimî yer Mayans'ı yapmak ister. Tüm büyük komutanlar, bunu esas toplayarak düşmanı mağlûp etmeyi düşünmüştür. Napolyon ve Moltke'yi göz önünde bulunduralım. (Nu. 1'e uygun olarak)

10 No.lusu

Napolyon 1

Vau

Kral Ritter Von Landovver

Munchen 1903

Kurhheim

2bma

Malulion'dan

1. Askerî hizmet mecbur gibi,
2. Kurmay teşkilâtı
3. Kolordu

Tayini ve piyade ve süvari tümenlerini takviye etmek. Kolordunun fazla taburlarını buradan, heyetlerini savaşta yaşatmak için ayrı bulundurmak, savaş için birleşmek. Kuvveti toplu tutmak. Ordu cephesinin önünde süvari birliklerinin kullanılması, savaş meydanında kuvvetli topçu ve süvari kullanmak gerekir. Bekleyen, gözleyen olduktan sonra takip yapılabilir. Açık, sade emir ile halk düşüncesinde memleket savunması için savaşa arzu ve bunu gerçekleştirmek.

- Lord Ruber, Allah'ın dünyaya getirdiği mahlûkların en büyüğü ... görür.

Şilincing bu mukayeseler ile uğraşıyor. Öncelikle 1866'yı ele aldı. 2 madde çıkardılar .

1. Ayrı yürümek bir savaş tehlikesidir.

1793'te

2. İç ve dış sınırların kullanılması (sırf görüş)

2bn

l'art de querre est de se diviser pour vivre et de se reunir pour combattre. (Savaş sanatı, yaşamak için dağılmak, mücadele etmek için toplanmaktır.)

çatışma nedenidir.

Hâlbuki bu ... Moltke'de vardır

İkinci kural için Şilink diyor: Neden iç sınırlar kullanıldı. Napolyon fazla istediği için mağlûp, Moltke kendi itibarını kullandığı için galip. (tesadüf) Moltke'nin hesaplarının da etkisi vardır.

Askerî birlikleri sevk etmekte kullanılan araçlardan faydalanmayı bildirir. Kraus da bir eser yazdı.

Baus Meydan Muharebesi tıpkı Fon Kreyz

2bna

2. ölüm 70 K cepheye başlangıçta 700 K

3. 1870'te Almanlar 70 K. Cephe

4. 1806, 1870, 700 ...

Yarın ... hareket ediyor. Düşman kuzeye atılıyor.

6 ile 8 Bern'e yürünüyor. Einada olduğunu haber alıyor. Yürüyor. Fraulot prensi cephe ile savaşıyor. 80 Olm Kongresi de.

Moltke'nin zamanında: Yollar çoğaldı. Demir yolları sayesinde seferberlik hızlı yapılabildi. Erzak ve mühimmatı zamanında yetiştirdiler. Ayrıca silâhlar mükemmel idi.

Seferlerin değerlendirilmesinde her iki tarafın ... düşünerek.

2bo

Bonapartes Eroter

... 1796

von

Kufl Mayer

Berlin 1903

Campagne de Prusse

1806

Par Foucant

Moltke, Beneolek

Und Napolyon

Par Alfred Krausse

1901

Wien

2boa

Sekren out Neue

Russisint Aurksıkhir

Kringen 1877-1878

Alfred Krausse 1903

2 Şubat 1903

Salı

28 Temmuzda Moltke'nin hesabına göre Alman ordusunun 30 Temmuz Salı durumu şöyle olacaktı:

1 nci Ordu: III 1-2 güne kadar tamamıyla Tiberg'de Caplance VIII Moviyebah civarına

3 ncü K

kısmen henüz kolordular arasında çoğu gözetleme için sürülmüş, toplanmış 50.000 piyade

3 ncü Ordu , III Kolordu yakın Kortinah (Mayans)

2bp

Doğu hattında kolordu (tutulması yok) IV Manheim, Durkhaim caddesini her iki tarafta IX (Mayans ile Worms) arasında (kolordu tutulması yok) toplanmış 73.000 piyade 5-6, III ve IV'lerin mıntıkası dâhilinde.

X-XII bazı Mayans, Manhaym hattına 4 demir yolu vasıtasıyla nakledilecekti. Toplanmış 83.000 piyade III ordu: XI yarım ve 10 B Landav (İspair) ve kuzeyinde B ve W tümenleri Karlsruh kuzeyinde kuvvet 77.000. 3 ncü Ordunun diğer birlikleri demir yolu ile nakledilmektedir.

48.000

Büyük Genel Karargâh Berlin'dedir. Büyük Genel Karargâhta 25 Temmuza kadar düşmana dair alınan bilginin

2bpa

özeti

Kolordu

I Fransız ... (+K = 44.000)

2 K dahi Strazburg'da, 2 K Strazburg

Bruma demir yolunun yapımında

Stazburg hazırlanmış ve savunmaya yapmaya hazırdır.

II Furusar, 27 / 3k'nin karargâh Sentavl Akkurbah civarında yeşil müfrezesi ile temasta ... bazı yerleri sağlamlaştırma, III Bazil (4k = 36.000 bulunmak ve ilerisinde kısım kısım) IV Lambiruh (3k = 27.000 ...) doğusunda ve kuzeyinde

V Dufai [3 k = 27.000 karargâh (Biech)]

VI Kanruber [4 k = 25.000 Şalon (İhtiyat)]

2bq

VII Doay (3k = Malûm değil, Balfour henüz tam hazırlanmamıştı.)

G. Burbaki (2 k = 18.000 Nans, imparatorda Nans'ta)

27 Temmuzdan beri sınırda ileri birlikler arasında temas, fazlasıyla başlamıştı. Fransızların kesin taarruz fikri görünmüyor. Fakat muhtemeldir. Ağustosun 5'inci günü Alman kuvvetleri şu miktarı bulacaktır.

I nci Ordu : 50.000 piyade

II nci Ordu: 194.000 (I-VI / 2 geliyor dâhilî 28.000)

III ncü Ordu: 125.000

Şu duruma göre 29 Temmuzda Moltke'nin sağlıklı bir şekilde tek kararıyla ordulara vereceği emirler.

2bqa

Her emir fırkalarının toplam sayısı. Alman fırkaları

Mayans'taki birlikleri ileri sürmek geriden gelecek kesin onların terk ettiği ...lara çıkarmak

XI Manhaym, Kölhaynm'a kadar ilerler. Saksonya Kolordusu Mayans'ı da çıkar.

IV Durkhaym Fırkası, Manhaym ve civarı 6 için 30 k kilometre dâhilinde bulunur. Durumberg ve civarında bulunur. Nifen, Mayans, Worms'ta çıkarlar, daha şimdiden sınıra kadar sevk etmek uygun olmaz. Daha 6 günü var. Düşmanın birçok kuvvetle ... II-IV-V kolordularıyla ilerleyebilmesi yine büyük bir

2br

başarı sayılır. Bundan dolayı bu suretle hareket uygun olur. İkinci kol şimdiden sınıra ilerleyebilir. (5-6)

İkinci Ordu karargâhı Alize demir yolu üzerinde üç noktaya güzel toprak yollarla bağlı telgrafların bulunduğu bir yerdedir. Birinci ordu, eksiğini yarın öbür gün tamamlayıp Serpiyer'e gidecek, Bilinfort eğer yürüyorsa tek başına düşmana karşı durmak tehlikesinde kalır. Taarruza uğramış olursa ikinci ordudan yardım göremez. Ancak Edlin, Serpiyer hattına kadar ve Edlin'e birkaç bölük yaklaştırılmasıyla Bern'deki toplanacak kuvvet istikametinde Salzburg'un doğusuna kadar ilerler.

Düşman çok kuvvetle üzerine gelse o zaman ciddî bir muharebeyi

2bra

kabul etmeyerek geri çekilmek gerekir.

Buradaki Fransız birliklerinin daha ziyade II (nci orduya)'ye. Eğer şimdiden Vadzen ve civarında bulunursa düşmanın yanını tehdit eder. Düşman bir iki kolordu berkine mecbur olur. Düşman gitmeye karar verirse, kuvveti sıkılaştırır. 3 ncü Kol kısmen sınırı gözetlemektedir. Kolordular aralarındaki kısmı dahi gözetlemeye devam ettirmeli. Sınıra üç-beş altı yerde teşkil: Üçüncü Ordu tertibatını değiştirmek gerekmezdi. Mac Mahen'in Ren'in sağ sahiline geçip geçmeyeceğini bilmiyoruz. Dolayısıyla onlar Karlsruh civarında kalırlar. Düşman kuzeye doğru yürür ise Magzaya yürütürler. XI, 7/2, 1 DB Lamdav'da kalırlar.

2bs

Karar, I. Bern-Vadrin

II Öncüler Kayriz, Lavtire'ne kadar süvari ileri

III Eskisi gibi

Şayet düşman gündüz dışında, beklenmedik zamanda bir harekette bulunursa bize bir tesir yapar mı? Yarından itibaren Hamburg, Burekkirhen istimaketine saldırırlarsa.

27.000 Kurusar,

36.000 Marn

27.000 Kayir

90.000

18.000 Mayans'taki Garu

108.000

25.000 Karluber demir yoluyla Şalon-Mec

133.000 Lamirof Birinci Orduya karşı Mac Mahen'da iştirak edemez.

2bsa

Düşmandan önce gelemezler. Bu zamana kadar 2 nci Ordunun mevcudu 194.000 eder.

Dotersburg ve civarında gayet iyi bir durumda bulunuruz. Düşman dağlardan geçecek daha başlangıçta kolbaşlarını ezeriz.

Mac Mahen'a 45.000

3. Ordu 125.000

7/2 Bavyera Kolorduların nakil olmasıyla birlikte düşmanın sağ tarafına doğru hareket ederiz.

Emirlerin özeti

Birinci Orduya telgraf Berlin Koblenze / 29 Temmuz

Birinci Ordunun asıl kuvvetiyle şimdilik Zarburg ve Edrin hattını geçmemesini general hazretlerine emrediyorlar. Düşman taarruzuna karşı Serpiyer korunacaktır. Moltke

2bt

İkinci Ordu Mayans

29 Temmuz Öğleden Sonra S. 3:00

İkinci Ordunun konakları Alzens-Gürhaym Furüstat hattına kadar ileri sürülmesini kral hazretleri emrediyorlar. Öncüler daha ileriye. 5-6 süvari tümeni oluşturulacak.

Moltke

Bunlardan başka birer talimat:

1. Düşman
2. Bizim faaliyet
3. Sınırdaki müfrezelerin kıyafetleri

Büyük karargâhın çoğu 31 Temmuz akşamı Berlin'i terk edecek. Şu istasyonlara şu vakitlerde gelmek üzere (2 Ağustos) Mayans'a ulaşmış olacaktır. Telgraflar oralara gönderilmeli.

Düşman ordusunun yukarıdaki kuvvetine dair

2bta

Bilgi: Her ordu komutanı diğerinin harekâtına dair bilgi.

I-VI ... Mayans üzerinden Manhaym hattına ulaşılacaktır. (Bu talimatlarda İkinci Ordu belki ilâve edilir.

Mayans ihraç edileceği için IX, XII için tayin edilen toplanma mıntıkası tahliye edilmiş)

(Birinci, İkinci kolordulara)

Üçüncü Ordu tarafında değişiklik yoktur. Üçüncü Orduya da bir resmî mektup göndeririz. Telgraf lâzım değildir.

30 Temmuz sabahına kadar Alman Büyük Karargâhına gelen fazla bilginin özeti

29 Temmuz Biç'ten ve Vaysburg

2bu

oradan Bihyevalde istikametinde düşmanın askerî harekâtı cereyan etti. Dün akşam Çuvayburuken'den alınan bilgiye göre Brendenvah ve Miç civarında düşmanın henüz kuvvetli birlikleri bulunuyor. Strazburg'dan Haymmnat istikametinden kuvvetli düşman müfrezeleri ilerlemiştir.

Birinci -1- Büyük Karargâh Verdidüvörnova düşmanın ne yapmak istediğine karar verir.

2. Buna göre Moltke'nin kararı muhtemel sebepleri.

B. MUSTAFA KEMAL'İN 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (K: 45-G: 8)

45-8

8

Selanik

Muş'ta 32 nci Alay, 3 ncü Tabur, 1 nci Bölük, 1 nci Takım

Ziya Yusuf İstanbul

8aa

Silâhlı Uluslardan (Not):

1. Hukukunu ve vatanını korumaya hazır olan bir ulus silâhlanmalıdır.

2. Atalarımızın ezici kuvveti Osmanlıların geçmişinin dünyaya bıraktığı şöhreti şanı

3. Atalarımızın kazandığı şanı nasıl koruyabiliriz?

4. Savaşın tekniği doğanın kuralları idi. Daima o hâlde niçin, nasıl çalışmalı? Savaşın sevk ve idaresinde (not)

5. Savaşta birbirine benzer iki durum

8aaa

bulmak mümkün müdür?

6. Kazanmaktan emin olmak için kanunlar ve askerî yöntemler neye göre yürütülmeli?

Silâhlı Uluslar

7. (Prusya ordusunun ruhu subaylardır.)

8. Ulusun kuvvet ve iktidarını koruması neye uygundur?

9. Subayların en yüce duygularla şevkini kuvvetlendirmek.

10. Her subay bir komutandır. Neyi bilmesi lâzımdır? (İnsanın doğasını)

8 ab

Hazırlık tatbikatından (not)

11. Bir komutandaki askerî kuvveti savaşa yarar bir hâle getirmek ne ile olur?

12. Subaylık sanatının eğitimi için en önemli vasıta nedir. Bununla beraber ne lâzımdır?

13. Fakat neye çalışmalı ?

14. (Klavozviç'in) sözü!

15. Uygulamalı bir yöntem takip etmek lâzım. Vecih Beyin Tabya tatbikatından

16. Savaş ile ilgili işler nelerdir?

8ac

Var sayalım (Harp Akademisi haritası)

1. Takımın bulunduğu yer. Görevi:

2. Düşman hakkında bilgi edinmek.

3. Takım tarafından önceden alınan tertiplenme.

4. 19 Ocak (saat 3'te) meydana gelen olay:

5. Gözcülerin haberi

6. Takımın kuvveti (60 piyade 2 süvari)

mesele böyle olursa

1. Takım komutanı ne düşünür ?

2. İlk yapacağı şey ?

3. Kararı

8 aca

4. Hangi istikametten gider?

5. Nasıl tertiplenme yapar ve ne tedbirlerde bulunur? Bahsedilecek meselede

1. Yol, düşman kararların korunması ?

2. İyi bir haber yahut bilgi nasıl olmalıdır?

3. Hakemler

4. a- Ne için mesele takip edeceğiz?

b- Askerî birliklerin komutanları ne gibi özelliklere sahip olmalı?

c- Yalnız neler yeterli değildir?

1. Arazinin paylaştırılması

2. Takım komutanının düşüncesi ve kararı

8 ad

3. Yollar hakkındaki düşüncenin görüşülmesi.

s- yürüyüş hakkında ve emniyet tertibatı hakkında kısa bir bilgi. (Savaş durumu) 97, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 110 (üç) 113) burada nasıl tertibat almalı? Emirler hakkında (savaş durumu 32, 33, 34, 35, 37, 39, 43, 46, 48 bu örneğe göre emir)

y- Piyade Avcı:

1- Nasıl yürür? 2- Ne kadar mesafe ve nasıl keşif ettiriyor? 3- Askerin dikkati kaç şey üzerine yönelir? 4- Takım tarafından takviye edilmedikçe mecburî bir hâl yoksa ateş etmeyiz. Aşağıda olduğu gibi dört durumda harekete devam: düşmanı gördük o bizi görmedi.

8 ada

h- Tanımadığımız bir arazide yürüyoruz bazı engeller araştırmaya kollar yeterli gelmedi.

y- Düşmanın küçük gözetleyicileri ve keşif kollarını hareket ettirmek ve uzaklaştırmak için üç defa ateş açmalı

v- İki genel durum:

1- Düşünecek zaman var. 2- Yok.

8 ae

05 Şubat 1908 Çarşamba

Hazırlık raporuyla Yanya'dan hareket ettim. Saat 12 gece,

Sabahleyin saat 2, Portsaid, salı, Yemen'den gelen Ali Mansur Paşa, binbaşı Beşinci Ordu Levazım Şube müdürü, Askerî Mahkeme üyeliği ile Hudeyde'ye (Yemen'de) gitmiş. 10 ay önce.

Askerin gönderilmesinden sorumlu Albay Cemal Bey

8 aea

Saat 11, gündüz Portsaid'den hareket; saat 3, gündüz İskenderiye'ye varma. Saat 11, İskenderiye'den hareket. 5, bu Cuma Pire'ye varma. 5'te Pire'den hareket.

8 af

Bir bölüm arazinin asayişini sağlamaktan sorumlu olan bir subayın ilk yaptığı şey mıntıkasını karış karış gezmek, eksikleri not defterine kaydetmek geri döndüğünde, yetkisinde olan değişikleri yapmak, yetkisinde olmayanları üstlerine bildirerek izin istemektir.

- Mevkinin ve arazinin sür'atle değerlendirilmesi:

1. Gezdiği arazinin hâl ve şanını düşüncesine kazımak.

2. Arazinin önemli yerlerinin ve köylerinin şekilleri yapıp korumalı. Gereken hususlar bir kenara kaydedilmeli.

8 afa

3. Mıntıkası dâhilindeki köylerin sayıları hariç nüfusu, bina, düşünce ve istekleri ile hâl ve durumlarını defterine kaydetmeli;

Çete Savaşları:

Göz önüne alınacak hususlar:

1. Muhbirin ifadesinin doğruluk derecesi ve gerçeği,

2. Eşkıyanın tam ya da tahmini mevcudu,

3. Askerî donatım ve silâhlandırmanın ne yolda olduğu?

4. Bulunduğu yerde veya civarında yardımına koşabilecek köylü veya kötü kimseler bulunabilir.

5. Çatışma mevkii ile askeri merkezi arasındaki

8 ag

mesafenin uzaklığı, gerektiğinde kuvvet ve malzeme yardımı görülüp görülmeyeceği ve ne kadar zamanda ve ne şekilde?

6. Hangi istikametlere gidebileceği ve oralarda askerî merkez var mı ?

Silâhlı Kuvvetlerin Hazırlanması ve Sevki:

1. Daha çok kuvvet,

2. Yağmacılar,

3. Gizli hareket ve ...

4. Gece geç vakit çıkıp şafaktan önce ulaşmalı,

5. Toplanma bölgesine gelip küçük askerî kol hâlinde çıkmalı,

6. İlerleme esnasında karşılarına çıkanlar beraber götürülmeli.

8 aga

7. Eşkıyanın dilini iyi bilen iki askeri kıyafet değiştirerek (onlar gibi giyinerek) açıktan hareket. Silâhsız irtibat erleri.

8. Eşkıya görüldüğü zaman birlik durmalı, subay karar vermeli.

9. Yol göstericilerle işaret kararlaştırılmalı-takip eden birlik: Askerî personel üzerine elli mermi, yük hayvanlarına ikişer üçer er muhafız bunun bir ... toplu kısmı orta yeri. Beraberinde 2 günlük ekmek, 2 günlük peksimet ve zeytin peynir bulundurulmalı.

8 ah

Eşkıyanın bulunması ve gözetleme postaları hiçbir bahane ile köylere inilmeyip izi kaybetmeli. Köylere giden yollar gözetim altında bulundurulmalı. Lisanı anlayabilecek adamlar kıyafet değiştirerek etrafa salıverilmeli. Çok borazan bulundurulmalı. Bir yere konulmakta etrafa nöbetçiler çıkarılmalı. Gündüz yürüyüşleri ve yürüyüş düzeni emniyet mesafeleri azaltılmalı (50)

8 aha

Gece Yürüyüşleri:

Gece muharebe amacıyla yürümekten kaçınılmalıdır. Süngü takılmış bir hâlde pusu yollar üzerinde kurulduğundan belli başlı yollar haricinde hareket edilir.

Gece araması: Süngü takılmış bir hâlde eşkıya hiçbir vakit asker üzerine hücum edemez. Silâh atılmamalı (...)

8 ai

-Yeri belli olan eşkıyaya hareket: -Eşkıyanın geri dönüş yolu üzerine bir müfreze gönderecek şekilde (müfrezeler) kollara ayrılmalı.

Pusu Tertibatı:

Eşkıyanın geçebileceği istikametler, boğazlar, mevzilerin bir tarafına iki, diğer tarafına süngülü askerler yerleştirilmeli. Bazen gündüz pusu yerleri seçilir, gece gizlice tutulur. (Pusu mevzi işgal edilir.)

Pusulara Karşı Tedbirler: Pusu atılmaya uygun yerlere yaklaşarak iyice keşfedilmeli. Yürüyüş gece yürüyüşünde olduğu gibi.

8 aia

-Fundalıklar-

Köylerde ve kenarlarda, kararlaştırılan hanelerde, ... önü olarak seçilmesi daha iyidir.

Yerleşim Yerlerine Saklanmış Eşkıyaya Karşı Yapılacak Hareket:

Köy sarılır. Muhtar ve ileri gelenler çağrılır. Teslim olmaları söylenir. Aksi takdirde hangi evlerde saklandılar ise bakılır.

Teslim Olan Eşkıyanın Sevk Edilmesi:

Kolları diğer eşkıyaya bağlanır. İki tarafına asker dizilir. (bir muhafız)

8 aj

Muhafız, topluca bir muharebeye girilse bile asla buna katılmaz. Muhafıza karşı bir taarruz olursa; eşkıya ateş ve süngü ile mahvedilir. Eşkıya hâkim bir kalede ise: Kurşun tesiri azdır. Sarılır. Gece daire küçültülür. Kapısı kırılmalı. Aksi takdirde yakılır. İçi toprak dolu bir araba itilerek yaklaşılır. Evler usulüne uygun bir şekilde aranması için sarılır. Erkekler harmana çıkarılır. Sahipleriyle birlikte evler aranır.

8 aja

Meskun Mahalde Muhafızın Güvenliği:

İçten veya dıştan sağlanır. İsyan sona erer. Dağlı, haricî posta uygun yerde geçici tedbir alınır. Dikkat, karışıklık ihtimali olduğu zamanlarda meydana gelen yangınlar için önceden bir itfaiye kolu hazır etmiş bulunmalı, diğer kuvvet elde bulundurmalı. İtfaiye kolu tetikte olmalı.

Top Kullanmak:

Çok faydalıdır. Mahzurlu yönü onu korumaktır.

8 ak

Arnavutluk Meselesi:

Berlin Kongresi'nden beri (Avusturya-Macaristan) Yenipazar ve Arnavutluk'a sahip olmak istiyor. İşkodra, Avlonya, Prizen, Üsküp, (Draç, Durazzo) da memurlar bulunduruyor. Bu sene okulda yetiştirdiği (Franciscain)-rahipler sinsi hareket yapıyorlar. Meslekleri dinî olmaktan ziyade siyasîdir. Avusturya-Macaristan Hükûmeti bu uğurda para sarf etmekten çekinmiyor.

8 aka

Arnavutluk fakirdir. Halkı çeşitli olduğundan kötü idare olunmaktadır. Arnavut beylerine -beyliklerini korumak şartıyla- herhangi bir devletin elinde bulunması uygun gelmiştir. Burada (amaç) Müslümanların taassubunu gidermek veya Hristiyanların hissiyatını (anlamak), Türk memurların aşırı

isteklerini uyandırmamaktır. Avusturya-Macaristan konsoloslarının yegâne siyaseti, burada bugün değilse yarın kendi egemenliklerine gireceği fikrini herkese anlatmak, yaygınlaştırmaktır.

8 al

Arnavutlara (Habsburg) hanedanının övünülecek şeyini bırakıyor. İşkodra konsolosu 1898'de İmparatoriçe Elizabet'in ruhu için 200 yük buğday dağıttı. İmparatorun yıl dönümü münasebetiyle ileri gelenleri beldeye davet etti. Mösyö (Stallouf) Maliye Bakanı, Bosna-Hersek valisi bu siyasetin memuru.

8 ala

Arnavutluk, Avusturya-Macaristan'a geçerse Bosna-Hersek gibi olur. Orada caddeler, binalar, kışlalar yapıldı. Gazla aydınlatıldı. Fakat halk söylemek, yazmak, hürriyetinden mahrum edildi. Casuslar dolduruldu. Dış işlerini doğuya sürmek için Arnavutluk ikinci ve zorunlu bir menzildir. Mevzi, Adriyatik'in anahtarlarına sahiptir. Burasının

8 am

işgali, Akdeniz'in dengesi açısından büyük bir rol oynar. Bu rol Selanik'in işgaliyle büyük bir güç bulur. Avusturya Osmanlı İmparatorluğu'nun işlerine müdahale etme vasıtalarına sahiptir. Makedonya meselesinin en ileri giden adaylarındandır. Müsadesi olmadan Balkanlar'da bir top atılamaz denilebilir. Bosna-Hersek elinde bulundukça milliyetçilik davasına yeltenen Sırbistan'ın merkezine hükûmet ve ordusunca tesir ettirir.

8 ama

Saray Bosna, Avlonya, Selanik üç önemli noktadır. 21 Mart 1907'de kişilere madalya vermek münasebetiyle Selanik'te Kışla Meydanı'nda resmî geçit: Müfettiş, vali, müşir, de Jorcis, Almanyalı Kurmay Yarbay von Alten. Binbaşı Kemal Bey selâmlarken attan düştü. Daha önce de düşmüştü. Hayvanı değiştirdi.

8 an

3 bölük piyade askeri. 1 bölük avcı, 1 bölük süvari, topçu hiçbirinde askerî terbiye ve talimli olduklarını gösteren bir işaret yoktur. Avrupa devletlerinin nüfuz bölgeleri milliyetlerini doyurmaya yeterli gelmiyor. Amerika, Afrika, Asya, Avustralya'da sömürgeler edinildi. Buralarda ticarî müesseseler meydana getirildi. Hükûmetlerin dış ticaretlerini korumaları hayat memat meselesi rengi

8 ana

almıştır. Bu yönüyle devletler denizlere hâkim olmak zorundadırlar. Çünkü önemli meseleler denizlerdir. Almanya-70-71 (1870-1871) başarısının vermiş olduğu cesaretle birleşmiş, kuzey-güney Almanya'nın büyük küçük birtakım dukalık ve prensliklerinden meydana gelmiştir. Kuvvetini sürekli

olarak koruması her zaman galip kalmasına sebep olmaktadır. Başarı kazanmak ordunun arttırılmasına bağlı olduğundan Avusturya'nın kuzeyindeki Alman nüfuzunu kendi bünyesine katmak ister.

8 ao

Milletini beslemek için ticaretini geliştirmeye mecburdur. Ticaret sorunlarını kendi lehine halletmek, sömürgelerine sahip kalmak ise denizlerde hâkim olmasını gerektirir.

8 aoa

8 ap

Kuneytera (Kuneytera, Filistin'de yer alan bir yer ismidir.) dâhilinde Birû'l-acem. Hacı İsa Efendi

8 aq

1	2			
Yafa	Komutanlığına			
3	4	5	6	7
Parayı	alamadım	doğru	posta	kaçtı. .
8	9	10	11	12
bugün	İzmir	yoluyla	hareket	ettim.
13		14		15

mir-i muhterem. Kemal

8aqa

Çeri Baha

Türbe-i Muşfa: taş

Oşka:

Vulahu: saç

Karopka: kutu

Kartoh: entari

Blaçya:

Boçinki: fotin

Butinki

8 ar

Finger = parmak

Büka = el

Palik = parmak

Galona = kafa

Glaza = göz

Noiz = burun

Vichi = kulak

Mare= deniz

Dissok = kum

Nagi = bacak

Sokla = kas

8 ara

Bugio = tüfek

31 Temmuz 1886. Alayın der-kazgan (?)

8 as

Le ... afaire 8 a lu Français ...

8 asa

Şam'a bu defa gelişimde okuduğum kitaplar

Romeo et Julliette-Şekspir. Mecmu'ayı Ebuzziya'nın 4'üncü cildi

38 ile 48'inci cüz, Tarihi Murat Bey 5'inci cilt

La Vie Americainne 27 Ekim 1906

L'Education et La Societe

Paul de Raussier

8 at

De l'inegalité parmi les hommes

J-J. Rousseau

9 Aralık 1906

8 au

Bir İstanbul kilesi 2 müd hesabıyla ekinlerin (ekilip bitmiş tohumlar) birisinin her bir kilesi ayrı ayrı tartılıp bir kilo mahsulün kaç kilo olduğu sütununa kaydı gönderilen cetvellerde 5'inci sütunda dikkate alıp hesap edilince büsbütün saçma oluyor.

8 aua

Humus kazasından başka diğer cetvellerin hesabında yanlışlık olduğu gibi Mahalle İdare Meclisince onaylanmamış, bir de Hama sancağından gelen cetvelde dikkat çeken bir hata var: 5500 dönüm olan bağdan 9750 okka alınmış, yani dönüm başına 2 okka eksik gösteriliyor. Hâlbuki bir kütükte bu kadar eksiklik olursa ... salıverilmesi ekinin hepsinin bir İstanbul kilesi

8 av

2 müd tartılması hesaplamaların ona göre ayrılması gerekir.

8 ava

Gelmiş olan dört adet cetvelden yalnız Humus kazasına ait olanı talebe uygun olup diğer üç kıt'a cetvelin 5'inci ve 6'ncı sütununda pek büyük orantısızlık görülmüştür. 5'inci sütunların gerçek hesabı ile 6'ncı sütunları da bir İstanbul kilesi iki müd hesabıyla halkın ekinlerinin bir kilesinin tartılarak, kaç kilo olduğunu meydana çıkararak düzeltmek ve hesaplamalardan çıkan cetvelde 5100 dönüm bağdan bahsi geçen hangi cetvelin iadesi gerekir?

8 ax

9750 kile yaş üzüm elde edildiği bildiriliyorsa bu hesaba göre bir dönümden

175

55

330

80

bir buçuk okka kadar mahsül alındığı anlaşılıyor. Hâlbuki dönüm başına değil, her bir kütükten bu miktar yaş üzüm alınabildiğine göre ya bağlar hastalıktan mahvolmuş veyahut hesapta büyük hata yapılmış olduğu anlaşılır. Gerçekten hastalık mevcut ise resmen bildirilmesi gerekli emirlerdendir. Hesap ... tohumlar ...

8 ay

3 Aralık 1906 Pazartesi

16

4

—

56

Kuruş

Maaşım	380
Elbiseler	102
Ekmek pusulası	76
Yağ	26
	584
	206

378	sarf	113		76
203	teminat	76		14
—		17		
170				
76	yüklü olandan	206	mevcut	90
—				
251	gerçek harcama	113		
		90		
		203		

8 az

Kasım 1906

Yafa'da maaşım	306 kuruş
... dan	3 lira
... dan	1 lira
Selanik'e	2 lira
fotin	5 mecidiye
ilâç	2 mecidiye
berbere	1 mecidiye

8 aza

26 Haziran 1904

8 ba

Kuruş

Muharebatı Bahriyei Osmani	Süleyman Nuki Efendi	1	Türkçe	20	İstanbul
Esfarı Bahriyei Osmaniye	Şükrü Efendi	1	"	30	eski cildi
Tarihi Osmani	Hayrullah Efendi	18	"	80	
Nüshai Fevkalâde	Resimli Gazete	11	"	10	
Nüshai Fevkalâde	Serveti Fünûn	1	"	10	
Nüshai Fevkalâde	Tercümanı hakikat Serveti Fünûn birlikte	1	"	10	

26 Haziran 1904

8 bb

Mizan'ül Sahaifi Ahkam	Tabip Ahmet Ceyhun Efendi	1	Türkçe	6	İstanbul
Şeriatı İslâmiye ve Mübeşşir	Mahmut Esat Efendi	3	"	20	İstanbul
Karlail Fil İslâm Tercümesi	Şefik Bey	1	"		İstanbul
Teşhiri Ebatıl	Ali Ferruh Bey	1	"	5	"
İlmihali Tıbbî	Hüseyin Remzi	1	"	5	"
Fethi Celili Kostantaniye	Ahmet Muhtar	1	"	20	"
Meşhur Osmanlı Komutanları	Refik Bey	2	"	6	"
Afrika Delili	Muhsin Bey	1	"	20	
Tarih'ül Netayiç'ül Vukuat	Mustafa Nuri Paşa	3	"	25	İstanbul
Tarihi Umumî	Hakkı Bey	3	"	45	İstanbul
Tarihi Devleti Osmaniye	Abdurrahman Şeref	2	"	30	birinci basım

8 bc

Kitabın İsmi	**Yazarı**	**Adet, Cild**	**Dili**	**Kuruş**	**Basım yeri**
Binbir Haisi Şerif	Arif Bey	1	Türkçe	20	Mısır
Tatbiki Diyaneti İslâmiye ala ... Medeniye	Mehmet Ferid Bey	1	Arapça	5	Mısır

El Hadiatül Fikriye	“	1	“	10	Mısır
El Mizan’ül Müslime	“	1	“	10	Mısır
El Umumiyet’ül akliye ala isbatı eşrefi Şeri’at’ül Muhammediye	Ömer Ma’lûm	2	“	5	
El beyan-ı ... ve insan’ül umman	Ömer Ma’lûm	1	“	3	Mısır
Tercümei akvam’ül Mesalik	Hayreddin Süreyya Efendi	1	“	30	İstanbul
Müdafaa	Ahmet Mithat Efendi	3	“	30	İstanbul
İslâmiyetin Maarife Tatbiki	Kenan Asım-Ahmet Cevdet Paşa	3	“	5	İstanbul
Ferdi Renan	“	1	“	2	İstanbul
İslâm ve Fünûn	Halid Eyüp Bey	1	“	2	İstanbul

8 bd

Süveyde’ye, vazifeye terfi edildiği için yazı yazılmış. Orada bulunan Osman Bey açığa çıkarılması şartıyla bu olmadı. İkinci ordudan birisi tayin edilmiş raporun içeriği hakkındaki bilgileri abartmışlar. Kıdemi yok, bir defa terfi yok. Ulaştırılan yazı karıştırılırsa bilgiden dolayı kötü bir sonuç çıkarılmış.

Cemal Efendinin henüz terfi sırası gelmemiş, kıdemlileri varmış.

8 bda

29 Temmuz 1906 Salı

maaşın dörtte biri		kuruş
		6400
arttı.		2000

(Heyet huzurunda bölümlere ayırma)

(1250) heyet

8 be

1,5 frank	bir şişe şarap	
1,5 lira	kimyon	40
5 lira		
3		

kahve

arz olmak üzere yer bir kere yazılmalı.

Birliğe atanan yüzbaşıların erzak ve ödeneğinin miktarını incelemek!

Zeki'nin 6 ncı Orduya talip olması hususundaki evrak?

8 bea

Mızıkada bulunanlar için 30 adet, Boruzan için 16 sarı şerit, Şam'daki mızıkacılar eş değer alınmak üzere kaç kuruşa yaptıkları incelenip resmî bir tarzda bildirilecektir. Cemal Efendinin terfisi için Reis Paşaya, Şerif Beye İstanbul'dan alınan mektupta hiç olmazsa birkaç kişi beraber

8 bf

Beyrut'tan Şam'a 7 Temmuz 1906 Cumartesi berbere abone olalım. 1 mecidiye verildi.

8 bfa

Demir çubuk

2. uzunluk	0,96
3. yarıçap	0,0016
4. ağırlık	1,5 k.

8 bg

Her bir metre küp duvarı yapmak için duvarcı ücreti 34 şilink, kirece her bir metre küp 25 ... 100, 8 şilink kırmızı toprak 5 yük sıva için her bir metre küp için harç ve usta parası 1 frank

8 bga

Temel kazma işi için metre küp amele ücreti 8 metelik, temel inşası için her bir metre küp amele ücreti 2 metelik 1 şilink. Koruma duvarı 1 metre küp için 50 adet taş her bir taş fiyatı 1 frank ve iskeleden buraya kadar 100 adeti için 1 mecidiye

8 bh

Temel için taş metre küpü 20 şilink. Bir metre küp için 65 adet taş için 1 beşlik 4 mecidiye kireç bir metre küp için 25, 100 adet = 8 beşlik kırmızı toprak bir metre küp için 10 yük, her mahalin 2 metelik

8 bha

Boyalar için Dirhem 40x151 = 15 k. Adet kıymeti 5,5

Zift yağı adet x = 15 adet kuruş demiri dükkanında hazırlanmak için batman (3 kilo) 20 şilink mahaline bağlı göstermek için 5 mecidiye

8 bi

taştan, ... adet 3 büyük sütun, ebat 0,50, demirlik adet 14, ebadı 1,0512 demir kuşak ... 0,04 x 0,015 demir kuşak, 0,04 x 0,015 demir çubuk, adedi 135, ebat 0,02 ... 0,20 kükürt kilo 12 (boyatmak için) fiyatı 8 beşlik 1,50 şilink

8 bia

duvar

uzunluk 44,5 genişlik 0,46

temel için 8 y. derinlik 2

duvarın yüksekliği 1,5 m.

8 bj

1. Gece oldu.

2. ... oldu mu?

3. Geri gelmesi hâlinde bekleyeceği,

4. ... suretiyle hizmete ait bulunması,

5. Uygun bir zamandan sonra birliklerde bulunmasının zararlarının olması

6. Hem staj hem havadan istifade hem mazeret ... olması

8 bk

Çarşamba, 6 Temmuz 1886'da Nisan ve Mayıs ... 560 (erzak bedeli denetlenmediğinden adet 6 frank + 8 beşlik 380 / 12 Haziran 1905 Mayıs maaşı 20 mecidiye

7 Haziran 1906'da Selanik'te (...) 2 Osmanlı Lirası, Hacı Hasan Ağaya gönderilen

tabip ve eczacıya 6 beşlik

8 bka

4 Haziran 1906, ... otelindeki odayı tuttuk, ödenilen 1 mecidiye 34, 12 Haziran 1906, ufak tefek masraflar için Fransız lirası 1 kuruş, 13 Haziran 1906, Cerrah Efendinin evi yandı.

8 bl

Ey şöhreti milliye ki mebguz u muhakkar (nefret edilmiş, hor ve hakir görülmüş);

Ey seyf ü kalem (kalemin kılıcı) ey iki mahkûmı siyasi;

Ey behrei (hisse, pay) fazl u edep ey çehrei mensi (unutulmuş yüz) = Talii namus 5 papus

Ey barı hazerle (korunma kaygısı) iki kat gezmeye me'lûf (alışmış)

Eşraf u tevabi' (bir kimseye tabi olan şerefli kimseler), koca bir unsur u ma'ruf (tanınmış unsurlar)

Ey re'si fürû-bûrde (başları öne eğilmiş) ki ak pak, fakat iğrenç;

Ey taze kadın, ey onu takibe koşan genç;

Ey mâderi hicran (anneden ayrılık acısı) - zede, ey hemseri muğber (küskün arkadaş);

Ey kimsesiz avare çocuklar hele sizler

Örtün evet o haile (acı, üzüntü) örtün evet, ey şehr!

8 bm

Ey havfı müsellah (silâhlanmış olanlara karşı duyulan korku) ki hasaratına raci' (zararları ile ilgili olan)

Öksüz, dul ağızlardaki her şekvei tali' (şikâyetlerin doğması)

Ey cevfi esâtîre (uydurma hikayelerin yalanların boşluğu) düşen hatıra

Ey kıble-i ikbâle (kıbleye dönmek) çıkın ey

Ey şahsa masûniyet ü hürriyete makrun (dokunulmaz bir hürriyete kavuşmuş)

Bir hakkı teneffüs (soluk alma hakkı) veren efsanei kanun (meşhur kanun)

Ey va'dı muhal (olanaksız vaad), ey ebedî kizbi muhakka (yalan hak iddia etmek),

Ey savleti evham (kuşkunun saldırması) ile bi tabı tahassüs (duygulanmış, hassaslaşmış bir mizaçla)

Vicdanlara temdid edilen (uzatılan) gûşı tecessüs (dinleme, gözleme);

Ey bimi tecessüsle (tatbikata uğrama, dinlenme korkusu) kilitlenmiş ağızlar

8 bma

Viraneler, ey mekmeni pür habı eşirra (fesat karıştıranların pusu kurma rüyası);

Ey kapkara damlalarla birer matemi berpâ (ayakta duran)

Temsil eden asûde ve fersûde mesakin (sakin ve eski yerler);

Ey her biri bir leyleğe, bir çaylağa mavtın (vatan)

Gam dide (kederli) ocaklar ki meraretle (acı ile) somurtmuş

Yıllarca zamandan beri tütmek ne unutmuş;

Ey midelerin zehri takazası önünde

Her zilleti bel'eyleyen (kederli) efvahı kadide (kurutulmuş et gibi kalmış ağız);

Ey savtı kilab (köpeklerin bağırması), ey şerefi nutku mümtaz (üstün konuşma)

İnsanda şu nankörlüğü tel'in eden avaz;

Ey giryei bi faide (faydasız gözyaşı), ey handei zehrin (çiçeğin gülmemesi)

Ey natıkai (düzgün söz söyleme) acz ü elem, nazrai nefrin (lânetleyen bakış);

8 bn

Mazileri atilere nakletmeye me'mur;

Ey dişleri düşmüş sırıtan kafilei sûr (düğün kafilesi);

Ey kubbeler ey şanlı mebanii münacaat (Allah'a dua edilen yerler);

Ey doğruluğun mahmili (Haremeyne gönderilen hediyeler) ezkarı (zikirler) minarat;

Ey sakfı (çatı) çökük medreseler, mahkemecikler;

Ey servilerin zıllı siyahında (siyah gölgesinde) birer yer

Te'min edebilmiş nice bin saili sabir (sabreden dilenci)

“Geçmişlere rahmet !” diyen elvahı makabir (mezarların tabloları);

Ey ma’rekei tıyn u gûbar (tozlu, çamurlu savaş meydanı) eski sokaklar

Ey her açılan rahnesi (gedik, yarık) bir vak’a sayıklar

8 bna

Bünyanına (yapı, bina) katmış gibi zehr âbei lânet (lânetli zehirli su),

Hep levsi riya (ikiyüzlülüğün pisliği), dalgalanır zerrelerinde,

Bir zerrei safvet (saf, temiz zerre) bulamazsın içerisinde,

Hep levsi riya (ikiyüzlülüğün pisliği), levsi hased (kıskançlık pisliği), levsi teneffu (hep fayda peşinde koşan pislik)

Yalnız bu ve yalnız bunun ümidi tereffu (fayda beklemek)

Milyonla barındırdığın ecsad (vücut) arasından

Kaç nasiye (alın) vardır çıkacak pak ü dırahşan (güneş gibi parlayan)?

Örtün, evet ey hâile (dram, trajedi), örtün ey şehr,

Örtün ve müebbet uyu, ey facirei dehr (rezil devir)

Ey debdebeler, tantanalar, şanlar, alaylar;

Katil kuleler, kal’alı zindanlı saraylar;

Ey dahmei mersûsı havatır (sağlam mezar hatıraları), ulu mabed

Ey gırra (kibirli) sütunlar ki birer divi mukayyed (kayıtlı dev),

8 bo

Perverde (besleyen) eden sinei meshûfı sefahat (zevk ve eğlenceye susamış sine)

Ey Marmara’nın mai (mavi) der âgûşu (kucaklama) içinde

Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûdei zinde (dinç yığınlar);

Ey köhne Bizans, ey koca fertûtı musahhir (zapteden ihtiyar)

Ey bin kocadan arta kalan bivei bakir (bakir dul)

Hüsnünde (güzellik) henüz tazeliğin sihri hüveyda (apaçık, belli),

Hâlâ titrer üstüne enzarı temaşa (bakış, süzmek)

Haricden, uzaktan açılan gözlere süzgün

Çeşmanı kebûdunla (mavi gözler) ne mûnis (sevimli) görünürsün

Mûnis (sevimli), fakat en kirli kadınlar gibi mûnis (sevimli)

Üstünde coşan giryelerin (gözyaşı) hepsine bi his (hissiz).

Tesis olunurken daha bir desti hıyanet (hainlik eli).

8 boa

Sis

Sarmış yine afakını bir dûdı muannid (inatçı böcek)

Bir zulmeti beyza (beyaz karanlık) ki peyapey mütezayid (gitgide artan).

Tazyikinin altında silinmiş gibi eşbah (şahıslar)

Bir tozlu kesafetten (bulanık) ibaret bütün elvah (düz satıhlar)

Bir tozlu ve heybetli kesafet ki nazarlar

Dikkatle nüfuz eyleyemez gavrine (dip), korkar,

Lâkin sana lâyık bu derin sütrei (perde) müzlim,

Lâyık bu tesettür sana, ey sahnı mezalim (haksızlık meydanı),

Ey sahnı mezalim evet ey sahnei garra (gösteriş meydanı),

Ey sahnei zi şaşaai haile (dram, trajedi) pira (süsleyen).

Ey şaşaanın, kevkebenin (gökteki yıldız) mehdi, mezarı;

Şarkın ezeli hakimei cazibedarı;

Ey kanlı muhabbetleri bi lerziş (titreyiş) i nefret

8 bp

Pire-Selanik

Cumartesi tahmiye

İkinci cumartesinde İtalyan

yemekle 44 frank, yemeksiz 31 frank

Pazartesi Selanik

8 bpa

145 frank yemekle, beraber 110 frank yemeksiz

Yafa'dan İzmir'e kadar Hidiv ile

Pazartesi, çarşamba, cuma günü Yafa, İskenderiye, Pire 80 frank

Ocak 1905 Cuma günü Ocak maaşı 380, Şubat maaşı, Şubat erzak tutarı = 560

Kesinti 152

8 bq

ve adı geçen nizamiyenin Otuz Üçüncü Alayının Dördüncü Taburunda hizmette bulunduğu yönünde yazı yazılmış, hava değişikliği tezkeresi Genelkurmay ifadesiyle mektupla taraflarına gönderilmiş olmakla gereğinin yapılmasını, geçmişi incelenerek yazı yazılmıştır. 22 Ocak 1906 ve 22 Ocak 1906 ve Beşinci Ordu mareşali

8 br

banyo yaptıktan sonra geri kalan süreyi tamamlamak için ve hekimlerin tavsiye edeceği maden suyunu kullanmak üzere dört ay müddetle İzmir'e geri dönüş hususunu sorarak 9 Aralık 1905 tarihinde padişahın emrine bağlı olarak gelen emirle ilgili Millî Savunma Bakanlığına haber verilmiştir.

8 bra

Genelkurmay

2 nci Şube

Adet 8886

Kudüs Komutanlığı Vekâletine

19 Eylül 1903

5

994

İzzetli Bey,

Beşinci Orduya görevlendirilmiş, kurmay yüzbaşılığından Kemal Efendinin rahatsızlığından dolayı Çeşme'de

8 bs

Pazartesi

Selanik'ten hareket 10 akşam yemeği

Salı

Öğle ve akşam yemeği, 1 kahve

Çarşamba 10

21

Öğlen ve Akşam yemekleri 2 kahve 22

53

1

54

kuruş

14

1,20

4

19,20

2 mecidiye

3 mecidiye + 3 = 6

8 bt

GMIL (arma)

Tavuk rosto

Semiz otu

Enginar dolma

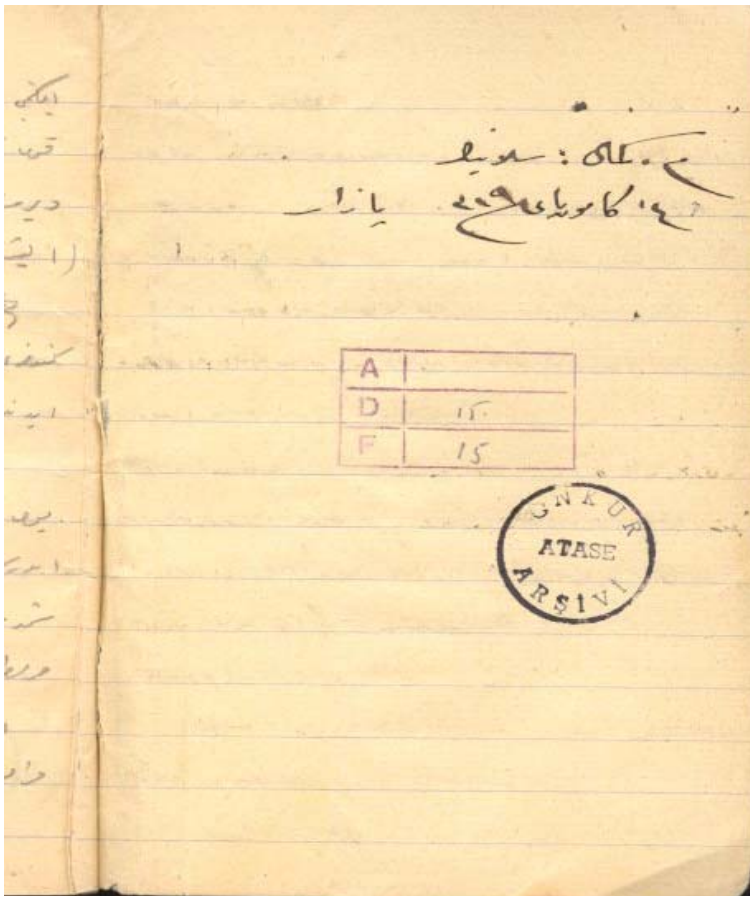
Su muhallebisi

Akşam 29. 4. 934

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARI, 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 45-G: 2, K: 45-G: 8)

A. MUSTAFA KEMAL'İN 1870-1871 ALMAN-FRANSIZ SAVAŞI KONUSUNDA TUTTUĞU NOTLARININ ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 45-G: 2)

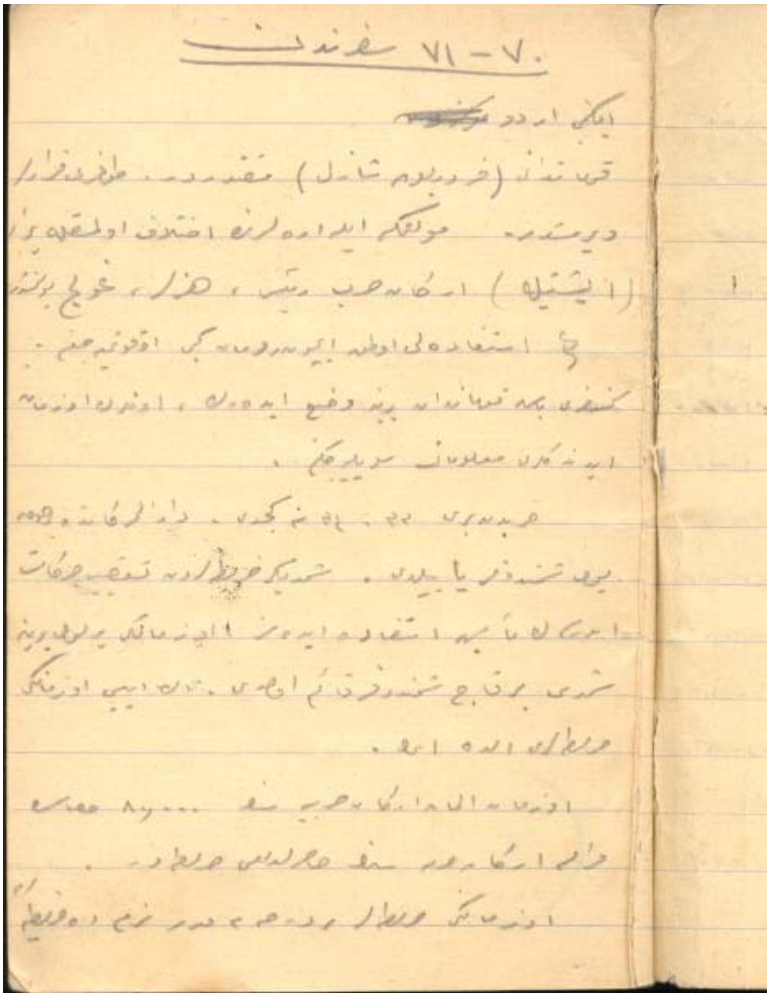

45-2

45-2

M. Kemal: Selanik

4 Kânûn-ı sânî 1319, Pazar

45-2aa

2aa

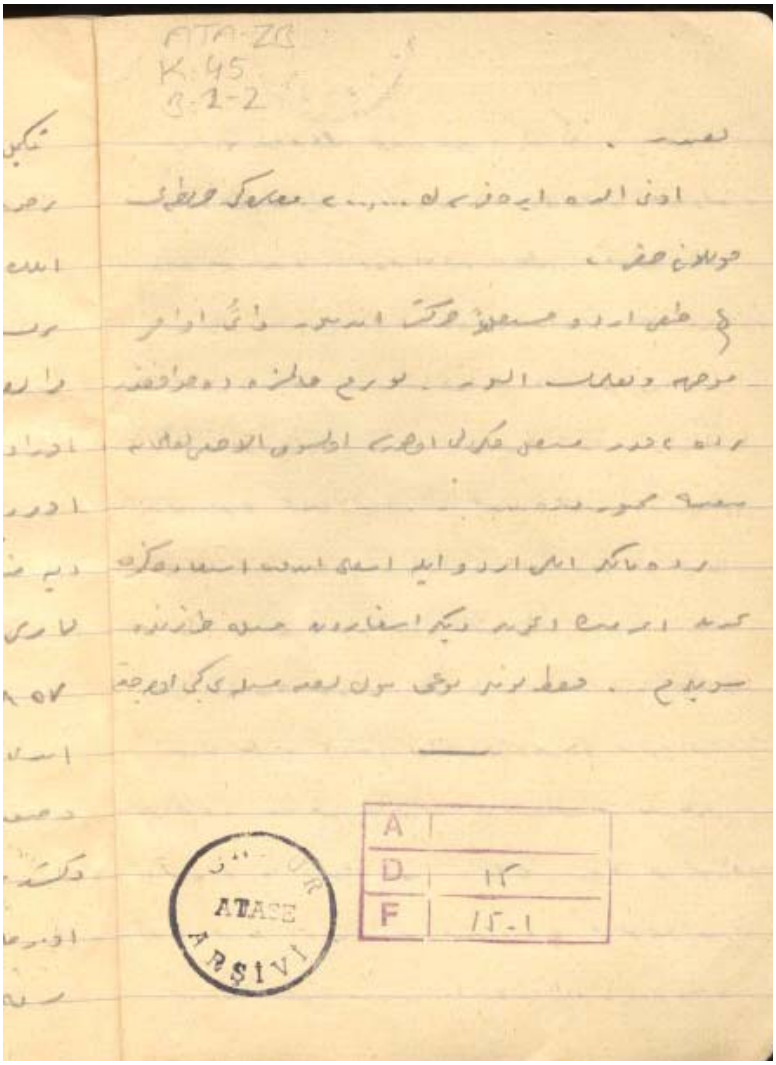
70-71 Seferi'nden

İkinci ordu kumandanı (Fredua Şazel) muktedirdir. Doğru kararlar vermiştir. Moltke ile aralarında ihtilâf olmakla beraber (İştil)'e Erkân-ı Harp reisi, Hezler, Goltz bulunmuştur.

İstifadeli olmak için roman gibi okunmayacağı, kendimizi başkumandan yerine vaz ederek onların o zaman edindikleri ma'lûmatı söyleyeceğiz.

Harpten beri 23-24 sene geçti. Dârülharekâtta birçok yol, şimendifer yapıldı. Şimdiki haritalardan takib-i harekât edersek temin-i istifade edemez. O zamanki bir yol yerine şimdi birkaç şimendifer kaim oldu. En iyisi o zamanki haritaları elde etmek.

O zaman Alman Erkân-ı Harbiyesinin 1/80.000 mikyasında Fransa Erkân-ı Harbiyesinin hazırladığı haritadır. O zamanki haritalar ne dereceye kadar tersimde haritadır.

ATA-ZC
K.45
3.1-2

45-2aaa

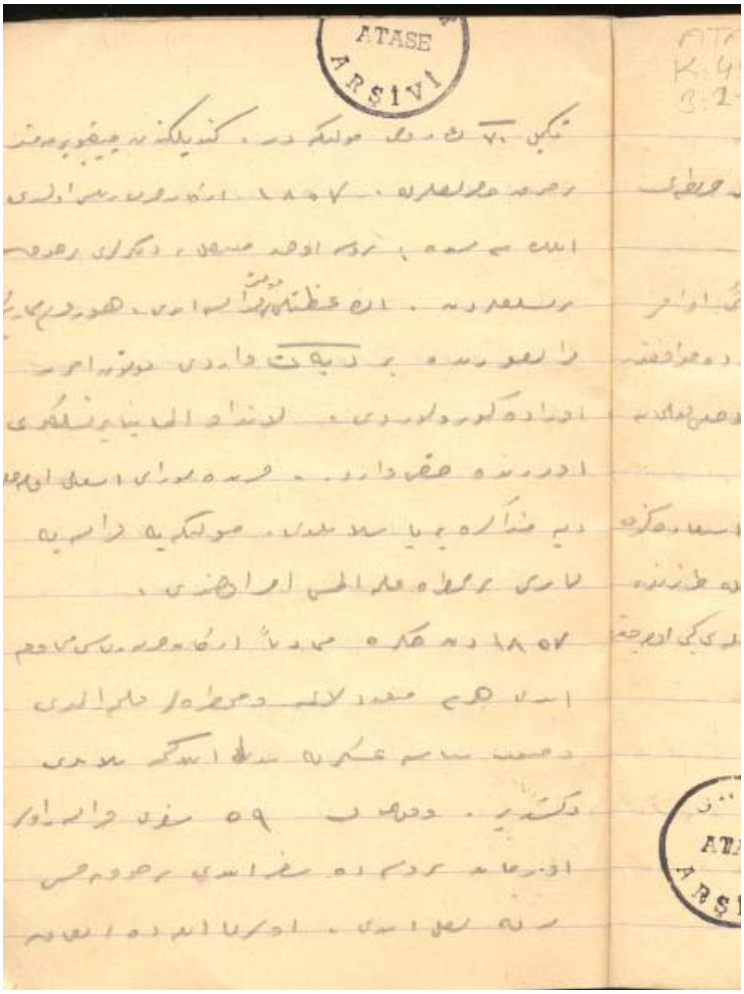
2aaa

Baiddir.

Onu elde edemezsek 1/200.000 mikyasında haritayı kullanacağız.

Tabi ordu müsta'celen hareket ediyor. Daimî evamir bu cihette ve talimler oluyor. Bu bizim hâlimize de muvafıktır. Bir de ne kadar müstakil fikirli olursa olsun alacağı talimata ... mecburdur.

Bir de yalnız iki ordu ile işgal edip istifadenize tecrübe tahdit etmemek için diğer esfardan mesele tarzında söylerim. Fakat bunlar nev'en büyük ... meselesi gibi olacaktır.

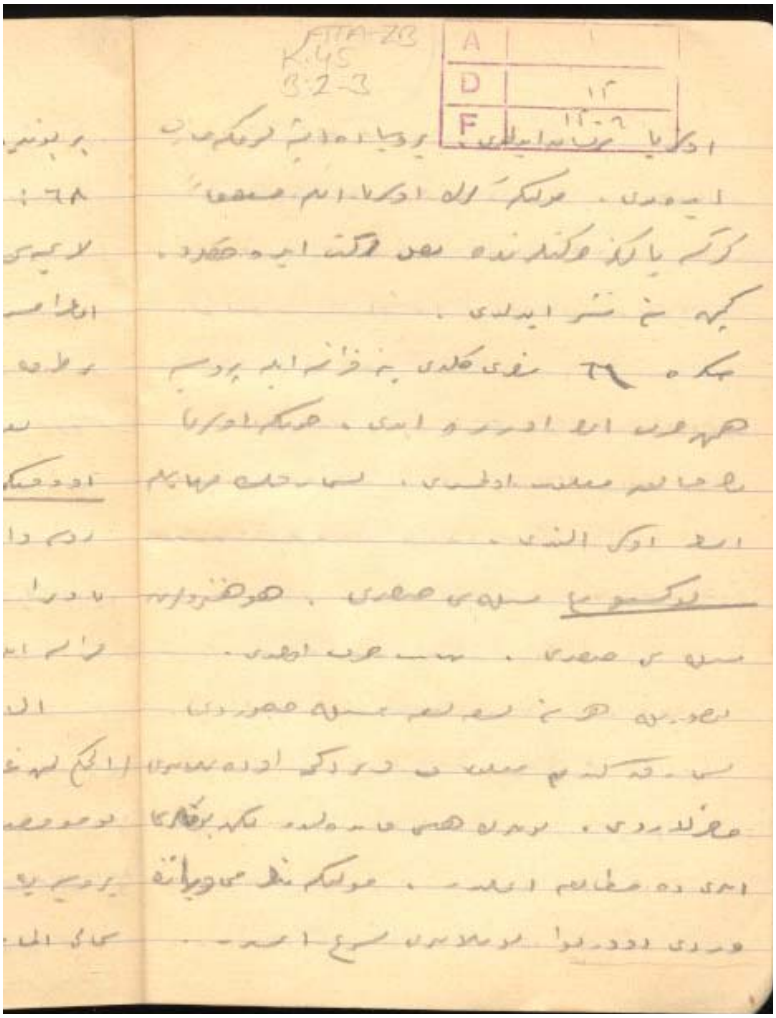
45-2ab

2ab

Tekmil 70'in dahi Moltkedir. Kendiliğinden çıkarıvermiştir. Birçok hazırlıklarla 1857 Erkân-ı Harbiye reisi oldu.

İlk senesinde Prusya olsa müstakil, diğerleri, birçok prensliklerden en azametli devlet Fransa idi. Henüz Kırım Muharebesi. Frankfurt'ta bir diyet vardı. Bütün umur orada görülüyordu. Londra ve Almanya prenslikleri üzerinde hakkı vardı. Harpte burası işgal olmamalı diye müzakereye başlanıldı. Moltke'ye Fransa'ya bazı bir muhtıra kaleme alması emrolundu.

1857'den sonra mütemadiyen erkân-ı harbiye riyaseti ... etti. Her ne maksadla lâiha ve muhtıralar kaleme aldı. Vücub-ı münasebe-i askerle tebdil ettikçe plânları değişti. Vukuat: 1859 Seferi. Fransa evvelâ o zaman Prusya'da sefer etti. Birçok ... nakil etti. Avusturya ile de ittifak.

45-2aba

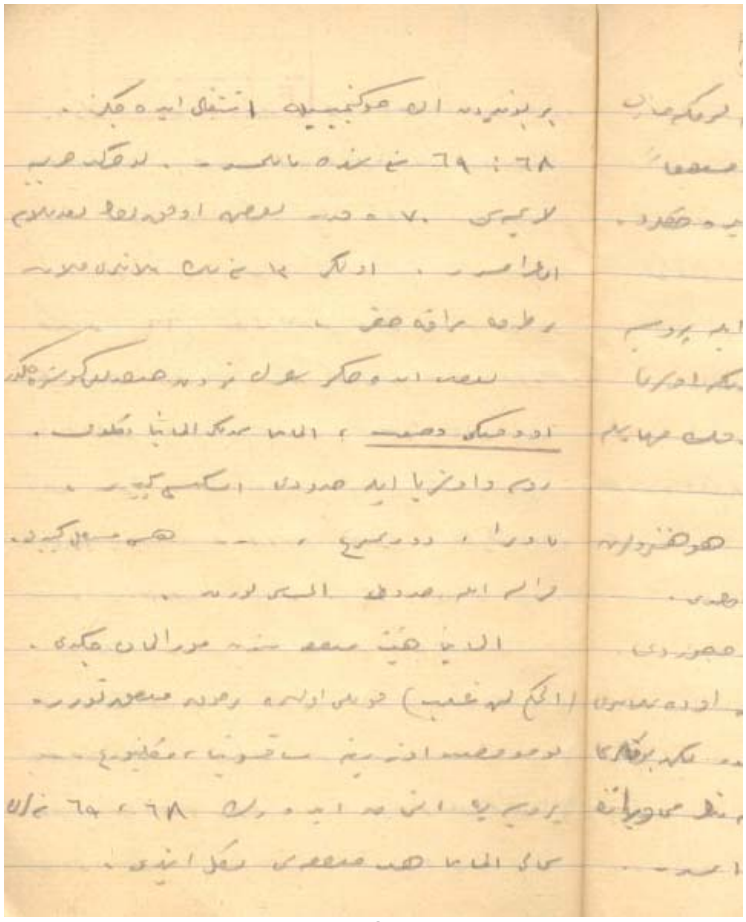
2aba

Avusturya perişan edildi. Prusya da işe girmeye cesaret edemedi. Moltke gerek Avusturya ile müsta'cilen gerekse yalnız hareketlerinde nasıl hareket edecekleri de geçen sene neşredildi.

Sonra 66 Seferi geldi. Yine Fransa ile Prusya hemen harb etmek üzere idi. Çünkü Avusturya pek çabuk mağlûp olmuştu. Bismark'ın maharetiyle işin önü alındı.

Lüksemburg meselesi hassastı. Hohenzollern'in İspanya kraliçesi ile izdivacı meselesi hassastı. Nihayet harp oldu. Bu suretle her sene başka başka mesele çıkıyordu. Bismark ma'lûmat verdikçe o da ... hazırlardı.

Bunların hepsini ... yalnız bunların ileride mütalâa olundu. Moltke'nin muhaberatında vürudu bu plânları tesri etmiştir.

45-2ac

2ac

Biz bunlardan en sonuncusuyla iştigal edeceğiz. 68-69 senesinde yapılmıştır. Bu hareket-i harbiye lâyihası 70'e kadar bazı ufak tefek tadilata uğramıştır. Evvelki üç senelik plânları acilen bir tarafa bırakacağız.

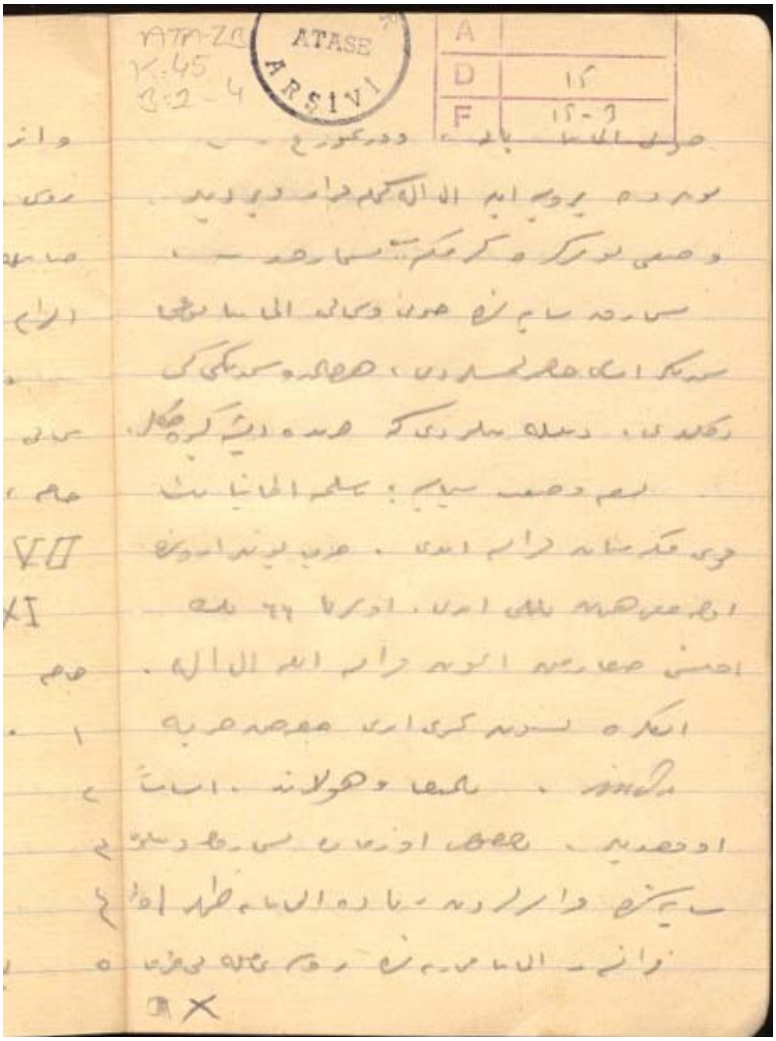
Takip edeceğimiz seferin nereden çıktığını göstereceğiz.

O günkü vaziyet; Almanya şimdiki Almanya değildir. Rusya ve Avusturya ile hududu eskisi gibidir.

Bavyera, Vürtenberk ... hepsi müstakil gibi idi. Fransa ile hududu Alsas-Loren.

Almanya heyet-i müstakilesinden ... çekti.

(El-hükmi limen galebe) kuvvetli olsa birçok müttefik bu memnuniyet üzerine Saksonya, Maglenburg Prusya'ya iltihak ederek 68-69 senelerinde şimali Almanya Heyet-i Müstakilesini teşkil etti.

ATASE ARŞİVİ
ATM-ZO
K:45
3-2-4
A
D 15
F 15-3

45-2aca

2aca

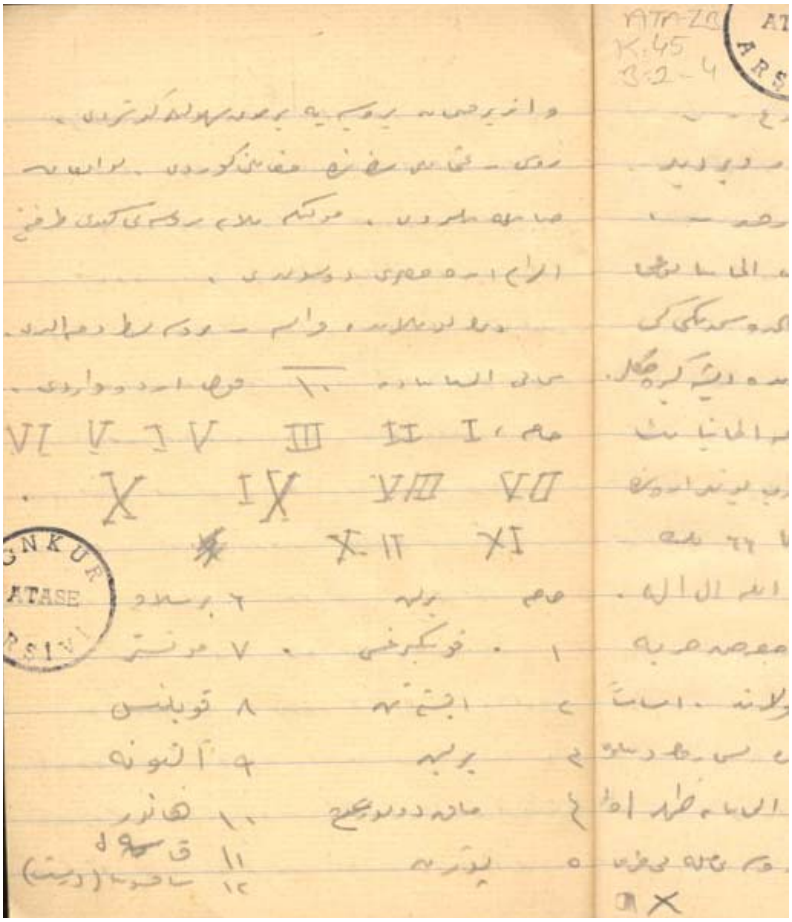
Cenubî Almanya, Baden, Durumberg bunlarda Prusya ile el ele gitmek kararı verdiler. Vaziyeti bu merkeze getiren Bismark'tır.

Bismark sayesinde Cenubî ve Şimalî Almanya nev'en şimdiki esası hazırlamışlardır. Herhâlde şimdiki gibi değildi. Denilebilirdi ki harpte işe girecekler.

Başka vaziyet-i siyasiye: Başlıca Almanya'nın düşmanı Avusturya ve Fransa idi. Harbin bunlar arasında olacağı hemen belli idi. Avusturya 66 yılının acısını çıkarmak için Fransa ile el ele.

İngiltere büsbütün geri idi. Çıkacak harpte. Belçika ve Hollanda esasen ufaktılar. Bu husus o zaman Bismark'ın diplomasisi sayesinde Fransızlardan ziyade Almanya'ya zahir.

Fransa-Almanya Muharebesi'nde Rusya tamamiyle bitaraf

45-2ad

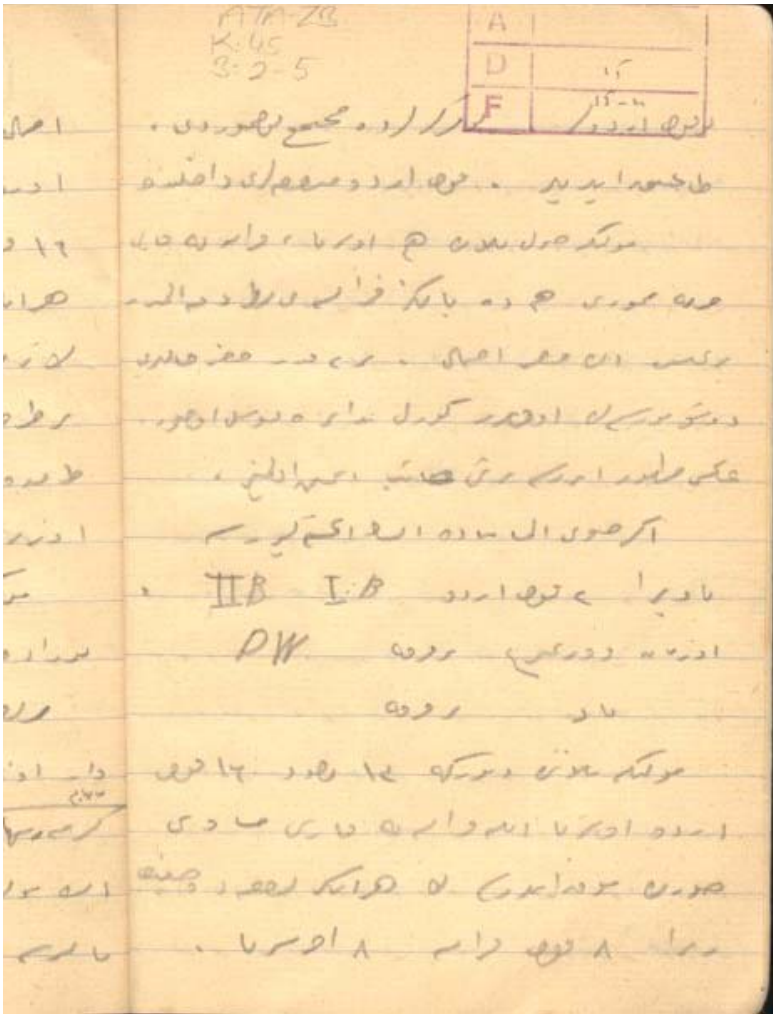
ve az bir zaman Prusya'ya bir sevki suhuletle gösterdi. Rus-Osmanlı Seferi'nde mukabilini gördü. Bu ittifak hasıla bulmadı. Moltke'nin Rusya'yı kendi tarafına iltizam edecekleri düşünüldü.

Demek bu plânda Fransa-Prusya nazarı dikkate alındı. Şimalî Almanya'da on kolordu vardı.

Hassa 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Hassa Berlin

1. Fonekburgs,
2. İstetin,
3. Berlin,
4. Makdenburg,
5. Pozen,
6. Breslav,
7. Monz,
8. Koblens,
9. Altuna,
10. Hannover,
11. Kasel,
12. Saksonya (Direst),

45-2ada

2ada

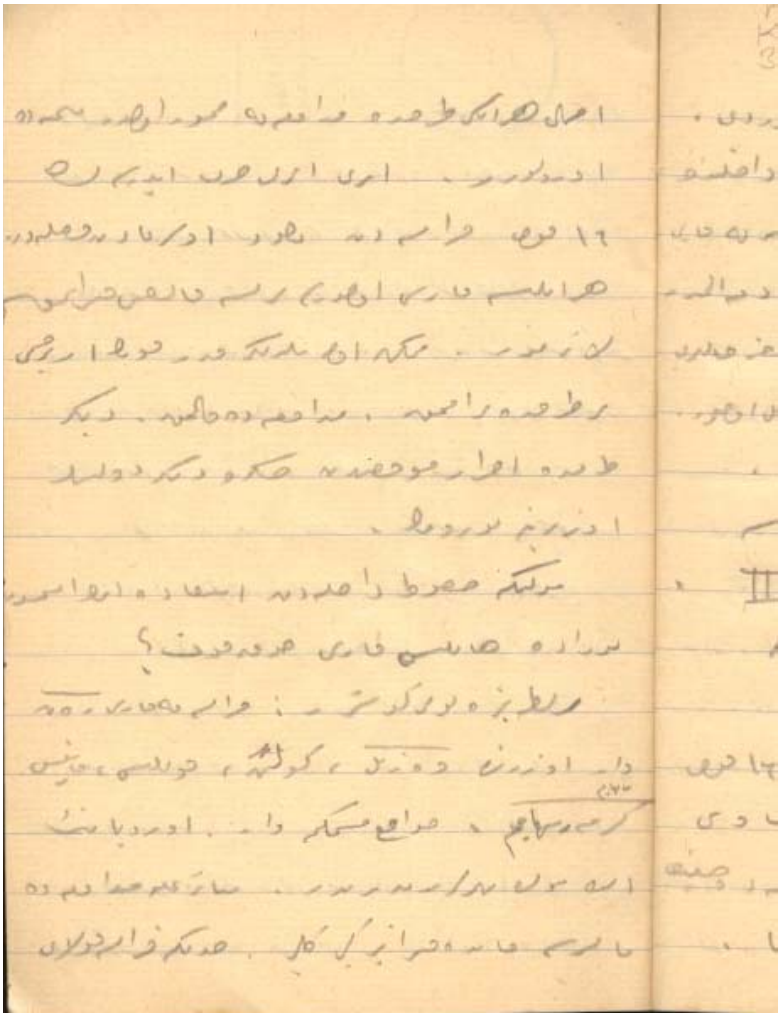
Bu kolordular bu merkezlerde müçtemi oluyorlardı. Dağınık idiler. Kolordu mıntıkaları dâhilinde Moltke son plânını hem Avusturya, Fransa'ya karşı harbe mecburî hem de yalnız Fransa'yı nazar-ı dikkate almadı. Birincisi en muzır ihtimal her ne kadar hazar hâlleri düşünüyorsak o kadar güzel tedabire tevessül olunur. Aksi zuhur ederse bir şey kaybetmiş olmayız. Eğer son Almanya'da ise Ahse Köprüsü Bavyera'da 2 Kolordu

1. B. 2. B.

O zaman Durumberg bir Fırka PW

Bad bir fırka

Moltke plânında diyor ki 13 yahut 16 kolordu Avusturya ile Fransa'ya karşı müsavi suretde sevk edersek her iki noktada zayıf zira 8 kol Fransa, 8 kol Avusturya

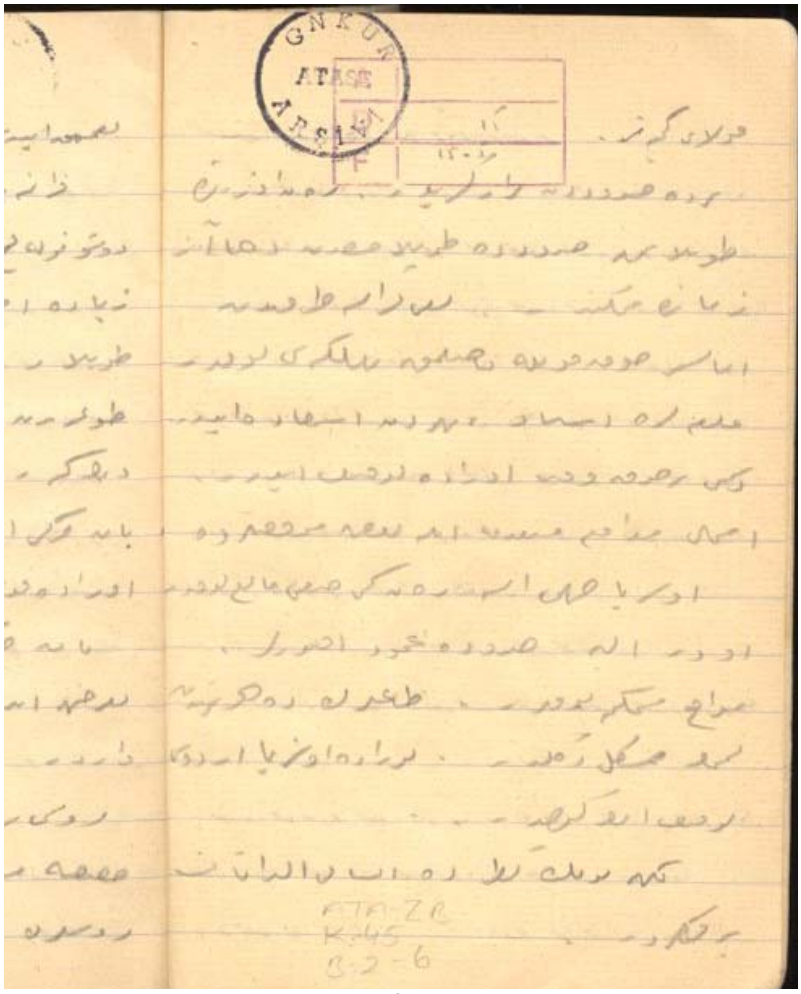
45-2ae

2ae

ihtimal her iki tarafta müdafaaya mecbur oldu. Şimalde ordu yürür, ayrı ayrı harp edersek 16 kol Fransa'dan yahut Avusturya'dan fazladır.

Her ikisine karşı olursa bir şeye faik kazanmak lâzımdır. Mümkün olabildiği kadar kuvvetin öbür cinsi bir tarafta bırakmak müdafaada kalmak diğer tarafta ısrar-ı mevkiden sonra diğer devletin üzerine yürümek. Moltke hudut-u dâhiliyeden istifade etmek istemiyor. Buradan hangisi karşı çok kuvvet.

Harita bize bunu gösterir. Fransa'ya karşı Ren var. Üzerinde Dezil, Kölin, Konlis, Kanis, Germedbahaym mevaki-i müstahkemesi var. Avrupa'nın en büyük nehirlerinden biridir. Binaenaleyh müdafaada kalırsa faide kazanır gibi gelir. Çünkü Fransa kolay

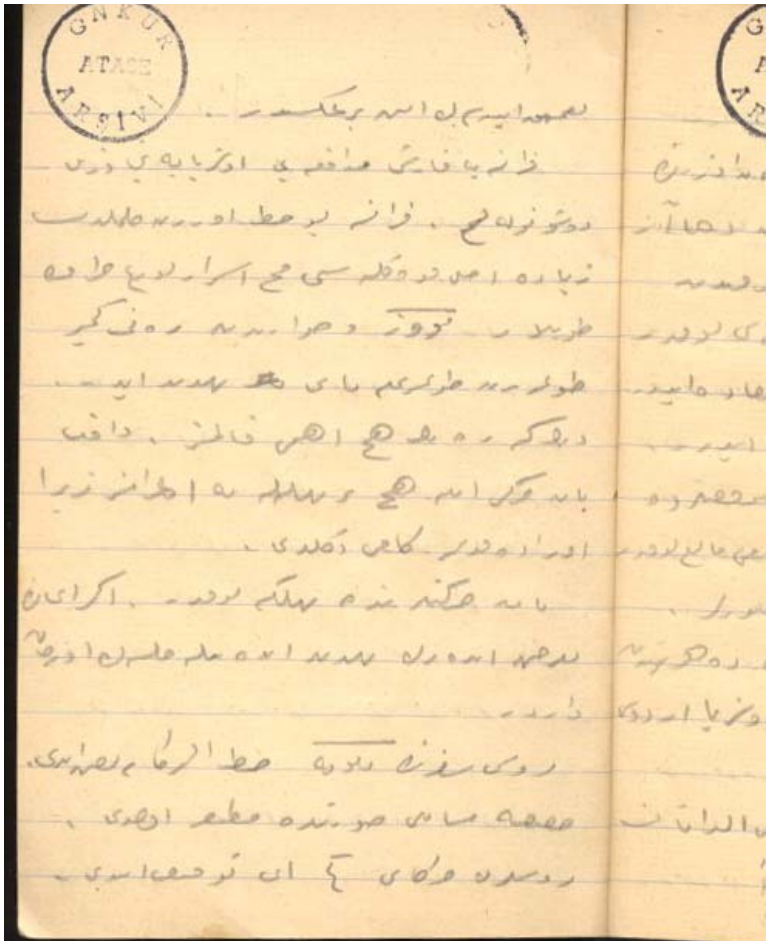

45-2aea

kolay gidemez. Bir de hududtan biraz geride, Ren üzerinde toplanmak hudutta toplanmaktan daha ağır zamanda mümkündür. Yani Fransa tarafından apansız çok kuvvetle basılmak tehlikesi yoktur. Kalelere istinat nehirlerden istifade eder. Düşman birçok vakit orada tevakkuf ediyor. İhtimal müdafaa maksadıyla bazı mevkilerde.

Avusturya ciheti ise Ren gibi sıkı mani yoktur. Bu kadar ile hududa ubur oluyorlar. Mevaki-i müstahkeme yoktur. Dağların her yerinden geçmek müşkil değildir. Burada Avusturya ordusu tevakkuf etmek güçtür.

Lâkin bunun nazarda aldatan bir fikirdir.

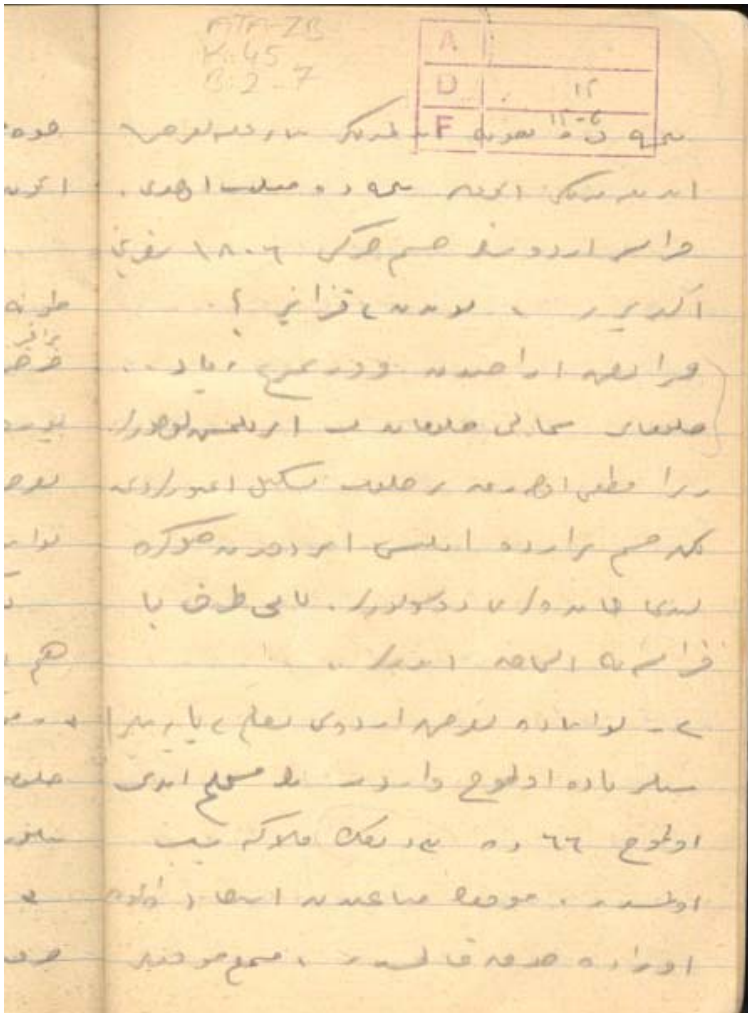
45-2af

2af

Tamik edersen iş bir akistir.

Fransa'ya karşı müdafaayı, Avusturya'ya karşı tecavüzü düşünelim. Fransa bu hat üzerinde kalmaktan ziyade asıl kuvve-i külliyesini Mah, Strazburg tarafında toplar. Mouz civarında Ren'i geçer. Doğrudan doğruya Paris'i tehdit eder. Demek ki Ren'in hiç ehemmiyeti kalmaz vakıa boş merkez ile hiçbir tehdide uğramaz zira orada karargâhı değildi.

Baş hareketlerinde tehlike yoktur. Eğer taarruz ederek tehdit edebileceksen o zaman vardır. Rusya seferinde plâna hat'ül-harekâta yakın idi. Hasseten şanlı suretde muzaffer oldu. Rusların harekâtı dört ay tevakkuf etti.

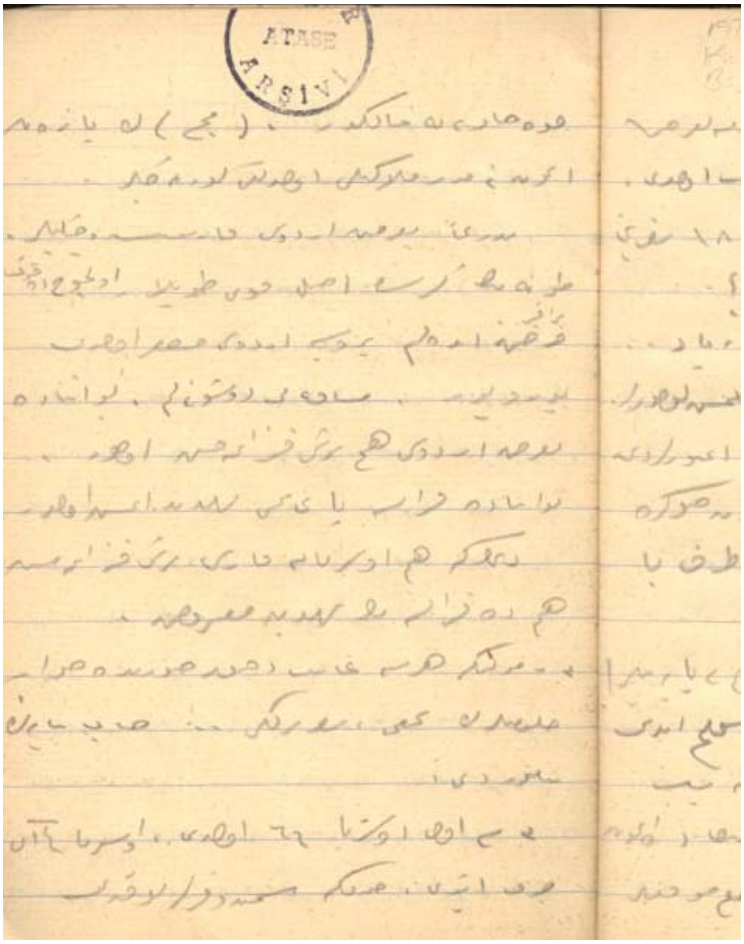

45-2afa

2afa

Neticede takviye edilmediği, harikulâde taarruz edilemediği için neticede mağlûb olundu. Fransa ordusunun cesim-i hareketi 1806 Seferi'ni andırır. Bundan ne kazanır? Fransa arasında Durenberg, Bade ... şimalî malûmatları edinilmiş olurlar. Zira kat'î olarak bırakılıp teşkil etmiyorlardı. Lâkin cesim bir ordu ... ayırdıktan sonra kendi faydalarını düşünürler. Ya bitara ya Fransa'ya iltihak ederler.

Bu arada taarruz ordusu talim yapabilir. Şilezya'da Olmuç vardır. Tek mevki idi. Olmuç 66'da felâketine sebep olmuştur. Mevki-i mesaiden istifade için orada kalmıştır. İşbu mevkiler

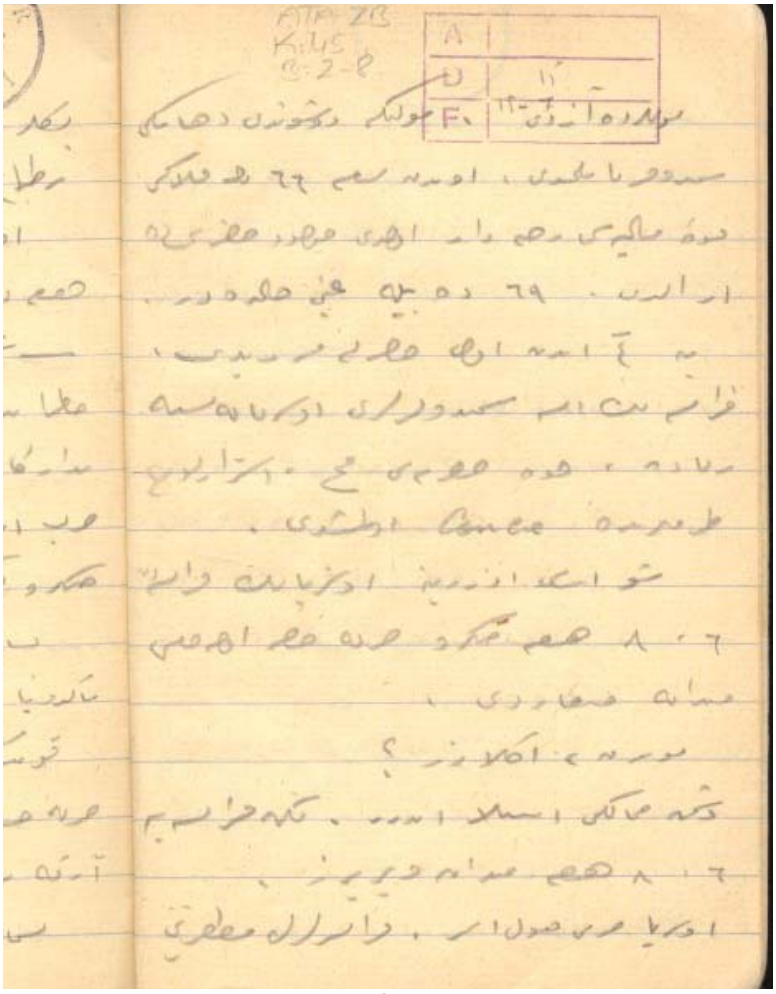
45-2ag

2ag

kuvvet-i maddiyeye maliktir. (Mec'in) yazanlar için ne kadar felâketli olduğunu göreceğiz. Tedricen taarruz ordusu karşısında çekilir. Tuna'nın gerisinde asıl kuvveti toplanır. Olmuç'ta kuvvet bırakır. Farz edelim, Prusya ordusu hazır olup yürüyor. Mesafeli düşünelim. Taarruz ordusu hiçbir şey kazanmamış olur. Bu esnada Fransa payitahtı tehdit etmiş olur. Demek ki hem Avusturya'ya karşı bir şey kazanamamış hem de Fransa'nın tehdidine maruzdur.

3. Moltke her şeye gayet dakik surette cevap ... hesap sayesinde bilinirdi.

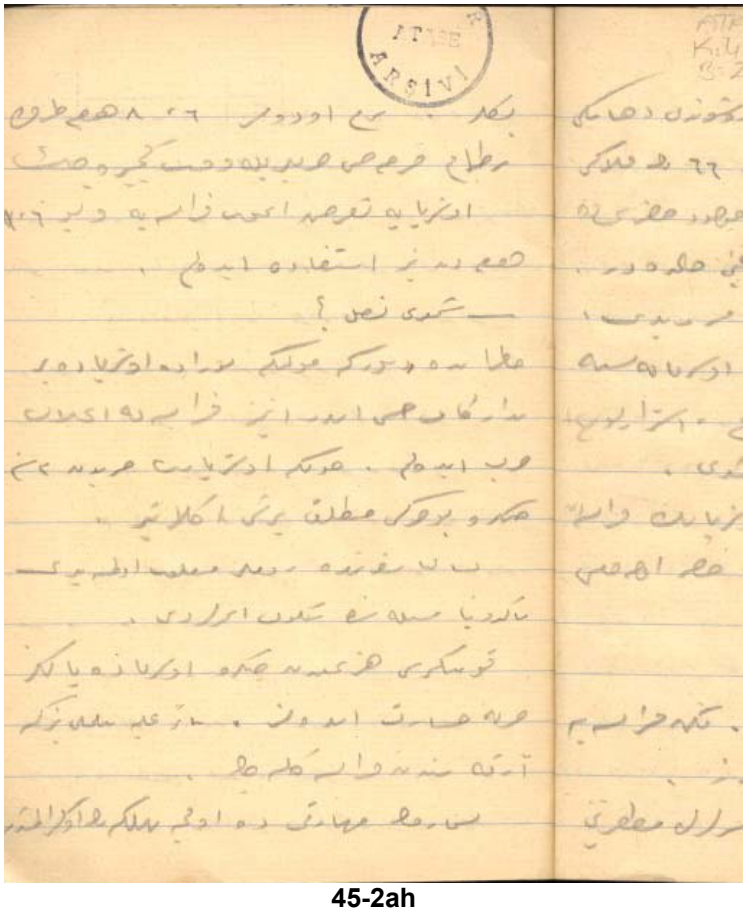
Üç sene evvel Avusturya 66'da mağlûp oldu. Avusturya dört ay harp etti. Çünkü şimendiferler yoktu.

45-2aga

2aga

Yolları da azdı. Moltke düşündü, daha yeni şimendifer yapılmadı. Ondan başka 66'sının felâketi, kuvve-i maliyesi rehnedar oldu. Mevcud hazariye'de arandı. 69'da bile aynı hâldedir. Yine dört aydan evvel hazırlanamaz dedi. Fransa'nın ise şimendiferleri Avusturya'ya nispeten bir madde kuvve-i hazariyesi Mah, Strazburg taraftarlarında ... olmuştur. Şu istilâ üzerine Avusturya'nın Fransa'dan altı ile sekiz hafta sonra harbe hazır olacağını meydana çıkardı. Bundan ne anlarız? Düşman memalikini istilâ ederiz; yalnız Fransa'ya altı sekiz hafta zaman veririz. Avusturya harbi son eser. Fransızların muzafferiyetini

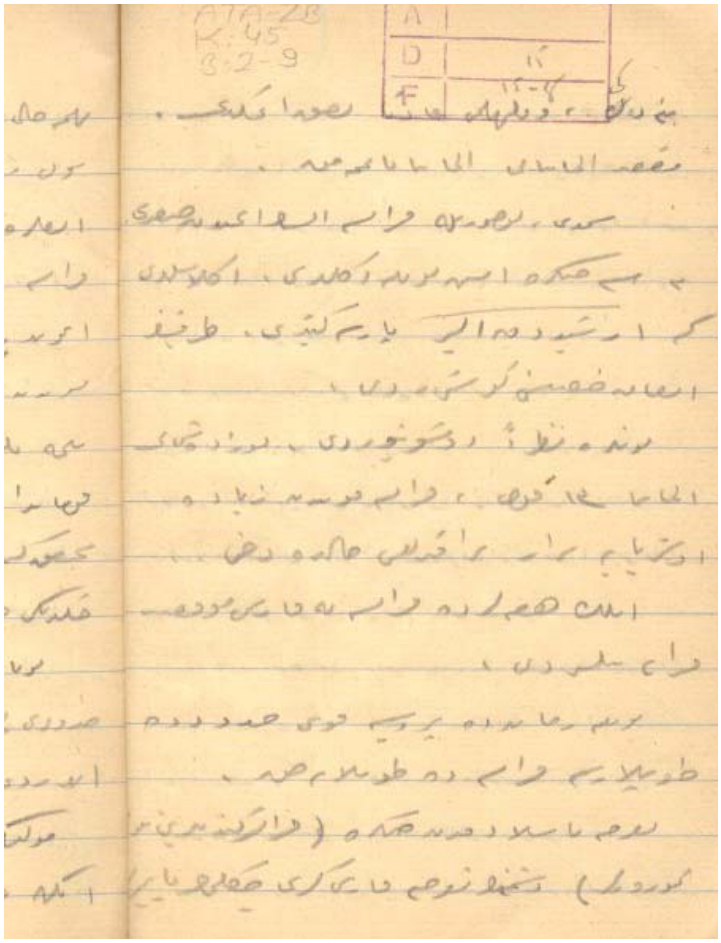

45-2ah

bekleriz. Bizim ordumuz altı ile sekiz hafta zarfında bertaraf oldu. Fırkası harpleriyle vakit geçirerek Avusturya'ya taarruz için Fransa'ya ve bu altı sekiz haftadan biz istifade edelim. Şimdi nasıl? Hatıratta diyor ki Moltke, burada Avusturya'da bir tedarükat hisseder etmez Fransa'ya ilânı harp edelim. Çünkü Avusturya'nın harpten bir sene sonra bu hareketi mutlaka bir şey anlatır.

Teselya Seferi'nde Rumlar mağlûp olmasaydı Makedonya meselesinde sükut etmezlerdi.

Konkers hezimetinden sonra Avusturya'da yalnız harbe cesaret edemez. Binaenaleyh bilmeliyiz ki arkasından Fransa gelecek. Bismark'ın mahareti de evvelce tehlikenin önünü almıştır.

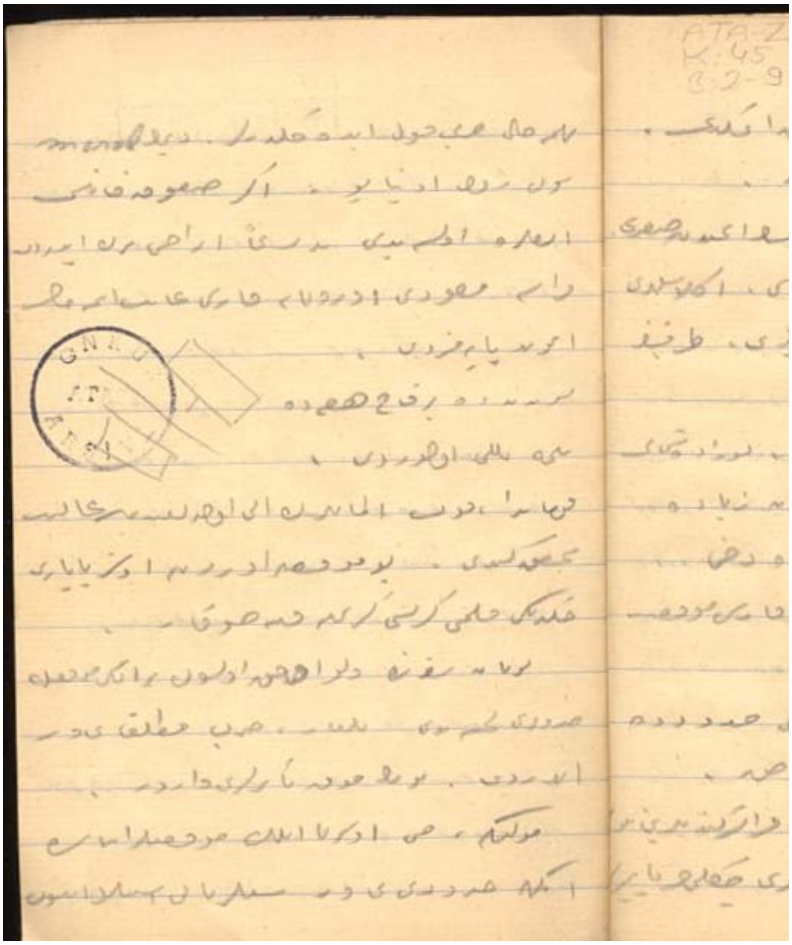
45-2aha

2aha

... tazyik etmekti. Maksat Almanya'yı Almanya yapmamak. Şimdi bu suretle Fransa için ilânından seferi bir sene sonra iş böyle değildi. Anlaşıldı ki Arşidük Albert Paris'e gitti. Tarafeynin ittifak-ı hafisini gösterirdi. Bunlara nazaran düşünüyordu. Bunda şimali Almanya 13 kol, Fransa bundan ziyade Avusturya'ya yerler bıraktığı hâlde dahi ilk haftalarda Fransa'ya karşı muvaffak ... bilinirdi.

Böyle zamanlarda Prusya kuvvetini hudutta toplarsa Fransa'da toplayacak.

Taarruza başladıktan sonra (Fransa kendilerini ... görürler.) düşmanın taarruza karşı geri çekilmek ...

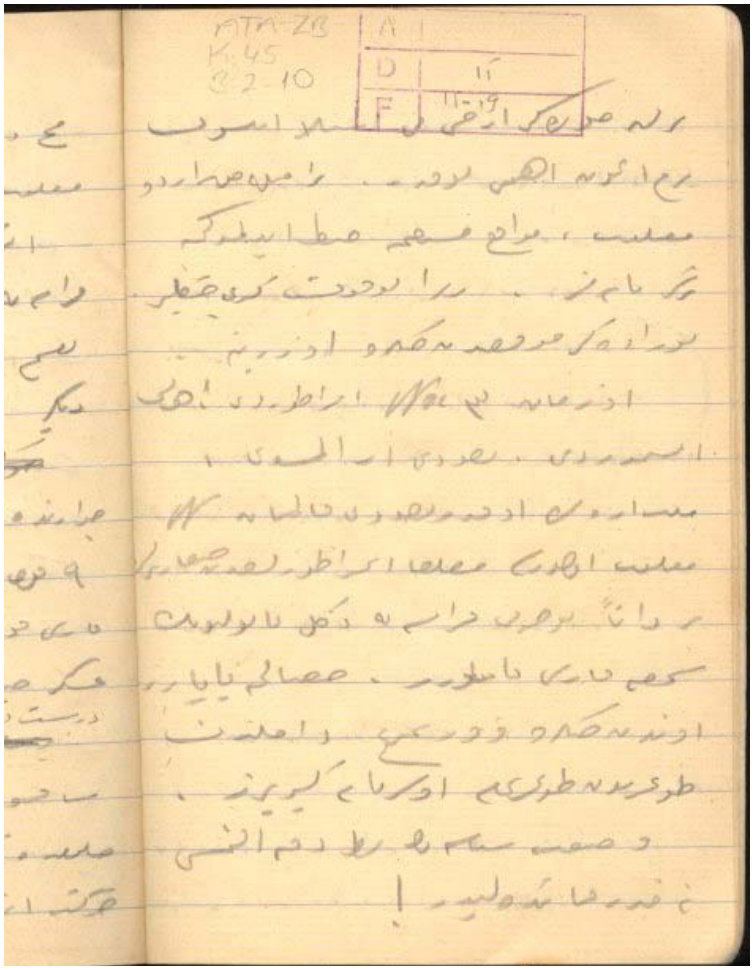

45-2ai

2ai

Behemehal harbi kabul edeceklerdir. Demek moral büyük rol oynuyor. Eğer soğukkanlı adamları olsa idi, tedricen araziyi terk ederdi. Fransa nüfuzunun Avrupa'ya karşı kaybetmemek için yapamazdı. Bundan da birkaç haftada netice belli olurdu. Kumanda kuvvetinde Almanların eli olduğundan galibiyet muhakkak gibiydi. Bu mevkiler üzerine Avusturya Paris'e çektiği kılıcını gerisin geriye kınına sokar.

Yunan seferinde velev ufak olsun bir iki mevki ile hududu geçiyor. Bulgar, Sırp, mutlaka mücavir olurdu. Bunun çok tesirleri vardır. Moltke, ... Avusturya ilk mevziler inşasında iken hududu mücavir şeyler yani istilâ etsin.

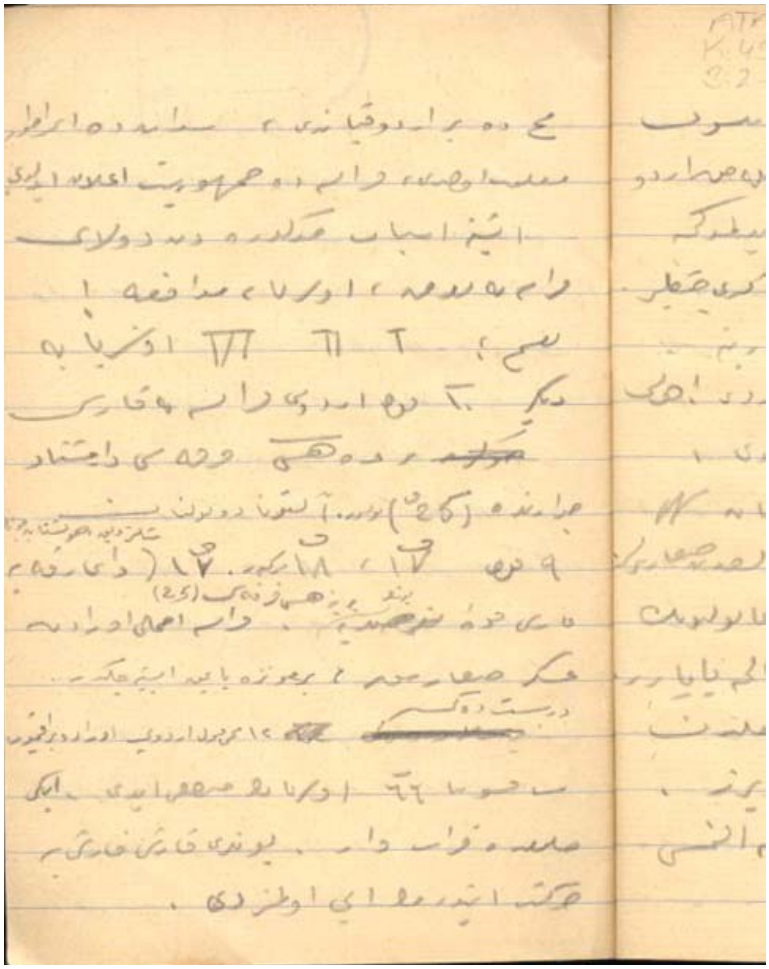

45-2aia

2aia

Berlin cenubundaki araziyi istilâ etsin. Bizim için ehemmiyeti yoktur. Bırakılacak ordu mağlûp. Mevaki-i müstahkeme zapt edilmedikçe bir şey yapamaz. Zira bu kuvvet geri çekilir buradaki taarruzdan sonra üzerine.

O zaman numara 3: İmparatoru ahali istemiyordu. Nüfuzu azalmıştı. Millet arasında o kadar nüfuzu kalmayan mağlûp olursa mutlaka imparatorluktan çıkarılır. Biz zaten bu harbi Fransa'ya değil Napolyon'un şahsına karşı yapıyoruz. Müsalaha yaparız. Ondan sonra Kurusburg dâhilinden doğrudan doğruya Avusturya'ya gireriz. Vusat-ı siyasiyenin başta dikkate alınması ne kadar faydalı olur?

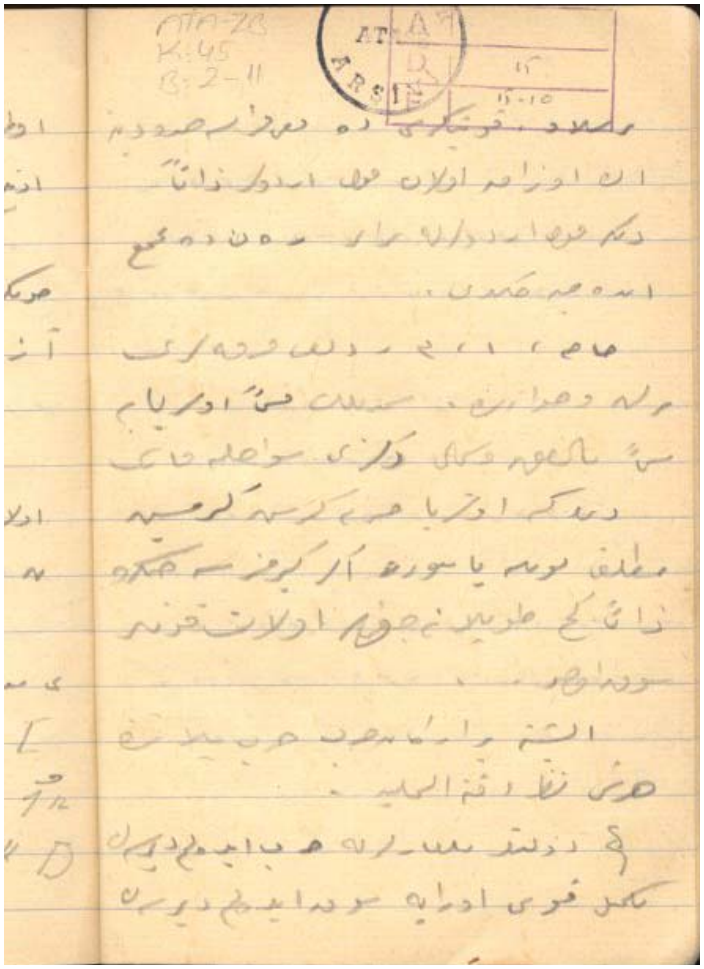
45-2aj

2aj

Mah'ta bir ordu kapandı. Bu savaşlarda imparator mağlûp oldu. Fransa'da cumhuriyet ilân olundu. İşte esbab-ı mezkûreden dolayı Fransa'ya taarruz, Avusturya'ya müdafaa.

I, II, III, Avusturya'ya diğer 10 kolordusu Fransa'ya karşı Hes Fırkası Darmstad civarında (25 numara) altında bulunan 9 kol, 17 nci Fırka, 18 nci Fırka mezkur 18 nci Fırka mezkur 17 nci Fırka (Danimarka'ya) Şilezvik, Holştayn..

Paris kuvve-i seferiyeye bunun yerine Hes Fırkası (25) Fransa ihtimal oradan asker çıkarmak, bir manevra yapmak isteyecektir. Dres'teki 12 nci Kolorduyu orada bırakıyor. Saksonya 66'da Avusturya'nın müttefiki idi. İki sulhte karar var. Bunları karşı karşıya hareket ettirmek iyi olmazdı.

45-2aja

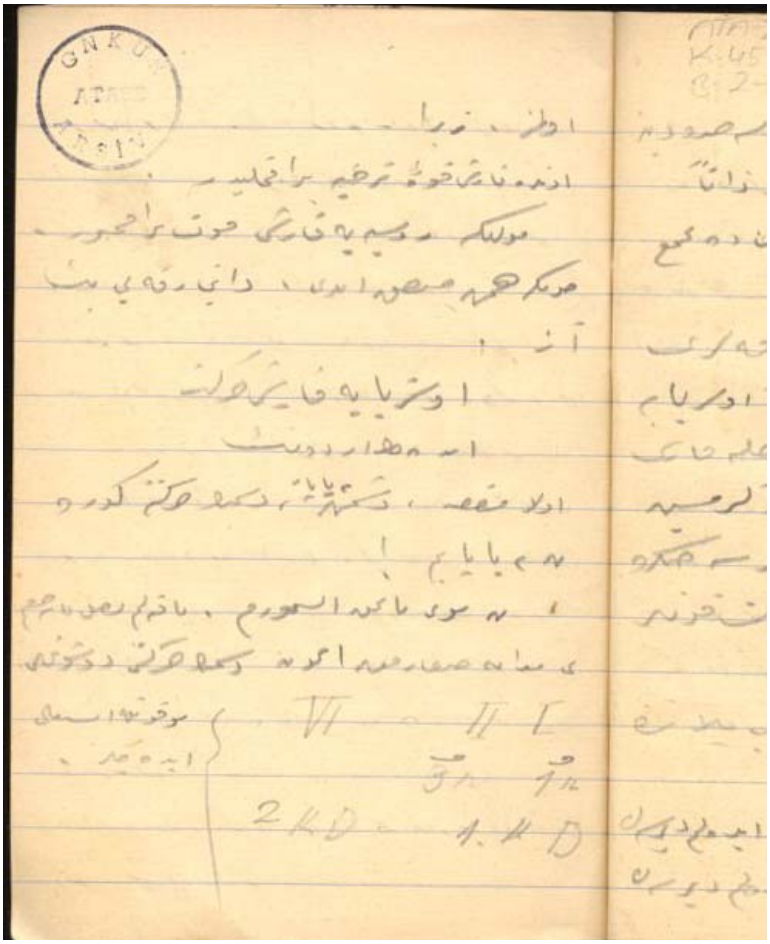
2aja

Breslav kuvveti gerisinde yani Fransa hududuna en uzak olan kolordular zaten diğer kolordular ile beraber Ren'de müçtemi edemeyecekti. Hassa 1 nci, 3 ncü redif fırkaları Berlin ve civarında şimdilik kısmen Avusturya'ya kısmen Baltık ve Şimal denizi sevahiline karşı.

Demek ki Avusturya harbe girmesiyle mutlaka böyle yapıyor. Eğer girmezse sonra zaten geç toplanacak olan kuvvetler sevk olunur.

İşte erkân-ı harp plânında nazar-ı dikkate almalıdır.

Devletler Bulgarlarla harp edelim dersek, tekmil kuvveti oraya sevk edelim dersek

45-2ak

2ak

olmaz. Zira onlara karşı kuvve-i terkibe bırakılmalıdır.

Moltke Rusya'ya karşı kuvvet bırakmıyor. Çünkü hemen müttefik idi. Danimarka'yı pek az.

Avusturya'ya karşı hareket

Bir müddet kolordunun

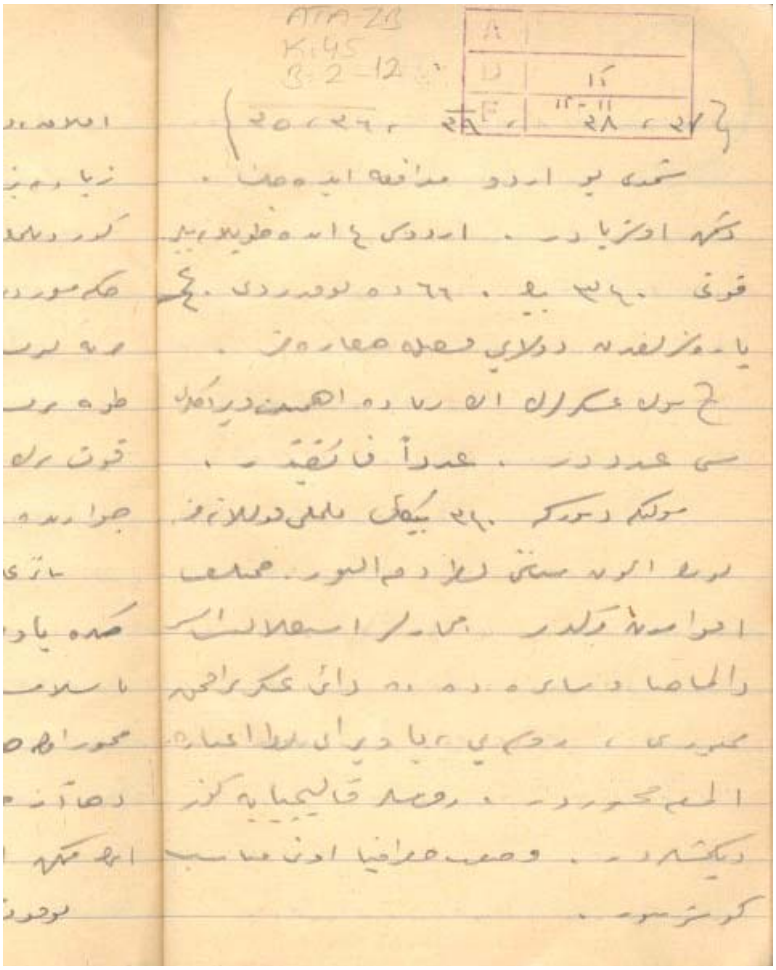
Evvelâ maksat. Düşman ne yapar? Düşmanın hareketine göre ben ne yapayım?

Ben şunu yapmak ist(em)iyorum. Bakalım nasıl yapacağım?

Bunu meydana çıkarmak için düşmanın hareketini düşünmeli.

I, II, 6.

1/1, 1/2 3/2 2 KD: Bu kuvvetle istikbal edeceğiz.

45-2aka

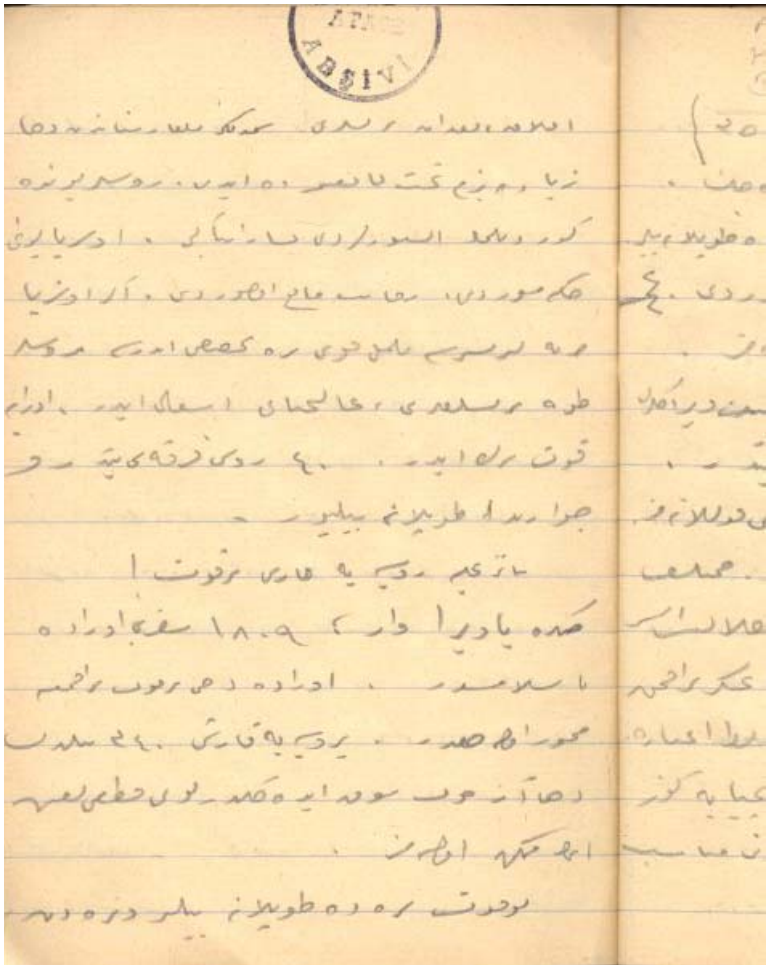
2aka

(27, 28, 29, 26, 25)

Şimdi bu ordu müdafaa edecek. Düşman Avusturya'dadır. Ordusu dört ayda toplanır. Kuvveti 340.000. 66'da bu kadardı. Parasızlıktan dolayı fazla çıkaramaz.

Büyük askerlerin en ziyade ehemmiyet verdikleri şey adeddir. Adeden faiktir.

Moltke diyor ki 240.000'in tekmili kullanılmaz. Bunun için siyaseti nazar-ı dikkate alıyor. Muhtelif akvamdan mürekkeptir. Macarlar istiklâl ister ve Almanya vesairede de daima asker bırakmak mecburdur. Rusya'yı, Bavyera'yı itibara almağa mecburdu. Ruslar, Galiçya'ya göz dikmişlerdir. Vüs'at-ı coğrafya onu münasip gösterir.

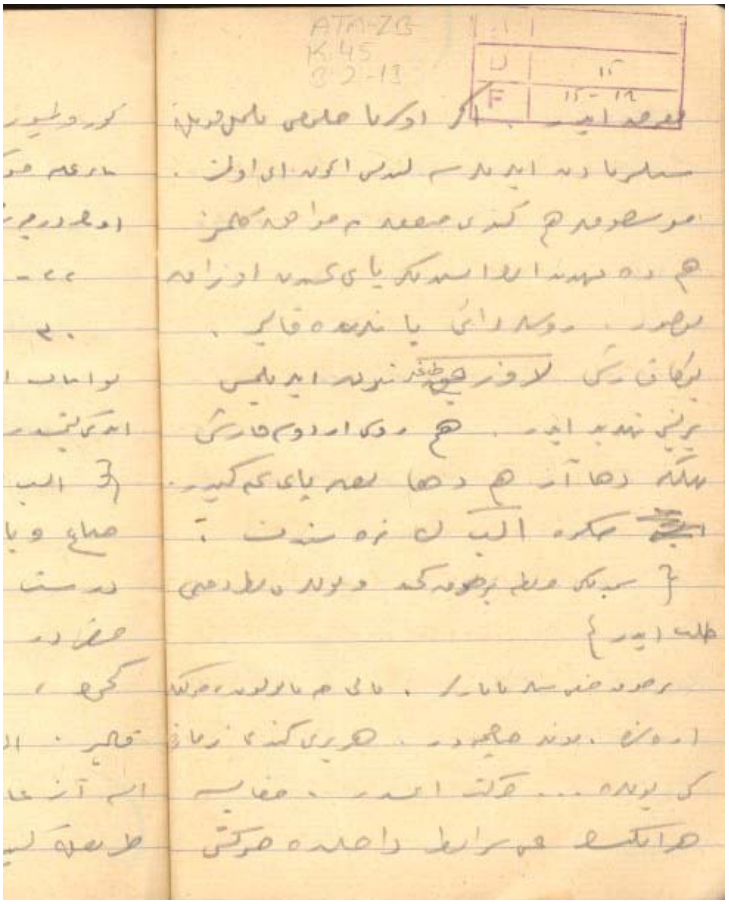
45-2al

2al

Eflak, Buğdan prensleri şimdiki Bulgaristan'dan daha ziyade bizim taht-ı tâbiiyetimizde idi. Ruslar, bunlara göz dikmek istiyorlardı. Narentalı, Avusturya bunu çekemiyordu. Ricasına mani oluyordu. Eğer Avusturya harbe bulaşırsa, tekmil kuvvetini de tahsis ederse Ruslar Tuna birlikleri, Galiçya'yı işgal eder. Oraya kuvvet terk eder. 40 Rus fırkası, Bender ve civarında toplanabiliyor.

Binaenaleyh Rusya'ya karşı bir kuvvet. Sonra Bavyera var. 1809 Seferi orada başlamıştır. Orada dahi bir kuvvet bırakmaya mecbur olacaktır. Prusya'ya karşı 340.000'den daha az kuvvet sevk edecektir. Bunu kat'î tayin etmek mümkün olamaz. Bu kuvvet nerede toplanabilir ve nerede

ATA-ZG
K45
82-13
D ۱۱
F ۱۱-۱۹

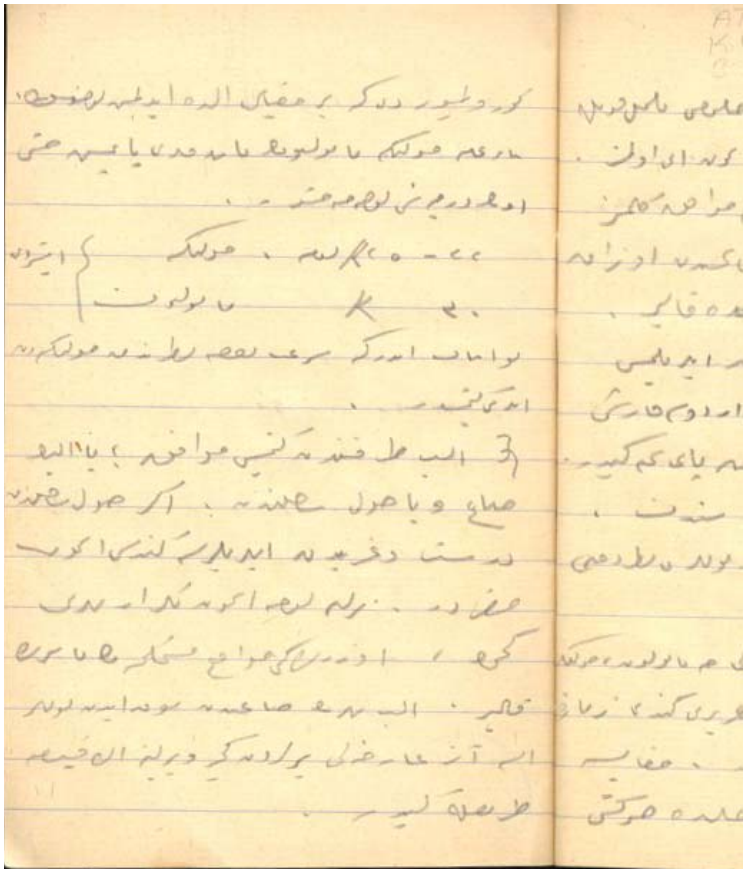

45-2ala

taarruz eder? Eğer Avusturya hususî tekmil kuvvetiyle Şilezya'dan ilerlerse kendisi için iyi olmaz. Moskoflar, hem kendi müttefiklerine muvafık gelmez hem de tehdit etmek istediği payitahtından uzak bulunuyor. Ruslar daima yanlarında kalır.

Buna karşı Luzvik dağlarından ilerlemesi Berlin'i tehdit eder. Hem Rus ordusuna karşı tehlike daha az hem daha bazı payitahta gider. Sonra Alp'in neresinden (şimdiki harita birçok geçit ve yolları muhafaza ve hepsini talep eder)

Birçok hafi şeyler yaparlar. Bilhassa bu yoldan hareketle arasında olanlar saçmadır. Her biri kendi zamanındaki yollarda ... hareket etmiştir. Mukayese her ikisinin aynı şerait dâhilinde hareketi.

45-2am

2am

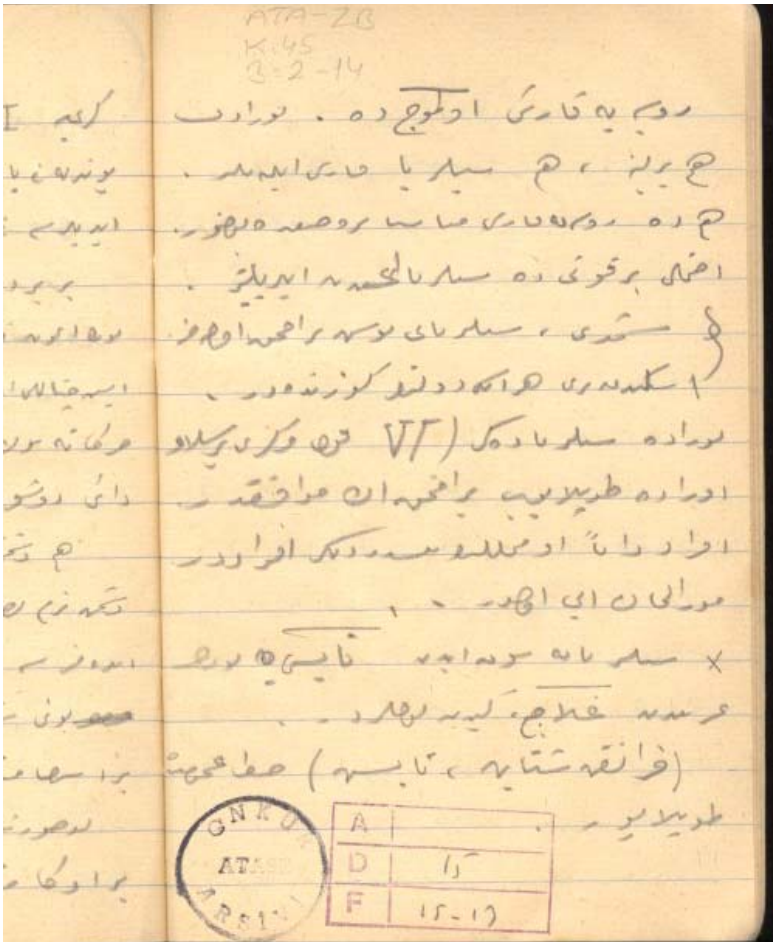
Görülmüyordu ki bir ölçü elde edilmiş bulunuyordu. Binaenaleyh Moltke, Napolyon'un yaptıklarını yapmış hatta onun derecesini bulamamıştır.

22/25 kilometre yevmiye, Moltke

30 kilometre Napolyon: iştirak

Bu ispat eder ki sür'at nokta-i nazarından Moltke'den ileri gitmiştir.

Alp taraflarından gitmesi muvafık? Ya Alp sağ ya sol sahilinden. Eğer sol sahilinden Drest ve doğrudan ilerlerse kendisi için hazırdır. Berlin yolu için tekrar nehri geçmek, üzerindeki mevaki-i müstahkemenin başlarında kalır. Alp nehrinin sağından sevk eden yollar ise az arızalı yerlerden geçer ve Berlin'e en kısa tarikle gider.

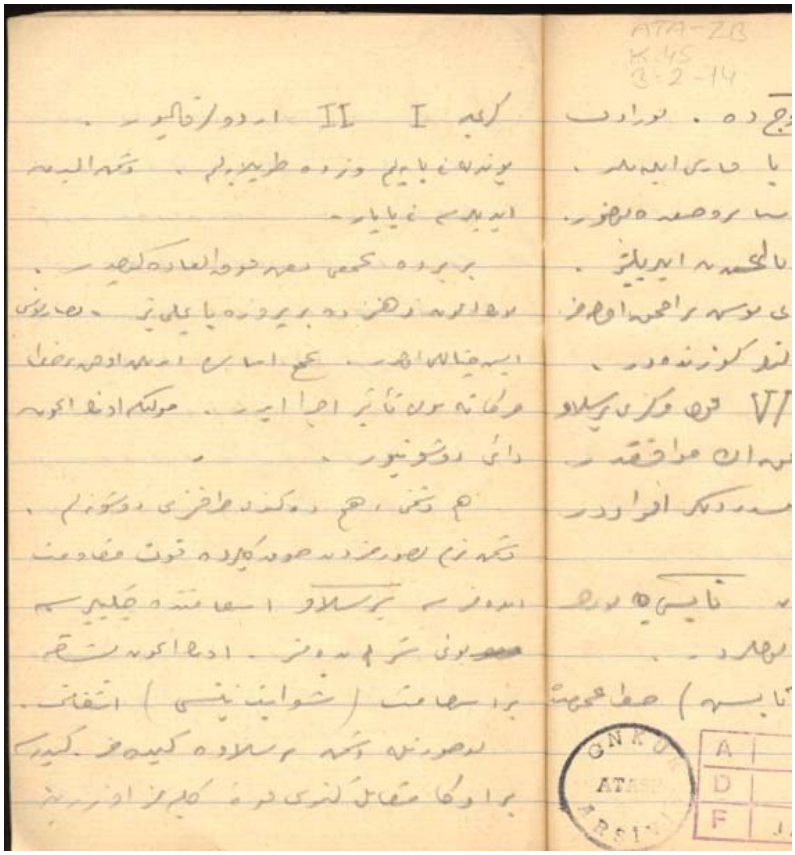
45-2ama

2ama

Rusya'ya karşı Olmuç'ta buradan hem Berlin'e hem Şilezya'ya karşı ilerlemeli hem de Rusya'ya karşı siyaset-i maruza da bulunuyor. İhtimal bir kuvveti de Şilezya tarafından ilerletir.

Şimdi Şilezya'yı boş bırakmak olmaz. Eskiden her iki devletin gözündedir. Burada Şilezya'daki altıncı kol ve merkezini pür silâh orada toplayıp bırakmak en muvafıktır. Efrad zaten o mahalin yetiştirdiği efrattır. Moralman iyi olur.

Şilezya'ya sevk eden Tayisi yolunun garbinden Glaç'a giden yollarda (Frankeştayn, Tayisi) hatt-ı umumîde topluyor.

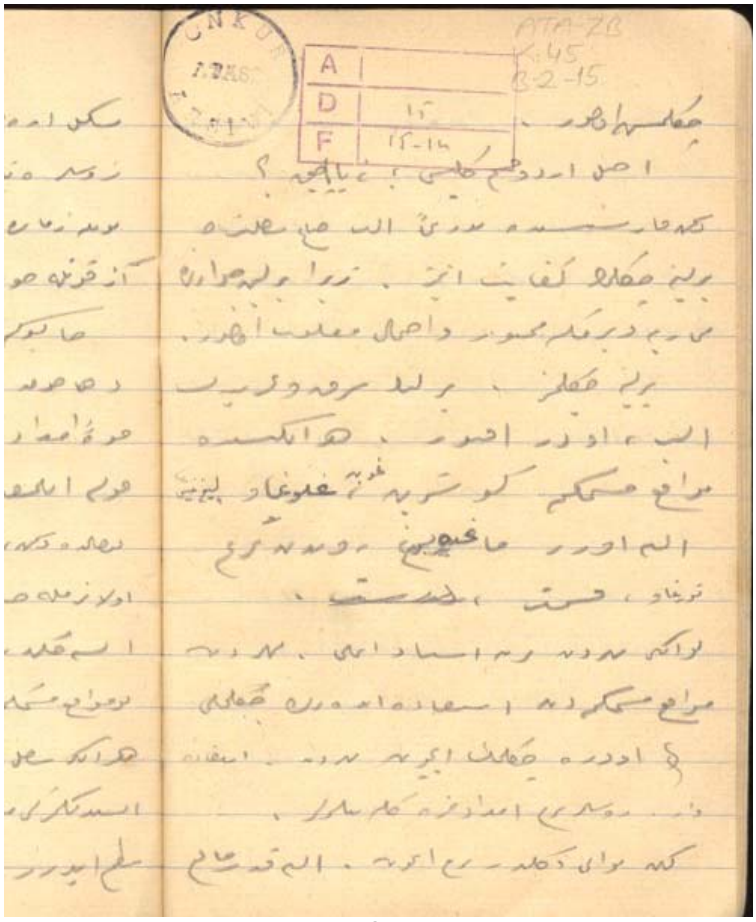
45-2an

2an

Geride, 1, 2 ordular kalıyor. Bunlarla ne yapalım ve nerede toplayalım? Düşman Alp'ten ilerlerse ne yapar?

Bir yerde tecemmü bazen fevkalâde güçtür. Bunun için zihinde bir proje yapmalıyız. Tasarlanmış iş çatallı olur. Tecemmü esnasında edilen ufak bir hata harekâta büyük tesir icra eder. Moltke onun için daima düşünüyor.

Hem düşman hem de kendi tarafımızı düşünelim. Düşman bizim tasavvurumuzdan çok gelir de kuvvet-i mukavemet edemezse Breslav istikametinde çekilirse bunu setr edemeyiz onun için başka bir istikamet. [Şuvaytnitsi (?)] istikameti. Bu suretle düşman Breslav'a gidemez. Giderse bu ona mukabil kendi kuvve-i külliyemiz üzerine

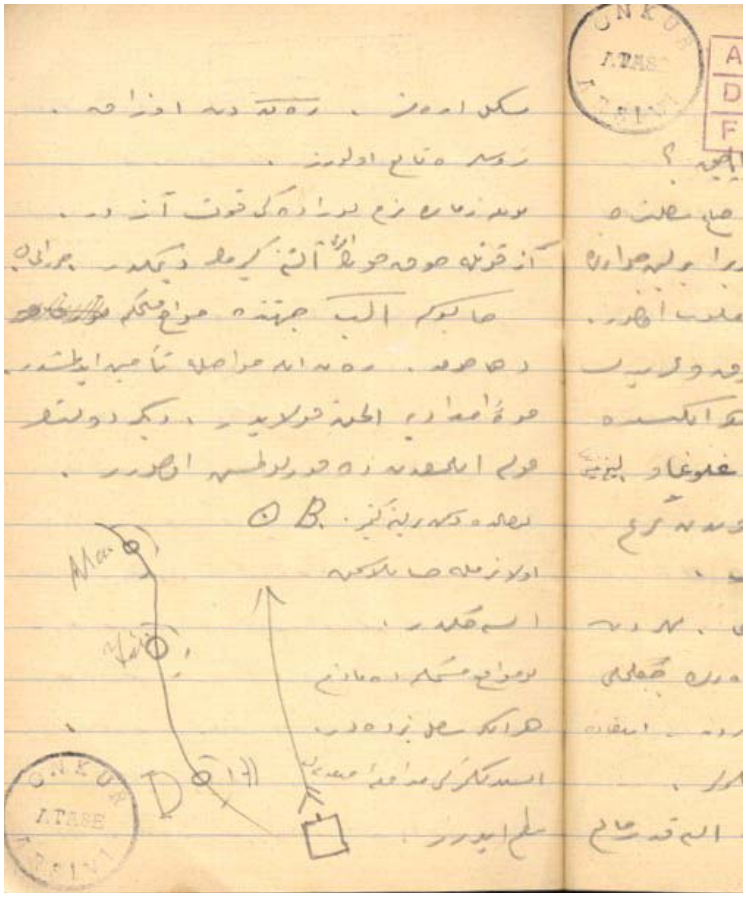
45-2ana

çekilmiş olur. Asıl ordu cism-i küllîsi ne yapacak?

Düşman karşısında tedricen Alp sağ sahilinden Berlin'e çekilmek kifayet etmez. Zira Berlin civarında muharebe vermeye mecbur ve ihtimal mağlûp olur.

Berlin'e çekilmez. Berlin'in şark ve garbından Alp Oder akıyor. Her ikisinde mevaki-i müstahkeme gösterilen Goben Gurugav Ligini Alp'e bu iki nehirden birine istinad etmeli, nehirden mevaki-i müstahkemeden istifade ederek çekilmeli.

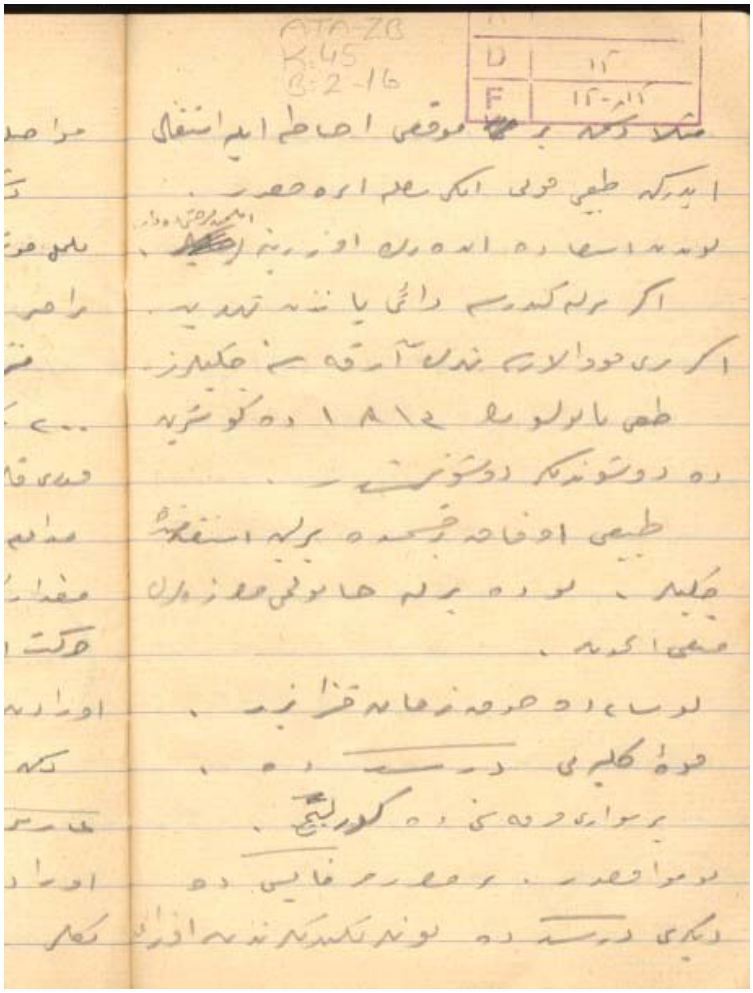
Oder'e çekilmek için nehirden istifade var. Ruslar bizim imdadımıza gelebilirler. Lâkin bu iş değildir. Bizim için Alp'e kadar sağ.

45-2ao

2ao

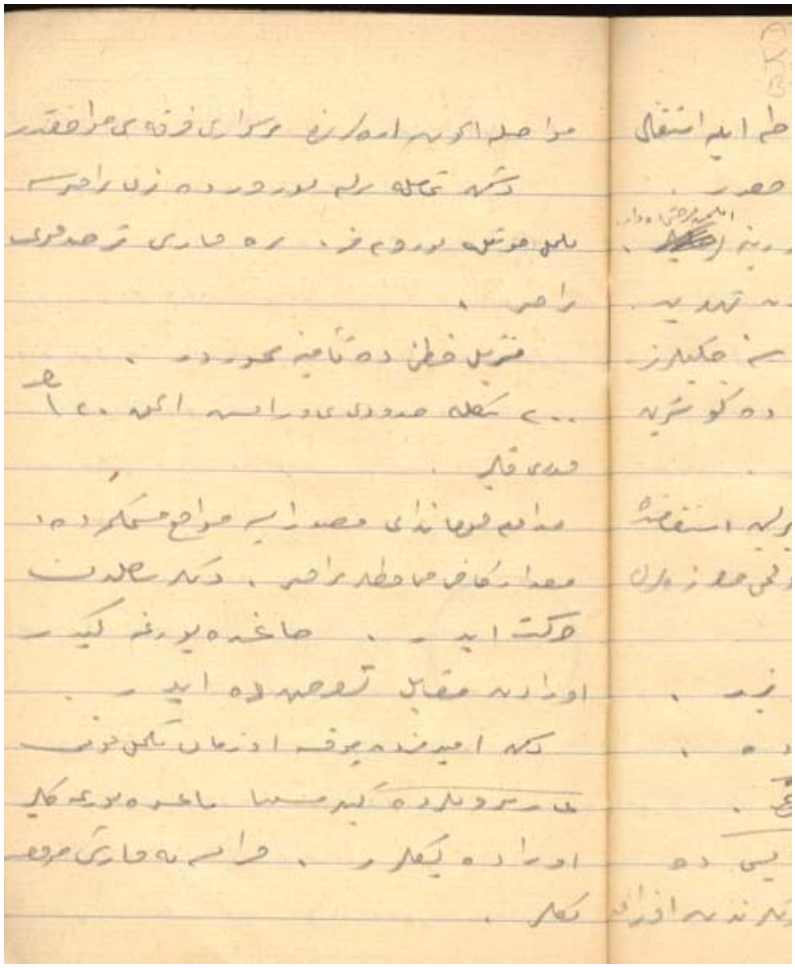
teşkil edemez. Ren'den uzak. Ruslara tâbi oluruz. Böyle zamanda bizim buradaki kuvvet azdır. Az kuvvetle çok kuvvetin emri altına girmek demektir... Hâlbuki Alp cihetinde mevaki-i müstahkeme daha çok Ren ile muvasala temin edilmiştir. Kuvve-i imdadiye almak kolaydır. Diğer devletin koluna atılmaktan da kurtulmuş oluruz. Bu hâlde düşman Berlin'e gitmez. Evvelâ bizimle hesaplaşması istenecektir. Mevaki-i müstahkemede ... her iki sahil bizdedir. İstediğimiz gibi müdafaa-i ... tanzim ederiz.

45-2aoa

2aoa

Meselâ düşman bir mevkiye ihata ile işgal ederken tabi kuvveti iki sahile ayıracaktır. Bundan istifade ederek üzerine atılmışlar, hatta yerine atılmak ihtimali de var. Eğer Berlin giderse daima yanından tehdit, eğer biri kovalarsa nehrin arkasına çekiliriz. Tabi Napolyon'un 1813'de Kösizin'de düşündüğünü düşünmüştür. Tabi ufak bir kısım da Berlin istikametinde çekilir. Bu da Berlin'e çapulcu müfrezelerin men'i içindir. Bu sayede çok zamanlar kazanırız. Kuvve-i külliyesi Dresd'de. Bir süvari fırkasını da Körliç, bu mevakiidir. Bir müfreze Tayis'te diğeri Dresd'de, bunları yek diğerinden efrat

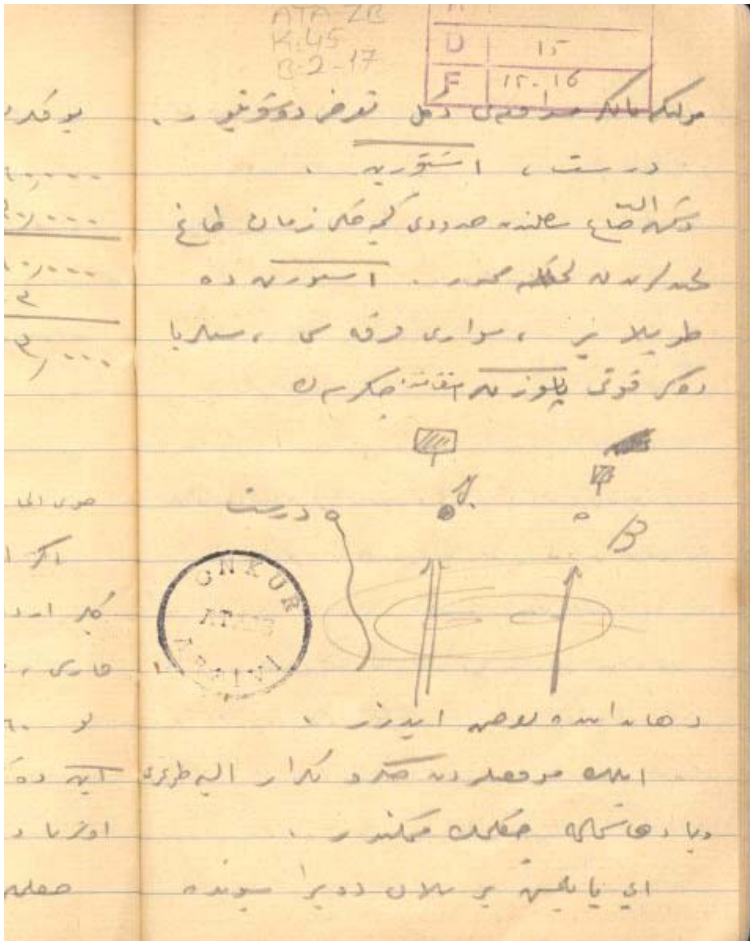
45-2ap

muvasala için araçlarında bir süvari fırkası duracaktır.

Düşman temasla Berlin'e yürür de bizi bırakırsa tekmil kuvvetle yürüyemez. Bize karşı tarassud kuvveti bırakır. Menzil hattını da temine mecburdur. 200.000 de hududa tecavüz etmiş, 120.000 kuvveti kalır.

Müdafaa kumandanı musavver ise mevaki-i müstahkemede miktar-ı kâfi muhafızlar bırakır. Diğer sahilden hareket eder. Magdeburg'a gider, orada mukabil taarruz da eder.

Düşman emrine yoksa o zaman tekmil kuvveti garnizonlardaki müstesna Magdeburg'a gelir orada bekleriz. Fransa'ya karşı fırsat bekler.

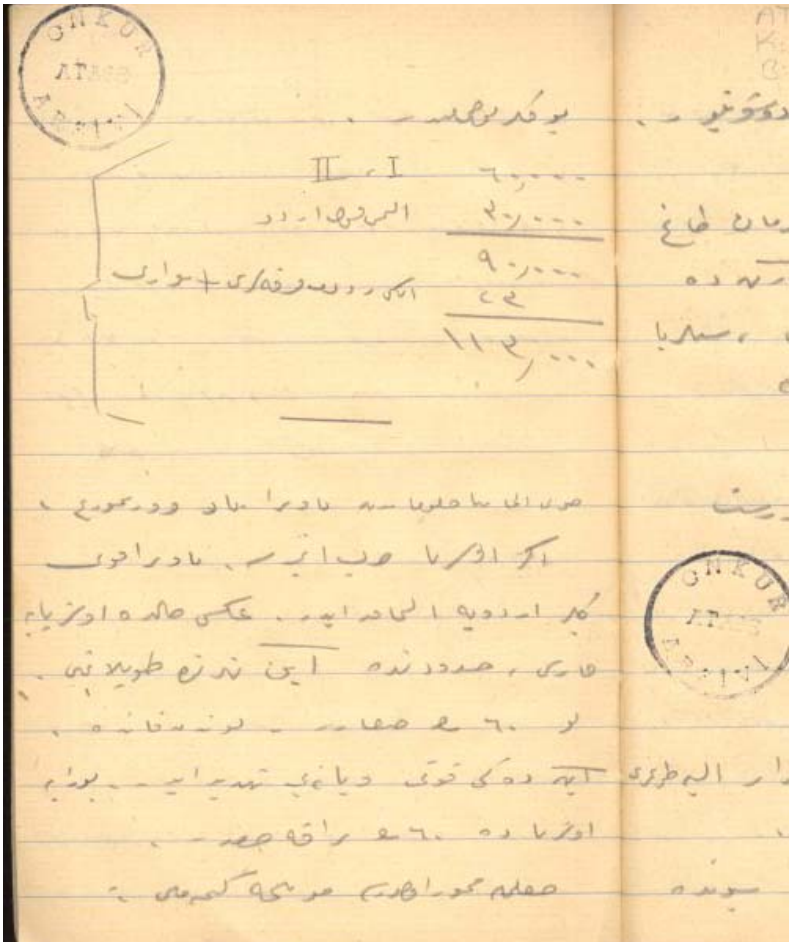
45-2apa

2apa

Moltke yalnız müdafaayı değil taarruzu düşünüyor. Dresistiril'den düşman Alp sağ sahilinden hududu geçeceği zaman dağ geçitlerinden geçmeye mecbur. İstirin'de toplanır, süvari fırkası, Şilezya'daki kuvveti Pasuziler, istikametine çekersek, daha tedabire taarruz ederiz.

İlk mevkilerden sonra tekrar Alp'e doğru veya daha şimale çekilmek mümkündür.

İyi yapılmış bir plânda bir sübutla

45-2aq

2aq

bu fikir bulunmalıdır.

60.000 I, II

30.000 Altıncı kolordu

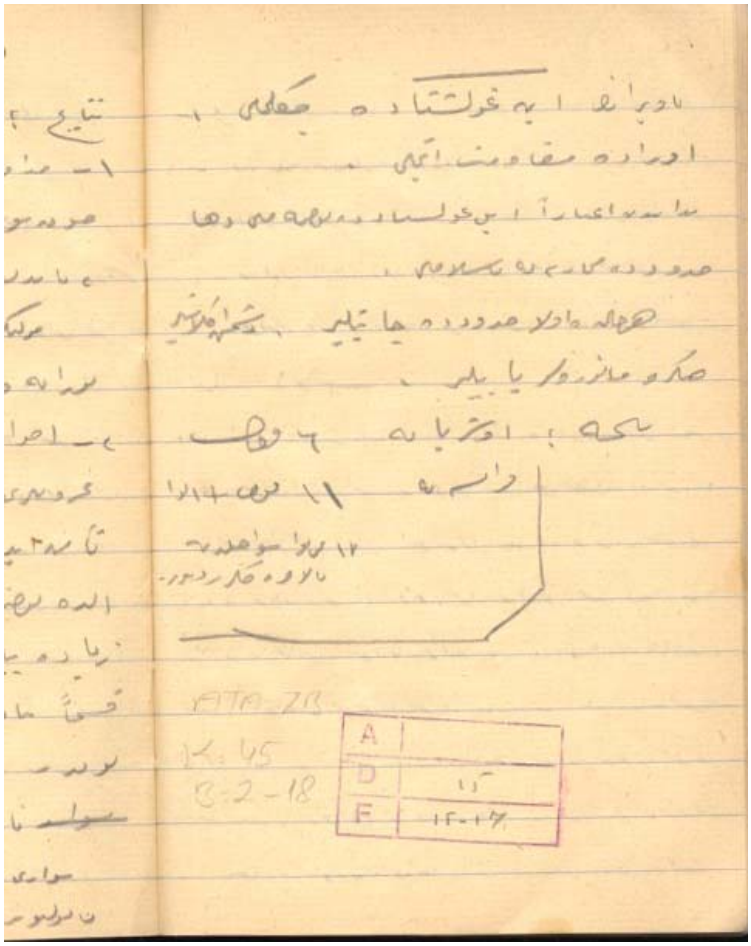
_____

90.000

23.000 redif fırkaları, süvari

Cenubî Almanya, Bavyera, Nürnberg. Eğer Avusturya harp etmezse Bavyera kolu gelir, iltihak eder. Aksi hâlde Avusturya'ya karşı, hududunda Ayen nehrinde toplanmalı. Bu 60.000 çıkarır. Bundan faide:

Ayen'deki kuvveti Viyana'yı tehdit eder. Buraya Avusturya'da 60.000 bırakacaktır. ... ile mecbur olursa kuvvetlice gitmemeli.

45-2aqa

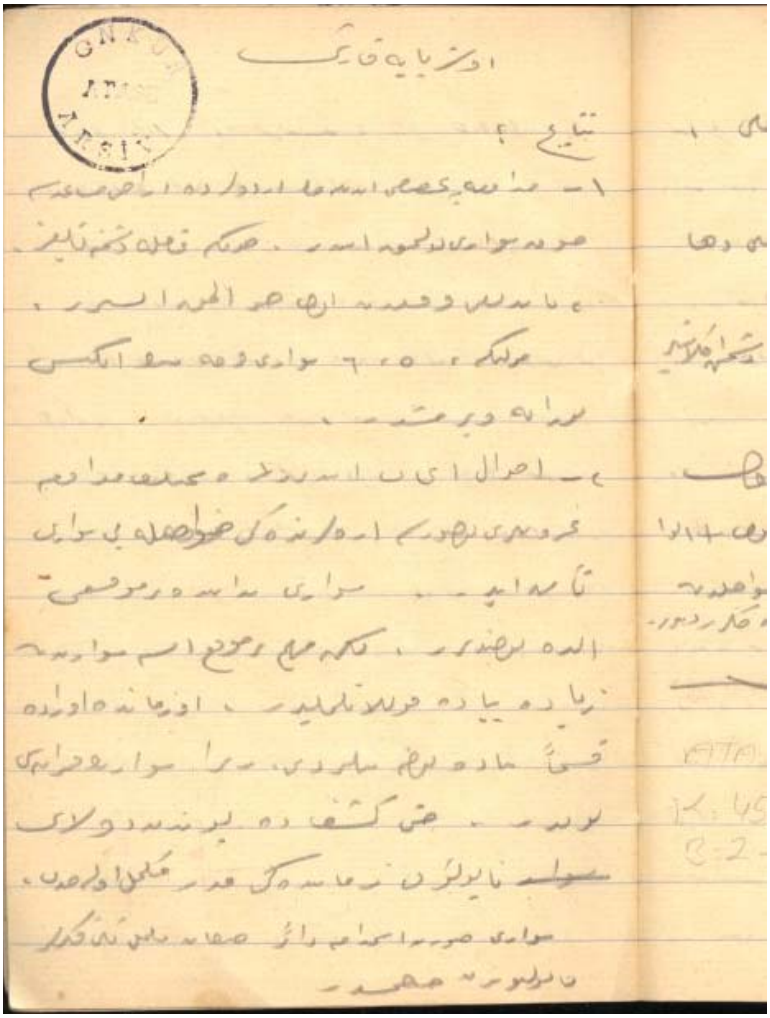
2aqa

Bavyera'nın Ayngolşdat'a çekilmeli orada mukavemet etmeli.

Buradan itibaren Ayngolşdat'da bulunmamalı; daha hudutta muharebeye başlamalı. Herhâlde evvelâ hudutta çatılır. Düşman anlaşılır. Sonra manevralar yapılır.

Netice: Avusturya'ya altı kol, Fransa'ya 11 kol + 1 liva

17 liva sevahilden bilâhare gelir, diyor.

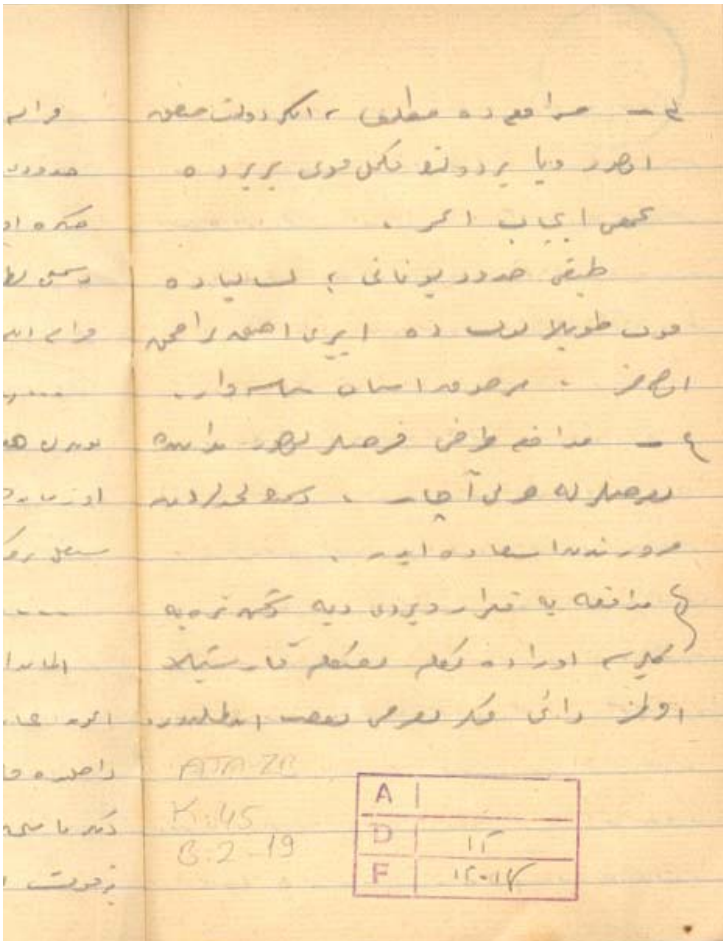
45-2ar

2ar

Avusturya'ya karşı Netayiç:

1. Müdafaaya tahsis edilecek ordularda arazi müsait ise çok süvari bulunması iyidir. Çünkü tamamıyla düşmana tâbidir. Yaptığı vakitten evvel haber almak isteriz. 5-6 süvari fırkasının ikisini buraya vermiştir.

2. Ahval icab eder de muhtelif müdafaa grupları bulunursa aralarındaki muvasalayı süvari temin eder. Lâkin mühim bir mevki ise süvariden ziyade piyade kullanılmalıdır. O zaman da orada kısmen piyade bulunabilirdi. Zira süvarinin karabeti yoktur. Hatta keşifle bundan dolayı Napolyon zamanındaki gibi mükemmel olamadı. Süvari suret-i istihdamına dair çıkan mükemmel telâkki fikirleri Napolyon'dan çıkmıştır.

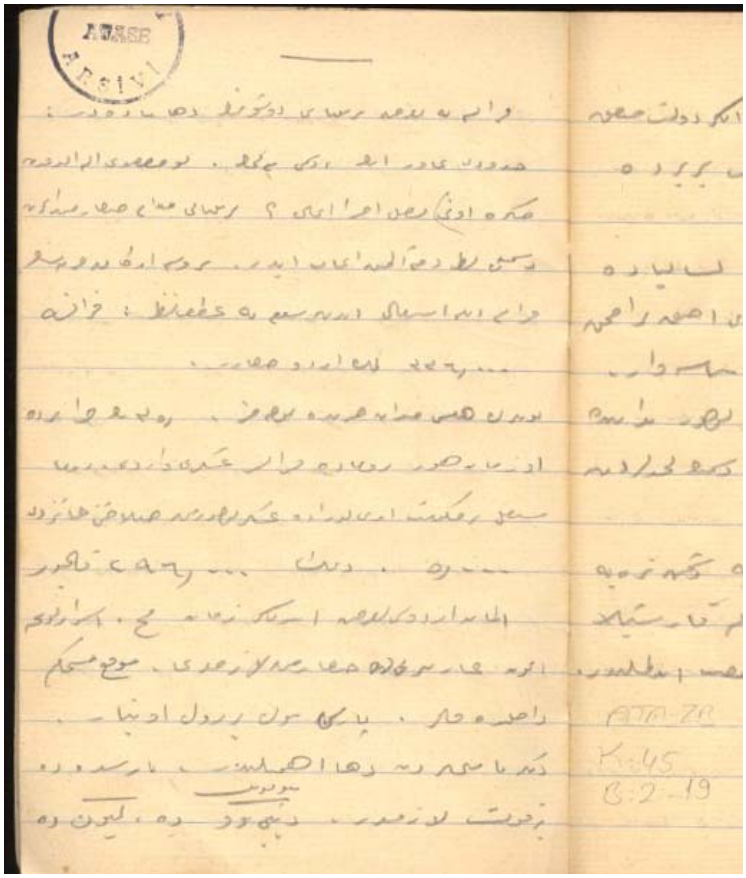

45-2ara

2ara

3. Müdafaada mutlaka iki devlet müttefik olur veya bir devletin tekmil kuvveti bir yerde tecemmü icab etmez. Tıpkı hudud-ı Yunani; Teselya'da kuvvet toplanıp da içeri açık bırakmak olamaz. Birçok esbab-ı siyasiya var.

4. Müdafaa tarafı fırsatlar bulur; bidayette taarruzlarla harbi açar. Düşmanın yanlardan mürurundan istifade eder. Müdafaaya karar verdi diye, düşman nereye gelirse orada beklemekte karşılama olmaz. Daima taarruz fikri takip edilmelidir.

45-2as

2as

Fransa'ya taarruz, bir siyasî düşünüşün daha sadedir. Hududa tecavüz etmek, onu yine geçmek. Bu maksadı ele aldıktan sonra onu nasıl icra etmeli? Esbabı meydana çıkarmak için düşmanı nazar-ı dikkate almak icap eder. Prusya Erkân-ı Harbiyesinin Fransa ile iştigal eden şubeye atf-ı nazar; Fransa 336.000'lik ordu çıkarır.

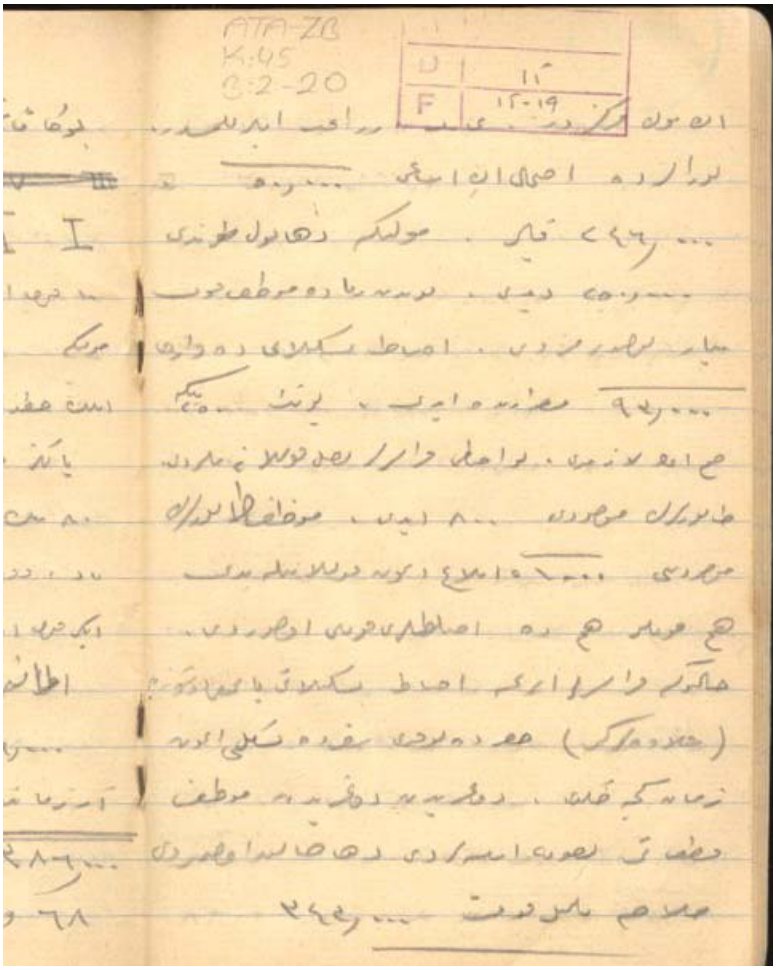
Bunların hepsi meydan-ı harpte olamaz. 35.000 varide o zaman henüz Roma'da Fransız askeri vardı. Anın müstakil bir hükûmet addı burada asker bulundurmak salâhiyetini haizdir.

5000 demek

296.000 kalıyor

Alman ordusu taarruz ettiği zaman Mah. Starzburg için muharipleri de çıkarmak lâzımdı. Mevkii müstahkem dâhilinde kalır. Paris büyük bir rol oynar. Diğer pay-i tahtlardan daha ehemmiyetlidir. Paris'e de bir kuvvet lâzımdır.

Dirilova'da, Lion'da

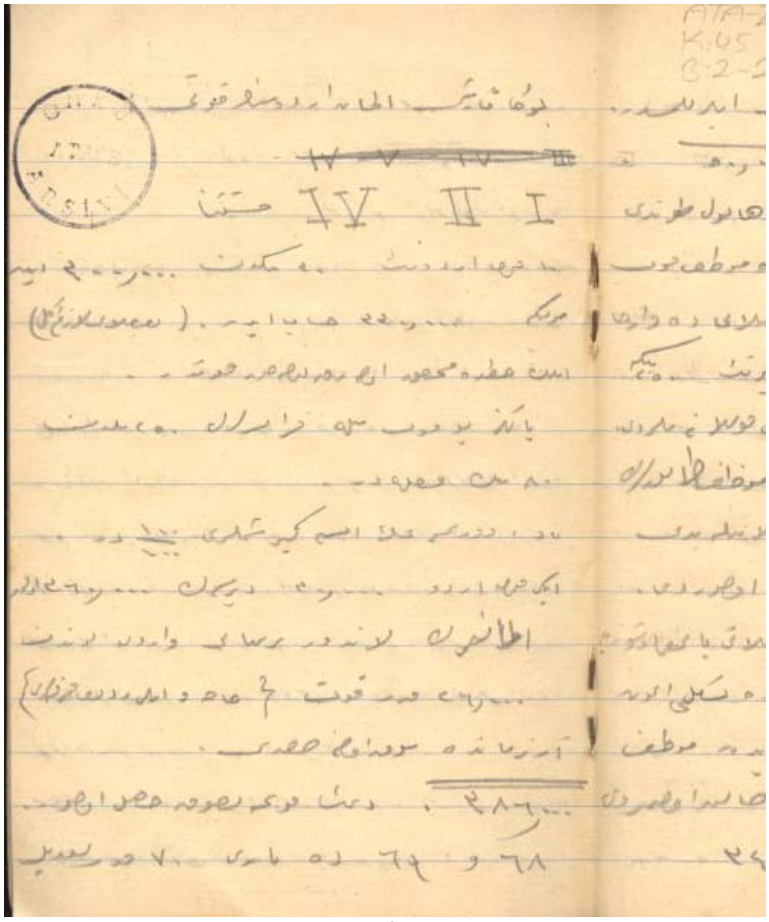

45-2asa

2asa

En büyük merkezdir. Gayet ziraat ilerlemişti. Buralarda ihtimal en aşağı 50.000, 246.000 kalır. Moltke daha bol tuttu. 250.000 dedi. Bundan ziyade muvazzaf kuvvet piyade bulundurmadı. İhtiyat teşkilâtı da vardı. 93.000, 96.000 miktarında idi. Bunu 250.000'e cem etmek lâzımdı. Bu ihtiyatı Fransızlar nasıl kullanabilirlerdi? Taburların mevcudu 800.000 idi. Muvazzaf taburların mevcudu 1000'e iblâğ için kullanılsa idi, hem bunlar hem de ihtiyatları kuvvetli olurdu. Hâlbuki, Fransızlar ayrıca ihtiyat teşkilâtı yapmayı düşünüyorlardı. (İlâvelerini) Hazerde bu kuvveti, seferde teşkil için zaman geçecekti. Doğrudan doğruya muvazzaf kıtaatı takviye etseler idi, daha faaliyet olmazdı.

Hülâsa, tekmil kuvvet 343.000 idi.

45-2at

2at

Buna karşı Alman ordusunun kuvveti

I, II, III müstesna

10 kolordunun 30.000'den 300.000 eder. Moltke 330.000 hesap eder. (Tafsilâtı lâzım değil)

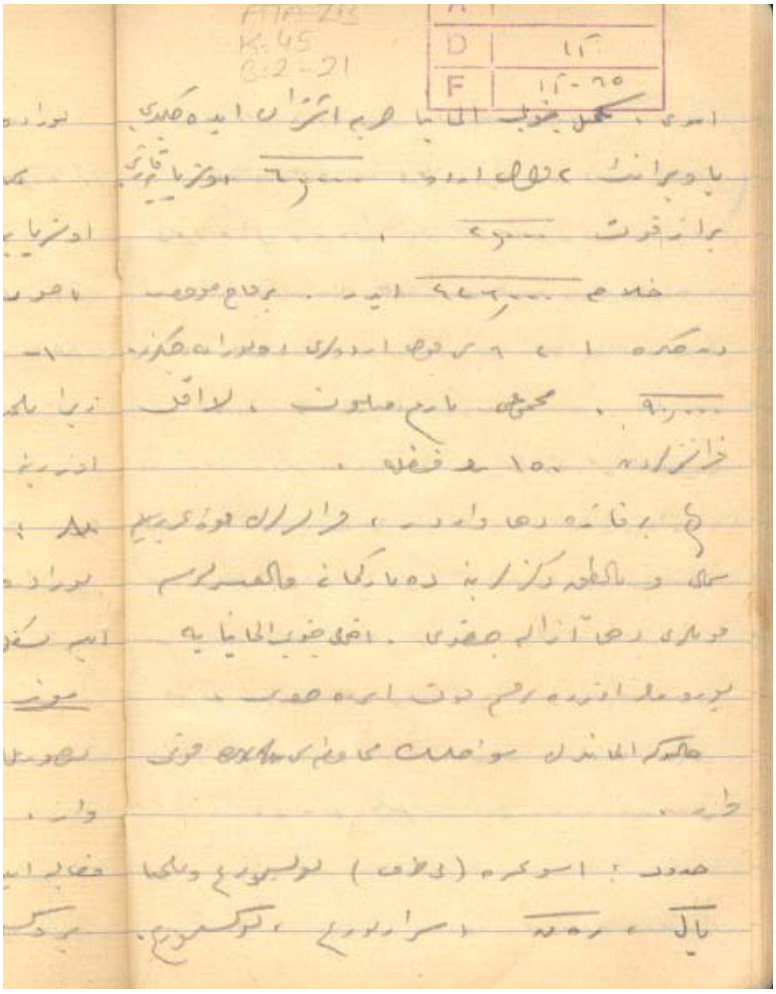
İlk hatve muhakkak olarak dökülecek kuvvettir. Yalnız bu kuvvet bile Fransızların 250.000'den 80.000 fazladır.

Bad, Duremberg'in işe girişmeleri %100'dür.

İki kolordu, 30.000 dersek, 360 olur. Almanların, Landur ... vardı. Bundan 26.000 kadar kuvvet hassa ve iki redif fırkaları az zamanda sevk olunacaktı.

386.000 demek, kuvvetçe tefavvuk hasıl olur. 68 ve 69'da yarı, 70 kadar tadil

ATA-2B
K-45
3-2-21

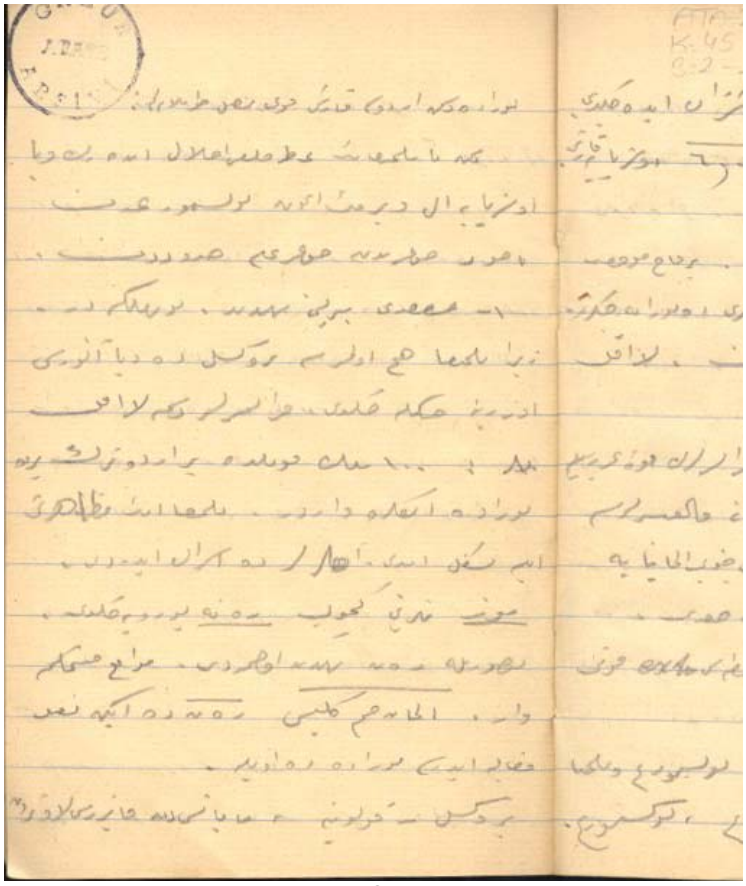
45-2ata

etti. Tekmil Cenubî Almanya harbe iştirak edecekti. Bavyera'nın iki kolordu, 60.000. Avusturya'ya karşı biraz kuvvet 20.000.

Hülâsa, 426.000 eder. Birkaç muvakkatdan sonra 1 ve 6 ncı kolorduları da buraya çekeriz. 90.000 mecmuu yarım milyon lâ-ekal Fransızlardan 150.000 fazla. Bir fayda daha vardır. Fransızların kuvve-i tahririyesi ile, Şimal ve Baltık denizleri de tahkimata kalkışırlarsa, kuvvetleri daha azalacaktır. İhtimal Cenubî Almanya'ya yürümek üzere bir kısım kuvvet ayıracaktır.

Hâlbuki Almanların şu hâllin muhafazası (exbu) kuvveti var.

Hududî. İsviçre (bî-taraf) Polsburg ve Belçika, Yal, Ren, Istrazburg, Lüksembourg.

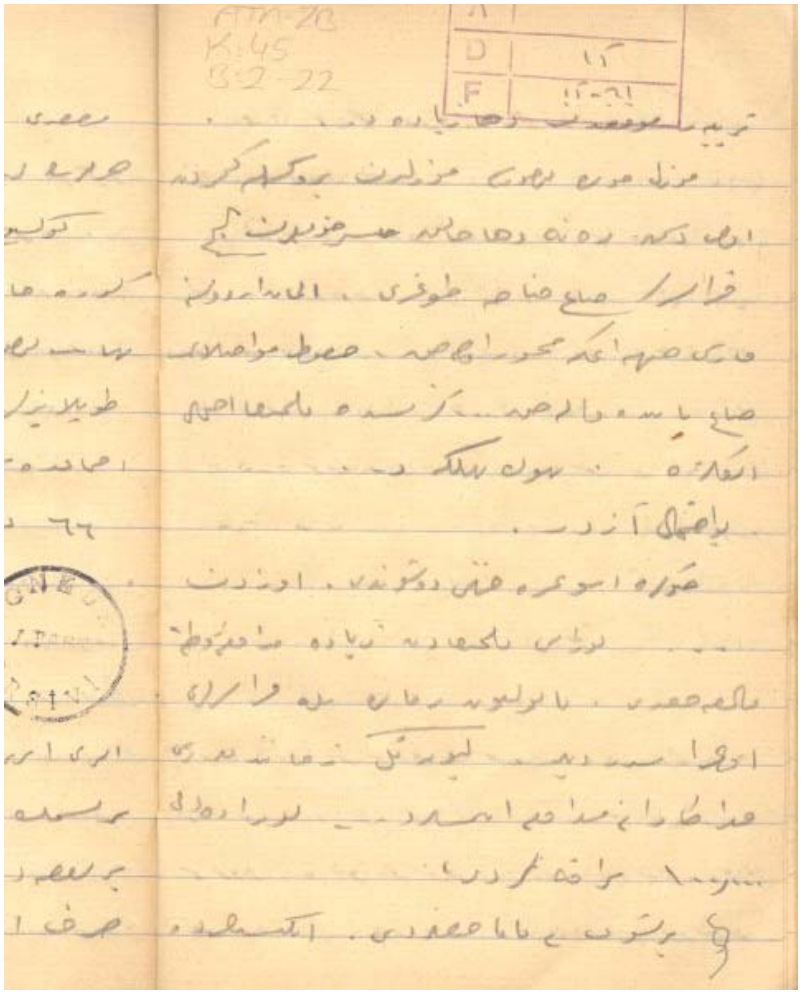
45-2au

2au

Burada düşman ordusuna karşı kuvveti nasıl toplayalım? Düşman, Napolyon'un bî-taraflığını ihlâl ederek veya Avusturya'ya el vermek için bulunuyor demeden yahud doğrudan doğruya hududdan.

1. Maksadı Berlin'i tehdid. Bu tehlikedir. Zira, Belçika hiç olmazsa Brüksel'de veya Anvers üzerine çekilecek idi. Fransızlar, düşmana lâ-ekal 80-100.000 kuvvetinde bir ordu terk, bir de burada İngiltere vardır. Belçika'nın müzahereti ise müşkil idi.

Almanlar da iştirak ederlerdi. Mouz nehrini geçip, Ren'e yürüyecekti. Bu suretle Ren tehdit oluyordu. Mevak-ı müstahkeme var. Alman cism-i küllîsi Ren'de iken nasıl faaliyet ederse, burada da öyle. Brüksel Koluna Mayans'dan ... dan

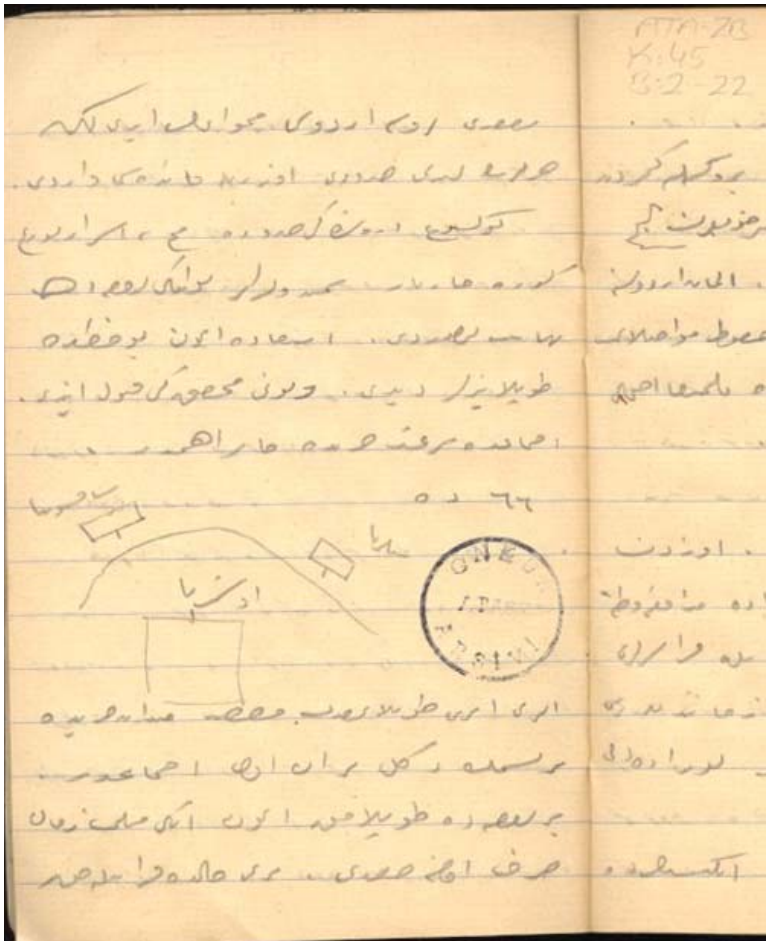

45-2aua

2aua

Tezyide muvafakattan daha ziyade, Mozel More bulunursa, Mozel'den Brüksel'e geçmezden evvel, düşman Ren'e daha sakin cisr-i cenubundan geçer. Fransızlar sağ cenaha doğru Alman ordusuna karşı cephe etmeye mecbur olacak. Hudud-u muvassalayı sağ yanında kalacak, gerisinde Belçika, ihtimal, İngiltere büyük tehlikededir. Bu ihtimal azdır.

Sonra İsviçre cihetini düşündü. O yüzden burası Belçika'nın ziyade, müdafaa-yı vatana kalkacaktır. Napolyon zamanında bile Fransızları uğraştırdılar. Lion-Tel zamanında, beri fedakârâne müdafaa etmişlerdi. Burada dahi 100.000 barakalardı. Birleşip ne yapacaklardı? İkisinin de

45-2av

2av

maksadı Rusya ordusunu mahvetmek idi. Lâkin her birinin kendi hududu üzerine faydası vardı.

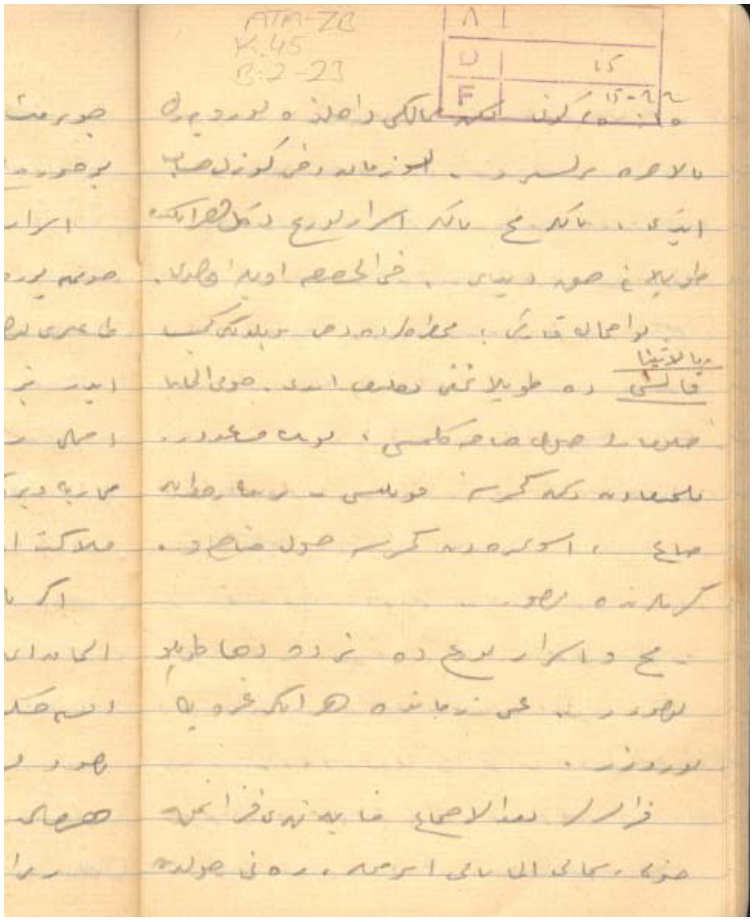
Lüksemburg üzerindeki hududa Mah, Strazburg, Küruharbar şimendiferler muvasalatını başkaca daha nihayet buluyordu. İstifade için bu hatta toplanırlar, dedi. Ve bunu muhakkak gibi kabul etti. İctimâd sür'ât, harbde caiz-i ehemdi. Şilezya 1, Saksonya, Avusturya

Ayrı ayrı toplanmaktan maksad

Meydân-ı harbde birleşmek değil

Bir an önce ictimâdır. Bir noktada toplanmak için iki mühlet-i zaman sarf olunacaktı. Birinci hâlde kazanılacak.

ATA-ZC
K.45
8-2-23

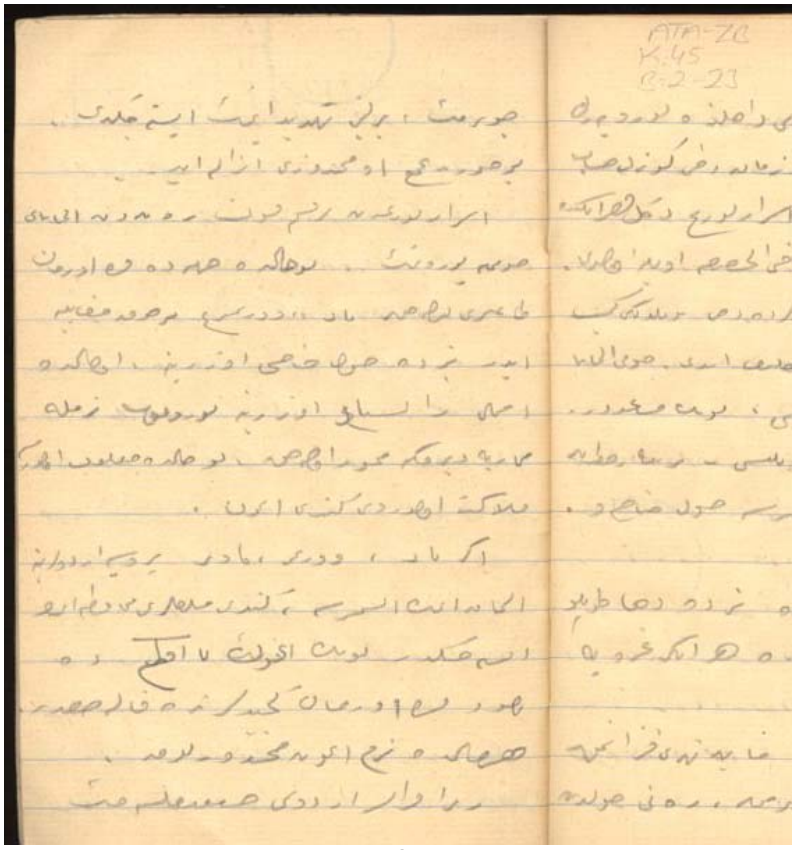
45-2ava

2ava

15-25 gün düşman memâliki dâhilinde yürüyerek birleşirdi. Öbür zaman dahi güzel hesap etti. Yalnız Mah, yalnız Strazburg değil, her ikisi de toplanacak idi. Filhakika öyle oldu.

Bu ihtimale karşı: Muhtıralarda söylendiği gibi bilâistisna Kalsi'de toplanmayı teklif etti. Cenubî Almanya, Hollanda'nın sol cenahına gelinmesi bunda müsaittir. Belçika'dan düşman geçmezse Fonlis yerine bir hattan sağ, İsviçre'den geçmez de sol cenah ve gerilerinde bulunur. Mah ve Strazburg'da nerede daha toplu bulunuyor? Aynı zamanda her iki gruba dururuz.

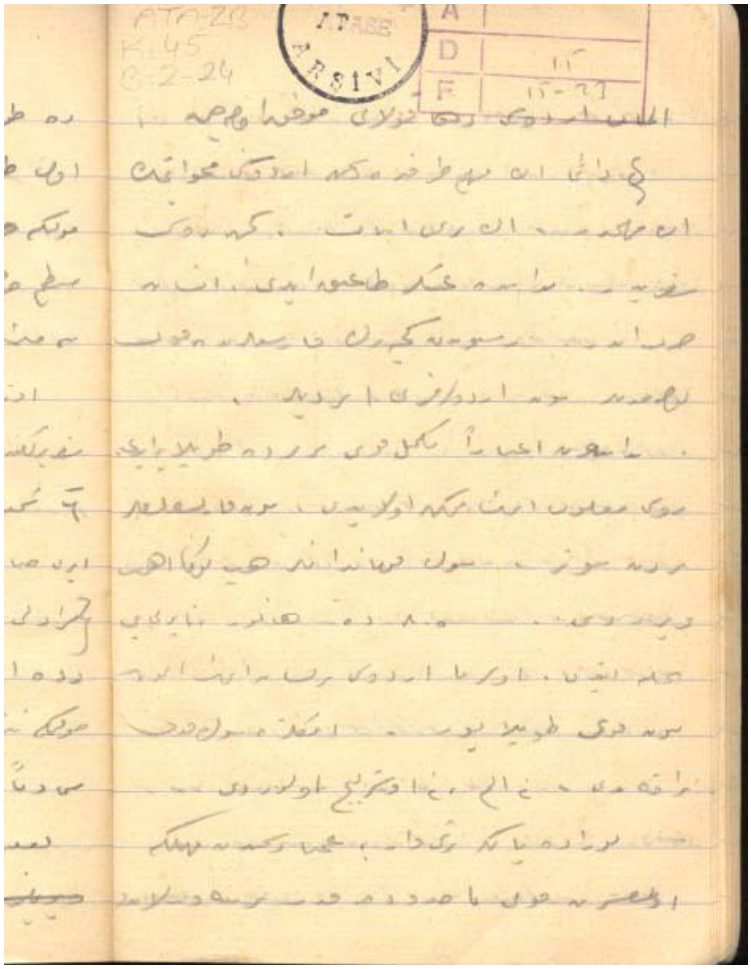
Fransızlar bade'l-ictima' Main şehrini kazanmak, Cenubî, Şimalî Almanya'yı ayırmak, Ren'i soldan

45-2ax

2ax

çevirmek, Berlin'i tehdit etmek isteyecekti. Bu suretle tecemmu o mahzuru izale eder. Efrad yorgun, bir kısım kuvveti trenlerden Almanya'yı cenuba yürütmek. Bu hâlde cephede Kara Orman dağları bulunacak yani Dürünberg birçok mukabele eder. Biz de sol cenah üzerine o hâlde ihtimal Rayştag üzerinde yürüyüp bizimle muharebe vermeğe mecbur olacak. Bu hâlde mağlûp olursa felâket olurdu kendi için. Eğer, Bad, ... Prusya ordularına iltihak etmek istemezse kendi mülklerini muhafaza etmek isteyecektir. Bunun için ... da yahut Kara Orman geçitlerinde kalacaktır. Herhâlde bizim için mahzur yok. Zira Fransız ordusu sıkıştırılacak.

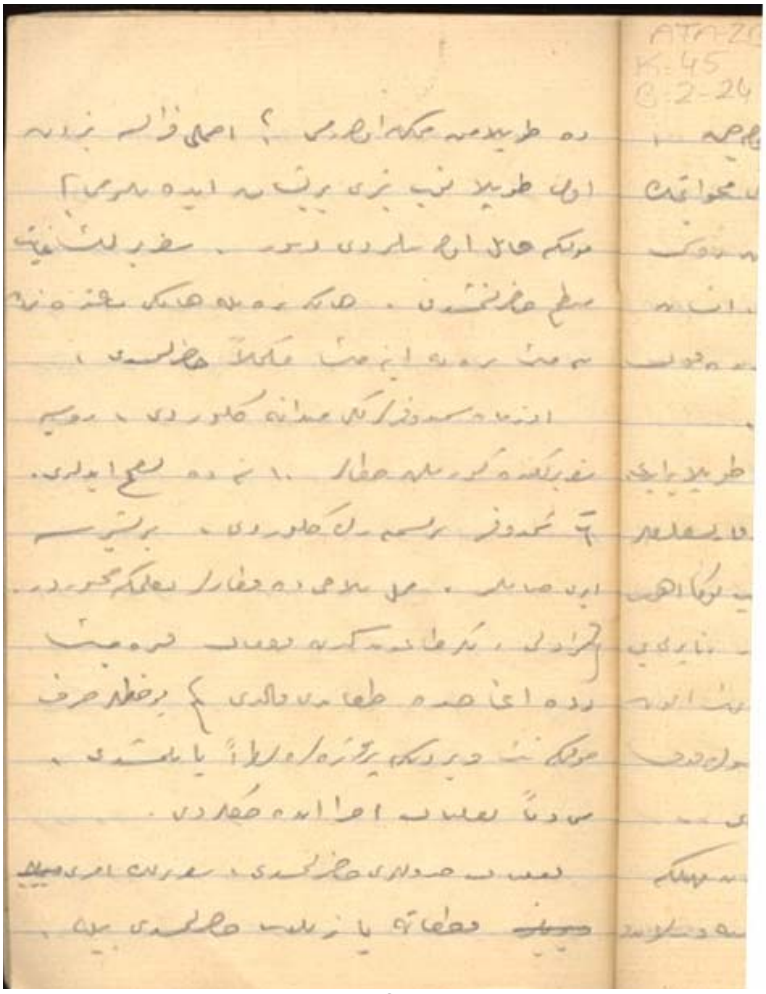
45-2axa

2axa

Alman ordusu daha kolay muvaffak olacak. Daima en mühim tarafta düşman ordusunu mahvetmek en mühimdir. En birinci ispat geçen Rus Seferi'dir. Kalas'da asker dağınık idi. İnsan harb eder. Zişţovi'den geçerek, karşılarında kuvvet bulamadılar, bütün ordularımızı ayırdılar. Bidayet-i harplerden itibaren tekmil kuvveti bir yerde toplayabildi.

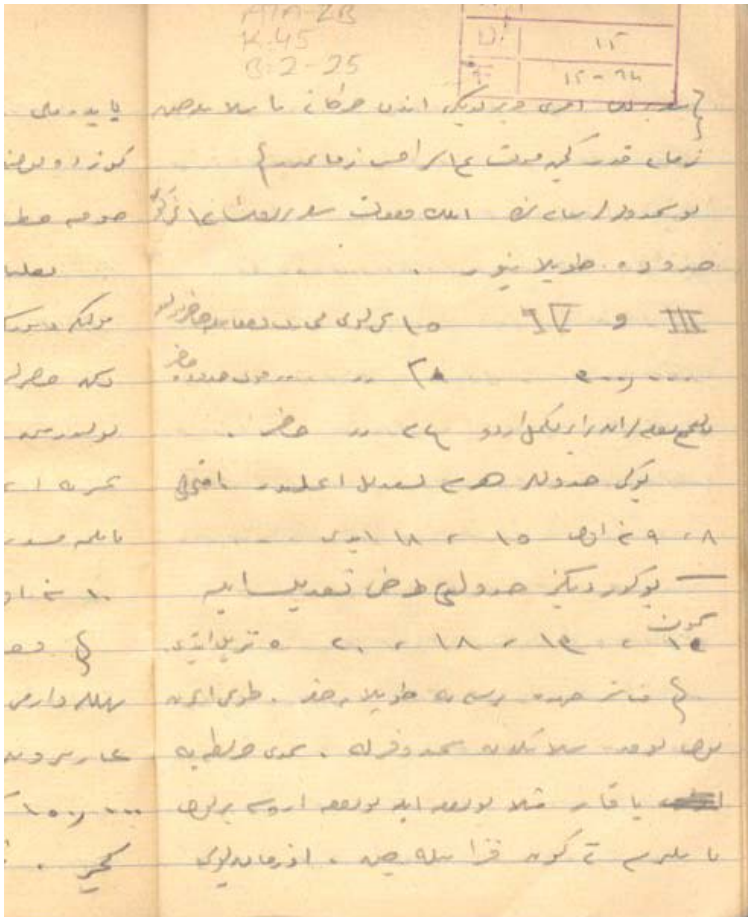
Rus'u mağlûp etmek kolay olsaydı, bütün karışıklıklar birden bitiverir. Büyük kumandanlar hep buna ehemmiyet verirdi. 850'de Hektor, Napoli'yi tahliye etti. Avusturya ordusunu perişan etmek için bütün kuvvetini topluyor. İngiltere büyük kuvvet bıraksaydı, ne Elm ne Austerliç olurdu.

Burada yalnız bir şey var; acaba düşmandan tehlike olmaksızın ya hududa kadar Bern ve Landoz'da

45-2ay

da toplamak mümkün olurdu. İhtimal Fransa bizden evvel toplanıp bizi perişan edebilir mi? Moltke, gafil olabilirdi diyor. Seferberlik gayet muntazam hazırlanmıştı. Hangi trenle, hangi saatte, nerede binecek, nereye inecek mükemmelen hazırlanmıştı. O zaman şimendiferler yeni meydana geliyordu. Rusya seferberliğinde görülen hatalar 10 senede tashih edildi. 6 şimendifer birleşmeyerek geliyordu. Birleşirse ayrı sayılmaz. Muhtemel silâhı da katarlar beklemeğe mecburdu. (Efradlı diğer dağınık giden noksanı kıracak ve Dedeağaç'ta tıkandı kaldı.) Bu hatlar, sırf Moltke'nin verdiği projelere nazaran yapılmıştı. Mütemadiyen nakliyat icrâatda çekilirdi. Nakliyat cetvelleri hazırlanmıştı. Seferberlik emri kıtaata yazılıp hazırlanmıştı bile.

45-2aya

2aya

(Seferberlik emri verildiği anda, harekâta başlanılacak zamana kadar geçecek müddet 4 istirahat zamanıdır.)

Bu şimendiferler sayesinde ilk kuvvet, seferberliğin 12'nci günü hududda toplanıyor.

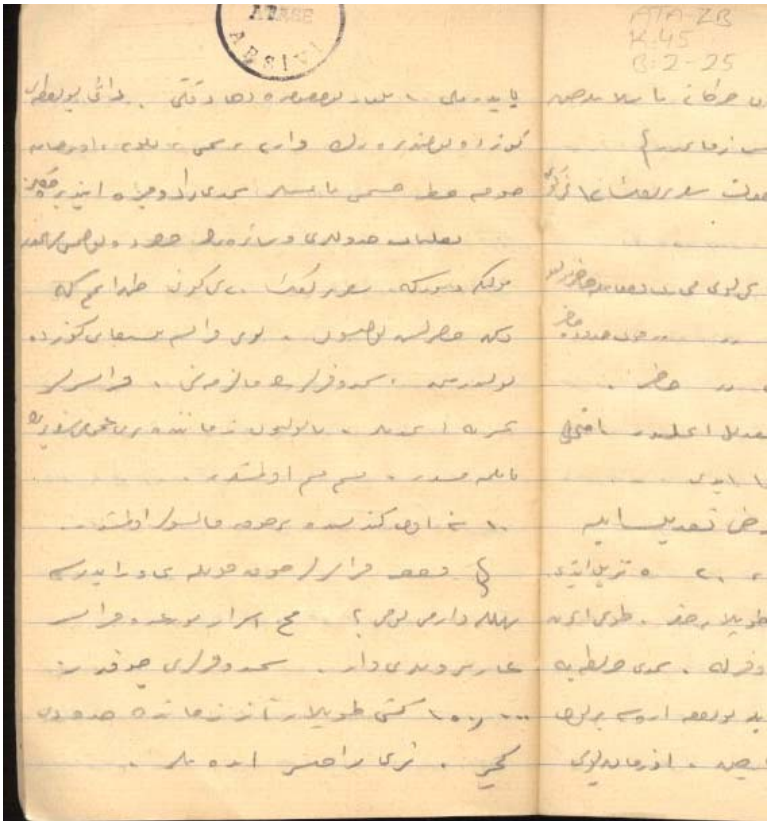
III ve IV, 15 nci Kol muharebe faaliyetine hazırlanıyor.

300.000, 28 nci Kol kuvveti hudutta hazır, bilumum tabyalar ile beraber tekmil ordu 24 ncü Kol hazır.

Bunu cetveller her sene tadil etmelidir. İhtimal 8-9 sene evvel 15-18 idi.

Bu gördüğünüz cetveli dahi tadil ile gün 10, 13, 18 ve 20'ye tenzil etti.

Manastır cihetinde bir tepeye toplanacağız. Topçu için yol yoktur. Selanik'ten şimendiferle. Şimdi haritaya bakar. Meselâ bu nokta ile bu nokta arasına bir yol yapılırsa ne gün kazanılacak? O zaman yolu

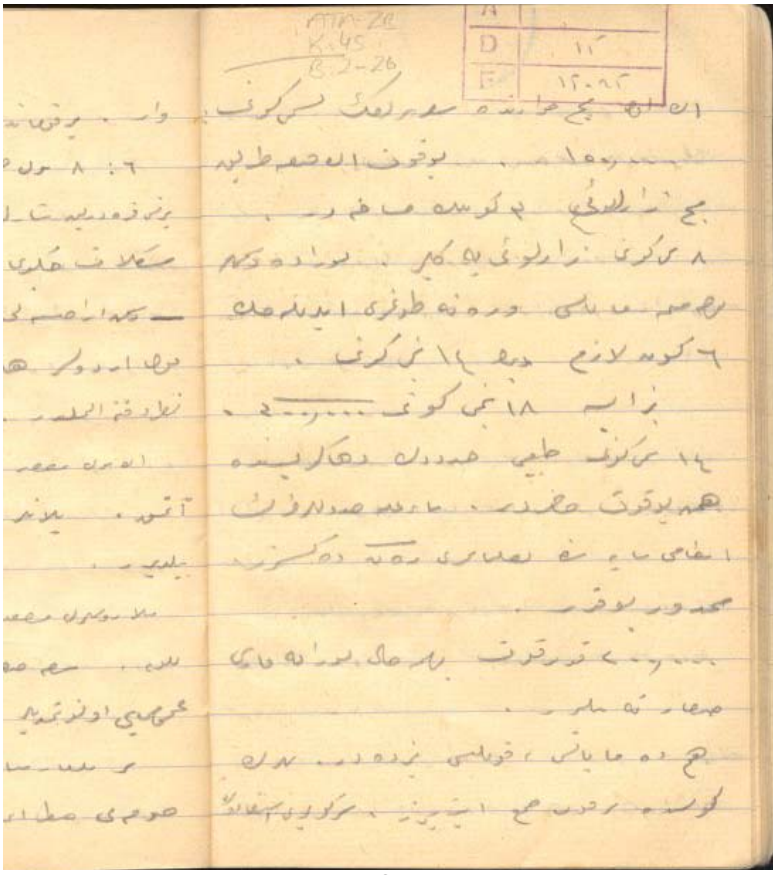
45-2az

yaptırmalı. Bulgar bu hususta daha dikkatli. Daima bu noktayı gözde bulundurarak Varna, Rusçuk, Plevne orman şose hattı kısmını yapmışlar. Şimdi Radomize indirecek.

Nakliyat cetvelleri vesairenin hazırda bulunması mühimdir. Moltke diyor ki, seferberliğin 20 nci günü zannetmem ki, düşman hazırlanmış bulunsun. Bunu Fransa tensikatı gözde bulundurmuş. Şimendiferlerin malzemesini Fransızlar tecrübe etmediler. Napolyon zamanından beri umumi seferberlik yapılmamıştır. Kısım kısım olmuştur. 10 sene evvel kendisinde birçok falsolar olmuştur.

Fakat Fransızlar çok kuvvetle muharebe ederse tehlike var mı, yok mu? Mah, Strazburg'da Fransız garnizonları var. Şimendifer çoktur.

150.000 kişi toplar az zamanda hududu geçer. Sizi rahatsız edebilir.

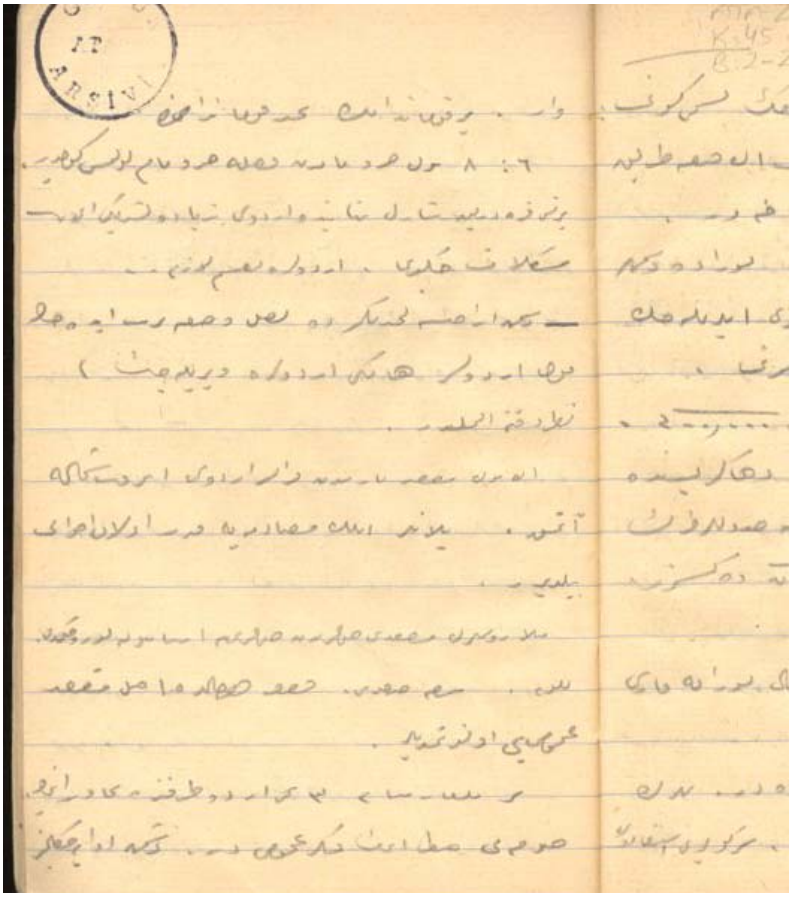
45-2aza

2aza

En evvel Mec civarında seferberliğin beşinci günü 150.000 bu kuvvet en kısa tarih Mec Jarlui'ye 3 günlük mesafededir. 8'inci günü Jarluie'ye gelir. Burada düşman bulunamamıştı ya Mayans ve Ren'e doğru ilerleyerek 6 gün lâzım demek. 14'üncü günü biz ise 18'inci günü 300.000

14'üncü günü tabiî hududun daha gerisinde hemen bu kuvvet hazırdır. Binaenaleyh cedvellerimizin intizamı sayesinde nakliyatımızı Ren'de göstermekte mahzur yoktur.

200.000 kadar kuvvet behemahal buraya karşı çıkartabilir. Hem de Mayans ve Kublens bizdedir. Nehrin gerisinde bir kuvvet cem ettiririz. Serköprü istikametinden var.

45-2ba

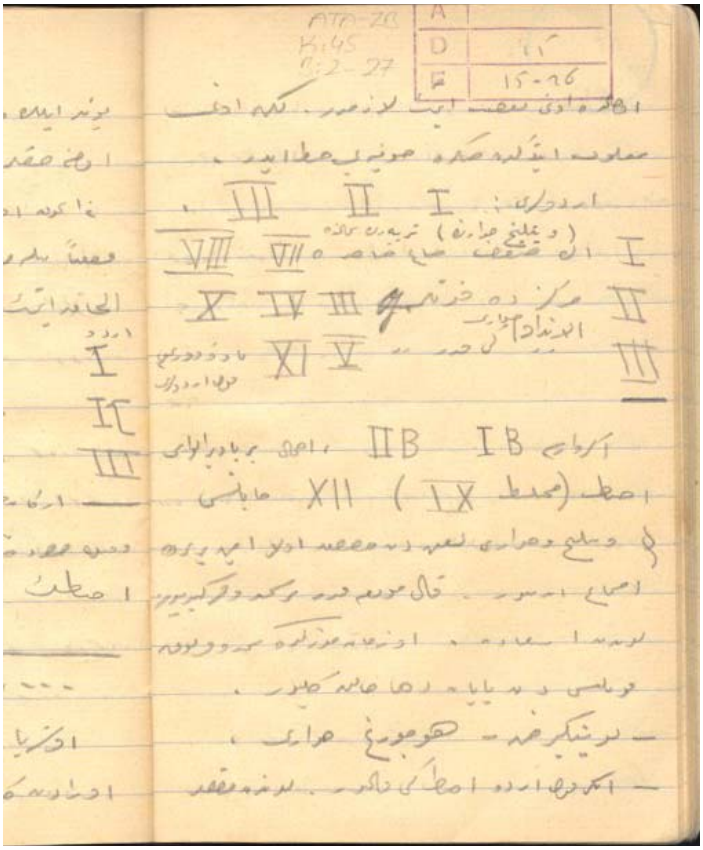
2ba

Bir kumandanının taht-ı kumandasında 6-8 büyük cüz'itamdan fazla cüz'î tam bulunması güçtür. Prens Frederik Şarl münasebette ordusunu ziyade teşkil için müşkülât çekti. Ordulara taksim lâzım.

Düşman arazisine geçtiğimizde nasıl vazife tertib edecek, kolordular hangi kolordulara verilecek nazar-ı dikkate alınmalıdır. En büyük maksat Paris'den Fransız ordusunu ayırıp şimâle atmak. Plânlar ilk müsâdeye kadar olan ahvali bildirir.

Meselâ Rusların maksadı doğrudan doğruya İstanbul'a yürümekti diyor. Sarahaten çıkdı. Fakat, herhâlde asıl maksad-ı umumîyi unutmuştular.

Bir, Bulgaristan'a 3 ncü Ordu tarafından muharebe etmek. Sofya'yı zapt etmek fikri umumîydi. Düşman oraya çekilmez.

45-2baa

2baa

O hâlde onu takip etmek lâzımdı. Lâkin onu mağlûp ettikten sonra Sofya'yı zapt ederiz.

Orduları: I, II, III

I: (Vitlih civarında) yürüyerek şimâlinde en zayıf sağ cenahına VII, VIII

II: Merkezde kuvvetler III, IV, X

III: Alandar civarı, Alandav gibi kadar kuvvetler V, XI

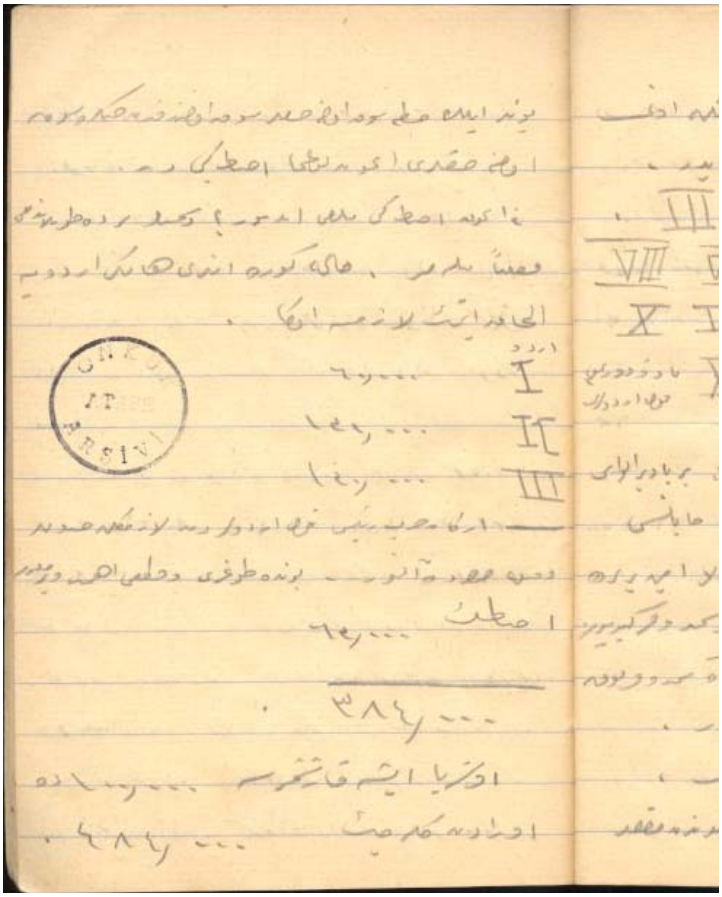
Badfurubug Kolorduları

Eğer varsa IB, IIB ihtimal bir Bavyera livası ihtiyat (muhtelit IX) XII Hablens

Vitlih ve civarı taarruzdan maksad evvelâ emin bir yere ictimâ ediyor. Kalmodut'a kadar bir şimdendifer gidiyor. Bundan istifade o zaman Mozil'de şimendifer yok. Monlis'den yaya daha çabuk gelinir.

Luyonkirfen-Hamburg civarı:

İki kolordu ihtiyat gibi kalıyor. Bundan maksat;

45-2bb

2bb

bunlar ilk hafta sevk olunacaklar. Sevk olunduktan sonra sevk olunacakları için nev-umma ihtiyat gibidir. Ne için ihtiyat gibi telâkki ediyor? Düşmanın nerede toplandığı kat'iyen bilinemez. Hâle göre onları hangi orduya iltihak etmek lâzımsa ona.

Ordu I 60.000

Ordu II 131.000

Ordu III 130.000

Erkân-ı Harb reisi kolordulardan lâzım gelen cetveller vaktiyle hazerde alınır.

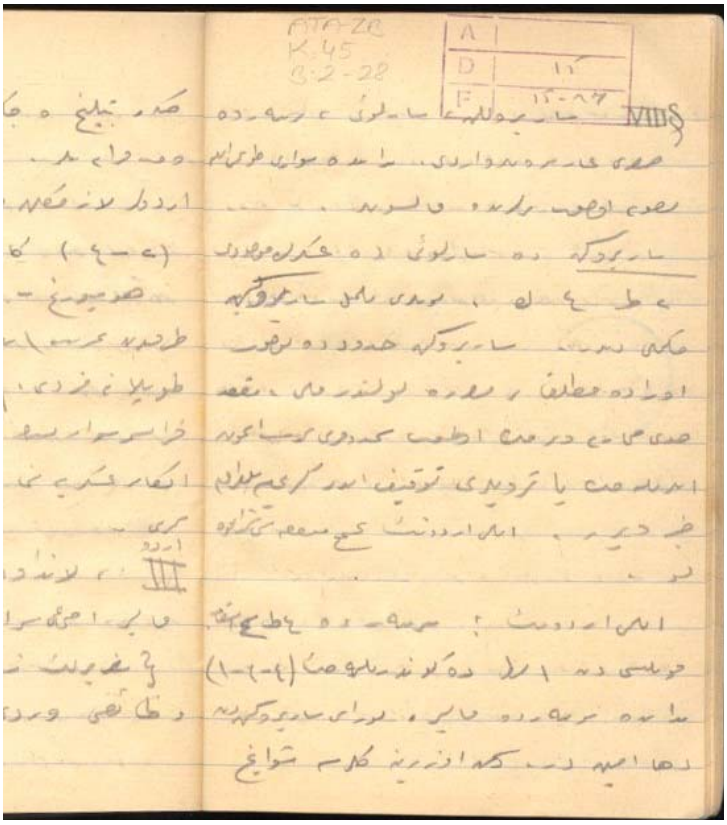
Bunda doğru ve kat'î ehemmiyet verilmiştir.

İhtiyatın 63.000

384.000

Avusturya işe karışmazsa 100.000'de oradan gelecek.

484.000

45-2bba

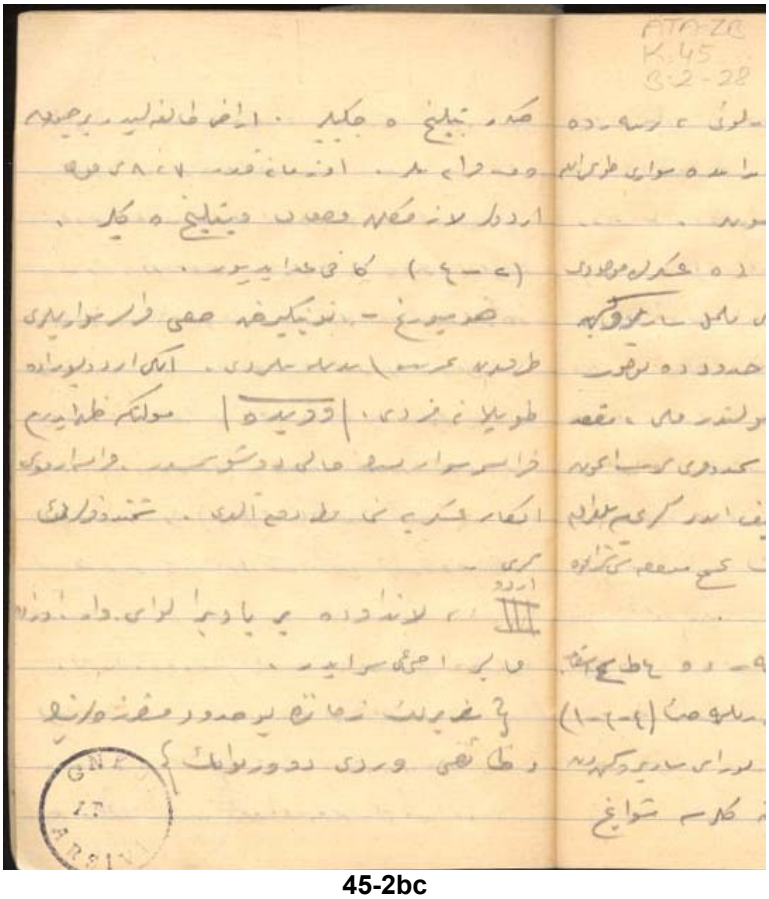
2bba

VIII Şar Brellin ve Şar Lui, Serpiyer'de hazerî garnizonları vardı. Bidayette süvari topçu ile takviye olunup yerlerinde kalsınlar.

Sarbruken'de Şarl Lui'de askerin mevcudu 2 tabur 4 bölük bunları tekmil Sarbruken'e çekmeli diyor.

Şarlbruken hududda bulunur. Orada mutlaka bir müfreze bulundurmalı. Maksad ciddî muharebe vermek olmayıp şimendiferi tertip için edilecek patırdıları tevkif eder, geriye telgrafla haber verir. Aslî ordunun tecemmü mıntıkası şimendiferler.

İkinci ordunun: Serpiyer'de 4 tabur Manh istikametinde Koblens'den Astard'a gönderilecek (1, 2, 4) bidayette Serpiyer'de kalır. Burası Şarlbruken'den daha emindi. Düşman üzerine gelirse Şıvayg

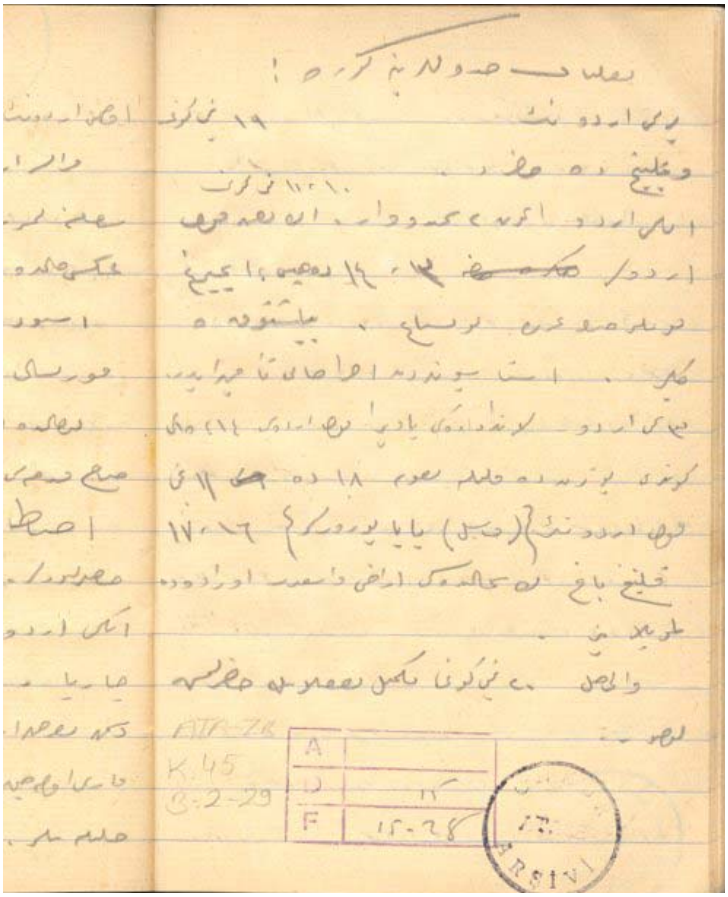

45-2bc

2bc

sonra Tibliğ'e çekilir. Arazi dalgalıdır. Birçok vakit kazanılabilir. O zamana kadar 2-8 kolordular lâzım gelen noktaya ve Tibliğ'e gelir.

2-4 kâfi addediyor. Hamburg-Nurinkirhen hattı Fransız süvarileri tarafından tahrip edilebilirdi. İki ordu burada toplanamazdı. Vidi'de Moltke zanneden Fransız süvarisinin hâlini düşünmüştür. Fransa ordusu imkân-ı fikriyesini nazar-ı dikkate aldı. Şimendiferlerin şimdi üçüncü ordu, Lamdav'da bir Bavyera livası var. Orada kalır. İçtimâi' setreder. (Seferberlik zamanında bu hudut müfrezelerin vezaifini verdi. Düvernuva'nın)

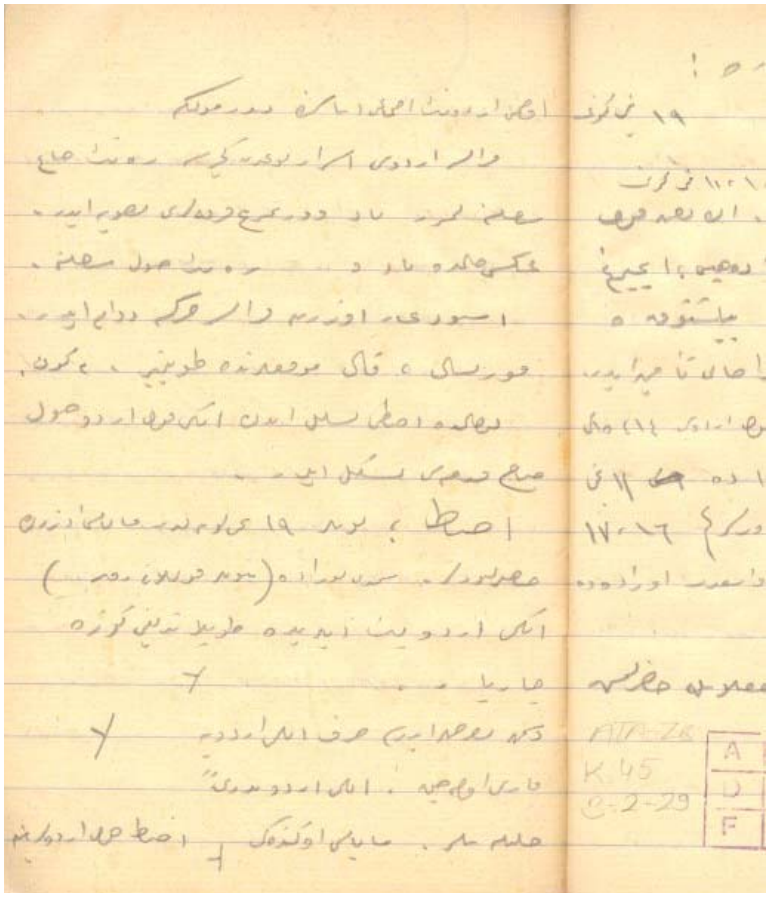

45-2bca

2bca

nakliyat cetvellerine göre Birinci Ordunun 19'uncu günü Vitlih'te hazır.

İkinci ordu için iki şimendifer var. On-on biri günü en yakın kolordular, 13-14'de hepsi İnsburg sırtlarının garbında ..., Bilştok'a gelir. İstasyonlardan ihracatı temin eder. Üçüncü ordu Lamdav'daki Bavyera kolordusu 14, 15'inci günlere Bern'de de külliyetli takviye 18'de 11 nci Kolordunun [(Kasil) yaya yürürler] 16, 17 Kılıngağ'ın şimalindeki arazi vasidir. Orada da toplanır. Velhasıl 20'inci günü mükemmel tafsilatıyla hazırlanmış olur.

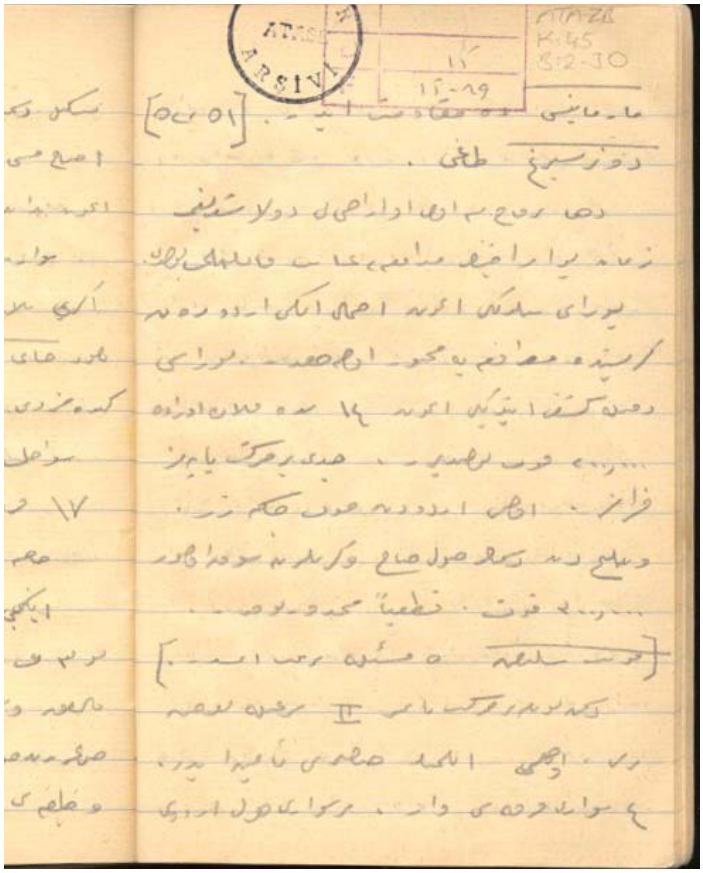
45-2bd

2bd

Üçüncü ordunun içtimaî esasında diyor Moltke.

Fransız ordusu Strazburg'tan geçerse Ren'in sağ yakasına geçemez. Bad Durumberg fırkalarını takviye eder. Aksi hâlde Bad ve Bremen'in sol sahiline devam eder. Forsal, Kal mevkilerinde tuttular. İki gün bu hâlde ihtiyat teşkil eden iki kolordu sol cenah kademesini teşkil eder. İhtiyatta, bunlar 19 güne kadar Kamas üzerinde hazırlanırlar. Şimdi burada (plânlar kullanarak) İkinci ordunun ilerilere toplattığı kuvvetlere çarpar.

Düşman taarruz ederse sırf iki orduya karşı olacak. İki ordu tedricen çekilebilir. Mayans önündeki ihtiyat kolordularına

45-2bda

2bda

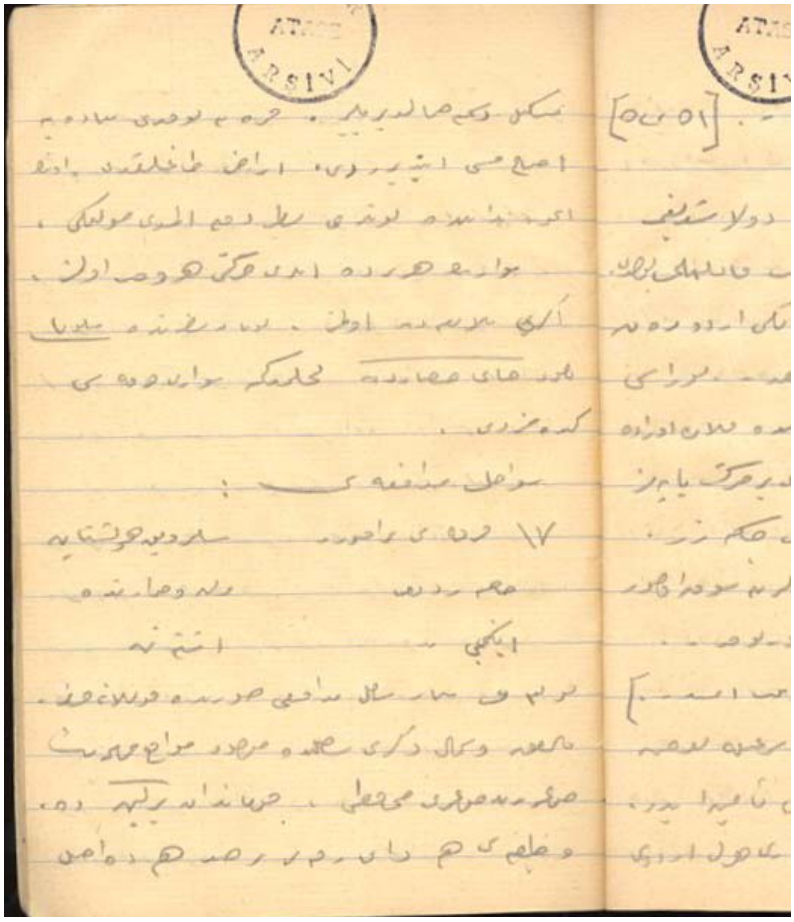
Mayans'a mukavemet eder (51, 52)

Durumberg dağı

Daha birkaç sene evvel o araziyi dolaştığı zaman bu araziyi müdâfaaya gayet kabiliyetli buldu. Burayı bildiği için ihtimal iki ordu Ren gerisinde müdâfaaya mecbur olacaktır. Burasını vaktiyle keşfettiği için 14 önde orada 200.000 kuvvet bulundurur. Ciddî bir hareket yapamaz Fransız. Üçüncü ordudan çok çekeriz. Vitlih'den düşmanın sol cenah ve gerilerine sevk olunur. 200.000 kuvvet. Kat'iyen mahzur yok.

(Kont Selfin 5 mesele tertip etmiştir.)

Düşman böyle bir hareket yapmaz. II. Sür'atle taarruz Bern. Üçüncü ikincisinin haklarını temin eder. Dört süvari fırkası var. Bir süvari kolordusu

45-2be

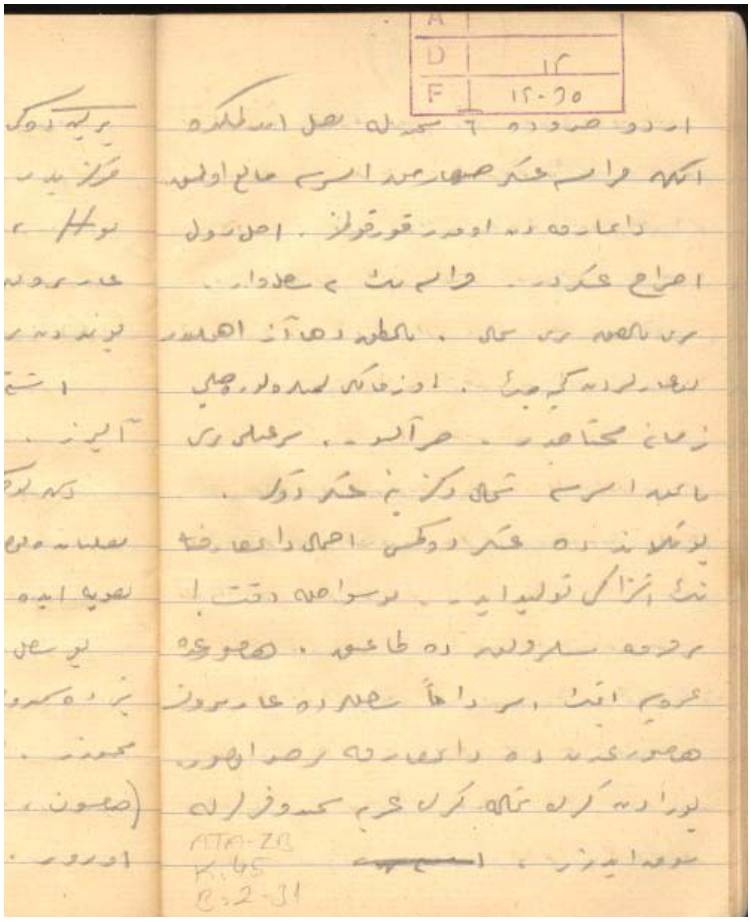
tekmil düşmana saldırdılar. Karaya sevkleri piyade ihtimamı hissettirdi. Arazi dağlıktı. Onun için tedabirde bulunulmasını nazar-ı dikkate almadı Moltke. Süvarinin her yerde ileri hareketi her vakit olmaz. Eğer ... olmaz. Yunan seferinde Slevna yahud Çayhisar'dan gelmedikçe süvari fırkası gidemezdi. Sevahil müdafaası:

17 fırkasını bırakıyor. Şilezvik, Holştayn

Hassa redif Berlin ve civarında

İkinci redif Asştent (?)

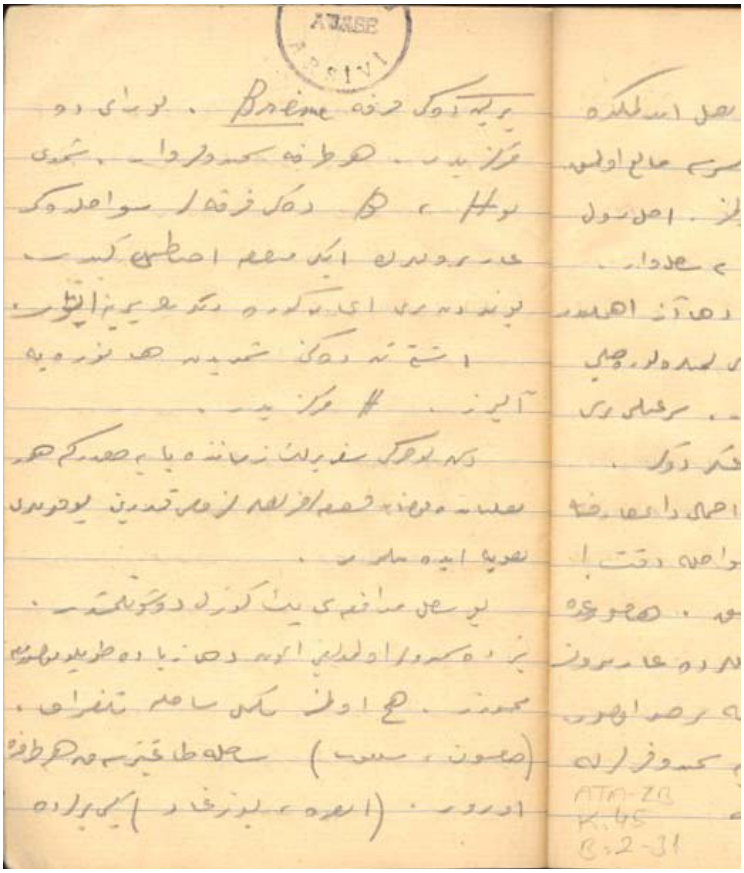
Bu üçü seyyar sahil müdafii suretinde kullanacağız. Baltık ve Şimal denizi sahilinde mevcut mevaki-i mühimmenin doğrudan doğruya muhafızı. Kumandan Berlin'de vazifesi hem Danimarka'yı tarassud hem de asıl

45-2bea

2bea

ordu hududa 6 saatte nakledilmekte iken Fransa asker çıkarmak isterse, mani olmak. Danimarka'dan o kadar korkulmaz. Asıl sual ihrac-ı askerdir. Fransa'nın iki sahili var. Biri Baltık, biri Şimal. Baltık daha az ehemmiyetlidir. Boğazlardan geçecek o zamanki gemilere göre hayli zamana muhtaçtır. Haber alınır, sür'atli bir şey yapmak isterse, Şimal denizine asker döker. Bu plânda asker dökmesi ihtimali Danimarka'nın iştirakini tevlid eder. Bu sevahile dikkat. Bir fırka, Şilezvik'te dağınık. Hamburg'da tecrübe etmek emri daimen sahillerde garnizon Hamburg'dan da Danimarka tarassud olunur. Buradan gerek şimale gerek garbe şimendiferle sevk ederiz.

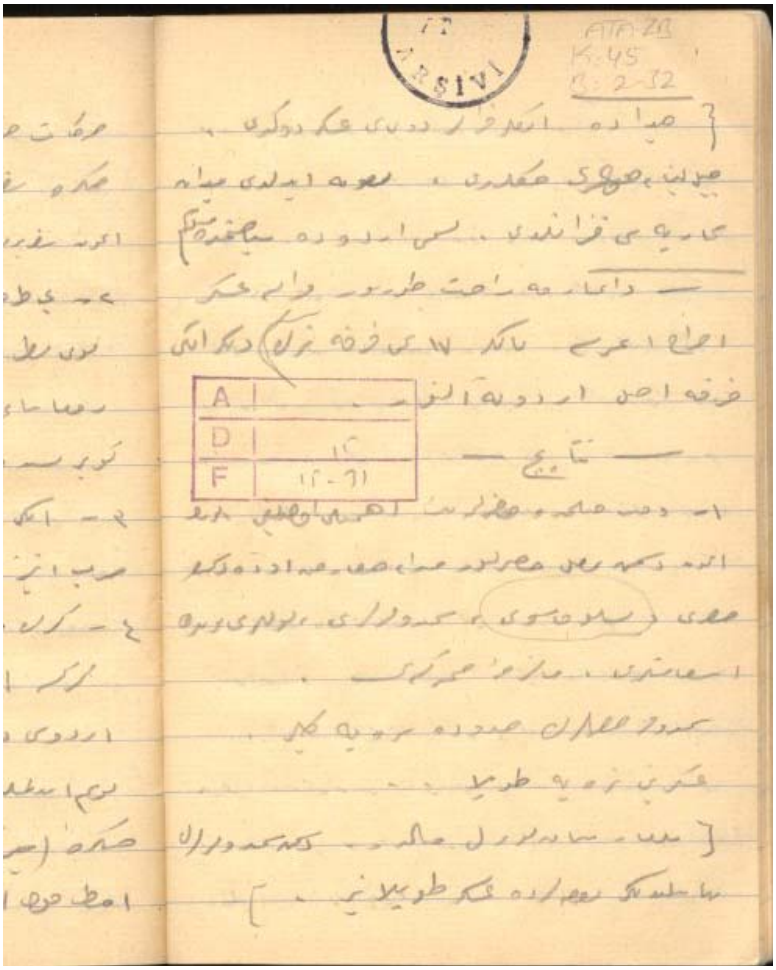
45-2bf

2bf

Berlin'deki fırka Bremen. Burası da merkezîdir. Her tarafa şimendifer var. Şimdi bu H, B'deki fırkalar sevahilindeki garnizonların iki mıntıka ihtiyatı gibidir. Bunlardan biri icaba göre diğerinin yerini alır. Anstent'dekini şimdiden Hannover'e alırız. H merkezîdir.

Düşman bu hareketi seferberlik zamanında yapacaktır ki henüz nakliyatta bulunan kıt'alar hazırlıkları. Lüzumu kadarını bu kuvvetleri takviye edebilir.

Bu sahil müdafaası pek güzel düşünülmüştür. Bizde şimendifer olmadığı için daha ziyade toplu bulundurmağa mecburuz. Hiç olmaz tekmil sahile telgraf. (Samsun, Sinop) sahile dağıtırsak, her tarafta vurur. (Ankara-Yozgat) gibi yerlerde

45-2bfa

2bfa

(Hayfa'da İngiliz, Fransız donanması asker döktü. Cebel-i Lübnan'a doğru çekilindi. Takviye edildi. Meydan muharebesi kazanıldı. 5 nci Orduya seyahat de müstahkem)

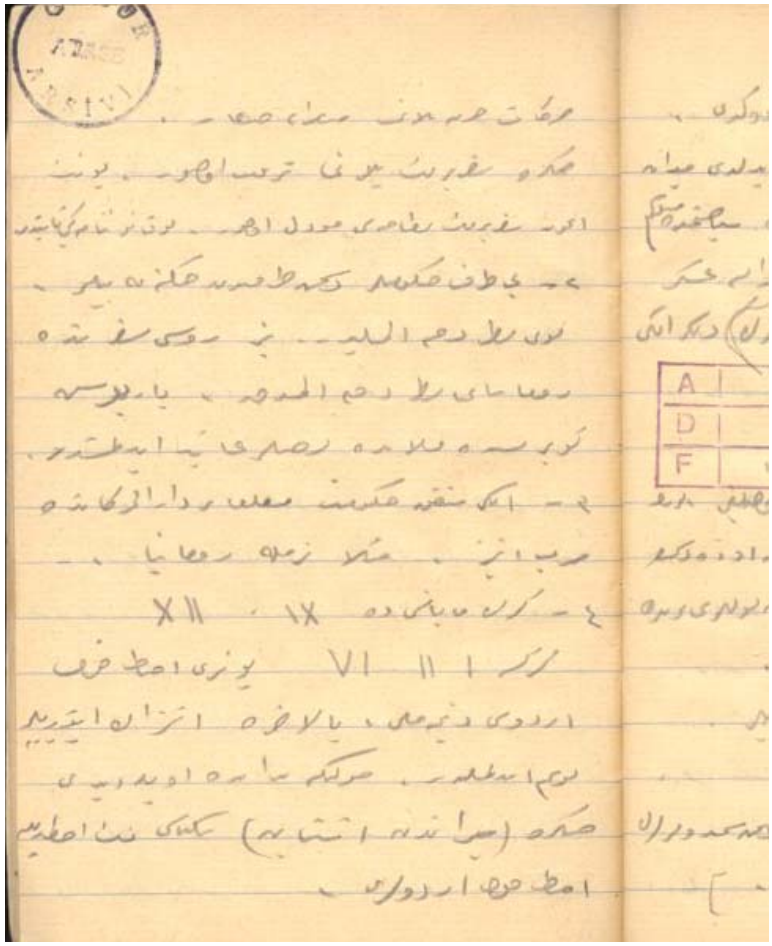
Danimarka rahat duruyor. Fransa asker ihraç etmezse, yalnız 17 nci Fırka bize, diğer iki fırka asıl orduya alınır.

Netayiç

1. Vakt-i sulhiyede hazırlanmamak ehemmiyetli olduğu, bunun için düşman nasıl hazırlanıyor meydana çıkarmak o da düşmanın hazeri dislogasyonu (?), şimendiferleri, yolları, bunların istikametleri, malzeme-i sıhhiyelerini, şimendiferlerinin hududa nereye gelir?

Askerini nereye toplar?

(Düşman şimendiferlerin yapabildiği noktalarda asker toplanır.)

45-2bg

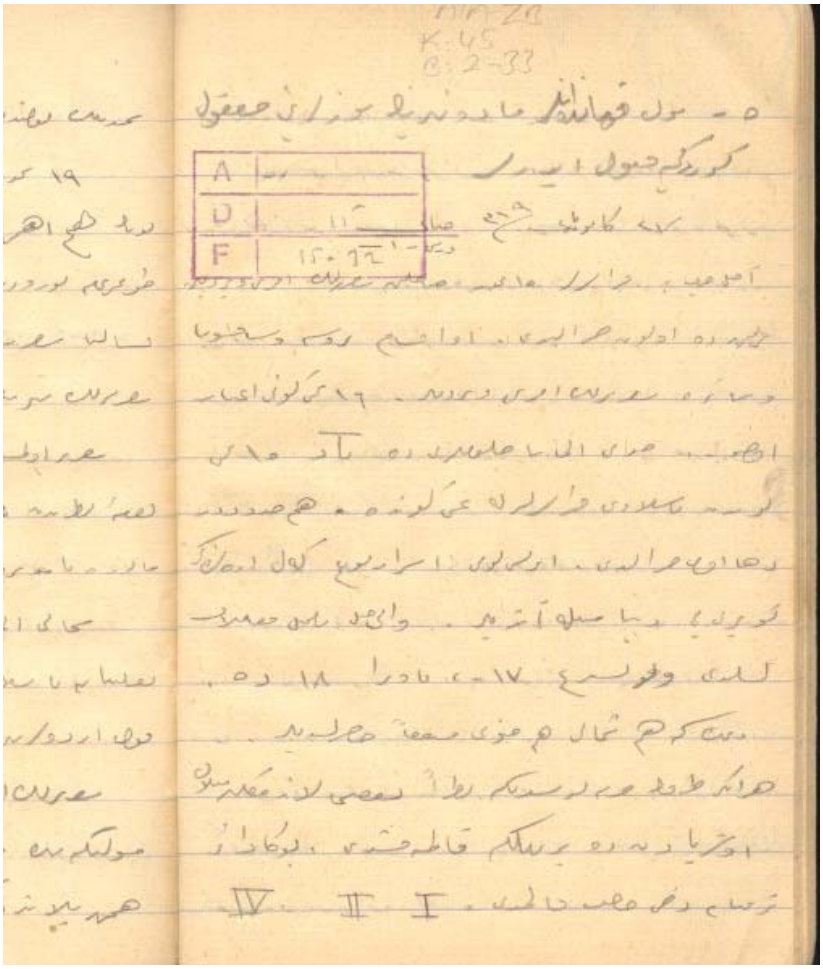
2bg

Harekât-ı harbiye plânı meydana çıkar. Sonra seferberlik plânı tertip olunur. Bunun için seferberlik nizamnamesi model oluyor. Bu kanunname kitabıdır.

2. Bî-taraf hükûmetler düşman tarafından çekinebilir. Bunu nazar-ı dikkate almalıdır. Biz Rus seferinde Romanya'yı dikkate almadık. ... Köprüsü'nde plânda tarassutlar gayb edilmiştir.

3. İki müttefik hükûmet, mutlaka bir darü'l-harekâtta harp etmez. Meselâ bizimle Romanya.

4. Gerek Mayans'da IX-XII gerekse I, II, VI bunları ihtiyat kolordusu denmemeli, bilâhare iştirak ettirilmeli, tevsim edilmelidir. Moltke, bidayette öyle idi. Sonra (Branden Eştayn) binbaşının ihtiyatıyla ihtiyat kolorduları.

45-2bga

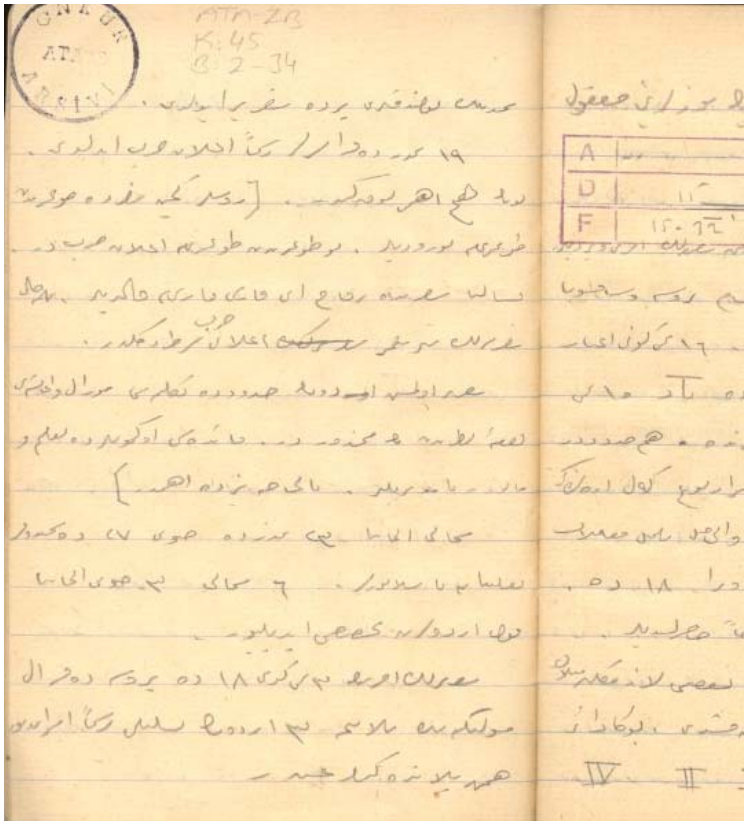
2bga

5. Büyük kumandanlar, madunlarının sözlerini makul gördükçe kabul ederler. 21 Kânûn-ı sâni 1319 Salı / Serpiyer

Asıl harp; Fransızlar 15 Temmuz sabahleyin seferberlik emrini verdiler. Berlin'de olan haber alındı. O akşam Prusya ve Saksonya vs. seferberlik emrini verdiler. 16'ncı günü itibar olundu. Cenubî Almanya hükûmetleri de Bad 15'inci günde başladı. Fransızlarla aynı günde. Hem hududda daha evvel haber alındı. Ertesi günü Strazbug, Kiel arasındaki köprüye dinamit attılar.

Sonuçta tekmil kuvvetleri kesildi. Nürnberg 17'de, Bavyera 18'de.

Demek ki hem şimalî hem de cenubî müttefiken hazırlandılar. Her iki tarafın harbe giriştiğine nazaran, takibi lâzım gelebilen Avusturya'dan da bir tehlike kalmamıştı. Buna dair herhangi bir tertibata hacet kalmadı. I, II, IV

45-2bh

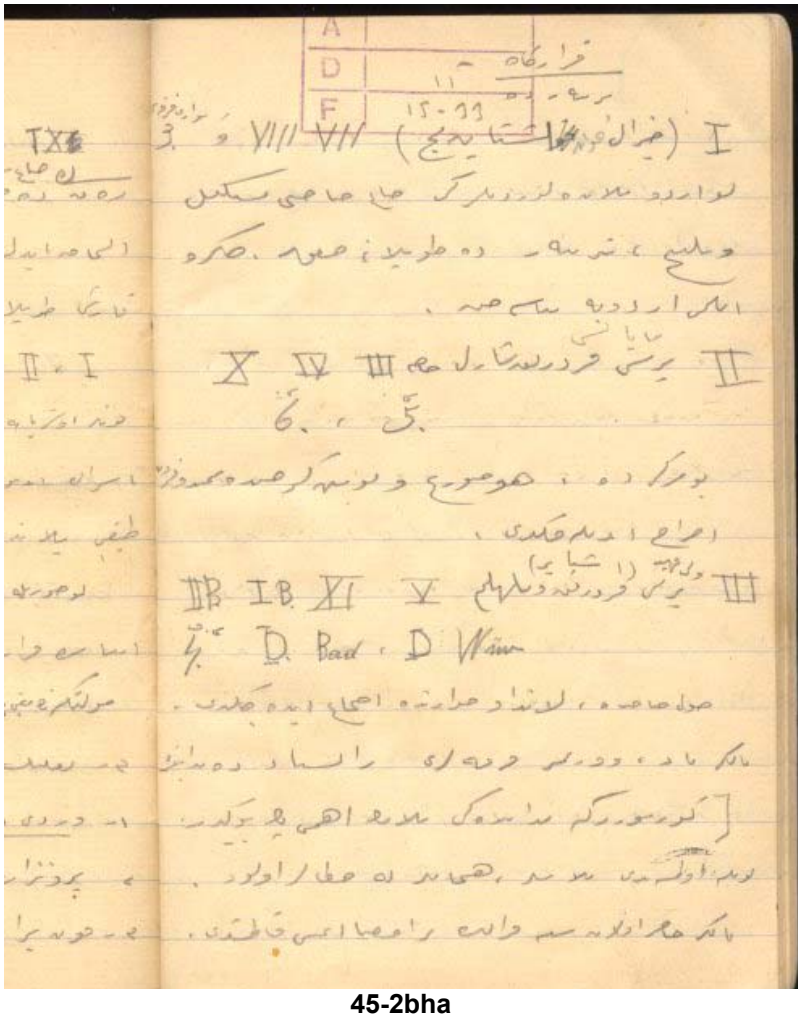
2bh

Şimdilik bulundukları yerde seferber edildi. 19 Temmuzda Fransızlar resmen ilân-ı harp edildi. Bunun hiç ehemmiyeti yok gibidir. (Ruslar, geçen seferde doğrudan doğruya yürüdüler. Bu doğrudan doğruya ilân-ı harbdir. Teselya Seferi'nde birkaç ay karşı karşıya kaldılar. Behemehal seferberlik biter bitmez ilân-ı harp şart değildir.

Seferber olmuş ordunun hudutta beklemesi, moral ve iaşesi nokta-ı nazarından pek mahzurdur. Kaidesi o günlerde talim ve manevra yaptırdılar. Bilhassa bizde ehemmidir.)

Şimalî Almanya 23 Temmuzda, Cenubî 27 Temmuzda nakliyat başlıyor. 6 Şimalî, 3 Cenubî Almanya kolordulardan tahsis ediyor.

Seferberlik emrinin 3'üncü günü 18'de, Prusya'da Kral Moltke'nin plânınca 3. Ordunun teslihini resmen emrediyor. Hemen plânlara girişilmiştir.

45-2bha

2bha

Karargâh

Serpiyer'de

I (General Frankeştayn) VII, VIII ve 3 ncü Süvari Fırkası, bu ordu plânda gördüğümüz gibi, Salı sabahı teşkil Vitlih, Serpiyer'de toplanacak sonra 2 nci Orduya yanaşacak.

II Mayans Prens Frederik Şarl. Hassa III, IV, X,

Bu merkezde Hamburg ve (Lusengürhen) şimendiferden ihraç edilecek idi.

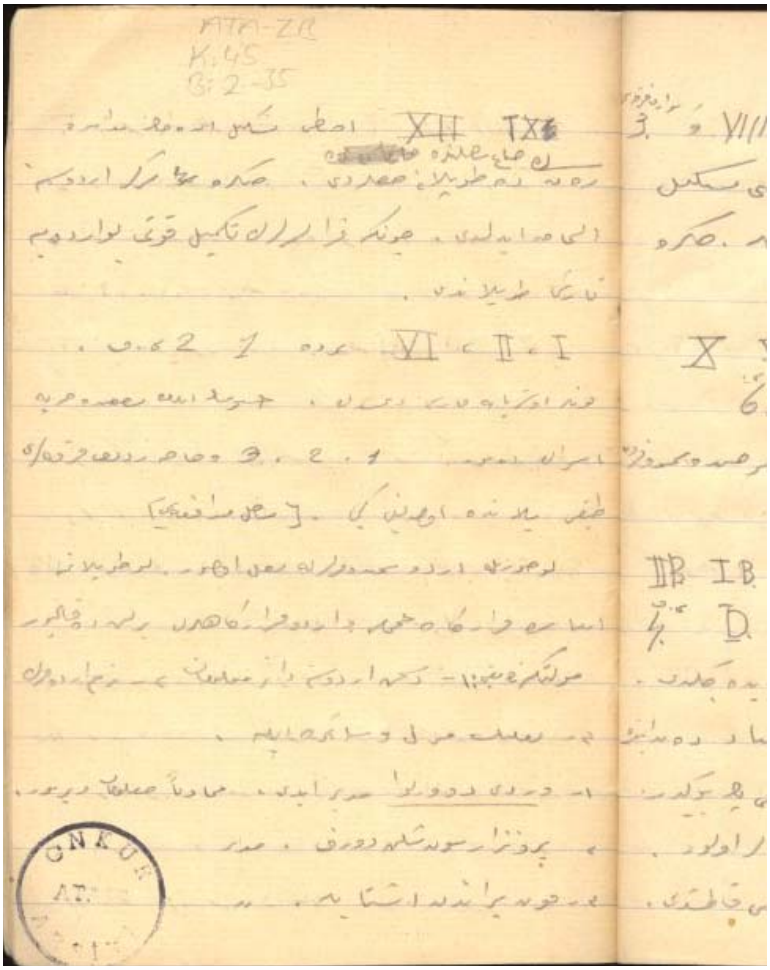
Veliaht (İşbayr)

III

Yerli Fredik Wilhelm V XI IB IIB

D Wüw D Bad 4 ncü Kol.

Tul-u hacetde, Lamdav civarında ictima edecekti. Yalnız, Budvurker Fırkaları Rayştad'da bidayet görünüyordu ki bidayetteki plânın ehemmiyeti pek büyüktür. Böyle olmasa idi plânlar, heyecanlar, ne hatalar olur. Yalnız hazır olan bir şeye bir kralın imza atması kalmıştır.

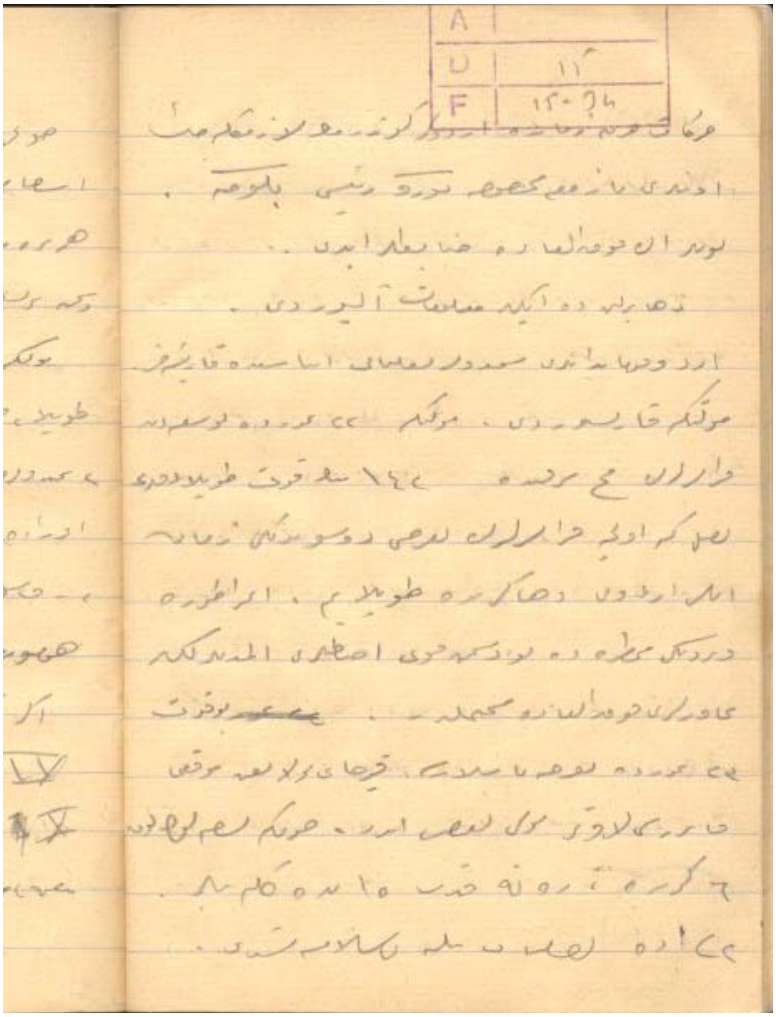
45-2bi

2bi

IX-XII İhtiyatı teşkil edecek biyadda Ren'in sağ sahillerinde toplanacaklardı. Sonra merkez ordusuna iltihak edildi. Çünkü, Fransızların tekmil kuvveti bu orduya karşı toplandı.

I, II, VII yerde 1, 2 k. Kuvvetler Avusturya'ya karşı demiştik. Ağustosun ilk başında harbe iştirak ediyor. 1, 2, 3 ve hassa redif fırkaları tıpkı plânda olduğu gibi (sahil müdafaası) bu suretle ordu şimendiferle naklolunuyor. Bu toplanma esnasında karargâh-ı umumî ve ordu karargâhları Berlin'de kalıyor. Moltke'nin maiyeti:

1. Düşman ordusuna dair malûmat
2. Bizim ordumuzun
3. Nakliyat menzil vs. ile.
4. Verdi Dövire ... idi. Mütemadiyen malûmat veriyor.
5. Pronzarşon Şilendorf. Müdebbir
6. Fon Bronden Eştany. Müdebbir

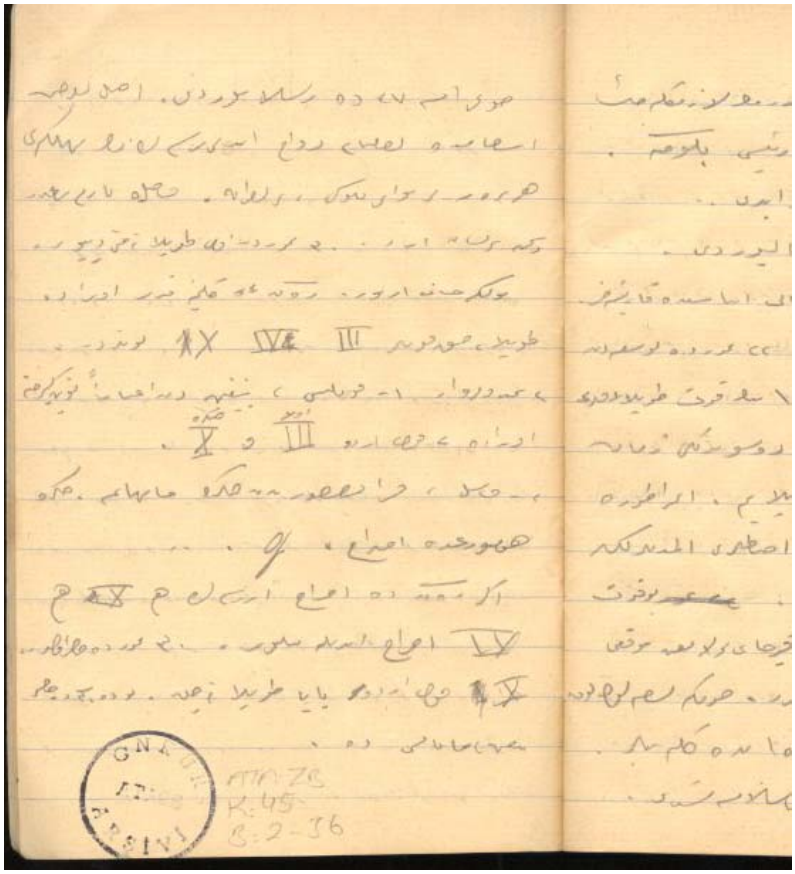
45-2bia

2bia

Harekât-ı harbiye zamanında ordular göndermek lâzım gelecek. Onları yazmaya mahsus ...

Reis Blome bunlar en fevkalâde zabitler idi.

Daha Berlin'de iken malumât alıyordu. Ordu kumandaları karışıyordu. Moltke 22 Temmuzda bu noktadan Fransızların Mah şarkında 142.000 kuvveti topladıkları nasıl ki evvelce Fransızların taarruzu düşündüğü zaman 2 nci Orduyu daha geride toplayım. İmparatora verdiği muhtırada bu düşman kuvveti ihtiyatı almadılar. Lâkin tecavüzleri fevkalâde muhtemeldir. Bu kuvvet 23 Temmuzda taarruza başlarsa Kırsayvolatugun (?) yolunu takip eder. Çünkü başka yol yok. 6 günde Achen'e kadar 15'inde gelebilir. 22'de nakliyat bile başlamamıştı.

45-2bj

2bj

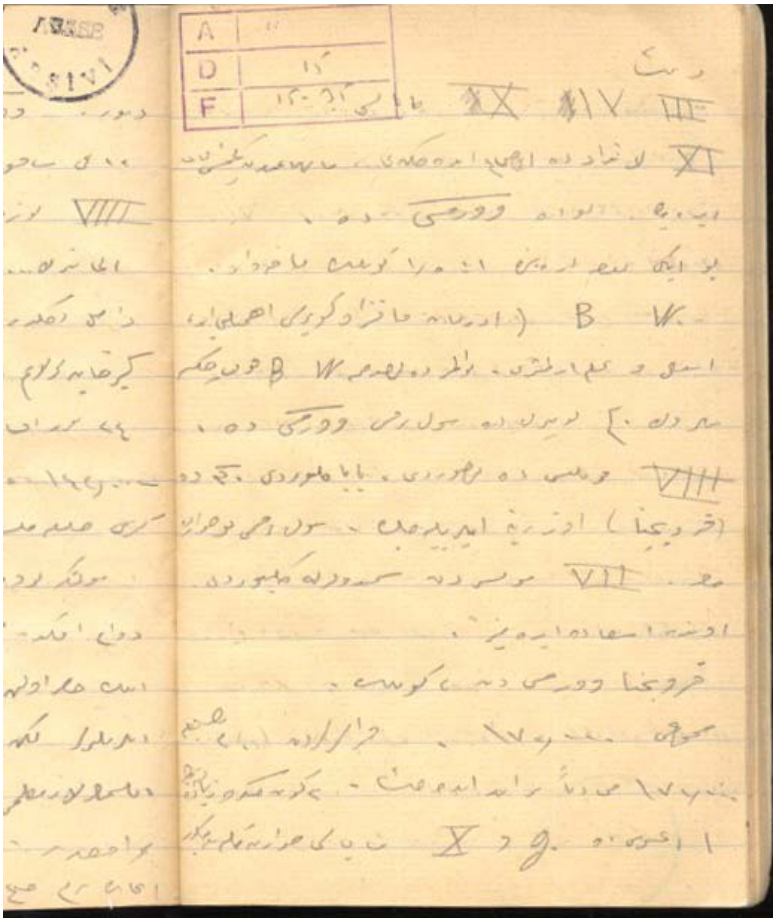
Harp ise 27'de başlıyordu. Asıl taarruz istikametinde takibatı devam ettirir isek, tek tehlikesi her yere bir süvari bölüğü, bir nazarla fasıla yarım saattir. Düşman perişan eder. 20 Temmuzdan evvel toplanacak diyor.

Moltke hesap ediyor. Ren'i geçinceye kadar orada toplanacak kuvvetler III, IV, X kuvvetlerdir.

2 şimendifer var, 1 koblens Niğfen'den itibaren Tuviyekürhen'e orada iki kolordu III ve X

2 Kasel Frankfurt'tan sonra Manhaym'a. Sonra Hamburg'da ihraç G.

Eğer, Ren'de ihraçı önlersek, hem X hem IX ihraç edilebilir. 30 Temmuzda hazır oluruz. 10 ncu Kolordu yaya toplanacak. Bu da 4'de hazır taarruza Mayans'da.

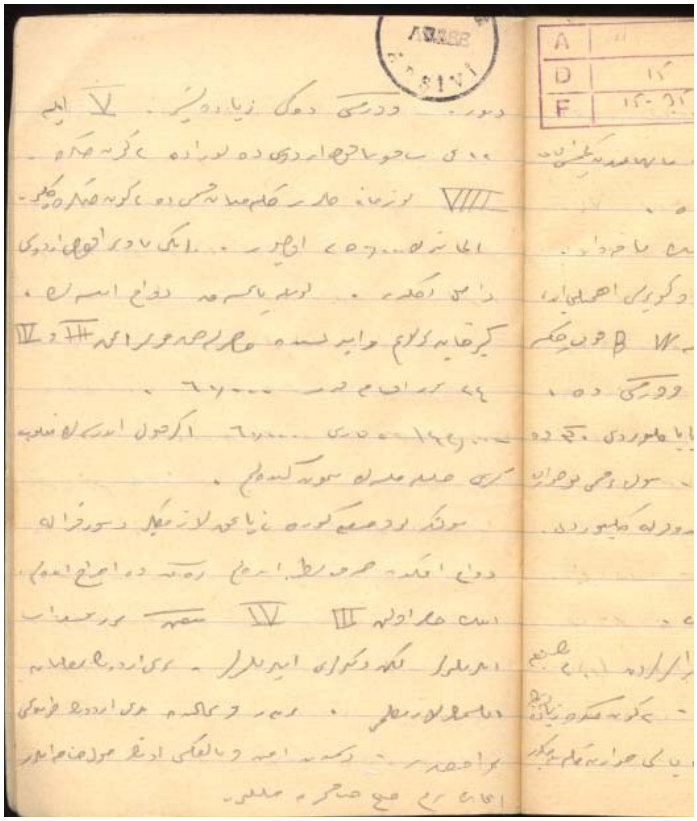

45-2bja

2bja

III, IV, X yaya gibi XI Landav'da ictima edecekti. Manhaym'dan geçmemesini ... edecek bu da Vorms'da

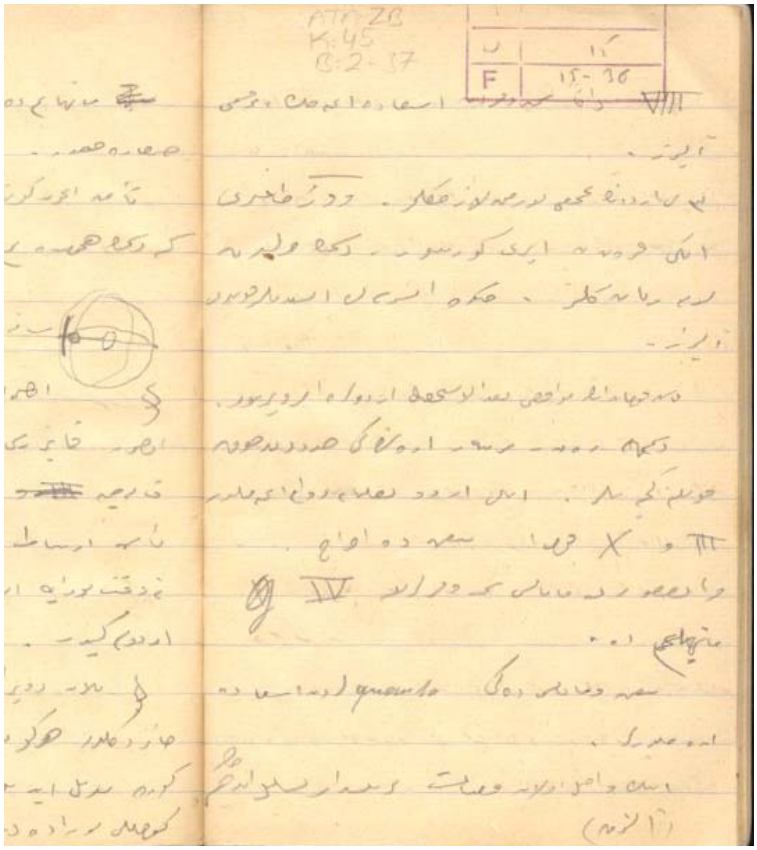
Bu iki nokta arasında 1 ile 1,5 km mesafe var. X. B. O zaman Makanzav Köprüsü ehemmiyetli idi. İşgal ve tahkim edilmişti. Yolumuzda bulundukça B. W. kuvvet çekse bilirdik. Bu yolda son bir kısmı Worms'da VIII Kornbis'de mevcuttu. Yaya kalıyordu. 30'da (Kardiça) üzerine ilerleyecek, büyük bir kısmı bu civarı tek VII Mons'dan şimendiferlerle geliyordu. Ondan istifade ederiz. Kornbuha Worms'dan iki günlük. mecmu'ı 170.000. Fransızlardan 20.000, 170.000 mütemadiyen tezayüd edecek iki gün sonra ziyadeleşerek 1 Ağustos ve G ve X, Mayans civarına çekilecektir,

45-2bk

2bk

diyor. Worms'daki ziyadeleşir. 7 ilâ 12 nci Saksonya Kolordusu da burada 2 gün sonra. VIII bu zamana kadar gelemeyen kısmı da 2 gün sonra gelir. Almanların 256.000 oluyor. Bavyera Kolordusu dâhil değildir. Böyle yapsak devam etsek Girhaynvelayn (?) ve ilerisinde hazırlanacaklar; ancak III ve IV. 24 Temmuz akşama kadar 60.000. 142.000'e karşı 60.000. Eğer kabul edersek mağlûp, geri çekilemezsek memnun gidelim. Moltke "Bu vak'aya göre ne yapmak lazım gelir?" diyor krala. Devam etmekten sarf-ı nazar edelim. Ren'de ihrac edelim. İlk hazır olan III-IV ... birer miktar ilerlerler. Lâkin diğerleri ilerlerse 1 nci Ordunun nakliyat 2 ncinin lâzım gelmez. Bern ve şimalinde 1 nci Ordunun tuttuğu mevakidir. Düşmandan emin ve onun sol cenahında ilerler. İcabında bizim sağ cenahımıza gelebilir.

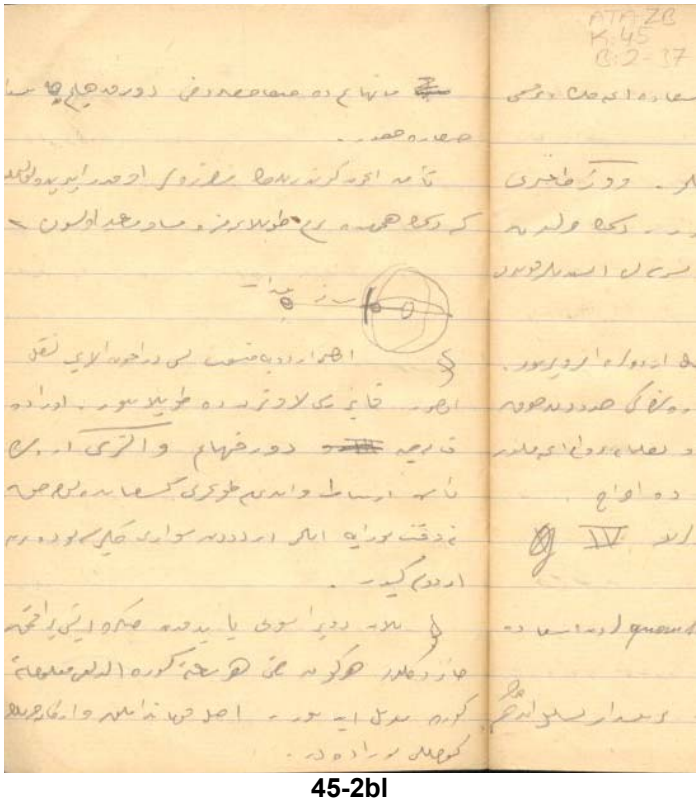
45-2bka

2bka

VIII daima şimendiferlerden istifade etmeyecek bir kısmı alınır. 3 ncü Ordunun muhtemel yürümek lâzım gelmez. Voz dağları iki gruptan ayrı görünüyor. Düşman tarafından gelirse de ziyan gelmez. Sonra istersek istediğimiz kuvvetleri alırız.

Başkumandanlık mevaki-i bedel-i istihsal ordulara emir veriyor. Düşman Ren-Serpiyer arasındaki huduttan çok kuvvetle geçebilir. İkinci Ordu nakliyatı devam etmemelidir. III ve X Kol yakında ihraç Karlshuru-Mayans şimendiferleriyle IV, G. mütemadi. ... ve Mayans'daki quarlolardan istifade edebilir.

İlk ve asıl olan faaliyet bir pişdar teşkil edilecek (Alzen)

45-2bl

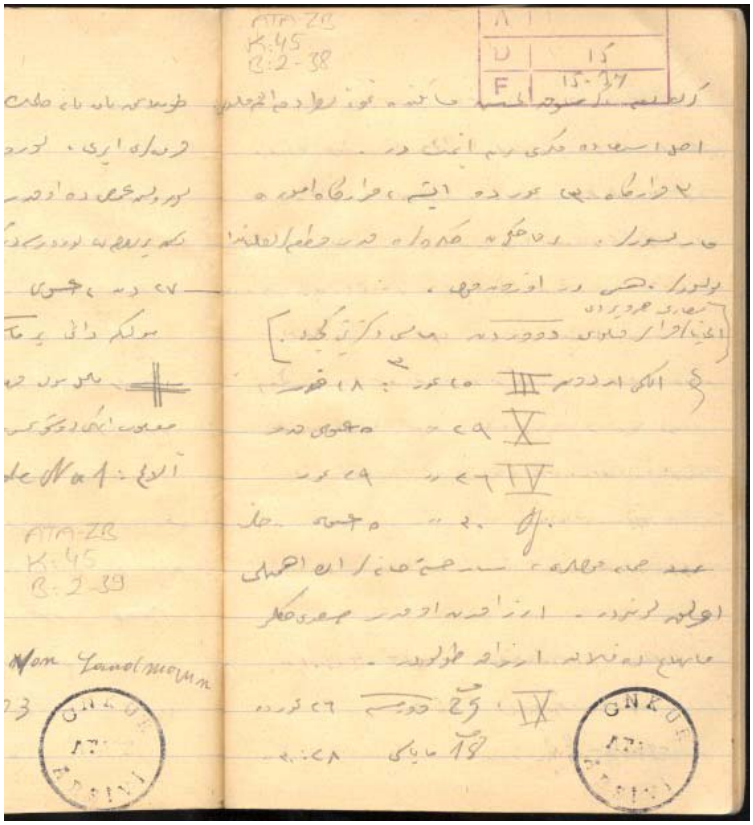
2bl

Manhaym'da çıkacaklar dahi Durkhaim'a pişdar çıkaracaktır.

Temin için gönderilecek müfrezeler o kadar ilerilerde bulunmalıdır ki düşmanın hücumunda bizim toplanmamıza müsait olsun.

Pişdar

Üçüncü Orduya mensup 5 dragon alayı naklolunur. Kayzreslav nerede toplanıyor? Orada kalacak. Durkhaim ve Elzi arasında temin-i irtibat edilmesi doğru keşfiyatlarda bulunacak ne vakit buraya 2 nci Ordudan süvari gelirse, bu da Bern Ordusuna gider. Plân dövirasyonu yaptıktan sonra ertesi bırakmak caiz değildir. Her gün hatta her saate göre aldığı malûmata göre tebdil ediyor. Asıl kumandanlık ve erkân-ı harpliğin güçlüğü buradadır.

45-2bla

2bla

Gerek tabiye gerek sevkü'l ceyş mesâilinde temmuz nazar-ı dikkate alınmamalıdır. Asıl istifade fikri yerine inmektir. 3 karargâh 23 Temmuzda ise, karargâh umuruna karışırlar. Birkaç gün sonralarına kadar kıt'alar nakliyatta bulunurlar. Hepsi de uzun kol (Mekkare çevirdi. Almanya Fransız filosu Düver'den Manş denizini geçti.)

İkinci ordu III-25 Temmuz, 8 Ağustos

X-29 Temmuz, 5 Ağustosa

kadar

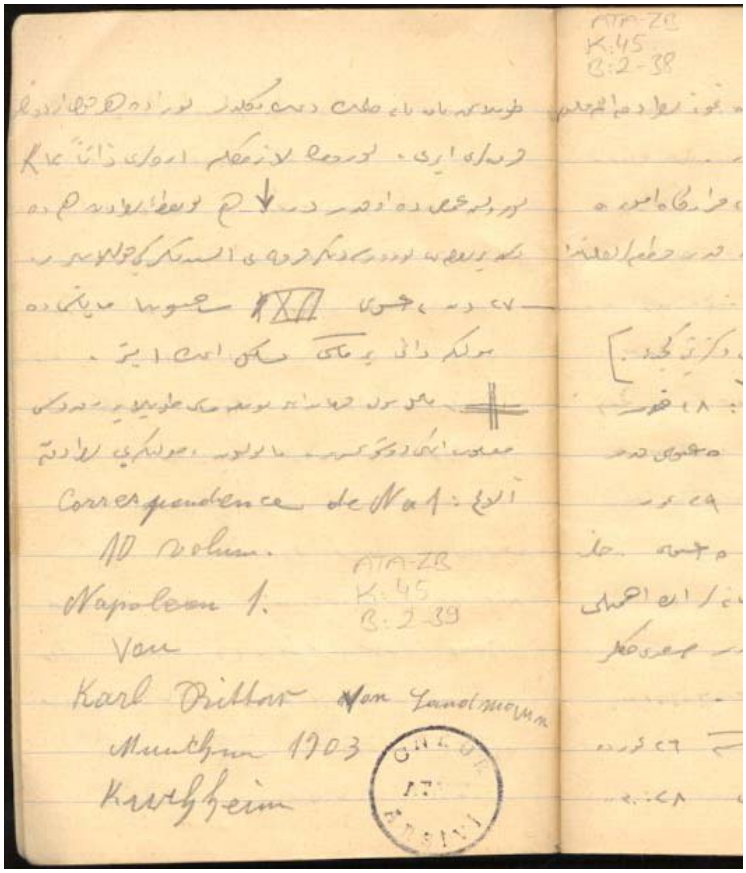
IV-26 Temmuz, 29 Temmuz

G-30 Temmuz, 5 Ağustos hazır.

Bundan himaye kolları, seyyar hastaneler en ehemmiyetli olmayı gösterir. Erzakdan o kadar sıkıntı çekilmez. Manhaym'da kalan erzak doludur.

IX . 25 Vorsm'a 26 Temmuzda

18 Mayans, 28-30 Temmuz

ATA-ZB
K:45
B:2-38
Correspondence de Nap: I.
10 Volum.
Napoleon 1.
Von
Karl Dittbar von Landsmannm
Munchen 1703
Karlsheim
ATA-ZB
K:45
B:2-39

45-2bm

2bm

Toplanmak yan yana gelmek demek değildir. Burada her kolordunun fırkaları ayrı yürümek lâzım gelse, orduları zaten 12 nci K. yürüyüş-i umumîde o kadardı. Hiç bu nokta-i nazardan hem de düşman bu noktaya yürümezse, diğer fırkayı istediği gibi kullanırlar.

27'den 2 Ağustosa XII Saksonya Mayans'da

Moltke daimî yer Mayans'ı teşkil etmek ister. Tekmil büyük kumandanlar, bunu esas toplayarak düşmanı mağlûp etmeyi düşünmüş. Napolyon ve Moltke'yi nazar-ı dikkate alalım. Nu.1'de Correspondence

10 No.lusu

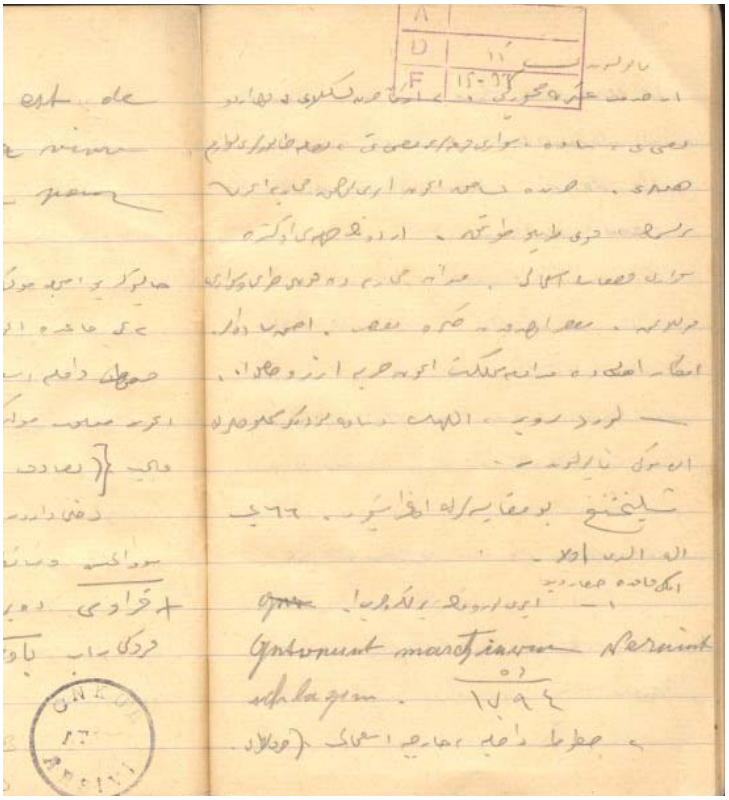
Napolyon 1

Vau

Kral Ritter Von Landovver

München 1903

Kurhheim

45-2bma

2bma

Malulion'dan

1. Hıdmet-i askeriye mecbur gibi,
2. Erkân-ı harbiye teşkilâtı
3. Kolordu

Tayini ve piyade ve süvari fırkaları takviye kolordu fazla taburları buradan heyetlerini harpte yaşamak için ayrı bulunmak, muharebe için birleşmek. Kuvveti toplu tutmak. Ordunun cephesi önünde süvari kıtaatının isti'mali meydan-ı muharebede kuvvetli topçu ve süvari kullanmak, muntazır olduktan sonra takip açık, sade emir efkâr-ı ahalide müdafaa-i memleket için harbe arzu ve hasıl.

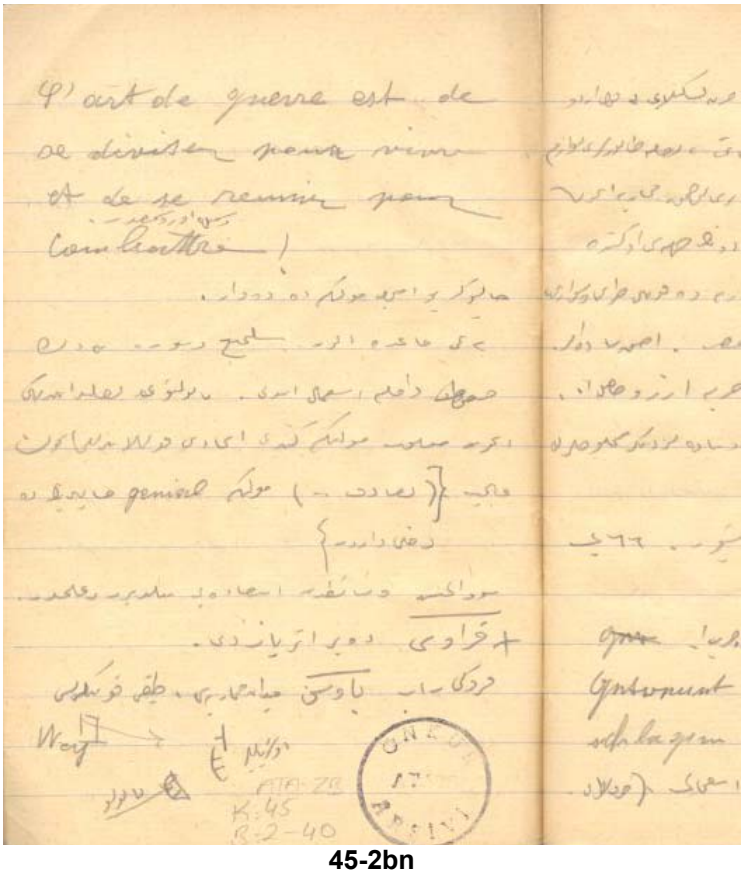
- Lord Ruber, Allah'ın dünyaya getirdiği mahlûkların en büyüğü ... görür.

Şilincing bu mukayeseler ile uğraşıyor. 66'yı ele aldı evvelâ. 2 madde çıkardılar .

1. Ayrı yürümek bir tehlike-i harp

1793'de

2. Hudud-ı dâhiliye ve hariciye isti'mali (Sırf nazarî)

l'art de guerre est de
de diviser pour vaincre
et de se reunir pour
combattre !
K:45
R-2-40

45-2bn

2bn

l'art de querre est de se diviser pour vivre et de se reunir pour combattre.

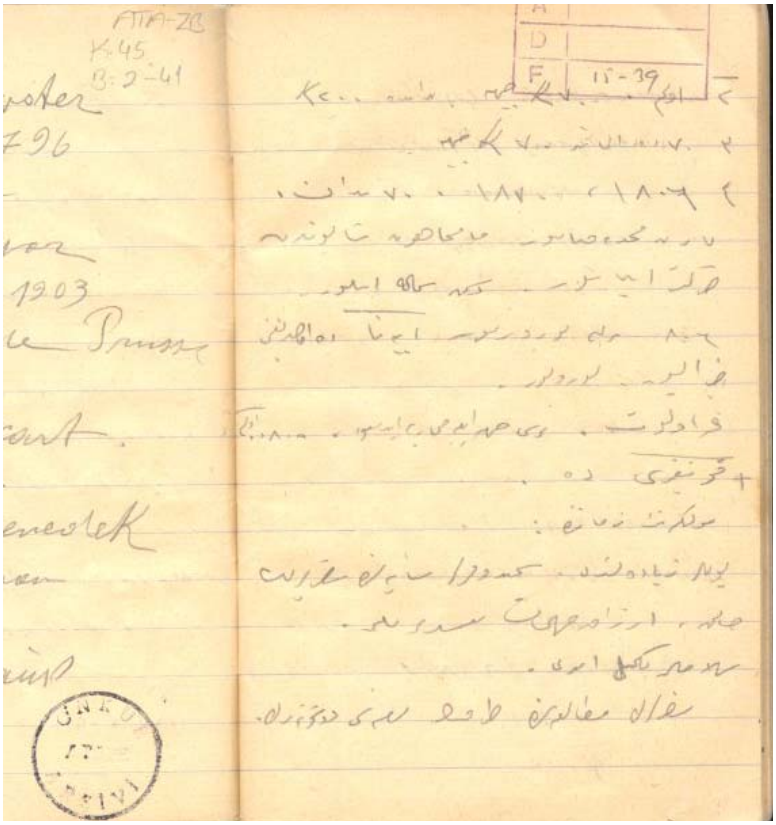
Vesile-yi uruşmaktır.

Hâlbuki bu ... Moltke de vardır.

İkinci kaide için Şilink diyor: Neden hutut-ı dâhile isti'mal etti? Napolyon'u nasıl rahatlattırdığı için, tutup Moltke kendi ittihazını kullandığı için galip (tesadüf) Moltke general cenaplarının dahli vardır.

Sevkü'l-ceyş-i vesaitden istifadeyi bildirir. Kraus da bir eser yazdı.

Baus Meydan Muharebesi tıpkı Fon Kreyz

45-2bna

2bna

2. ölüm 70 K cepheye bidayette 700 K

3. 70'de Almanlar 70 K. Cephe

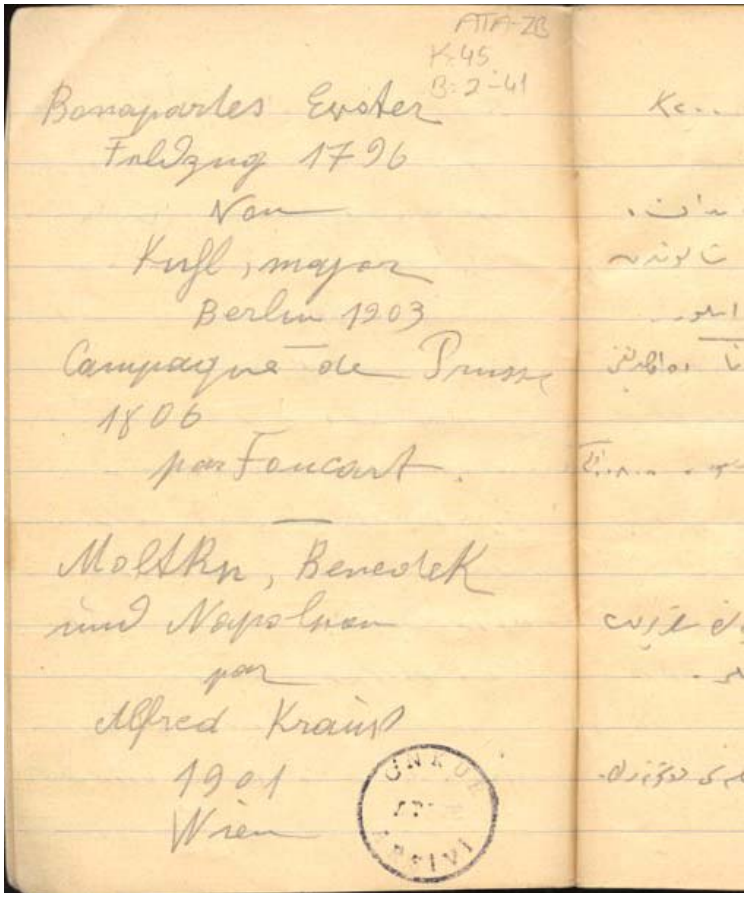
4. 1806, 1870, 700 ...

Yarın ... hareket ediyor. Düşman şimale atılıyor.

6 ile 8 Bern'e yürünüyor. Eina (?)'da olduğunu haber alıyor. Yürüyor. Fraulot (?) prensi cephe işle muharebe ediyor. 80 Olm Kongresi de.

Moltke'nin zamanında: Yollar ziyadeleşti. Şimendiferler sayesinde seferberlik çabuk, erzak, mühimmat yetiştirdiler, silâhlar mükemmel idi.

Seferlerin mütalâasında tarafeynin ... düşünerek.

ATA-28
K-45
B:2-41
Bonapartes Ende
Feldzug 1796
Von
Kuhl, major
Berlin 1903
Campagne de Prusse
1806
par Foucart.
Moltke, Benedek
und Napoleon
von
Alfred Krauß
1901
Wien

45-2bo

2bo

Bonapartes Eroter

... 1796

von

Kufl Mayer

Berlin 1903

Campagne de Prusse

1806

Par Foucant

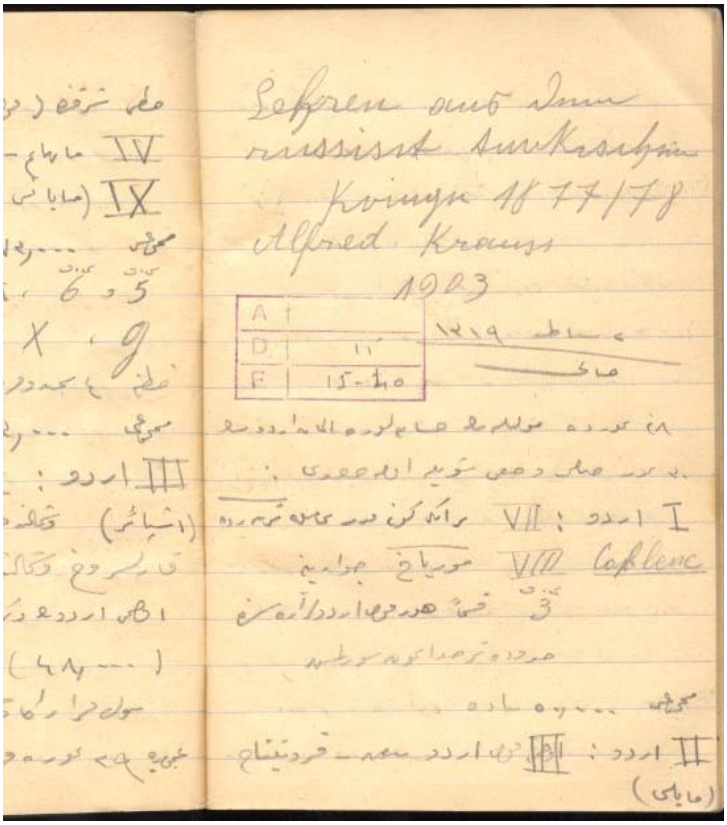
Moltke, Beneolek

Und Napolyon

Par Alfred Krausse

1901

Wien

45-2boa

2boa

Sekren out Neue

Russisint Aurıksıkhir

Kringen 1877-1878

Alfred Krausse 1903

2 Şubat 1903

Salı

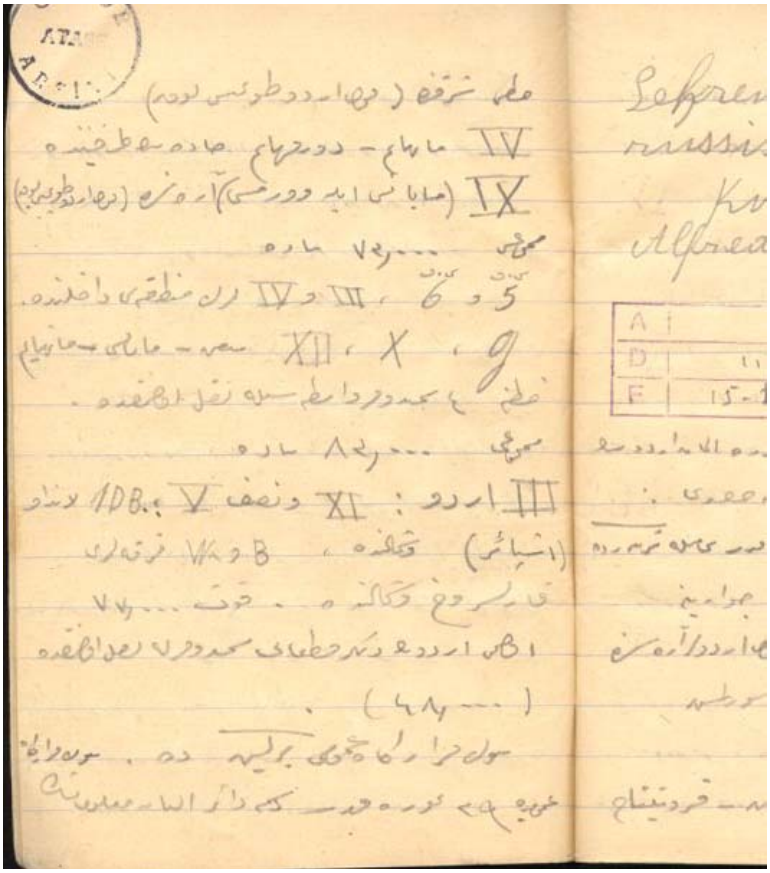
28 Temmuzda Moltke'nin hesabına göre Alman ordusunun 30 Temmuz Salı vaziyeti şöyle olacaktı:

1 nci Ordu: III 1-2 güne kadar tamamıyla Tiberg'de Caplance VIII Moviyebah civarına

3 ncü K

kısmen henüz kolordular arasında çokları tarassud için sürülmüş, mecmuu 50.000 piyade

3 ncü Ordu , III Kolordu yakın Kortinah (Mayans)

45-2bp

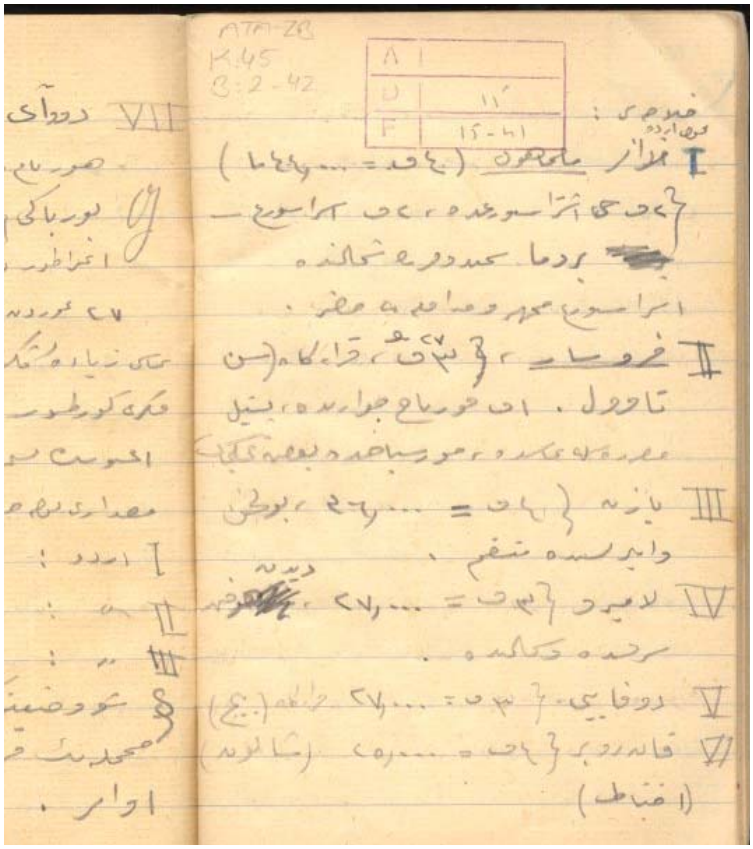
2bp

Hatt-ı şarkında kolordu (tutulması yok) IV Manheim, Durkhaim caddesinin tarafeynde IX (Mayans ile Worms) arasında (kolordu tutulması yok) Mecmuu 73.000 piyade 5-6, III ve IV'lerin mıntıkası dâhilinde.

X-XII bazı Mayans, Manhaym hattına 4 şimendifer vasıtasıyla naklolunacaktı. Mecmuu 83.000 piyade III Ordu: XI nısf ve 10 B Landav (İspair) ve şimalinde B ve W fırkaları Karlsruh şimalinde kuvvet 77.000. 3 ncü Ordunun diğer kıtaatı şimendifer ile naklolunmakta.

48.000

Büyük Karargâh-ı Umumî Berlin'de. Büyük Karargâh-ı Umumîde 25 Temmuza kadar düşmana dair alınan malûmatın

45-2bpa

2bpa

Hülasası

Kolordu

I Fransız ... (+ K = 44.000)

2 K dahi İstrazburg'da, 2 K İstrazburg

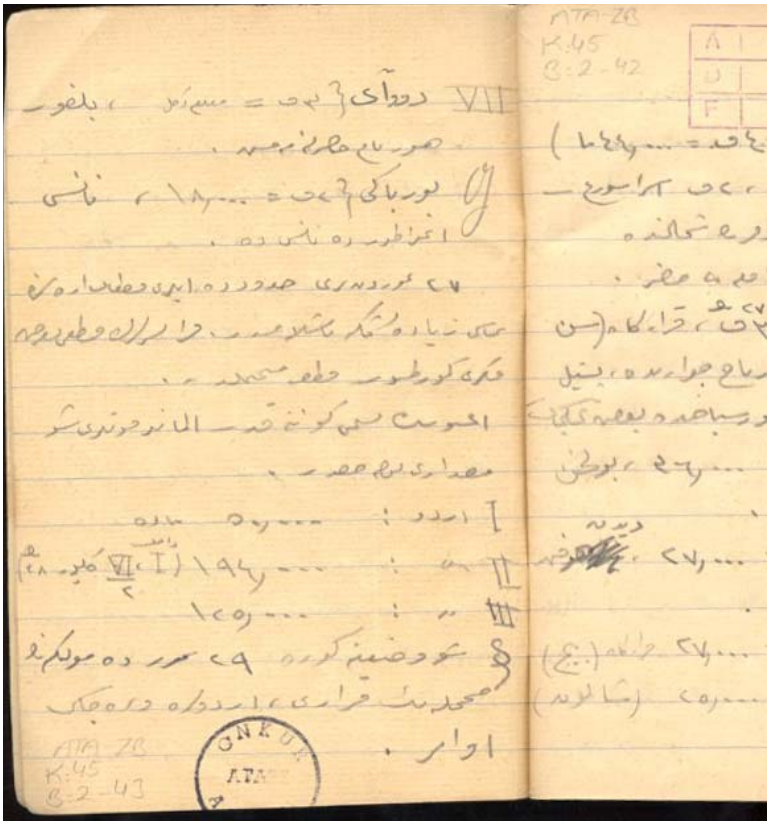
Bruma şimendiferinin imalinde

İstazburg mücehhez ve müdafaaya hazır.

II Furusar, 27/3 k'nin karargâh Sentavl Akkurbah civarında yeşil müfrezesi ile temasta ... bazı tahkimat, III Bazil (4 k = 36.000 bulunmak ve ilerisinde münkasım) IV Lambiruh (3 k = 27.000 ...) şarkında ve şimalinde

V Dufai [(3 k = 27.000 karargâh) (Biech)]

VI Kanruber [(4 k = 25.000 Şalon) (İhtiyat)]

45-2bq

2bq

VII Doay (3 k = Malûm değil, Balfour henüz tam hazırlanmamıştı.)

G. Burbaki (2 k = 18.000 Nans, imparatorda Nans'da)

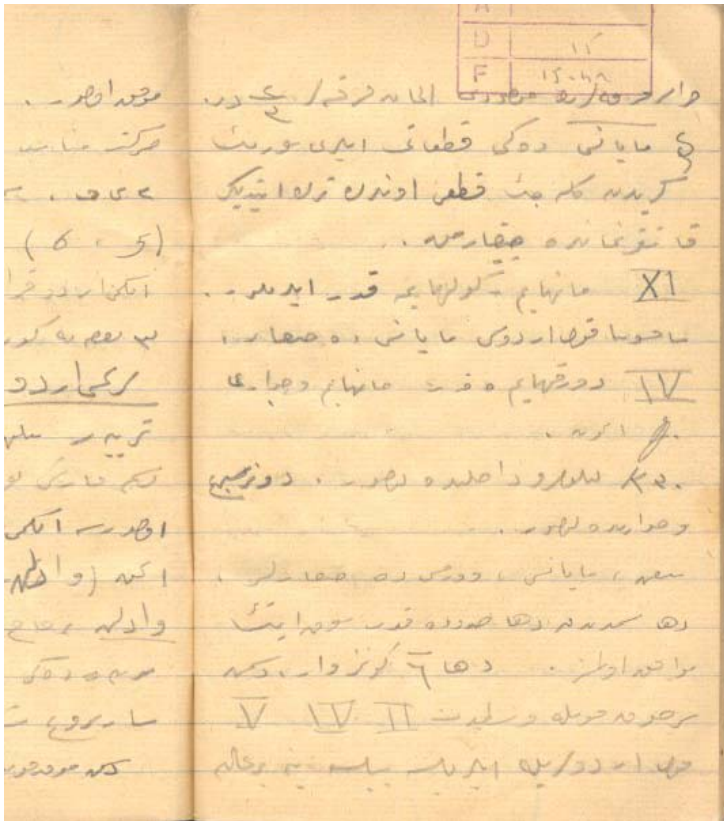
27 Temmuzdan beri hudutta ileri kıtaat arasında temas ziyadesiyle başlamıştı. Fransızların kat'î taarruz fikri görünmüyor. Fakat muhtemeldir. Ağustosun 5'inci günü Alman kuvvetleri şu mikdarı bulacaktır:

I nci Ordu: 50.000 piyade

II nci Ordu: 194.000 (I-VI / 2 geliyor dâhilî 28.000)

III ncü Ordu: 125.000

Şu vaziyete göre 29 Temmuzda Moltke'nin sıhhatle tek kararını ordulara vereceği evâmir.

45-2bqa

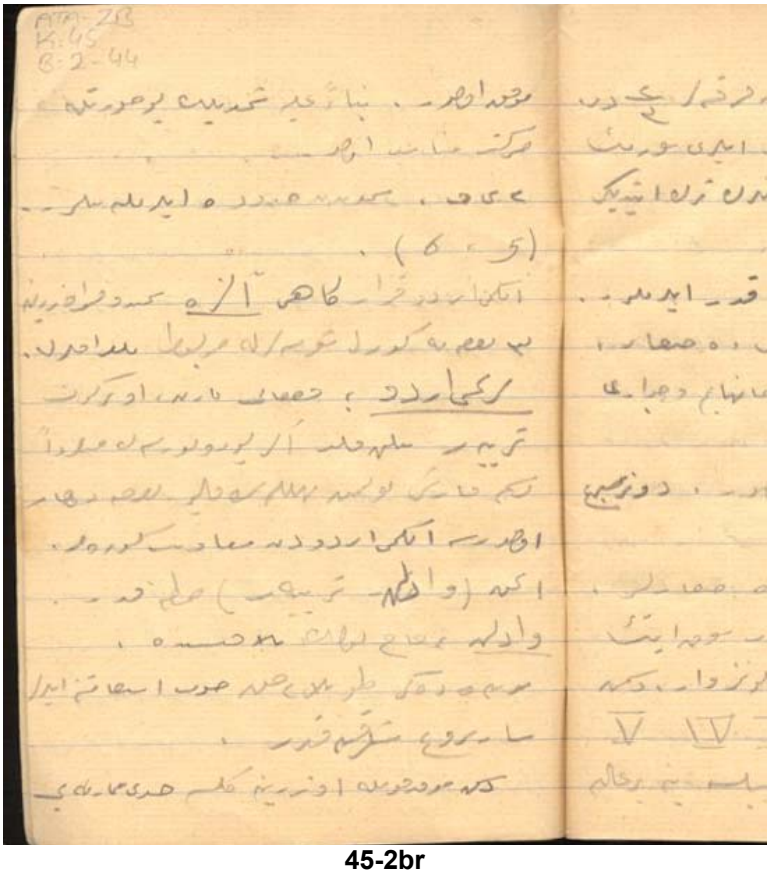
2bqa

Her emir fırkalarının mevcudu. Alman fırkaları

Mayans'taki kıtaatı ileri sürmek geriden gelecek kat'î onların terk ettiği ...lara çıkarmak

XI Manhaym, Kölhaynm'a kadar ilerler. Saksonya Kolordusu Mayans'ı da çıkar.

IV Durkhaym Fırkası, Manhaym ve civarı 6 için 30 kilometre dâhilinde bulunur. Durumberg ve civarında bulunur. Nifen, Mayans, Worms'da çıkarlar daha şimdiden daha hududa kadar sevk etmek muvafık olmaz. Daha 6 günü var. Düşmanın birçok kuvvetle ... II - IV - V kolordularıyla ilerleyebilmesi yine bir gulebe

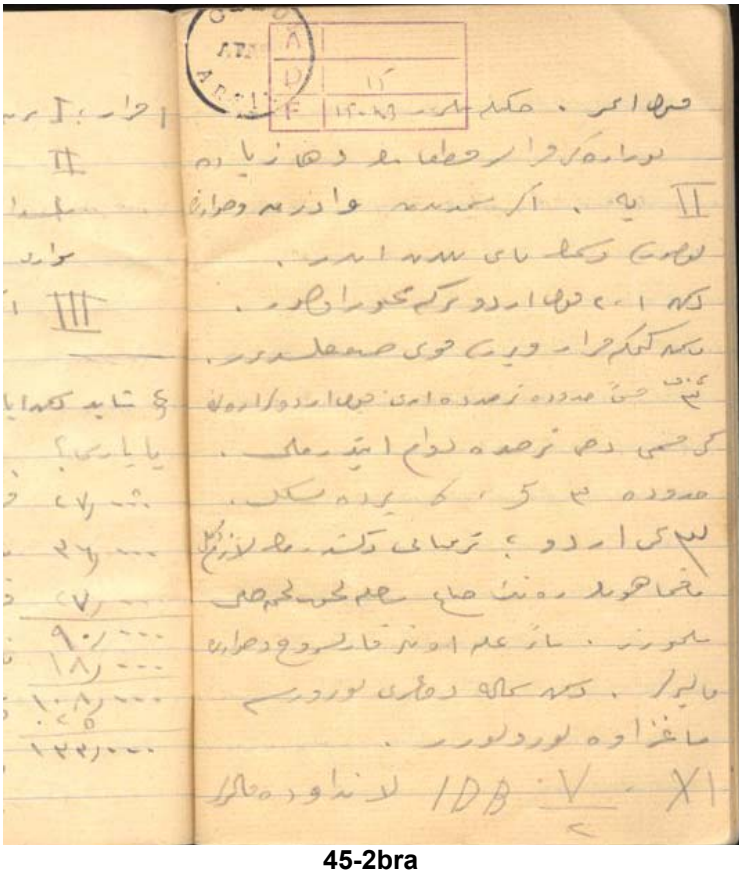
45-2br

2br

muvaffak olur. Binaenaleyh bu suretle hareket münasip olur. İkinci kol şimdiden hududa ilerleyebilir. (5-6)

İkinci Ordu karargâhı Alize şimendifer üzerine üç noktaya güzel şoselerle merbut telgrafların. Birinci Ordu noksanı yarın öbür gün Senpiyer, Bilinfort eğer yürüyorsan münferiden düşmana karşı bulunmak tehlikesinde kalır. Taarruza duçar olursa İkinci Ordudan muavenet göremez. Ancak (Edlin, Serpiyer) hattına kadar ve Edlin'e birkaç bölük mülâkasında Bern'deki toplanacak kuvvet istikametinde ilerler Salzburg şarkına kadar.

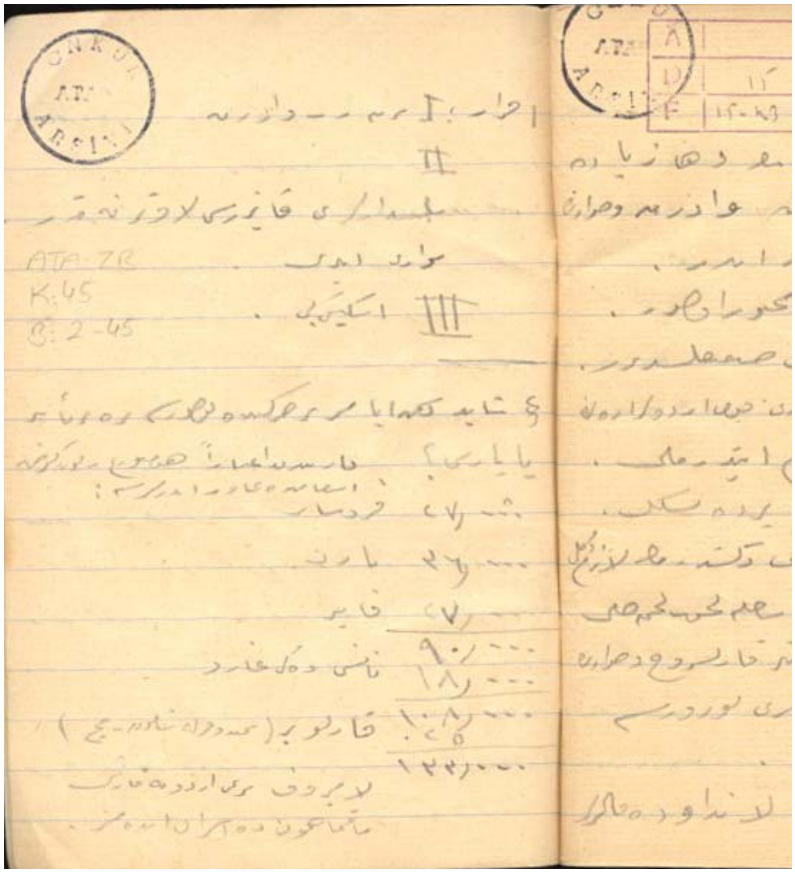
Düşman çok kuvvetle üzerine gelse ciddî muharebeyi

45-2bra

kabul etmez. Çekinilebilir.

Buradaki Fransız kıtaatının daha ziyade II'ye. Eğer şimdiden Vadzen ve civarında bulunursa düşmanın yanını tehdit eder. Düşman bir iki kolordu berkine mecbur olur. Düşman gitmeye karar verirse, kuvveti sıkılaştırır. 3 ncü Kol kısmen hududa tarassudda idi. Kolordular aralarındaki kısmı dahi tarassuda devam ettirmeli. Hududa üç-beş altı yerde teşkil: Üçüncü Ordu tertibatı değiştirmek lâzım değil. Mac Mahen'in Ren'in sağ sahilinde geçip geçmeyeceğini bilmiyoruz. Binaenaleyh onlar Karlsruh civarında kalırlar. Düşman şimale doğru yürür ise Magza'ya yürütürler. XI, 7/2, 1 DB Lamdav'da kalırlar.

45-2bs

2bs

İkrâr, I. Bern-Vadrin

II Piştarlar Kayriz, Lavtire'ne kadar süvari ileri

III Eskisi gibi

Şayet düşman eyyamsız bir harekette bulunursa bize bir tesir yapar mı? Yarından itibaren Hamburg, Burekkirhen istikametine tecavüz ederlerse.

27.000 Kurusar,

36.000 Marn

27.000 Kayir

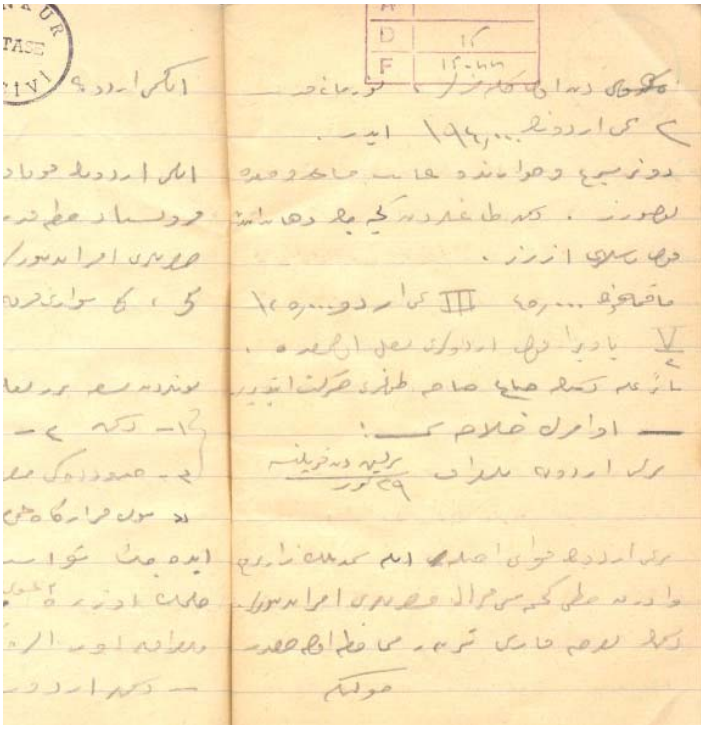
90.000

18.000 Mayans'daki Garu

108.000

25.000 Karluber şimendifer ile Şalon-Mec

133.000 Lamirof Birinci Orduya karşı Mac Mahen'de iştirak edemez.

45-2bsa

2bsa

Düşmandan evvel gelemezler. Bu zamana kadar 2 nci Ordunun 194.000 eder.

Dotersburg ve civarında gayet vaziyetle bulunuruz. Düşman dağlardan geçecek daha bidayeten kolbaşları ezeriz.

Mac Mahen'a 45.000

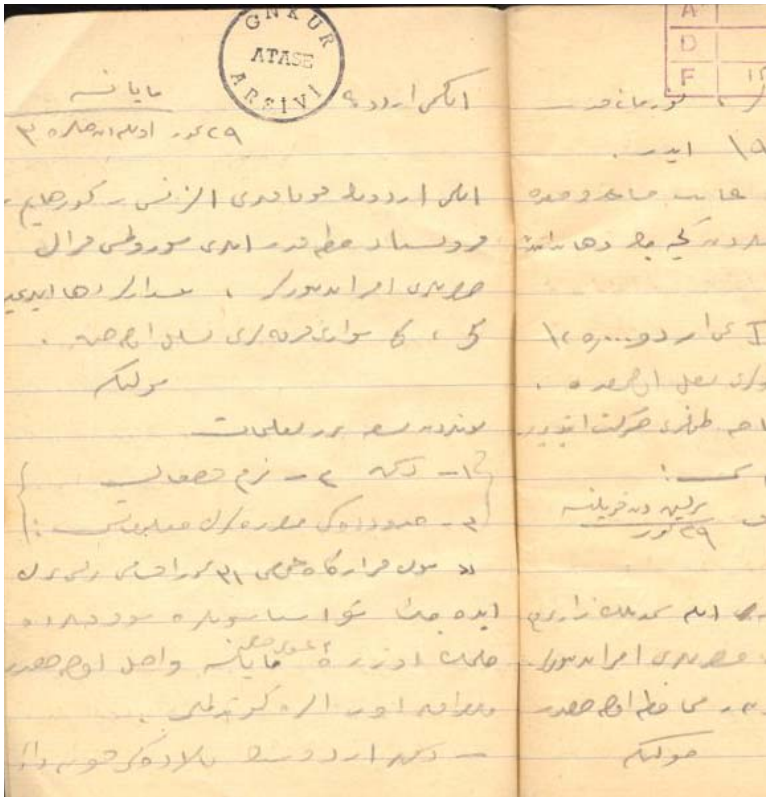
3 ncü Ordu 125.000

7/2 Bavyera Kolordular nakil olmakla binaenaleyh düşmanın sağ cenahına doğru hareket ederiz.

Evâmirin hülasası

Birinci Orduya telgraf Berlin Koblenze/29 Temmuz

Birinci Ordunun kuva-yı asliye ile şimdilik Zarburg ve Edrin hattını geçmemesi general hazretlerine emrediyorlar. Düşman taarruzunu karşı Serpiyer muhafaza olunacaktır. Moltke

45-2bt

2bt

İkinci Ordu Mayans

29 Temmuz öğleden sonra s. 3:00

İkinci Ordunun konakları Alzens-Gürhaym Furüstat hattına kadar ileri sürülmüş. Kral hazretleri emrediyorlar. Pişdarlar daha ilerlemeye 5-6 süvari fırkaları teşkil olunacak.

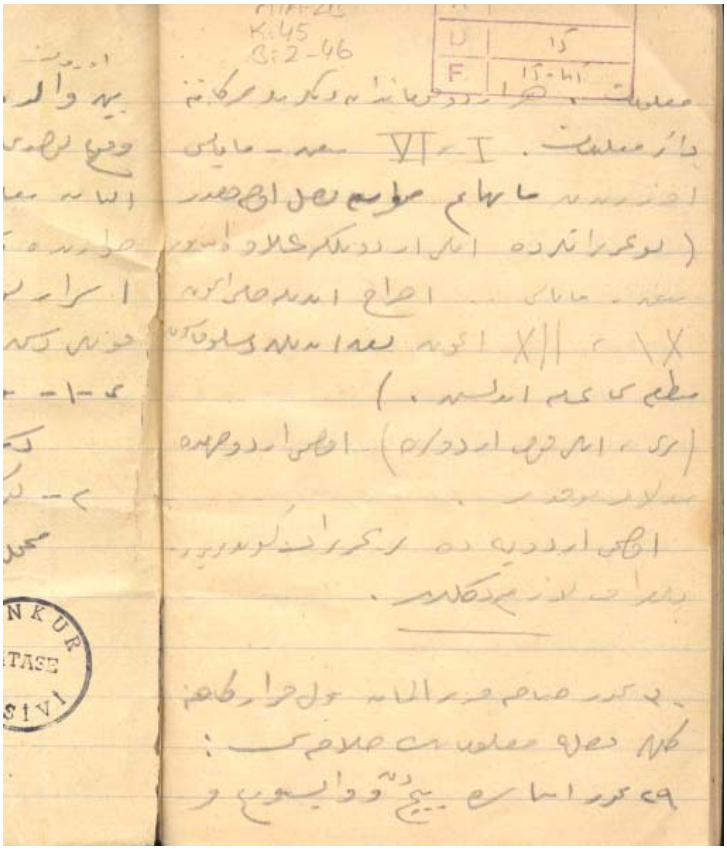
Moltke

Bunlardan başka birer talimat:

1. Düşman
2. Bizim faaliyet
3. Huduttaki müfrezelerin melbusatı

Büyük karargâh çoğu 31 Temmuz akşamı Berlin'i terk edecek. Şu istasyonlara şu vakitlerde gelmek üzere (2 Ağustos) Mayans'a vasıl olacaktır. Telgraflar oralara gönderilmeli.

Düşman ordusunun bâlâdaki kuvvetine dair

45-2bta

2bta

Malumât: Her ordu kumandanı diğerinin harekâtına dair malûmât

I-VI ... Mayans üzerinden Manhaym hattına vâsıl olunacaktır. (Bu talimatlarda ikinci ordu belki ilâve edilir.

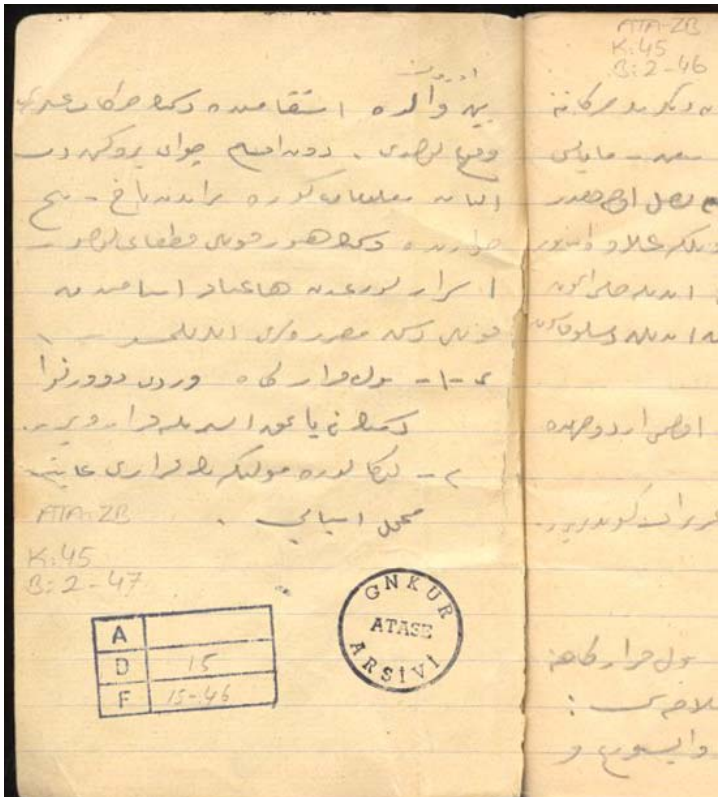
Mayans ihraç edileceği için IX, XII için tayin edilen dublikasyon mıntıkası tahliye edilmiş.)

(Birinci, İkinci kolordulara)

Üçüncü Ordu cihetinde tebeddülât yoktur. Üçüncü Orduya da bir tahrirat göndeririz. Telgraf lâzım değildir.

30 Temmuz sabahına kadar Alman Büyük Karargâhına gelen fazla malûmâtın hülâsası

29 Temmuz Biç'ten ve Vaysburg

ATTA-ZB
K.45
B:2-46
ATTA-ZB
K.45
B:2-47
A
D 15
F 15-46
GNKUR
ATASE
ARSIVI

45-2bu

2bu

Oradan Bihyevalde istikametinde düşmanın harekât-ı askerîsi vuku buldu. Dün akşam Çuvayburuken'den alınan ma'lûmâta göre Brendenvah ve Miç civarında düşmanın henüz kuvvetli kıtaatı bulunuyor. Istrazburg'dan Haymmnat istikametinden kuvvetli düşman müfrezeleri ilerlemiştir.

Birinci-1. Büyük karargâh Verdidüvörnova düşmanın ne yapmak istediğine karar verir.

2. Buna göre Moltke'nin kararı muhtemel esbabı.

B. MUSTAFA KEMAL'İN 1905-1908 YILLARI ARASINDA TUTTUĞU GÜNLÜK NOTLARININ ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (K: 45-G: 8)

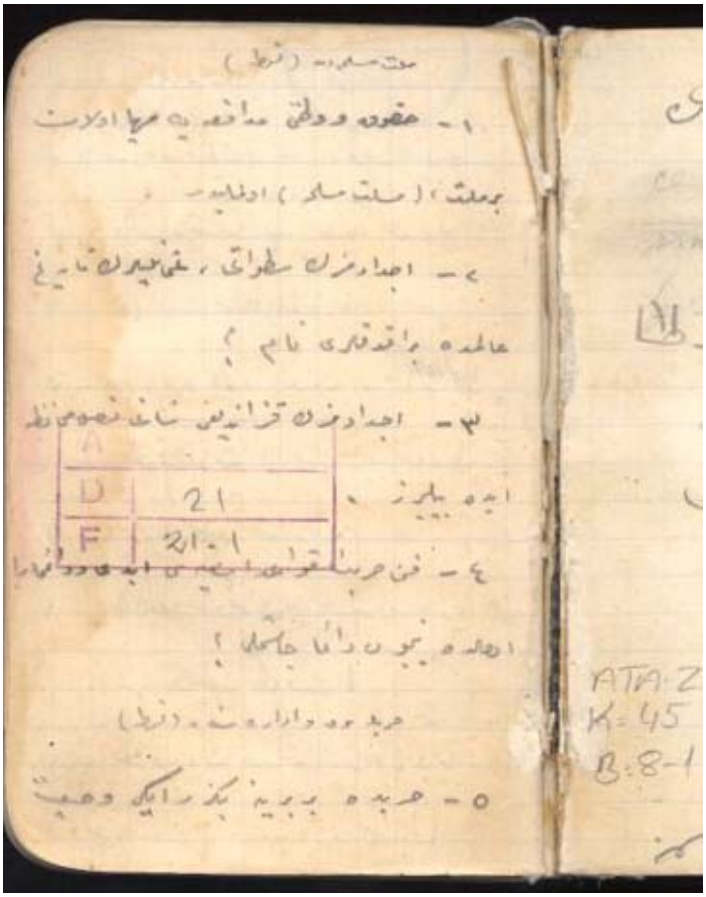
45-8

8

Salanique

Muş'da 32 nci Alay 3 ncü Tabur 1 nci Bölük 1 nci Takım

Ziya Yusuf Der-i aliyye

45-8aa

8aa

Millet-i müsellehadan (not)

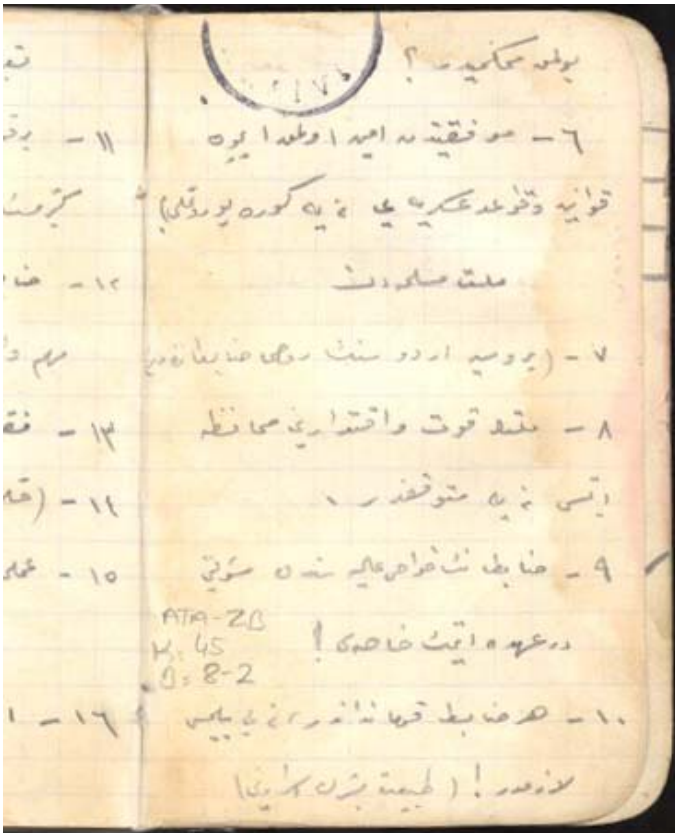
1. Hukuk ve vatanı müdâfaaya müheyya olan bir millet (Millet-i Müselleha) olmalıdır.

2. Ecdadımızın satveti Osmanlıların tarihî alemde bıraktıkları nam,

3. Ecdâtımızın kazandığı şânı nasıl muhafaza edebiliriz?

4. Fenn-i harbin kavaid-i tabiiesi idi. Ve daimî biz o hâlde niçin daima çalışmalı? Harbin sevk ve idâresinde (not)

5. Harpte birbirine benzer iki vaziyet

45-8aaa

bulmak mümkün müdür?

6. Muvaffakiyetten emin olmak için kavanin ve kavait-i askeriyeyi neye göre yürütmeli?

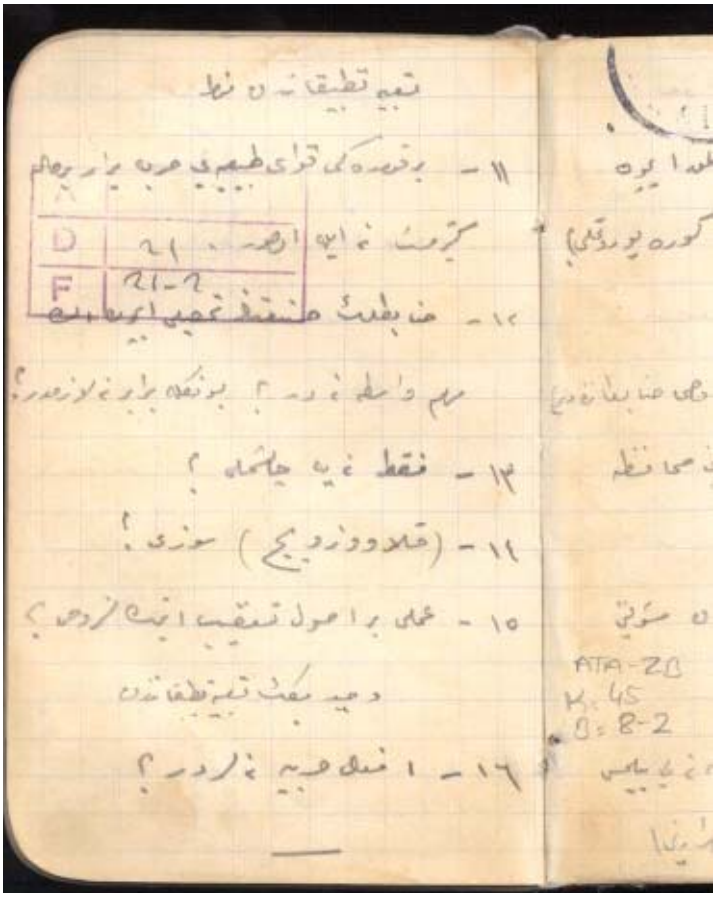
Millet-i müselleha

7. (Prusya ordusunun ruhu zabitândadır.)

8. Milletin kuvvet ve iktidarını muhafaza etmesi neye mütevakkıftır?

9. Zabitânın havâss-ı âliyesinden şevkini deruhte etmek hassası!

10. Her zabit bir kumandandır, neyi bilmesi lâzımdır? (tabiat-ı beşerin esrarını)

45-8ab

8ab

Tabiye tatbikatından-(not)

11. Bir kumandandaki kuvve-i tabiyeyi harbe yarar bir hâle getirmek ne ile olur?

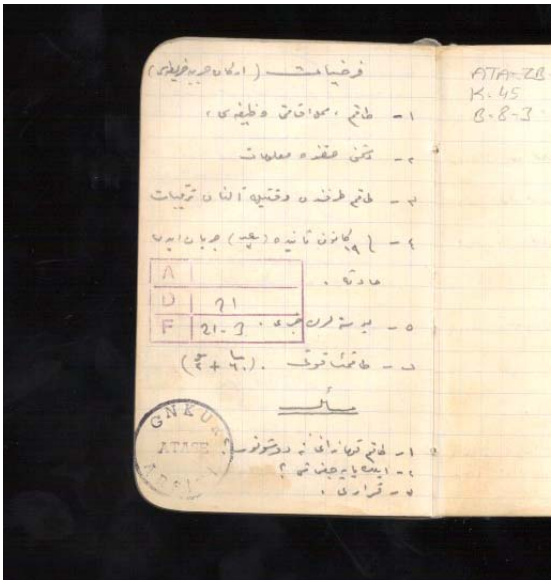
12. Zabitlik sanatının tahsili için en mühim vasıta nedir? Bununla beraber ne lâzımdır?

13. Fakat neye çalışmalı?

14. (Klavozviç) sözü!

15. Amelî bir usul takip etmek lüzumu? Vecih Beyin tabya tatbikatından

16. Ef'al-i harbiye nelerdir?

45-8ac

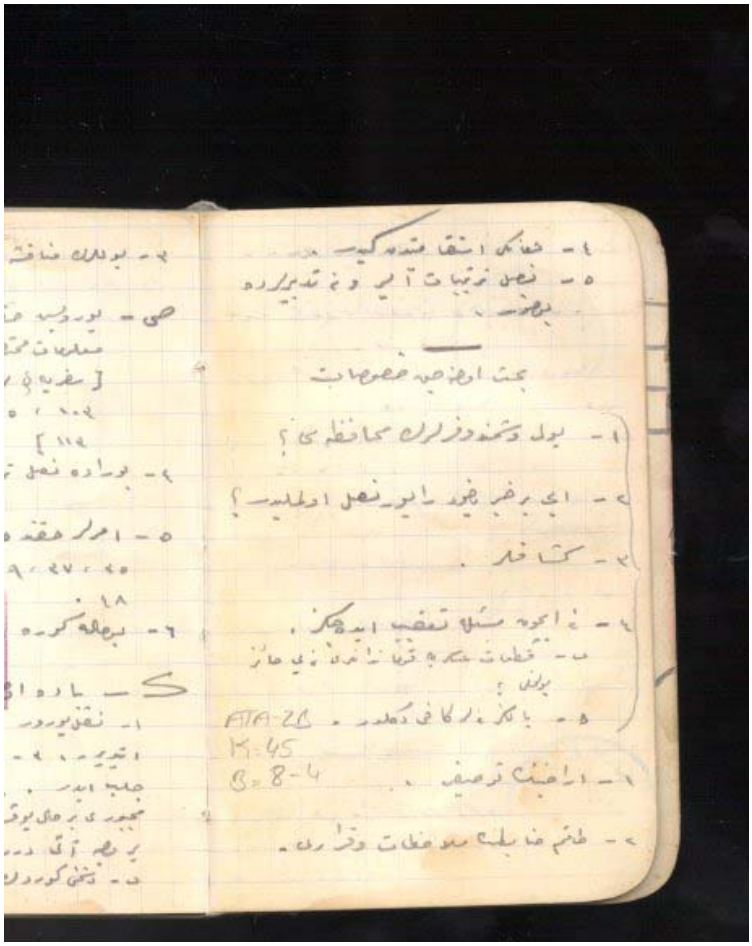
8ac

Faraziyât (erkân-ı harbiye haritası)

1. Takım, mahal-i ikâmeti vazifesi,
2. Düşmanı hakkında ma'lûmât,
3. Takım tarafından vaktiyle alınan tertibat,
4. 19 Kânûn-ı sânînde (saat 3'te) cereyan eden hadise.
5. Postaların haberi
6. Takımın kuvveti (60 piyade 2 süvari)

Mesâil

1. Takım kumandanı ne düşünür?
2. İlk yapacağı şey?
3. Kararı.

45-8aca

8aca

4. Hangi istikametten gider?

5. Nasıl tertibat alır ve ne tedbirlerde bulunur? Bahsolunacak hususat

1. Yol, düşman kararların muhafazası?

2. İyi bir haber yahut rapor nasıl olmalıdır?

3. Keşşâflar.

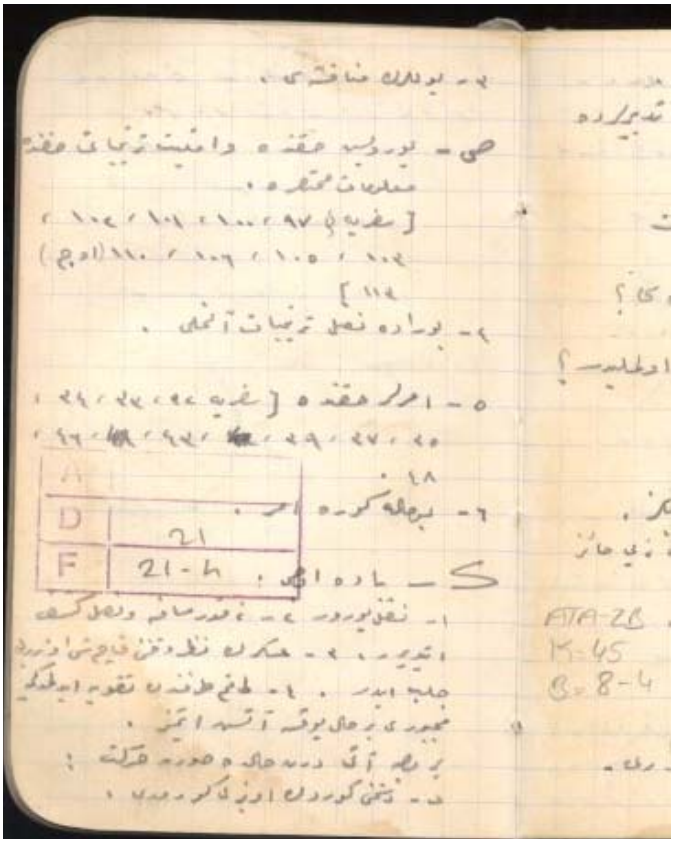
4. a- Ne için mesele takip edeceğiz?

   b- Kıtaâtı-ı askeriye kumandanları neyi haiz bulunmalı?

   c-Yalnız neler kâfi değildir?

1. Arazinin tevziî

2. Takım zabitinin mülâhazât ve kararı.

45-8ad

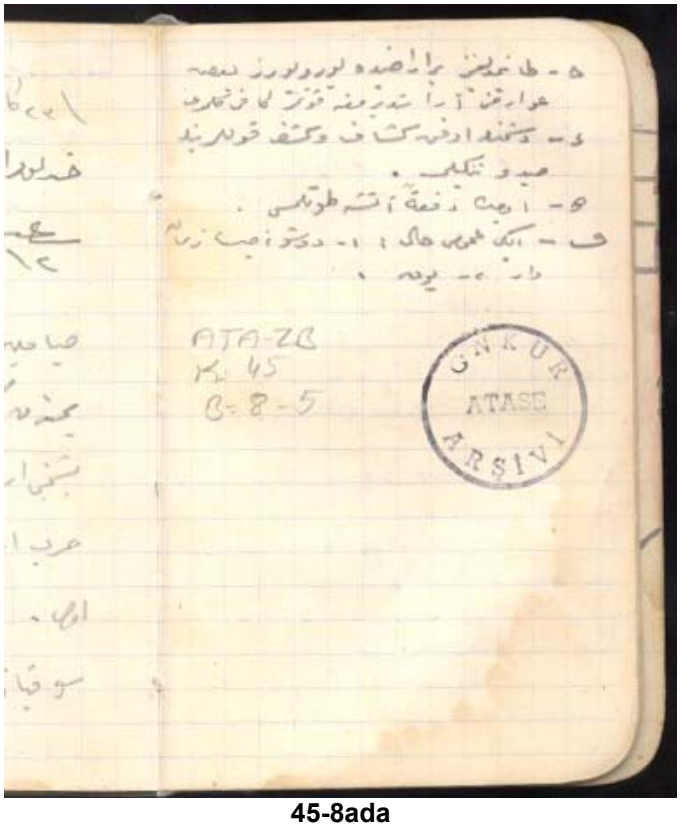
8ad

3. Yolların münâkaşası.

s- Yürüyüş hakkında ve emniyet tertibatı hakkında ma'lûmat-ı muhtasara. [(seferiye) 97, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 110 (üç) 113] Burada nasıl tertibat almalı? Emirler hakkında (seferiye 32, 33, 34, 35, 37, 39, 43, 46, 48 bu misale göre emir).

y- Piyade Avcı:

1- Nasıl yürür? 2- Ne kadar mesafe ve nasıl keşfettiriyor? 3- Askerin nazar-ı dikkati kaç şey üzerine celp eder? 4- Takım tarafından takviye edilmedikçe mecburî bir hâl yoksa ateş etmeyiz. Bervech-i âtî dört hâlde sûret-i hareket: Düşmanı gördük o bizi görmedi.

45-8ada

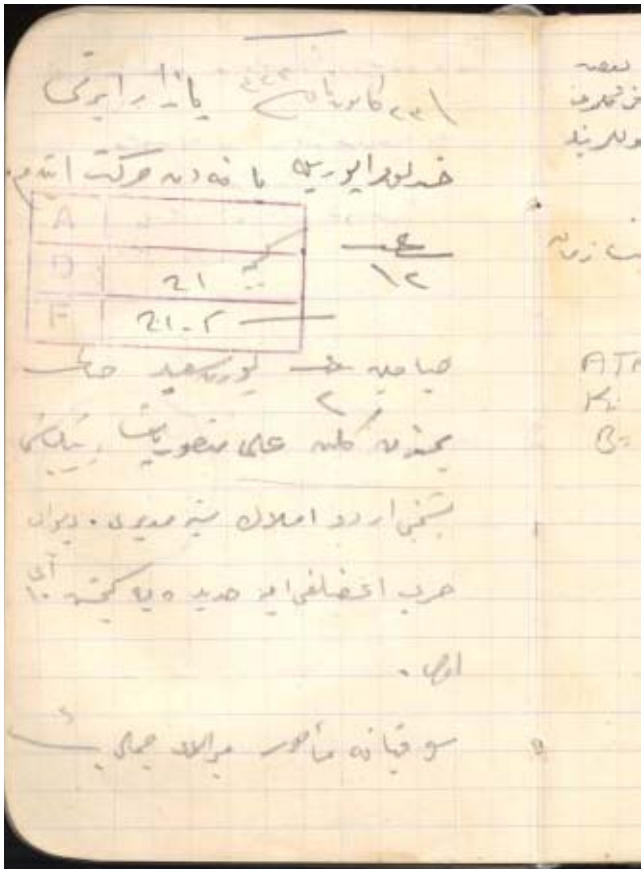
8ada

h- Tanımadığımız bir arazide yürüyoruz; bazı avarızını araştırmayı kollar kâfi gelmedi.

y- Düşmanın ufak keşşaf ve keşif kollarının seyir ve tenkili üç defa ateşe tutulmalı.

v- İki umumî hal:

1- Düşünecek zaman var. 2- Yok.

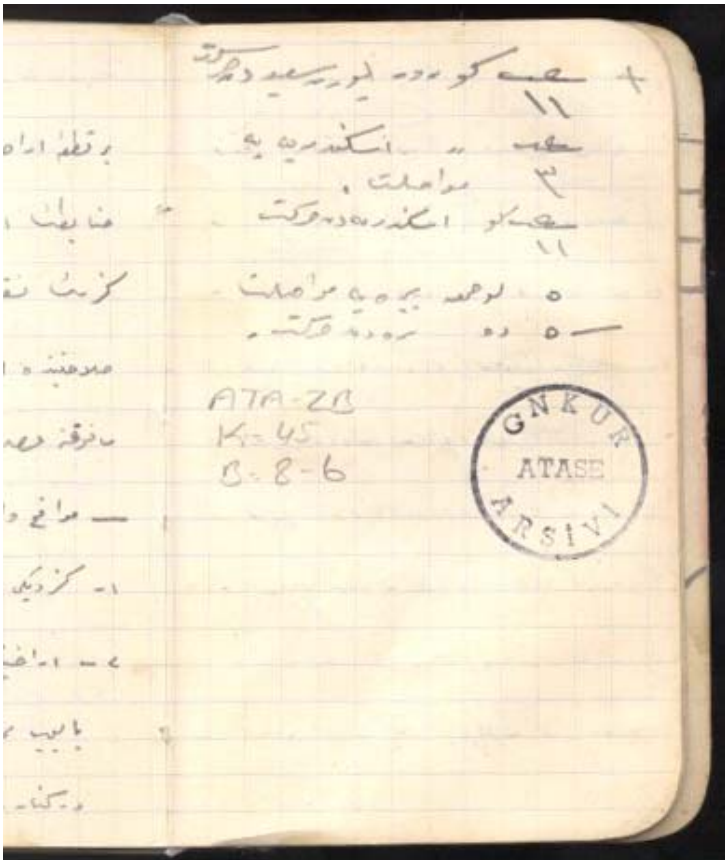
45-8ae

8ae

23 Kânûn-ı sânî 323 Pazartesi

Hazırlık raporuyla Yanya'dan hareket ettim. Saat 12 gece, sabahleyin saat 2, Portsaid, salı Yemen'den gelen Ali Mansur Paşa, binbaşı Beşinci Ordu emlâk-ı seniye müdürü divan-ı harp azalığı ile Hudeyde'ye (Yemen'de) gitmiş. 10 ay evvel.

Sevkiyata memur Miralay Cemâl Bey

45-8aea

8aea

Saat 11 gündüz Portsaid'den hareketi; saat 3, gündüz İskenderiye'ye muvasalât. Saat 11, İskenderiye'den hareket. 5, bu cuma Pire'ye muvasalat. 5'te Pire'den hareket.

45-8af

8af

Bir kıt'a-i arazinin temin-i asayişine memur olan zabitin ilk icrâatı mıntıkasını karış karış gezmek, noksanları cep defterine kayt etmek avdetinde, selâhiyetinde icrâatı ta'dilâtı yapmak, olmayanları ma-fevkine arz etmek müsâade istihsâl etmektir.

- Mevakî ve arazinin sûret-i mütâla'ası:

1- Gezdiği arazinin hâl ve şanını müfekkiresine nakşetmek.

2- Arazinin ehemmiyetli mevazi ve köylerinin krokilerini yapıp muhafaza etmeli. İcâp eden mütalâ'atını der-kenar etmeli.

45-8afa

8afa

3. Mınkıtası dâhilindeki köylerin sayıları hariç nüfusu, bina, efkâr ve âmali ve hâli ve şanlarını defterine kayt etmeli

Çete Muharebeleri:

Nazar-ı dikkate alınacak mevad:

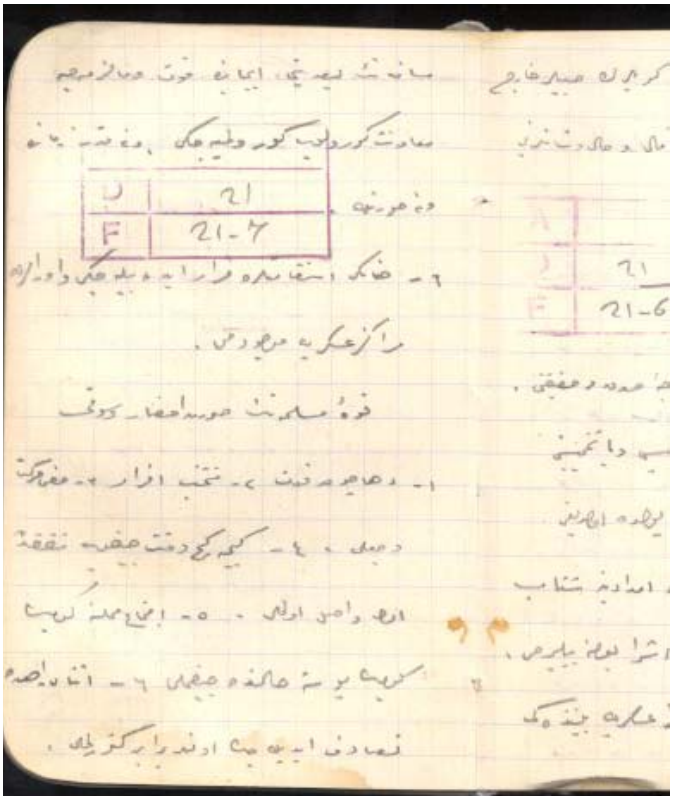
1. Muhbirin ifadesinin derece-i sıdk ve hakikate,

2. Eşkıyanın miktâr-ı hakikiyesi veya tahminiyesi,

3. Techizât ve teslihâtının ne yolda olduğu,

4. Bulunduğu mahalde veya civarında imdadına şitab edebilecek köylü vesair eşirra bulunabilir mi?

5. Mevki'-i müsâdeme ile merakız-ı askeriye beynindeki

45-8ag

8ag

mesafenin baidiyeti icâbında kuvvet ve malzeme muavenet görülüp görülmeyeceği ve ne kadar zamanda ve ne suretle 6. Hangi istikametlere firar edebileceği ve oralarla merakız-ı askeriye mevcut mu?

Kuvve-i Müselehanın Sûret-i İhzarı ve Sevki:

1- Daha çok kuvvet.

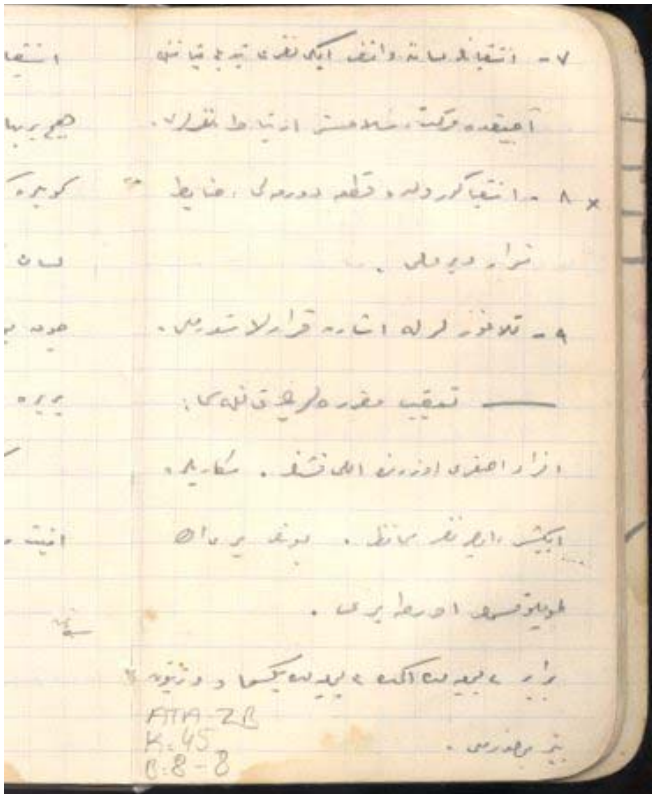
2- Müntehip efrat.

3- Hafi-ı hareket ve ...

4- Gece geç vakit çıkıp şafaktan evvel vasıl olmalı.

5- İctima' mahaline gelip grup grup posta hâlinde çıkmalı.

6- Esna-yı rahda tesadüf edilecek olanlar beraber götürülmeli.

45-8aga

8aga

7- Eşkıyanın lisanına vakıf iki neferi tebdil-i kıyafetle açıktan hareket. Silâhsız irtibat neferleri.

8- Eşkıya görüldü, kıt'a durmalı, zabit karar vermeli.

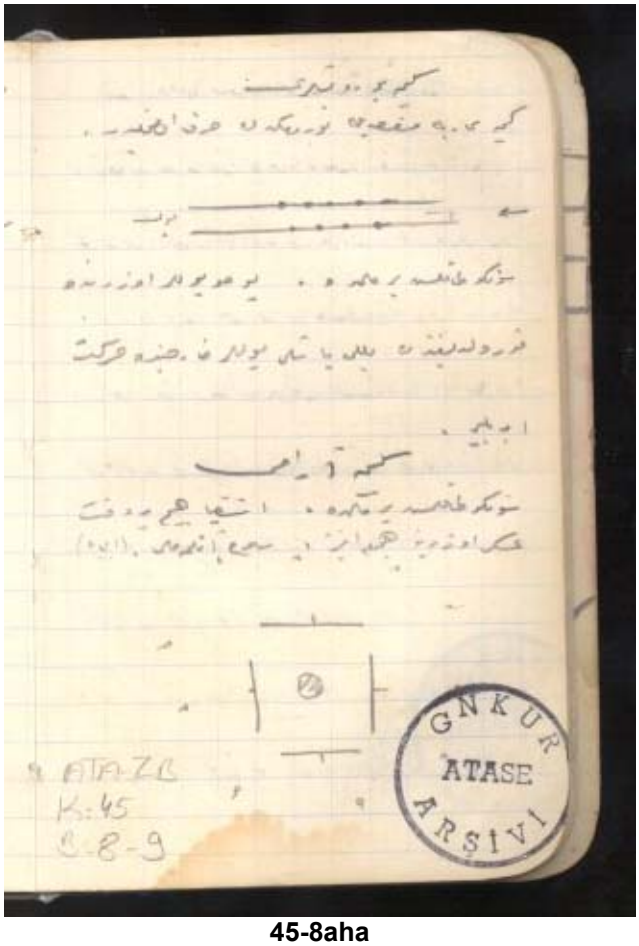
9- Kılavuzlarla işaret kararlaştırılmalı-Ta'kip müfrezeleri kafilesi: Efrat asgarî üzerine 50 fişenk, mekkâriler ikişer üçer nefer muhafız bunun bir ... toplu kısmı orta yeri. Beraber 2 yevmiyelik ekmek 2 yevmiyelik peksimet ve zeytin, peynir bulundurulmalı.

45-8ah

8ah

Eşkıyanın sûret-i taharrisi ve tarassud postaları hiçbir bahane ile köylere inilmeyip izi kaybetmeli. Köylere giden yollar tarassud altında bulundurulmalı. Lisan-ı âşina adamlar tebdil-i kıyafetle etrafa salıverilmeli. Çok borazan bulundurulmalı. Bir yere konulmakta etrafa nöbetçiler çıkarılmalı. Gündüz yürüyüşleri ve yürüyüş nizamı emniyet mesafeleri azaltılmalı. (50)

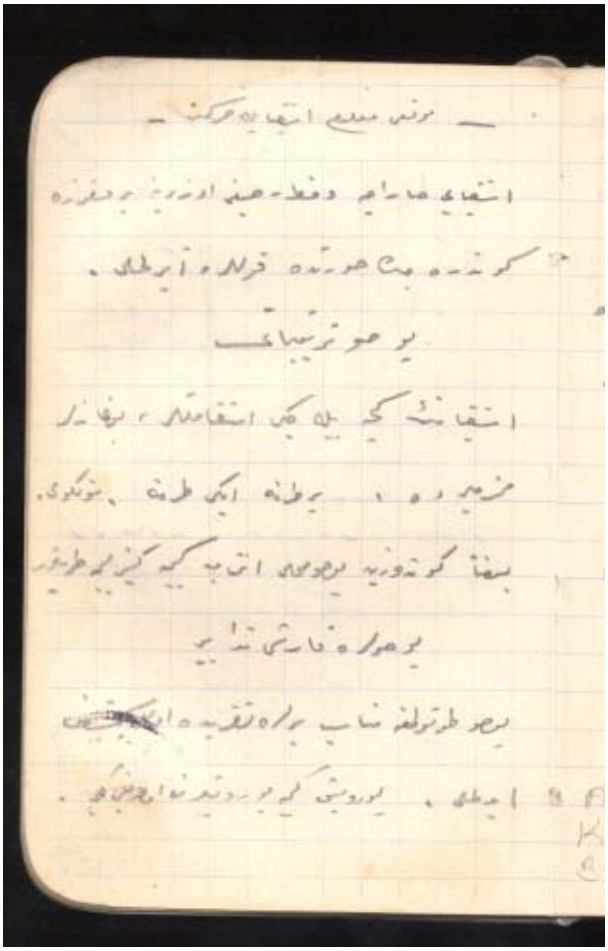
45-8aha

8aha

Gece Yürüyüşleri:

Gece muharebe maksatıyla yürümekten sarf (ı- nazar) olunmalıdır. Süngü takılmış bir hâlde pusu yollar üzerinde kurulduğundan belli başlı yollar haricinde hareket edilir.

Gece araması: Süngü takılmış bir hâlde eşkıya hiçbir vakit asker üzerine hücum edemez. Silâh atılmamalı (...)

45-8ai

8ai

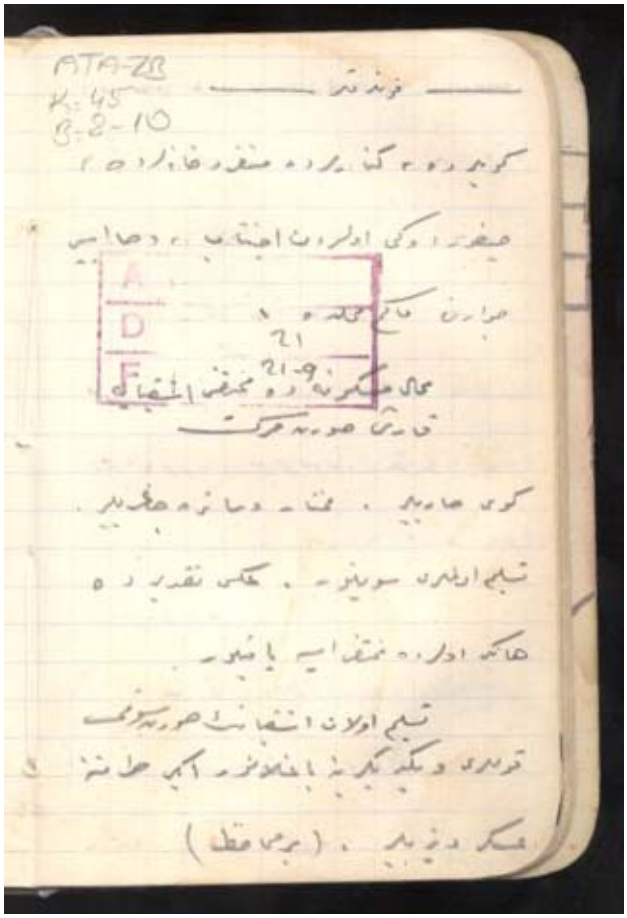
-Mevkii-i Ma'lûm Eşkıyaya Hareket:

-Eşkıyayı haraca ve hatt-ı ric'at üzerine bir müfreze gönderecek surette kollara ayrılmalı.

Pusu Tertibatı

Eşkıyanın geçebilecek istikametler, boğazlar, mezralar bir tarafına iki tarafına süngülü bazen gündüzleyin pusu mahalli intihap gece gizlice tutulur.

Pusulara Karşı Tedabir: Pusu tutulmaya münâsip yerlere takarrüpte iyice keşfedilmeli. Yürüyüş gece yürüyüşünde olduğu gibi.

45-8aia

8aia

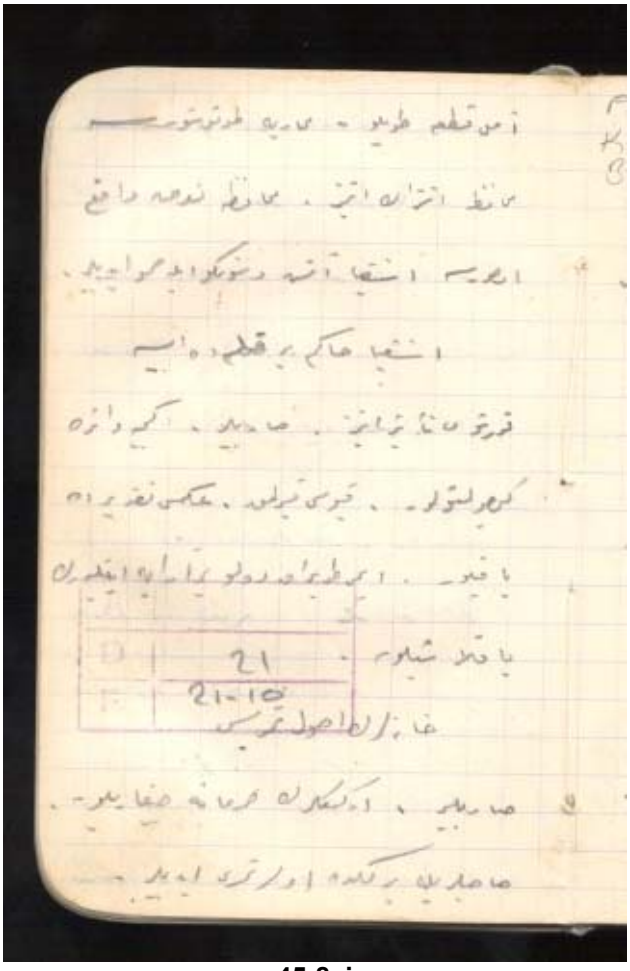
-Fundalıklar-

Köylerde, kenarlarda mütekarrer hanelerde ... önü olarak intihap daha iyidir. Civarına hâkim mahalde

Mahall-i Meskunede Mahfuz Eşkıyaya Karşı Sûret-i Hareket: Köy sarılır. Muhtar çağrılır. Teslim olunmaları söylenir. Aksi takdirde hangi evlerde mahfuz ise basılır.

Teslim Olan Eşkıyanın Sûret-i Sevki:

Kolları ve yekdiğerine bağlanır. İki tarafına asker dizilir. (bir muhafız)

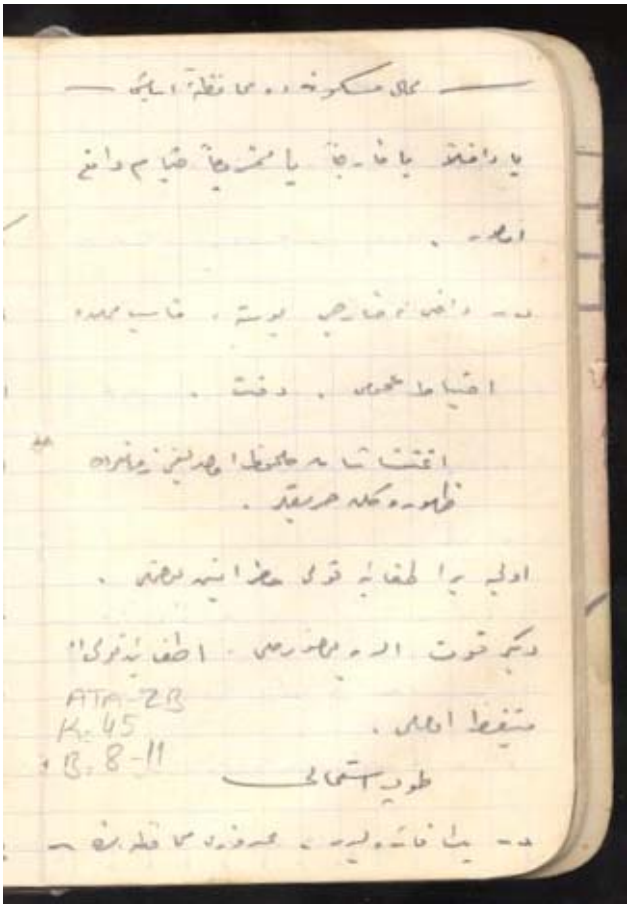
45-8aj

8aj

Asıl kıt'a toplu muharebeye tutuşursa muhafız iştirak etmez. Muhafıza taarruz vaki'olursa eşkıya ateş ve süngü ile mahvedilir.

Eşkıya Hâkim Bir Mahalde İse:

Kurşun tesiri azdır. Sarılır. Gece daire küçültülür. Kapısı kırılmalı. Aksi takdirde yakılır. İçi toprak dolu bir arabayı iteleyerek yaklaşılır. Hanelerin usûl-ı taharisi sarılır. Erkekler harmana çıkarılır. Sahipleriyle birlikte evler taharri edilir.

45-8aja

8 aja

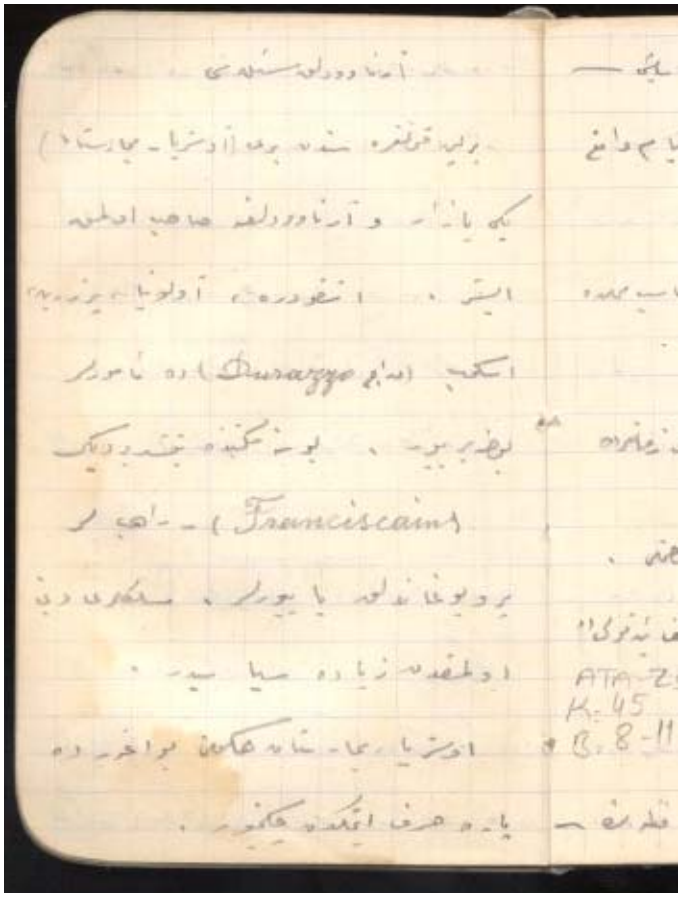
Mahall-i Meskûnda Muhafaza-i Asayiş:

Ya dâhilen ya haricen ya mütemerriden hitam vaki' olur.

Dağlı, haricî posta münâsip mahalde ihditat-ı umumî. Dikkat. İgtişaşatın melhuz olduğu zamanlarda zuhura gelen harikler evvelce bir itfaiye kolu hazır etmiş bulunmalı diğer kuvvet elde bulundurmalı. İtfaiye kolu müteyakkız olmalı.

Top İstimali:

Pek faidelidir. Mahzuru muhafazasında

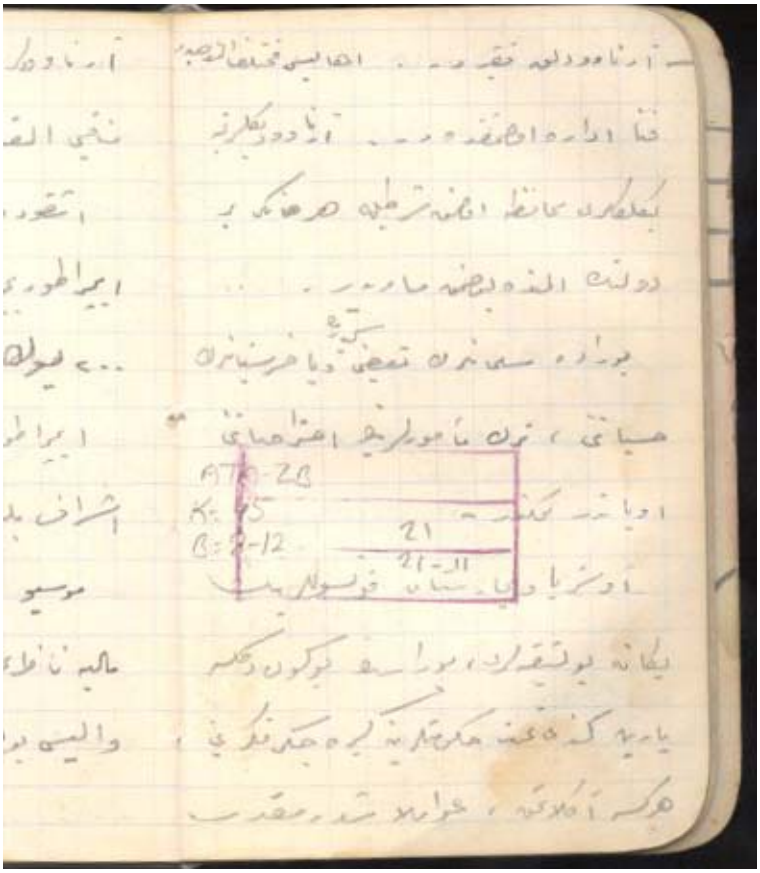

45-8ak

8 ak

Arnavutluk Meselesi:

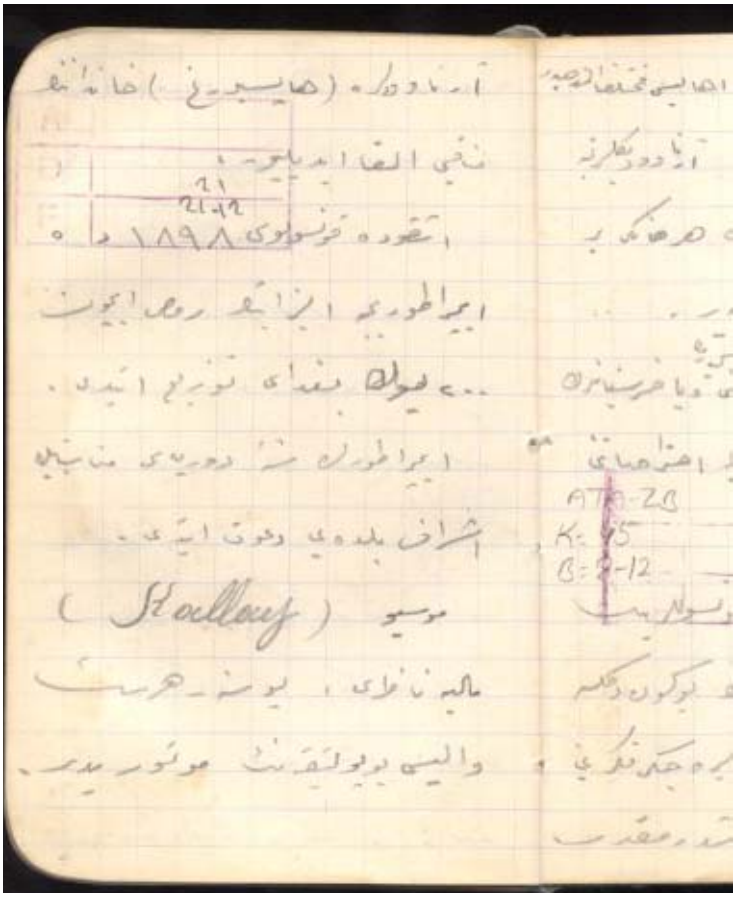
Berlin Kongresi'nden beri (Avusturya-Macaristan) Yenipazar ve Arnavutluk'a sahip olmak ister. İşkodra, Avlonya Prizen, Üsküp, (Draç, Durazzo) da me'murlar bulunduruyor. Bu sene mektepte yetiştirdiği (Franciscain)-rahipler bir propaganda yapıyorlar. Meslekleri dinî olmaktan ziyade siyasîdir. Avusturya-Macaristan Hükûmeti bu uğurda para sarf etmekte çekinmiyor.

45-8aka

8aka

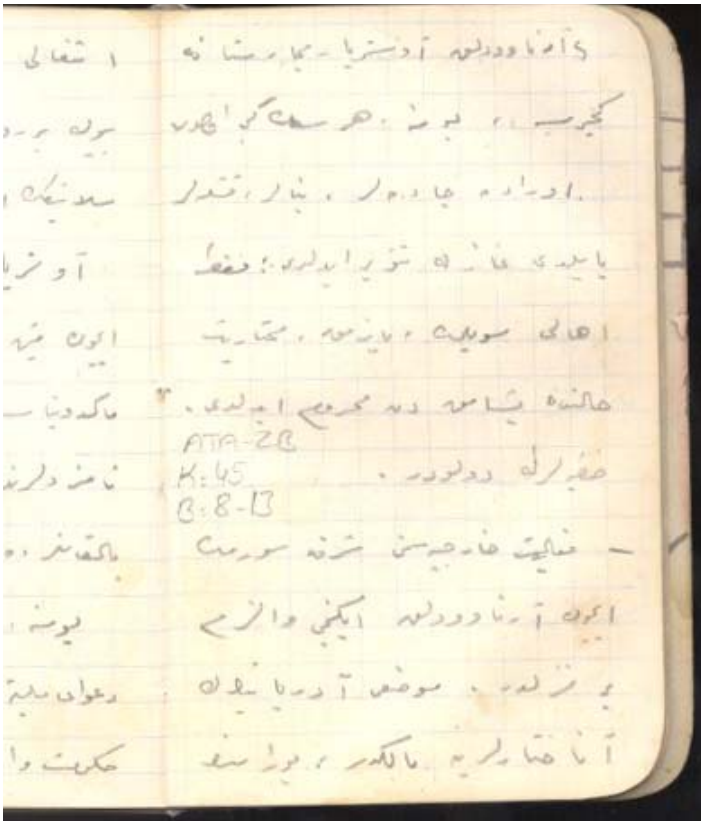
Arnavutluk fakirdir. Ahalisi muhtelif cinsdir. Fena idâre olunmaktadır. Arnavut beylerine beylikleri muhafız olunmak şartıyla herhangi bir devletin elinde bulunmak müsavidir. Burada Müslümanların taassubu giderek veya Hristiyanların hissiyatını Türk me'murların ihtirasatını uyandırmamaktadır. Avusturya-Macaristan konsoloslarının yegâne politikaları burada bugün değilse, yarın kendi taht-ı hükûmetlerine gireceği fikrini herkese anlatmak avamlaştırmaktır.

45-8al

8al

Arnavutlara (Habsburg) hanedanının menâkıb ilka ediliyor. İşkodra konsolosu 1898'de İmparatoriçe Elizabet'in ruhu için 200 yük buğday tevzi' etti. İmparatorun sene-i devriyesi münâsebetiyle eşraf-ı beldeyi da'vet etti. Mösyö (Stallouf), Maliye nazırı, Bosna-Hersek valisi bu politikanın me'muru

45-8ala

8ala

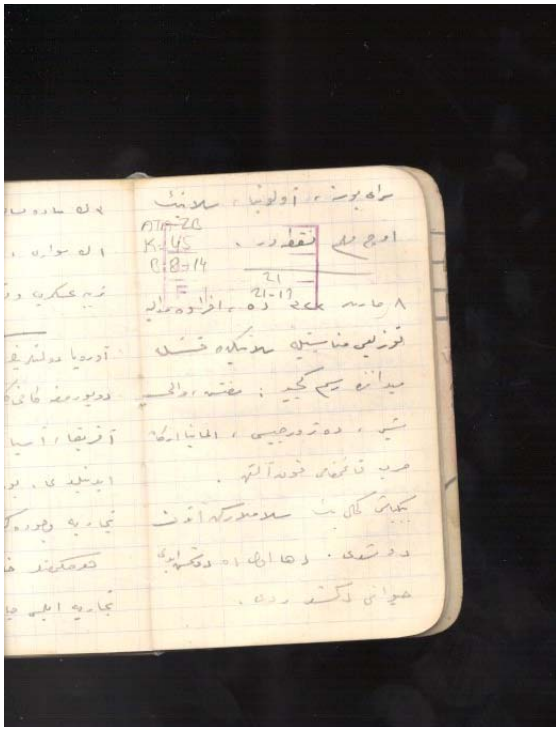
Arnavutluk, Avusturya-Macaristan'a geçerse Bosna-Hersek gibi olur. Orada caddeler binalar kışlalar yapıldı. Gazla tenvir edildi. Fakat ahali söylemek, yazmak muhtariyet hâlinde yaşamaktan mahrum edildi. Hafiyelerle doludur. Faaliyet-i hariciyesini şarka sürmek için Arnavutluk ikinci ve elzem bir menzildir. Mevzii, Adriyatik'in anahtarlarına maliktir. Burasının

45-8am

8am

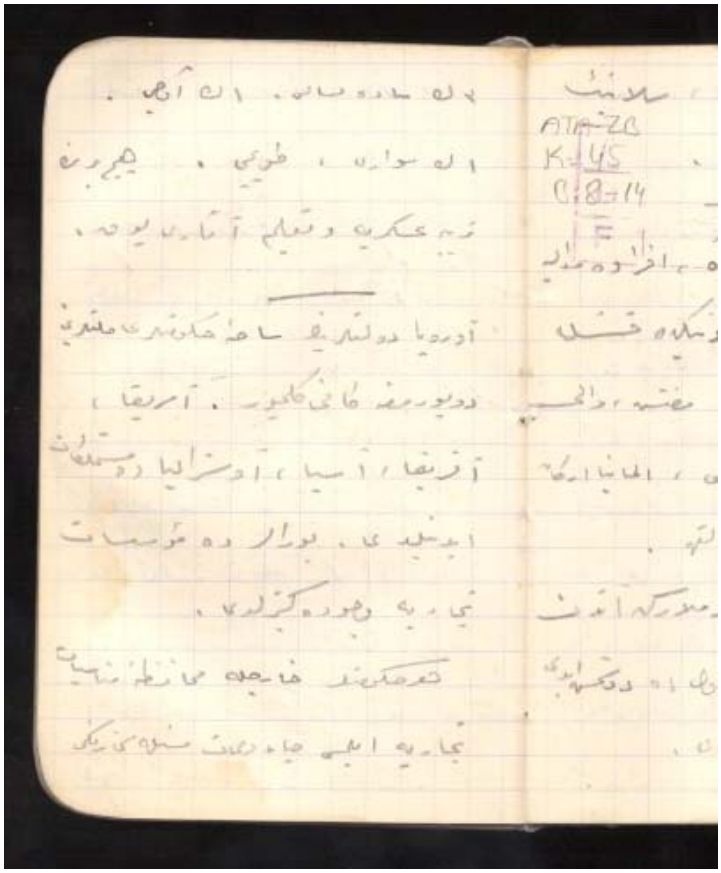
işgâli Bahr-ı Sefid muvazenesinden büyük bir rol icra eder. Bu rol Selânik'in işgâliyle bütün ve müstağni bulunur. Avusturya Devlet-i Aliyye işlerine müdâhale için metin vasıtalara mâliktir. Makedonya meselesinin en ileri giden namzetlerindendir. Müsâadesi olmadan Balkanlar'da bir top atılamaz denilebilir. Bosna-Hersek elinde bulundukça da'va-yı milleyete yeltenen Sırbistan'ın kalpgâhına hükûmet ve ordusunca te'sir ettirir.

45-8ama

8ama

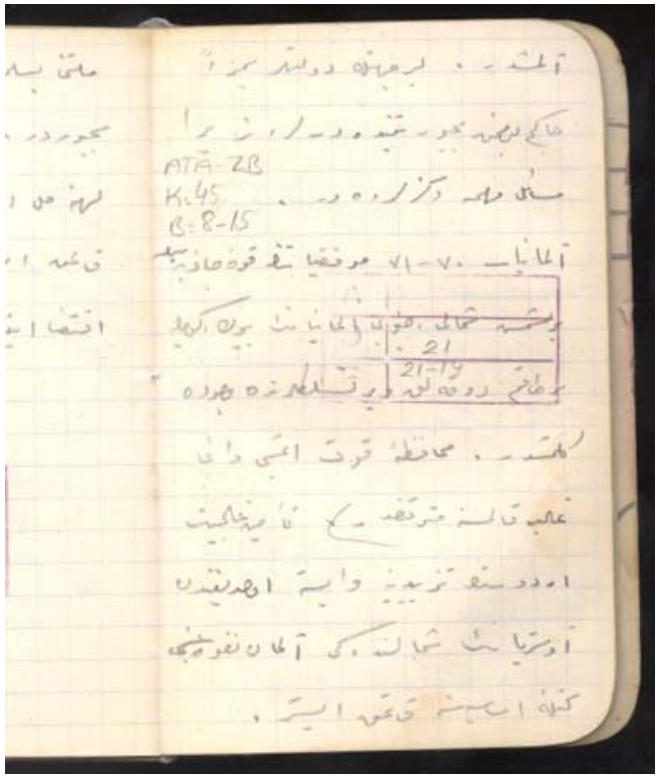
Saray-Bosna, Avlonya, Selânik üç mühim noktadır. 8 Mart 323'de efrada madalya tevziî münasebetiyle Selânik'te Kışla Meydanı'nda resmî geçit: Müfettiş, vali, müşir, De jorcis, Almanya Erkân-ı Harp Kaymakamı von Alten. Binbaşı Kemâl Bey selâmlarken attan düştü. Daha evvel de düşmüş idi. Hayvanı değiştirdi.

45-8an

8an

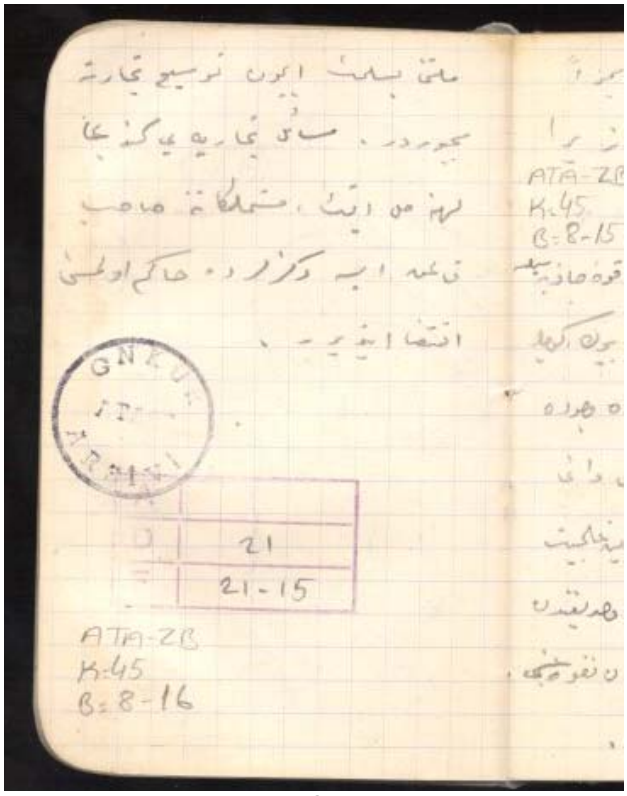
3 bölük piyade asâkiri. 1 bölük avcı, 1 bölük süvari, topçu hiçbirinde terbiye-i askeriye ve ta'lim âsârı yoktur. Avrupa devletlerinin saha-i hükûmetleri milliyetlerini duyurmaya kâfi gelmiyor. Amerika, Afrika, Asya, Avustralya'da müstemlekât edinildi. Buralarda mü'essesat-ı ticâriye vücuda getirildi. Hükûmetler hariçle muhafaza-i münâsebat-ı ticâriye eylemesi hayat-memât me'selesi rengini

ATA-ZB
K.45
B-8-15

45-8ana

almıştır. Bu cihetle devletler bahren hâkim bulunmak mecburiyetindedirler. Zira mesâil-i mühimme denizlerdedir. Almanya - 70-71 Muvaffakiyeti'nin kuvve-i cazibesiyle birleşmiş, Şimâli, Cenubî Almanya'nın büyük küçük birtakım dükalık ve prensliklerinde vücuda gelmiştir. Muhafaza-i kuvvet etmesi daima galip kalmasına mütevakkıfır. Te'min-i galibiyet ordusunun tezyidine va-beste olduğundan Avusturya'nın şimâlindeki Alman nüfuzâtını kitle-i asliyesine katmak ister.

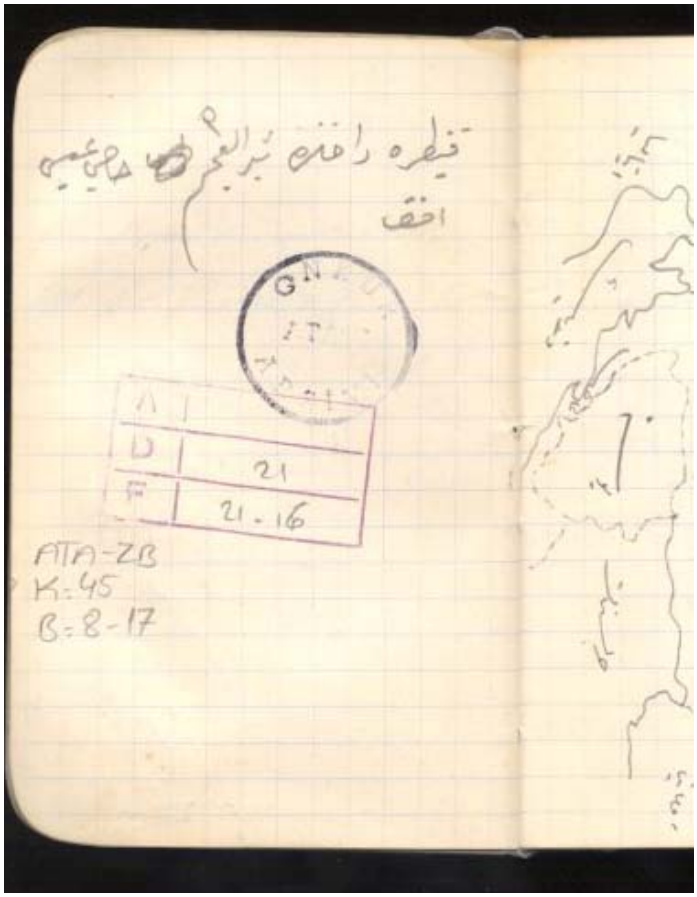

45-8ao

milletini beslemek için tevsi'-i ticârete mecburdur. Mesail-i ticâreyiyeyi kendi lehine mal etmek, müstemlekâta sahip kalmak ise denizlerde hâkim olmasını iktiza ettirir.

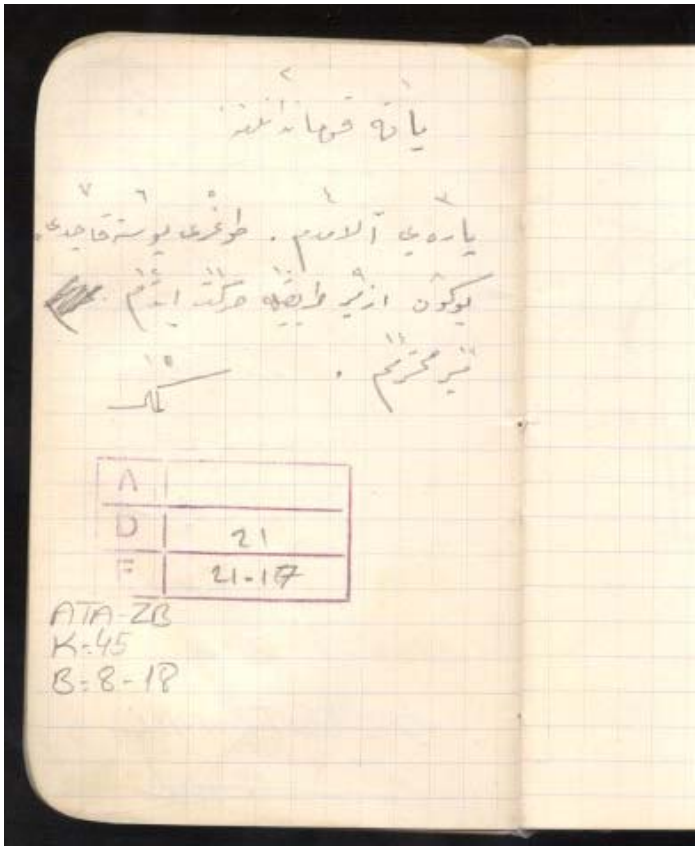
45-8aoa

45-8ap

8ap

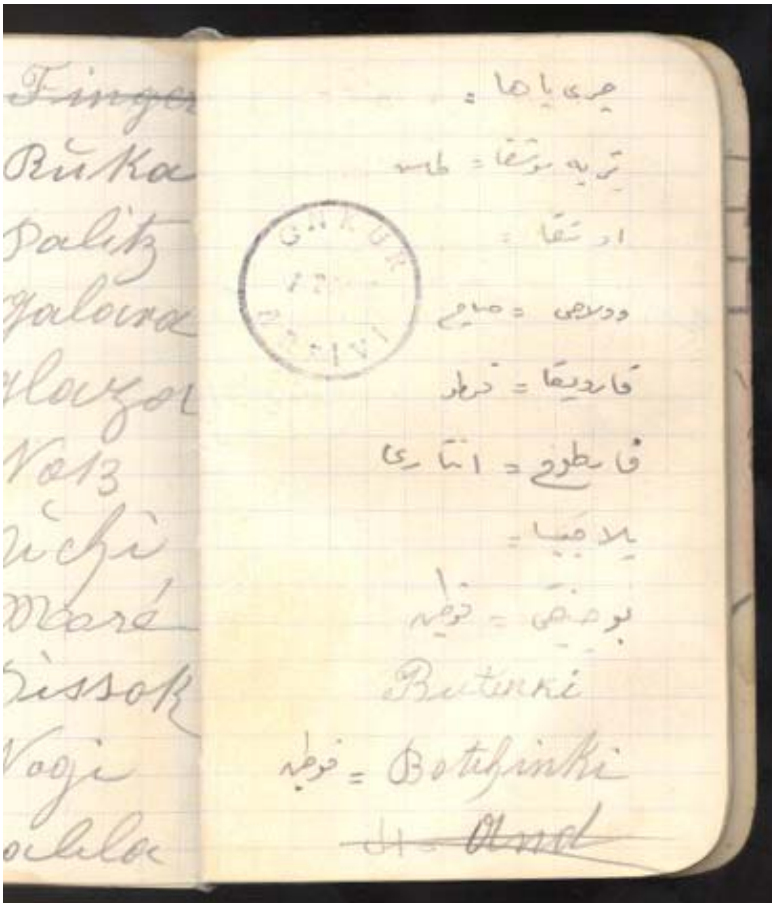
Kuneytera (Kuneytera, Filistin'de yer alan bir yer ismidir.) dâhilinde Birü'l-acem. Hacı İsa Efendi

45-8aq

8aq

1	2			
Yafa	Kumandanlığına			
3	4	5	6	7
Parayı	alamadım	doğru	posta	kaçtı.
8	9	10	11	12
bugün	İzmir	tarikiyle	hareket	ettim.
13		14	15	
mir-i	muhterem		Kemâl	

Finger
Ruka
Palitz
Jalovica
Vlasy
Vous
Ucho
Mara
Nissok
Voji
Oblak
چری یاما =
تریه توقا = طاس
اد تقا =
ودیمی = صابی
قاردیقا = قرطاس
قاطوی = انتاری
یلاجیا =
بوصی = قوجه
Buteiki
قوجه = Botchinki
Oblak

45-8aqa

8aqa

Çeri Baha

Türbe-i Muşfa: taş

Oşka:

Vulahu: saç

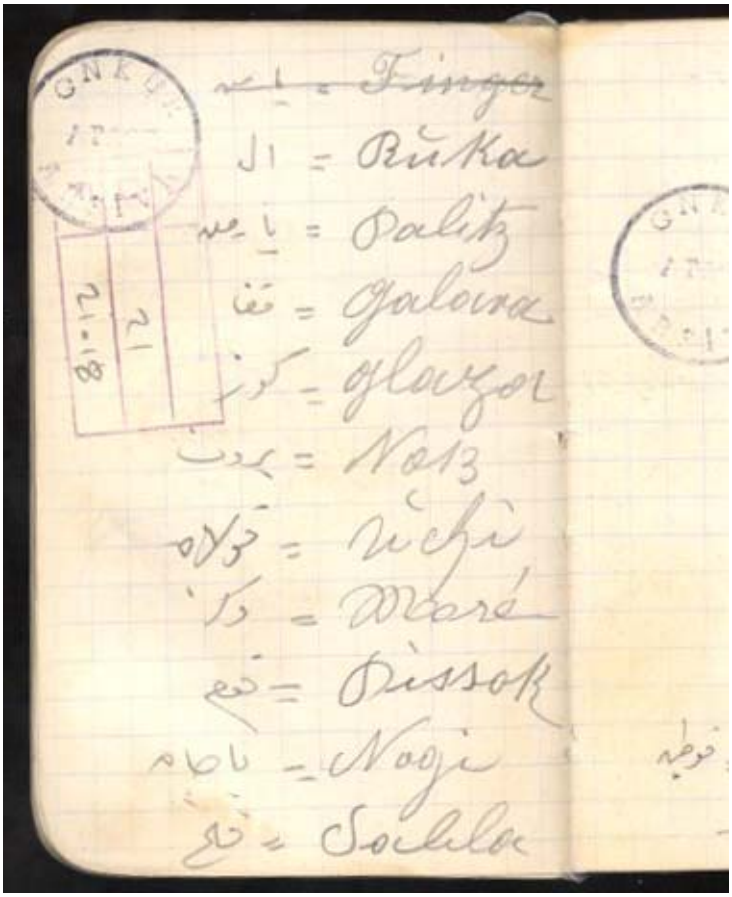
Karopka: kutu

Kartoh: entari

Blâçya:

Boçinki: fotin

Butinki

Finger
Ruka
Palitz
Galowa
Glavzor
Nos
Ucho
Oko
Dissok
Noga
Sochlo

45-8ar

8ar

Finger = parmak

Büka = el

Palik = parmak

Galona = kafa

Glaza = göz

Noiz = burun

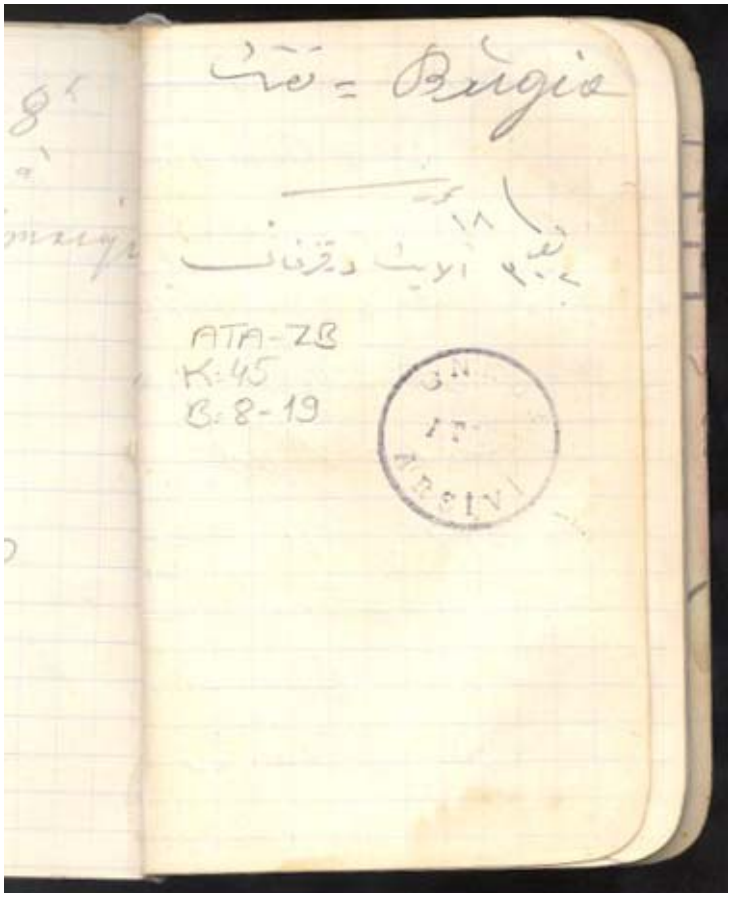
Vichi = kulak

Mare= deniz

Dissok = kum

Nagi = bacak

Sokla = kas

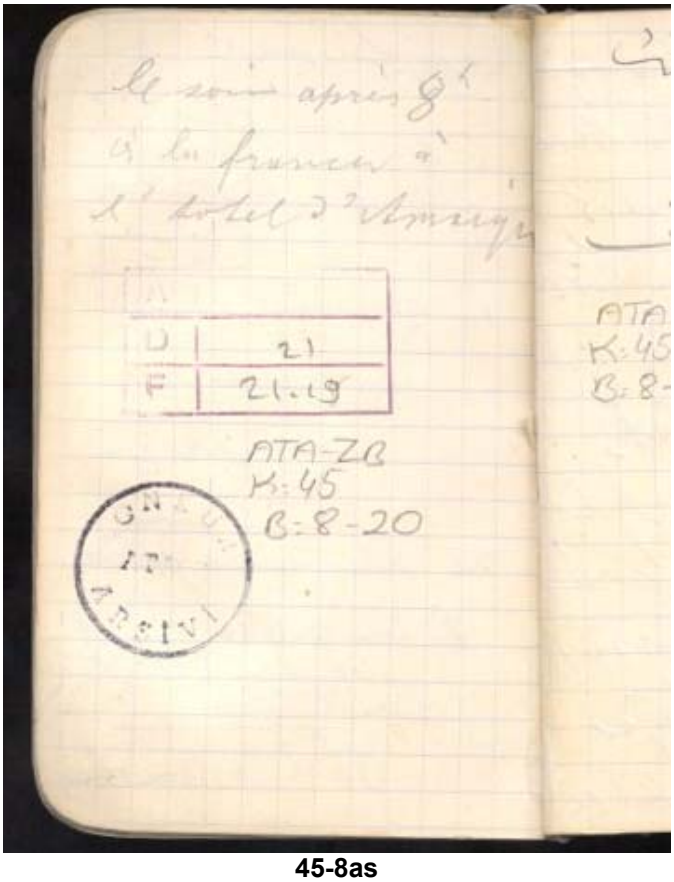

45-8ara

8 ara

Bugio = tüfenk

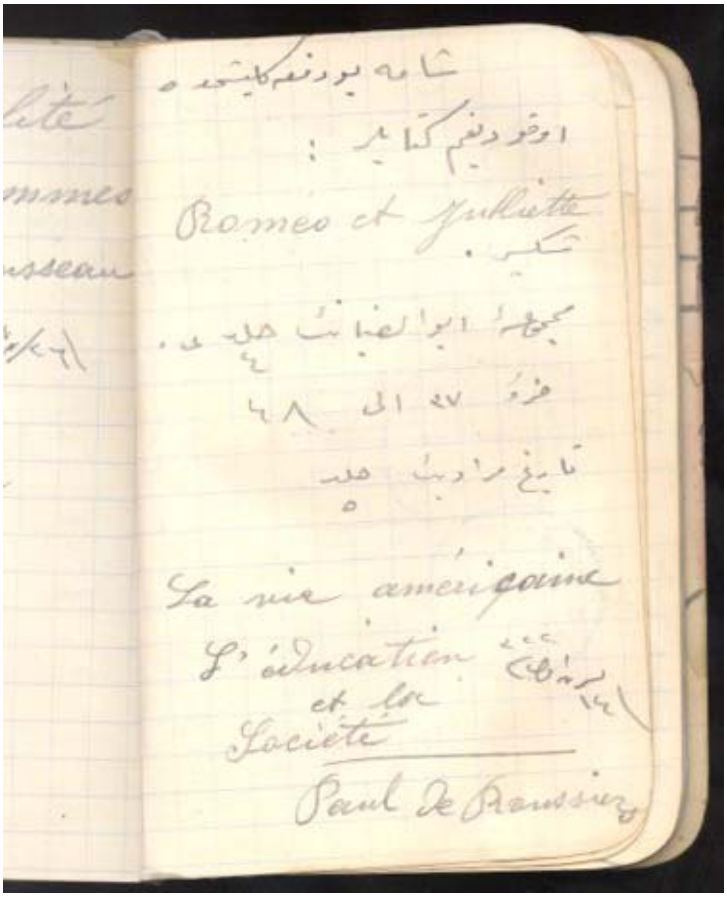
18 Temmuz 302 alayından der-kazgan (?)

Le soir après 8h
à la fraiche à
l'hôtel d'Armagn
D 21
F 21.19
ATA-ZB
K:45
B:8-20
ATA
K:45
B:8-

45-8as

8as

Le ... afaire 8 a lu Français ...

45-8asa

8asa

Şam'a bu defa gelişimde okuduğum kitâplar

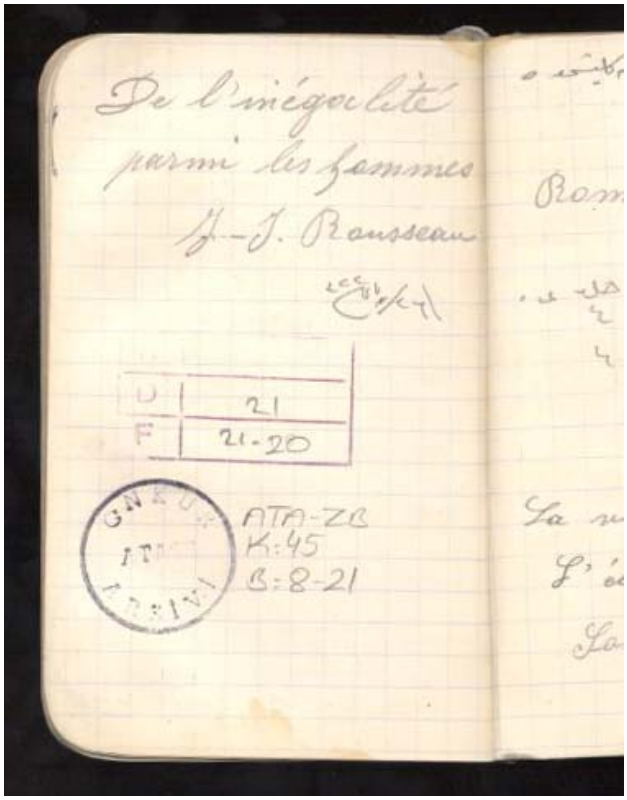
Romeo et Julliette Şekspir. Mecmu'a-yı Ebuzziya'nın 4'üncü cildi

38 ile 48'inci cüz Tarih-i Murat Bey 5'inci cilt

La Vie Americainne 14 Teşrin-i evvel 322

L'Education et La Societe

Paul de Raussier

De l'inégalité
parmi les hommes
J.-J. Rousseau
U 21
F 21-20
ATA-ZB
K:45
B:8-21

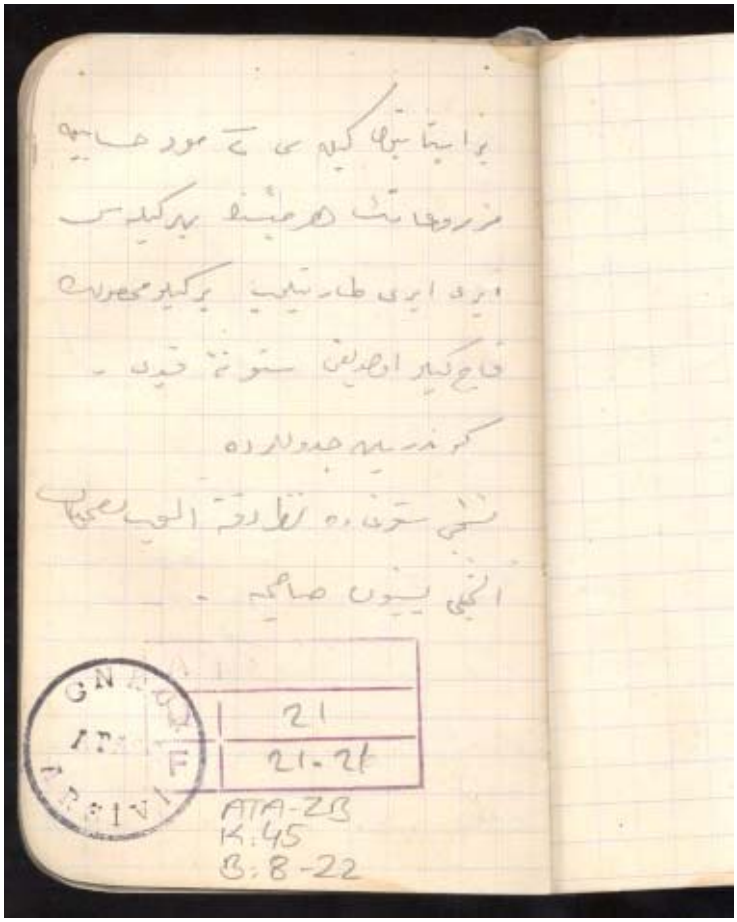
45-8at

8at

De l’inegalité parmi Les Hommes

J-J. Rousseau

26 Teşrin-i sani 322

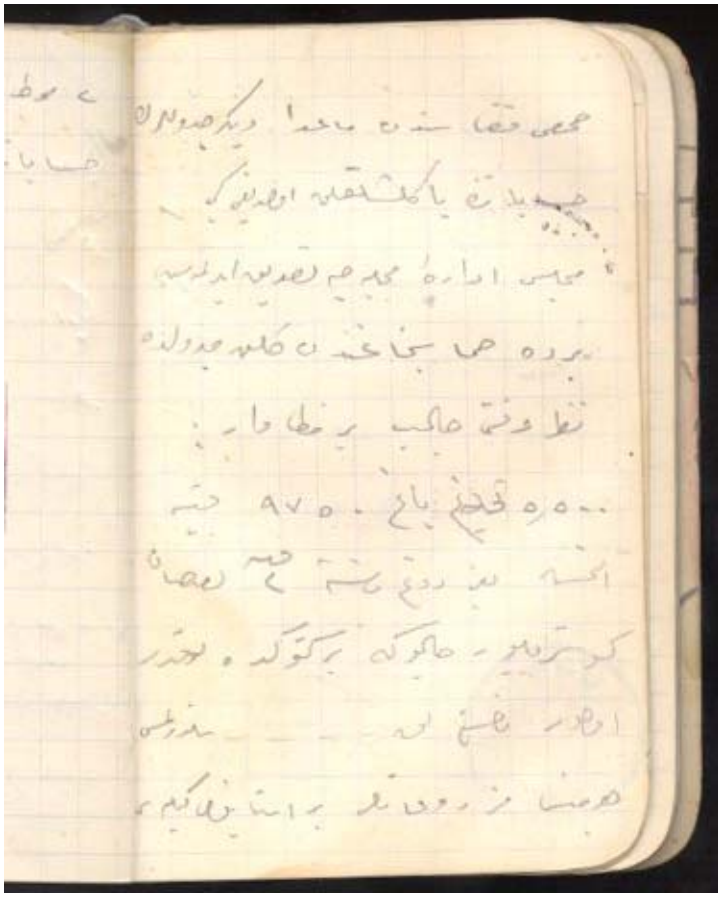

21
21-24
ATA-23
K.45
B:8-22

45-8au

8au

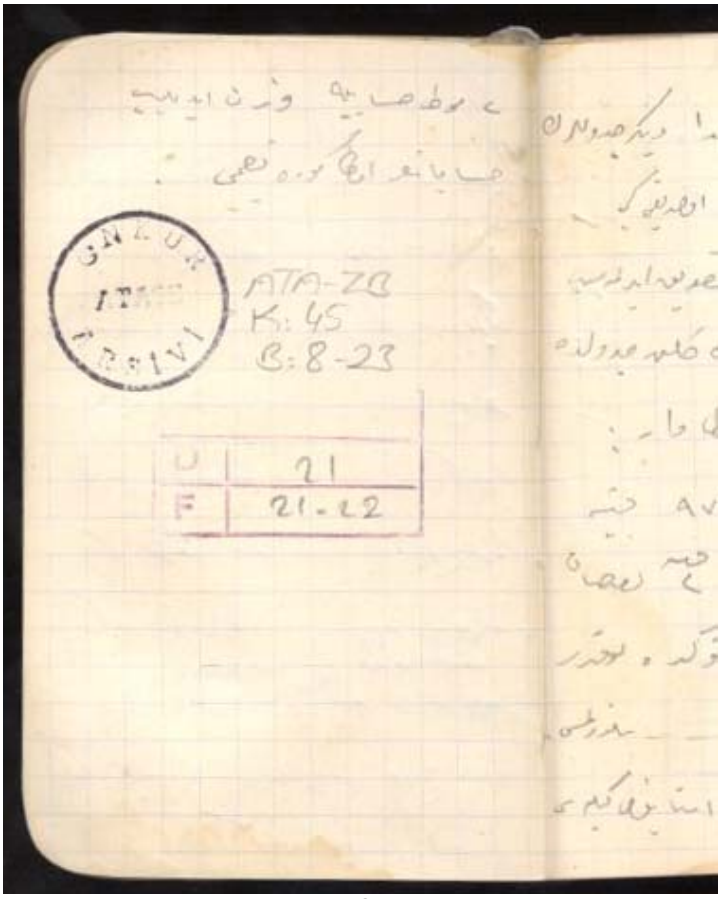
Bir İstanbul kilesi 2 müd hesabıyla mezru'atın birisinin beher kilesi ayrı ayrı tartılıp bir kilo mahsulün kaç kilo olduğu sütununa kaydı gönderilen cetvellerde 5'inci sütunda nazar-ı dikkate alıp ... büsbütün saçma

45-8aua

8aua

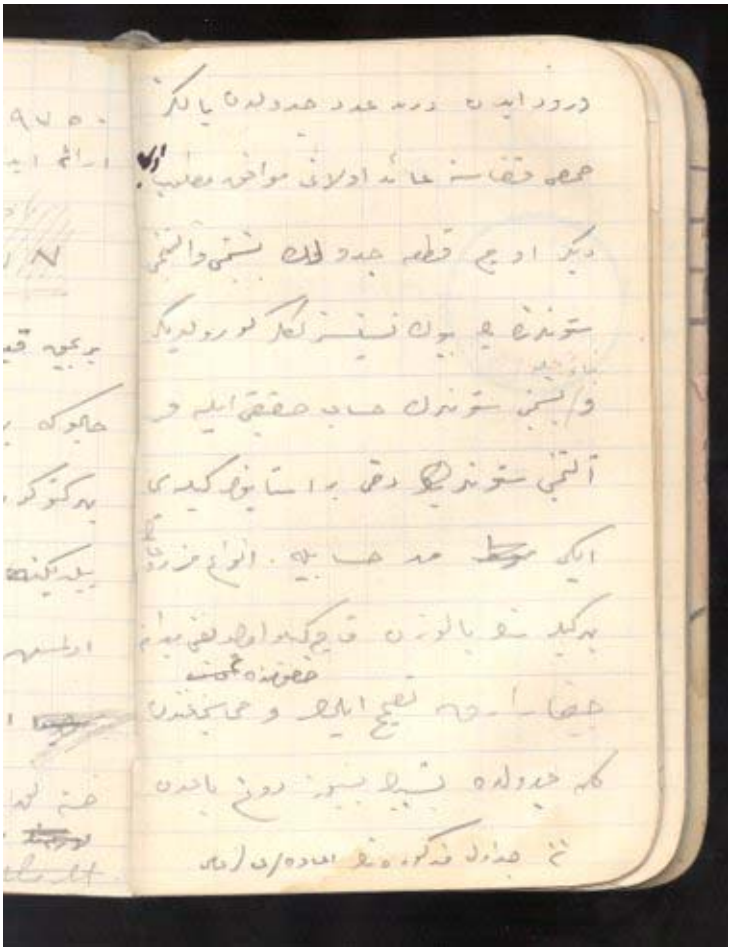
Humus kazasından ma'ada diğer cetvellerin hesabında yanlışlık olduğu gibi Meclis-i İdâre-i Mahalliyece tasdik edilmemiş bir de Hama sancağından gelen cetvelde nazar-ı dikkati celp bir hata var: 5500 dönüme baliğ bağ 9750 kıyye alınmış; yani dönüm başına 2 kıyye noksan gösteriliyor. Hâlbuki bir kütükte bu kadar olursa noksanlık ... salıverilmesi hepsinin mezruatının bir İstanbul kilesi

45-8av

8av

2 müd hesabıyla veznedilip hesabatını ona göre tanzimi

45-8ava

8ava

Vürûd eden dört adet cetvelden yalnız Humus kazasına ait olanı muvafıka-ı matlup olup diğer üç kıt'a cetvelin 5'inci ve 6'ncı sütununda pek büyük nispetsizlikler görüldüğü ve 5'inci sütunların hesab-ı hakikî ile ve 6'ncı sütunlarının dahi bir İstanbul kilesi iki müd hesabıyla akvam-ı mezru'atı bir kilesinin bil-vezin kaç kilo olduğu hakkında meydana çıkararak tashih eylemek ve muhasebatından gelen cetvelde beş bin yüz dönüm bağdan ne cetvel-i mezkûrenin iadeleri lâzımdır.

45-8ax

8ax

9750 kile yaş üzüm istihsâli olduğu ira’e ediliyorsa bu hesapça bir dönümden

175

55

330

80

bir buçuk kıyye kadar mahsûl alındığı anlaşılıyor. Hâlbuki dönüm başına değil, beher kütükten bu miktar yaş üzüm alınabildiğinden nazaran ya bağlar hastalıktan mahvolmuş veyahut hesapta hata-i azim edilmiş olacağı anlaşılır; edilmiş fil hakika hastalık mevcut ise resmen bildirilmesi meyanında evamir-i lâzıme hesap ... tohumlar ...

45-8ay

8ay

20 Teşrin-i sani 322 Pazartesi

16

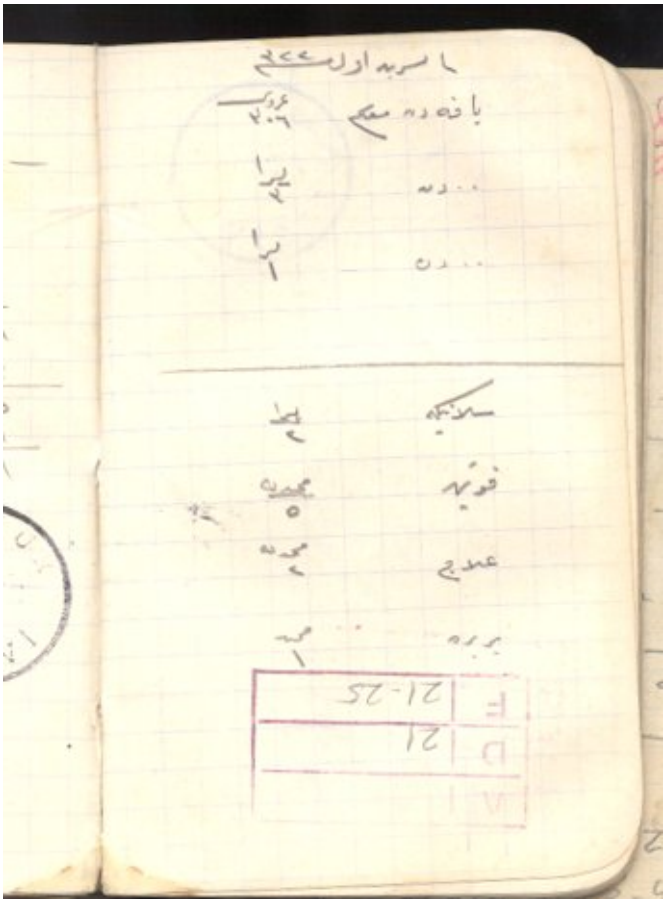
4

—

56

	Kuruş
Maaşım	380
Melbusat	102
Ekmek pusulası	76
Yağ	26
	584
	206

378	sarf	113		76
203	teminât	76		14
—		17		———
170				
76	hamilden	206	mevcut	90
—				
251	sarfiyât-ı hakikiye	113		
		90		
		203		

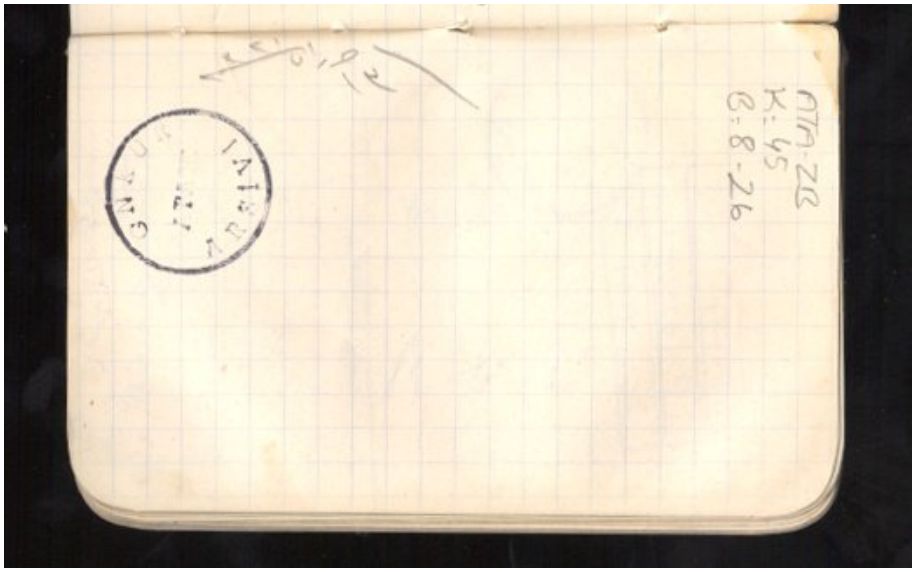

45-8az

8az

Teşrin-i evvel 322

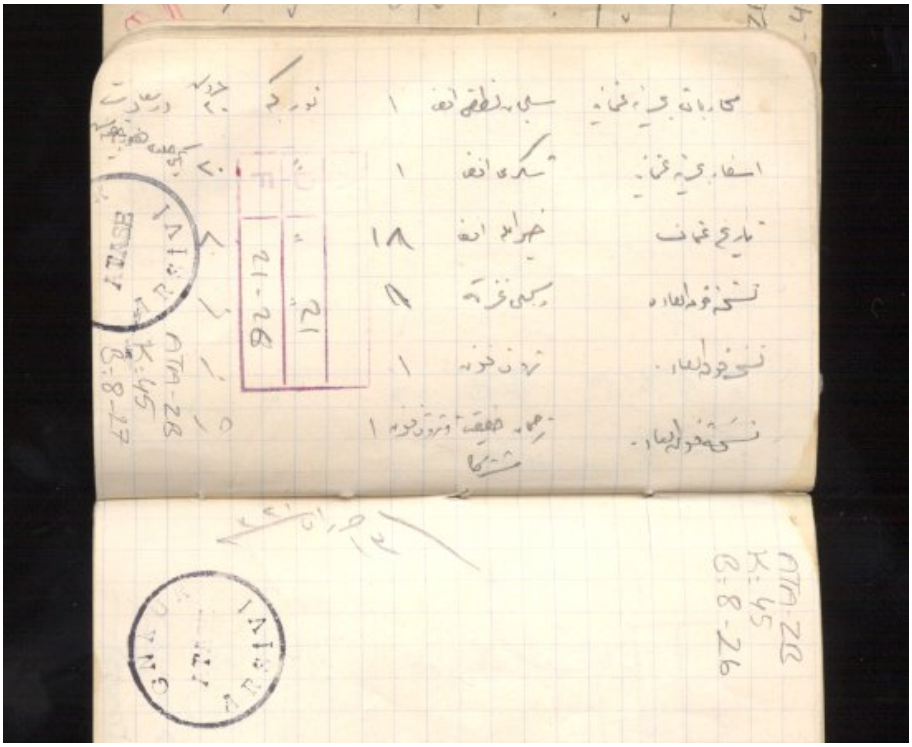
Yafa'da maaşım		306 kuruş
...dan		3 lira
...dan		1 lira
Selânik	2 lira	
fotin		5 mecidiye
ilâç		2 mecidiye
berbere		1 mecidiye

45-8aza

8aza

13 Haziran 320

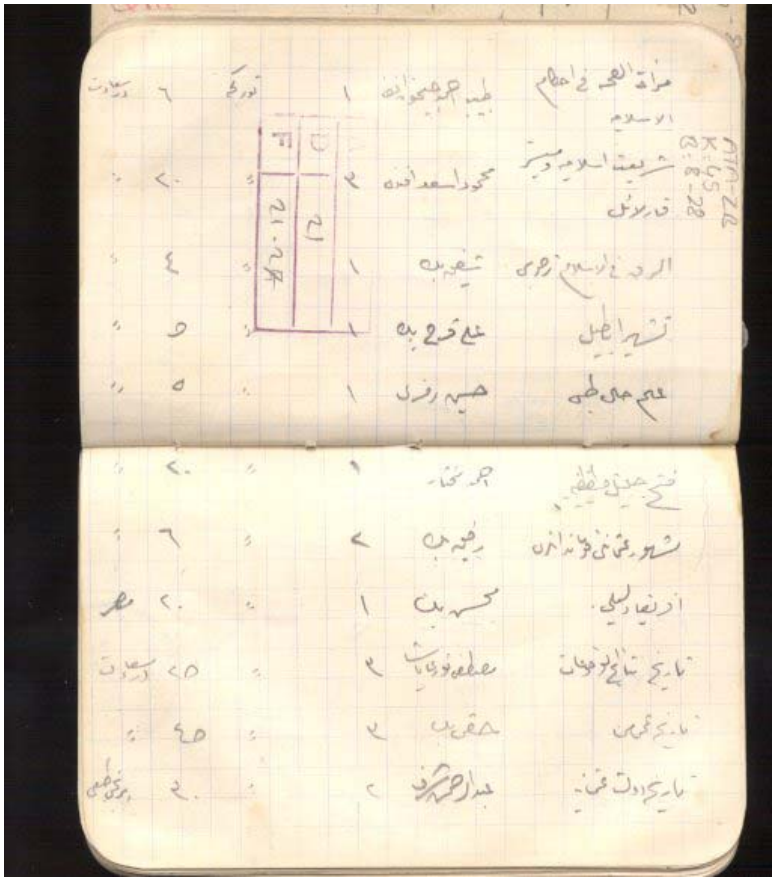

45-8ba

8ba

				Guruş	
Muharebat-ı Bahriye-i Osmanî	Süleyman Nuki Efendi	1	Türkçe	20	Dersaadet
Esfar-ı Bahriye-i Osmaniye	Şükrü Efendi	1	“	30	eski cildi
Tarih-i Osmanî	Hayrullah Efendi	18	“	80	
Nüsha-i Fevkalâde	Resimli Gazete	1	“	10	
Nüsha-i Fevkalâde	Servet-i Fünûn	1	“	10	
Nüsha-i Fevkalâde	Tercüman-ı Hakikât Servet-i Fünûn müştereken	1	“	10	

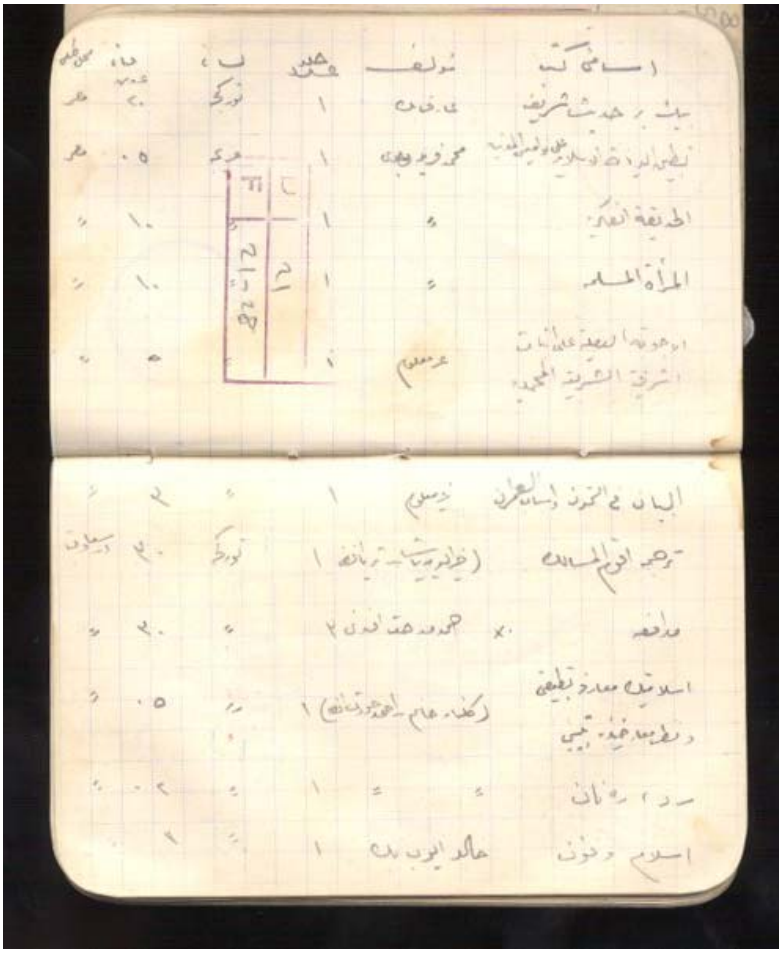
13 Haziran 320

45-8bb

8bb

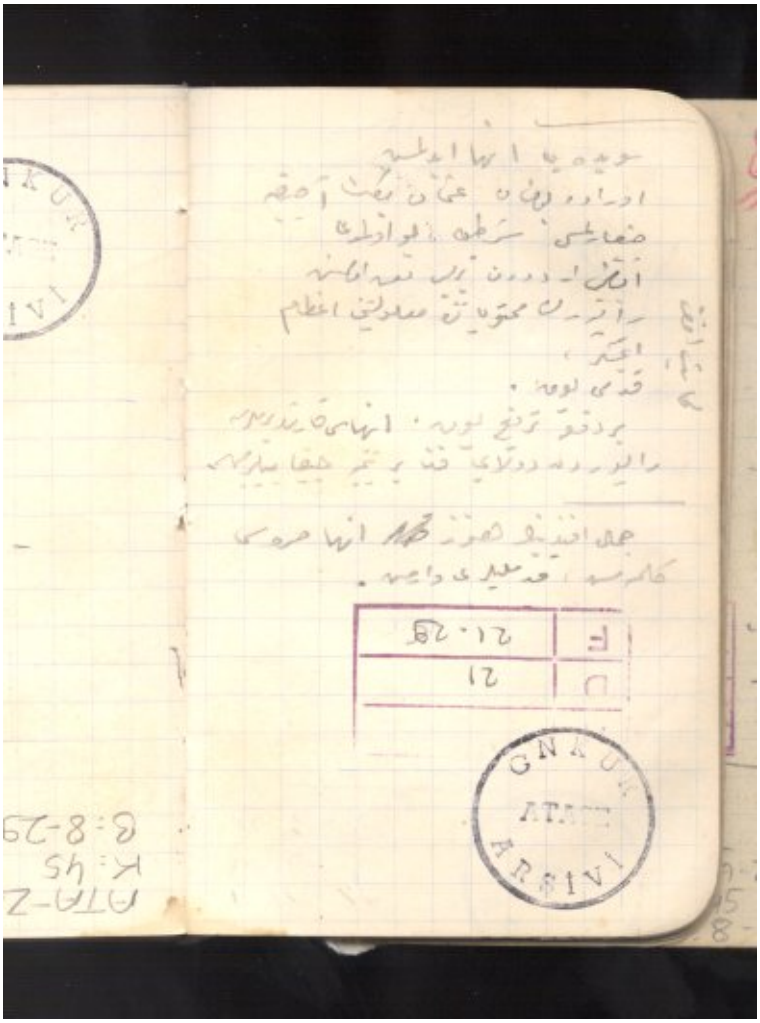
Mizan'ül-Sahaif-i Ahkâm	Tabip Ahmet Ceyhun Efendi	1	Türkçe	6	Dersaadet
Şeriat-ı İslâmiye ve Mübeşşir	Mahmut Esat Efendi	3	"	20	Dersaadet
Karlail Fil-İslâm Tercümesi	Şefik Bey	1	"		Dersaadet
Teşhir-i Ebâtıl	Ali Ferruh Bey	1	"	5	"
İlmihâl-i Tıbbî	Hüseyin Remzi	1	"	5	"
Feth-i Celil-i Kostantaniye	Ahmet Muhtar	1	"	20	"
Meşhur Osmanlı Kumandanları	Refik Bey	2	"	6	"
Afrika Delili	Muhsin Bey	1	"	20	
Tarih'ül Netayiç'ül Vukuat	Mustafa Nuri Paşa	3	"	25	Dersaadet
Tarih-i Umumî	Hakkı Bey	3	"	45	Dersaadet
Tarih-i Devlet-i Osmaniye	Abdurrahman Şeref	2	"	30	Birinci tab

45-8bc

8bc

Esami-yi Kütüp	Müellifi	Adet, Cild	Lisan	Guruş	Mahal-i Tabı
Binbir Hais-i Şerif	Arif Bey	1	Türkçe	20	Mısır
Tatbik-i Diyanet-i İslâmiye alâ ... Medeniye	Mehmet Ferid Bey	1	Arapça	5	“
El- Hadiatül-Fikriye	“	1	“	10	“
El- Mizan’ül-Müslime	“	1	“	10	“
El Umumiyet’ül-akliye alâ isbat-ı eşrefi Şeri’at’ül-Muhammediye	Ömer Ma’lûm	2	“	5	
El beyan-ı ... ve insan’ül -umman	Ömer Ma’lûm	1	“	3	“
Tercüme-i akvam’ül Mesâlik	Hayreddin Süreyya Efendi	1	“	30	Dersaadet
Müdafâa	Ahmet Mithat Efendi	3	“	30	“
İslâmiyetin Maarife Tatbiki	Kenan Asım-Ahmet Cevdet Paşa	3	“	5	“
Ferd-i Renân	“	1	“	2	“
İslâm ve Fünûn	Halid Eyüp Bey	1	“	2	“

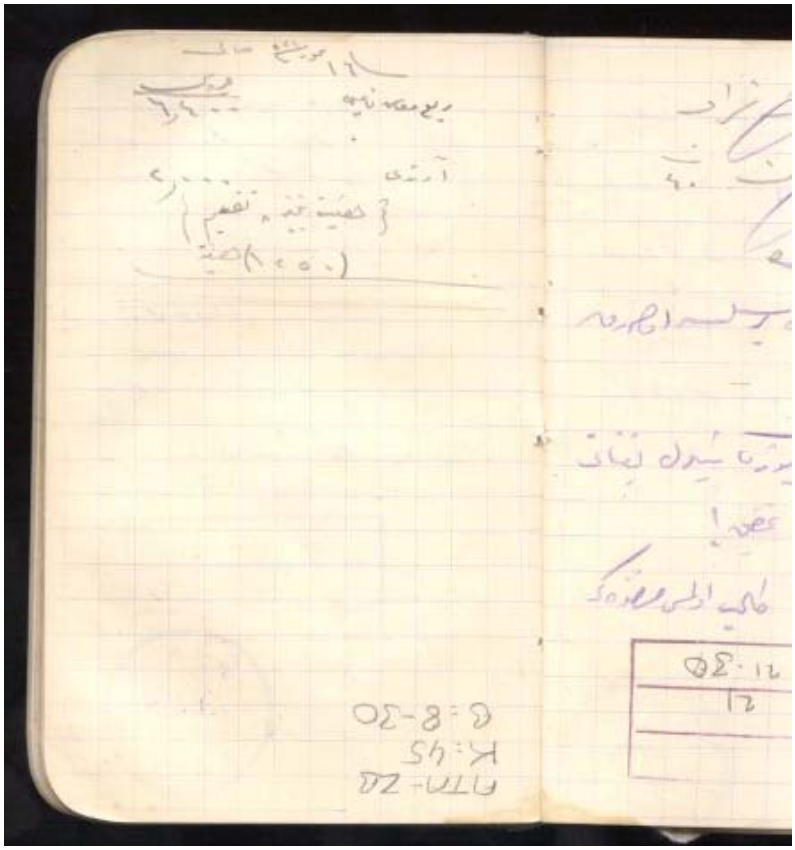

45-8bd

8bd

Süveyde'ye inha edilmiş. Orada bulunan Osman Bey açığa çıkarılması şartıyla bu olmadı. İkinci Ordudan birisi ta'yin olunmuş; raporun muhteviyatını ma'lûmatını 'izâm etmişler. Kıdemi yok bir defa terfi' yok. İnhası karıştırılırsa rapordan dolayı fena bir netice çıkarılmış.

Cemâl Efendinin henüz inha sırası gelmemiş, kıdemlileri varmış

45-8bda

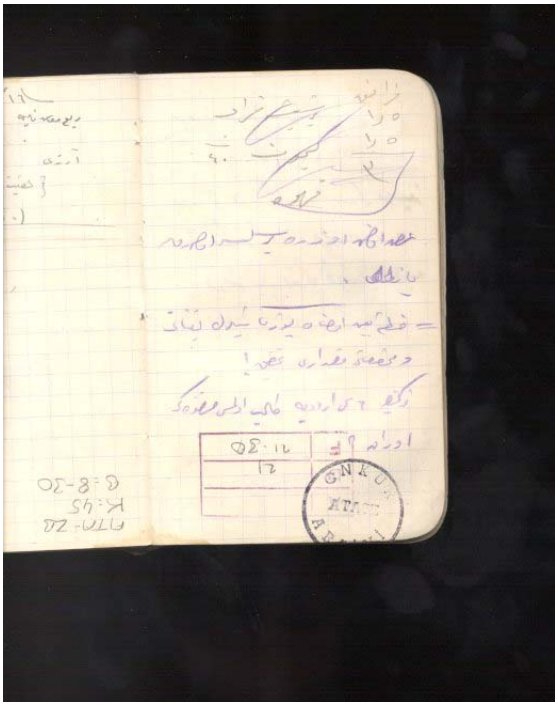
8bda

16 Temmuz 322 Salı

rub'-ı maaş namıyla	kuruş
	6400
arttı.	2000

(Heyet beyninde taksim)

(1250) heyet

45-8be

8be

1,5 frank bir şişe şarap

1,5 lira kimyon 40

5 lira

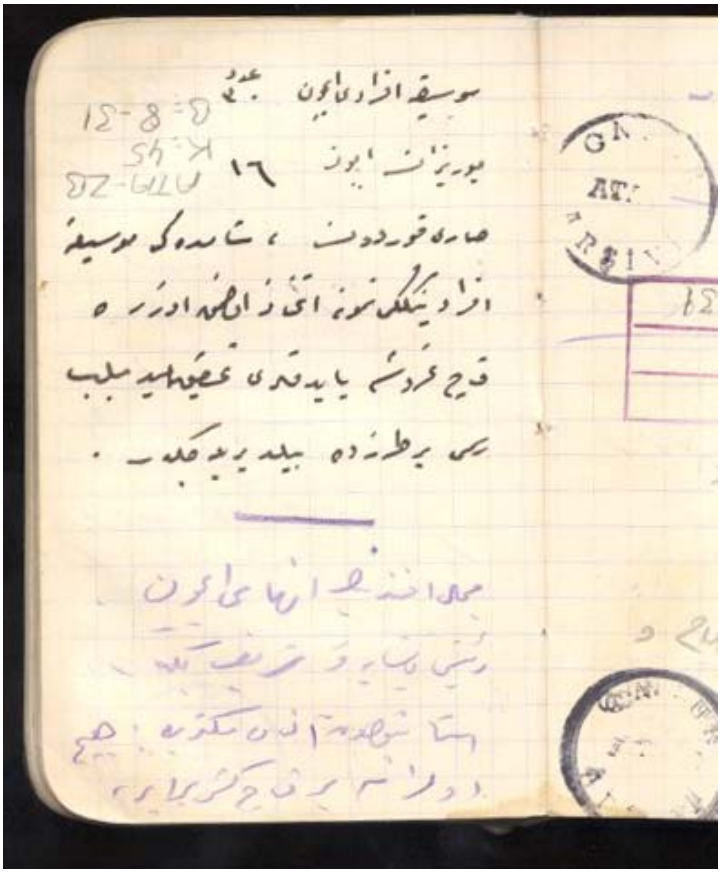
3

kahve

Arz olmak üzere yer bir kere olarak yazılmalı.

Kıt'aya ta'yin olunan yüzbaşıların tayinâtı ve muhassasatı miktarı tahkik!

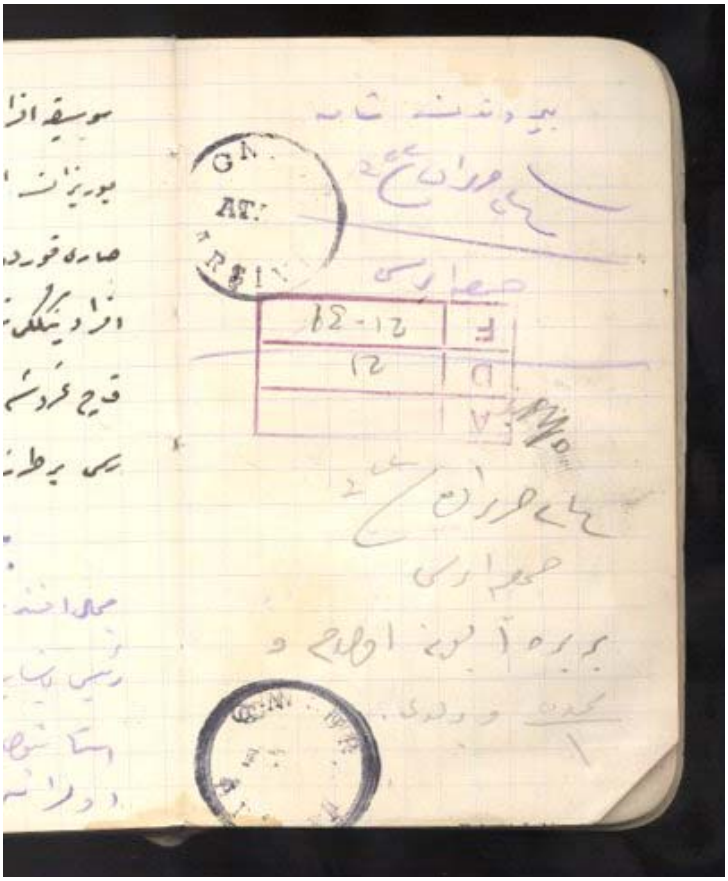
Zeki'nin 6 ncı Orduya talip olması hususundaki evrak?

45-8bea

8bea

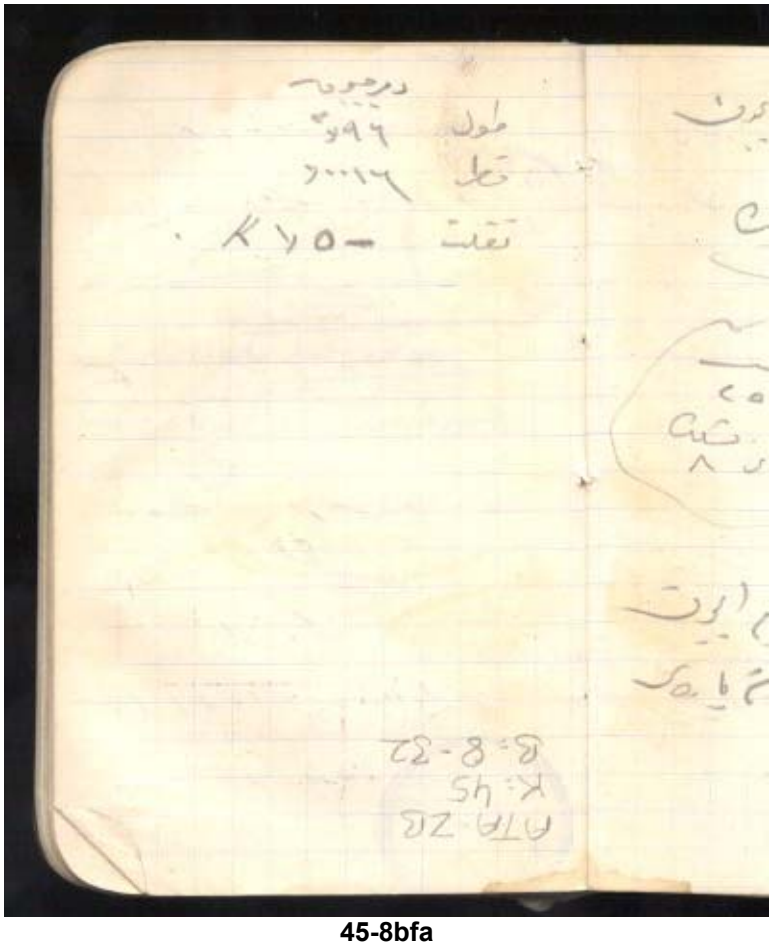
Mızıka efradı için 30 adet, boruzan için 16 sarı kordon, Şam'daki mızıka efrad-ı yinekliği (?) numûne ittihaz olunmak üzere kaç kuruşa yaptıkları tahkik ettirilip resmî bir tarzda bildirilecektir. Cemâl Efendinin inhâsı için Reis Paşaya, Şerif Beye İstanbul'dan alınan mektupta hiç olmazsa birkaç kişi beraber

45-8bf

8bf

Beyrut'dan Şam'a 24 Haziran 322 Cumartesi berbere abone olalım. 1 mecidiyeye verildi.

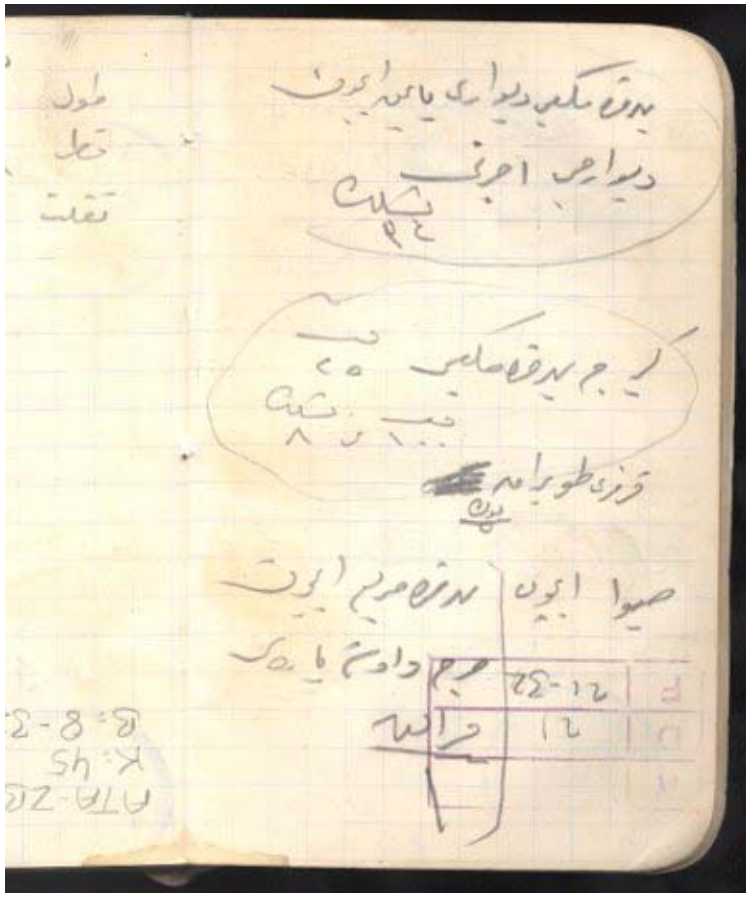

45-8bfa

8bfa

Demir çubuk

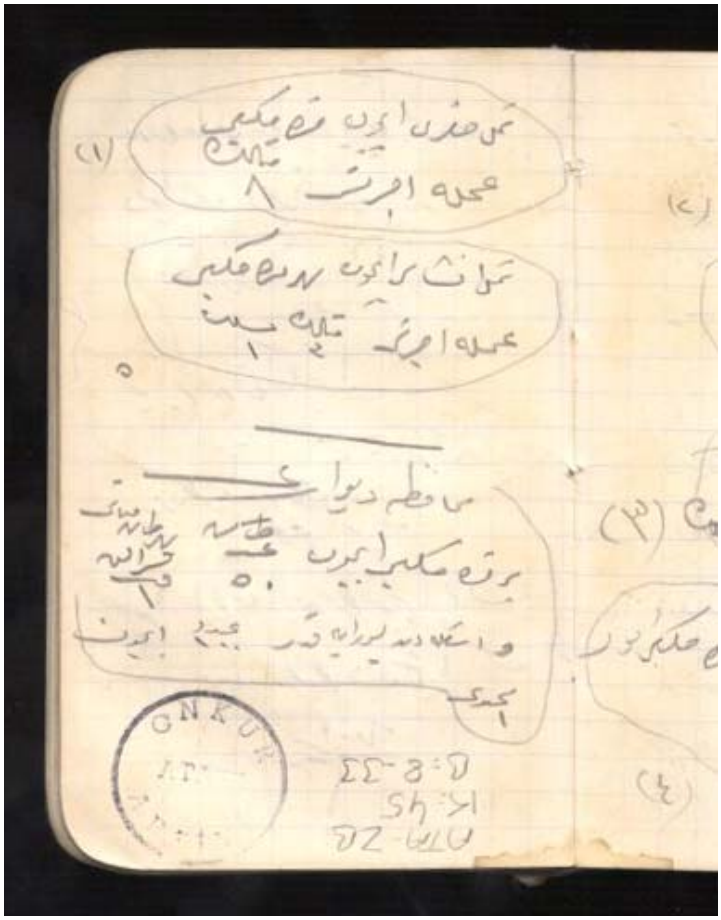
2. tul	0,96
3. kutr	0,0016
4. sıklet	1,5 k.

45-8bg

8bg

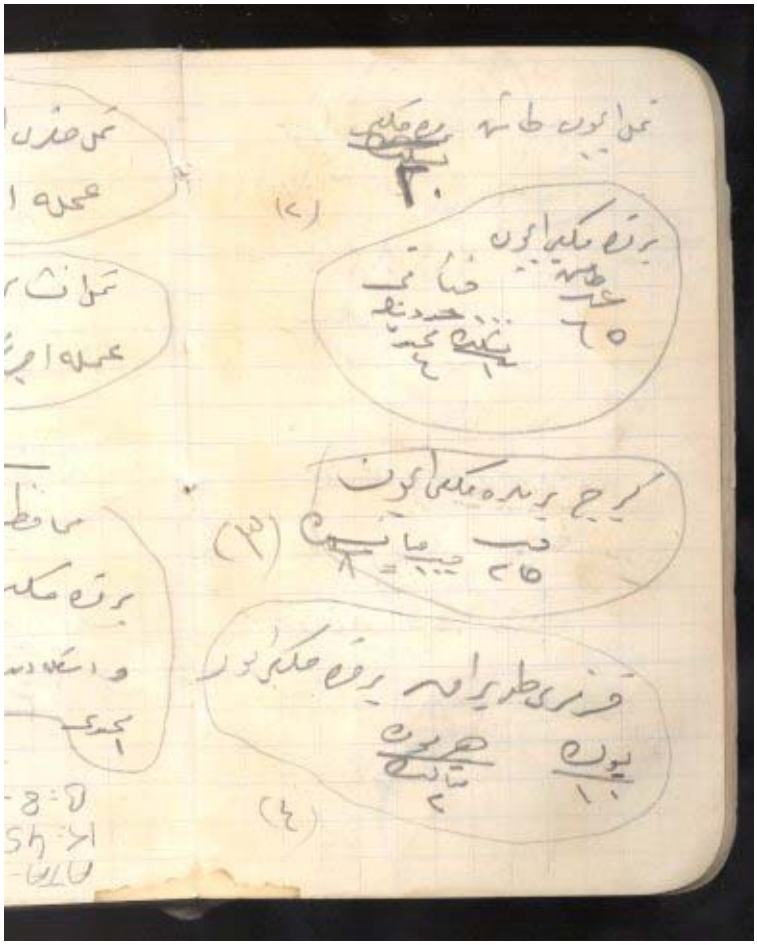
Beher metre mikabı duvarı yapmak için duvarcı ücreti 34 şilink, kirece beher metre mikabı 25, ... 100, 8 şilink kırmızı toprak 5 yük sıva için beher metre murabba' için hademe ve usta parası 1 frank.

45-8bga

8bga

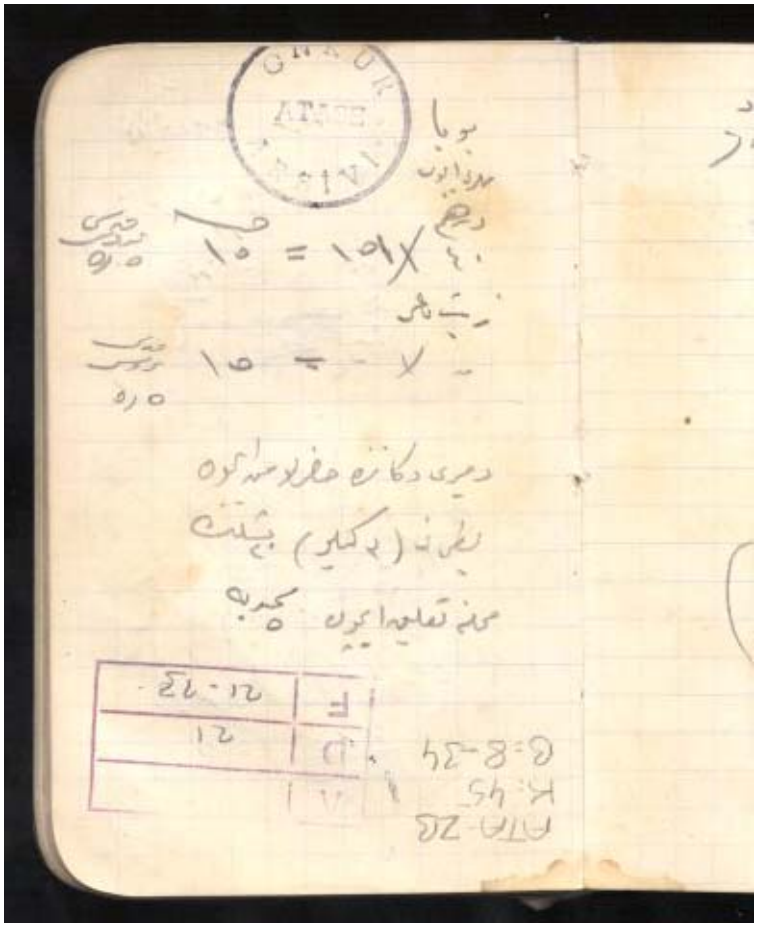
Temel hafri için metre mikabı amele ücreti 8 metelik. Temel inşası için beher metre mikabı amele ücreti 2 metelik 1 şilink. Muhafaza duvarı 1 metre mikabı için 50 adet taş beher taş fiyatı 1 frank ve iskeleden buraya kadar 100 adeti için 1 mecidiye.

45-8bh

8bh

Temel için taş metre mikabı 20 şilink bir metre mikabı için 65 adet taş için 1 beşlik 4 mecidiye kireç bir metre mikabı için 25, 100 adet = 8 beşlik, kırmızı toprak bir metre mikabı için 10 yük, her mahalin 2 metelik.

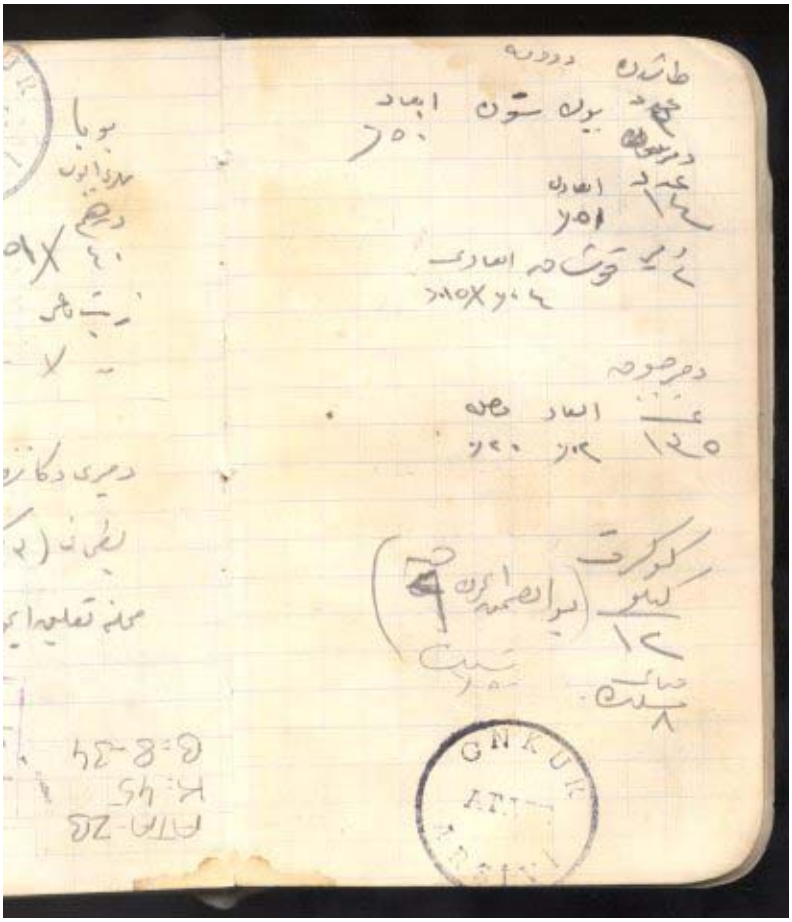

45-8bha

8bha

Boya, beheri için dirhem 40 x 151= 15 k. adet kıymeti 5,5

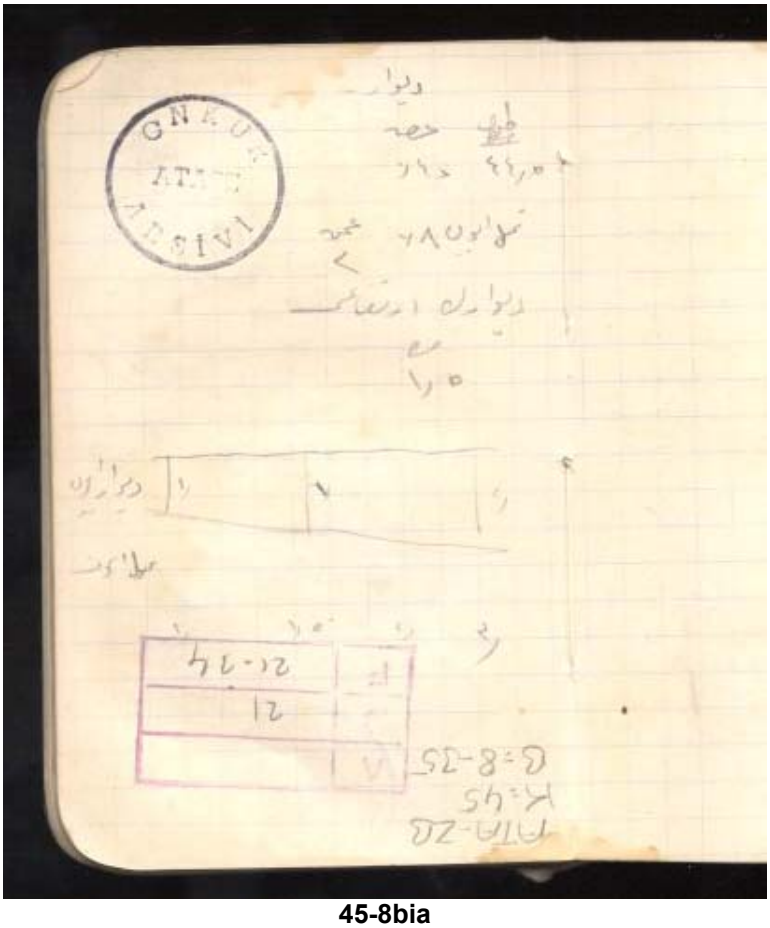
Zif yağı adet x = 15 adet kuruş demirci dükkânında hazırlanmış olan batman (3 kilo) 20 şilink mahaline ta'lik için 5 mecidiyeye

45-8bi

8bi

taşdan ... adet 3 büyük sütun ebat 0,50 demirlik adet 14 ebadı 1,0512 demir kuşak ... 0,04 x 0,015 demir kuşak 0,04 x 0,015 demir çubuk adedi 135 ebat 0,02 ... 0,20 kükürt kilo 12 (boyatmak için) fiyatı 8 beşlik 1,50 şilink.

45-8bia

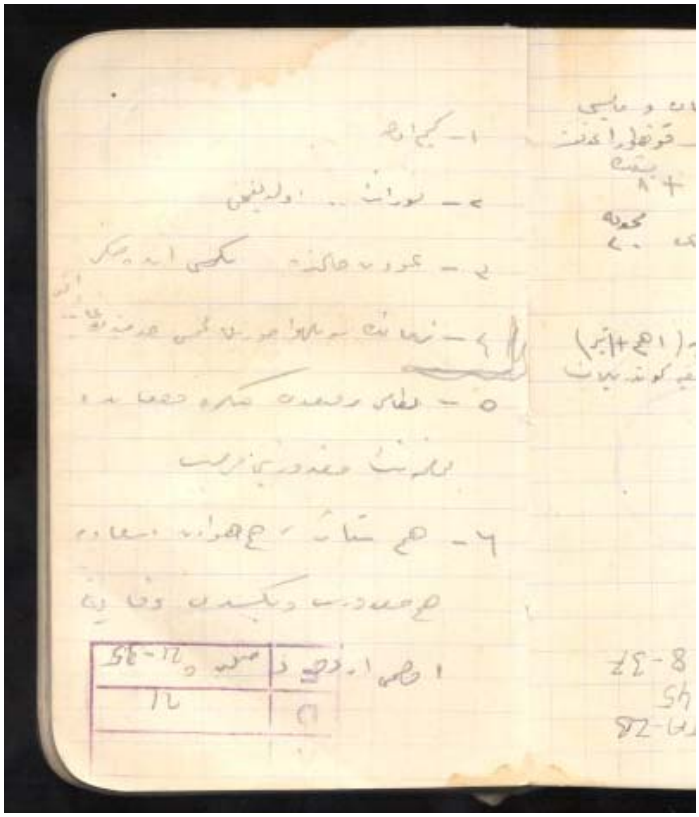
8bia

duvar

tûl 44,5, arz 0,46

temel için 8 y. amik 2

duvarın irtifa'ı 1,5 m

45-8bj

8bj

1. Gece oldu.

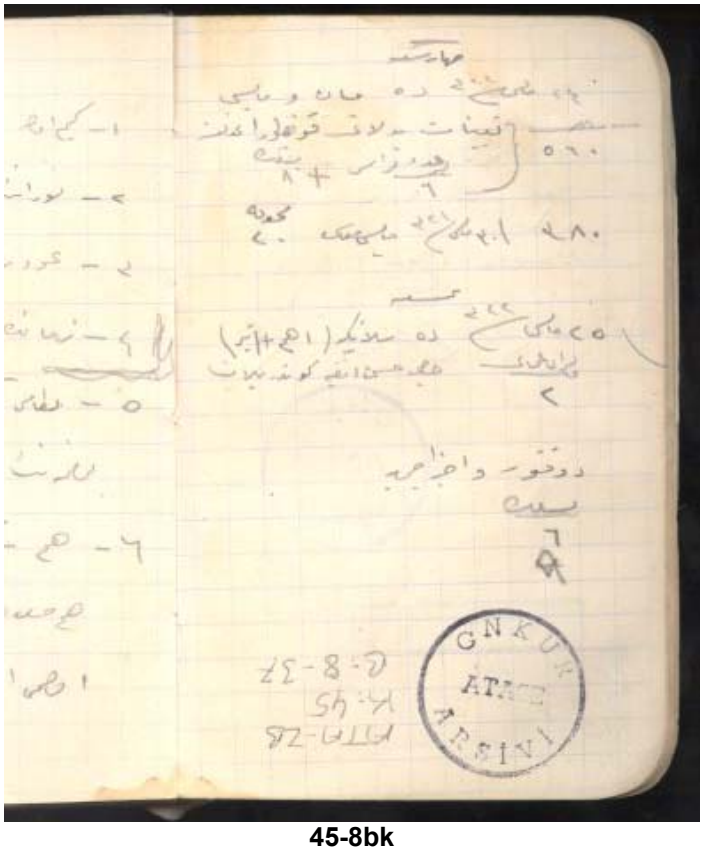
2. ... olduğumu.

3. Avdet hâlinde meks edeceği.

4. ... surette gelmesi hizmete ait bulunması.

5. Nizamî bir müddetten sonra kıta'atta bulunmasının mahzuriyetini mürekkep.

6. Hem staj hem ...den vefa'ye ... olması.

45-8bk

8bk

Çarşamba 24 Haziran 302'de Nisan ve Mayıs ... 560 (tayinât bedelâtı kontrol etmediğinden adet 6 frank + 8 beşlik 380 / 30 Mayıs 321 Mayıs maaşı 20 mecidiye.

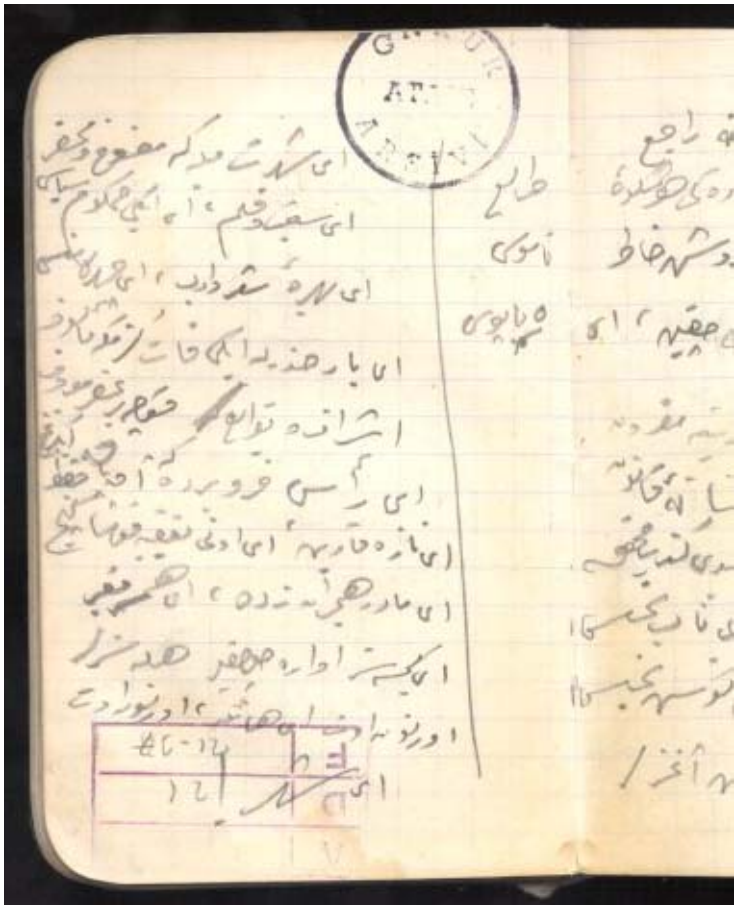
25 Mayıs 322'de Selânik'te (...) 2 Lira-i Osmanî Hacı Hasan Ağa'ya gönderilen doktor ve eczacıya 6 beşlik.

45-8bka

8bka

22 Mayıs 322 ... otelindeki odayı tuttuk. Tediye olunan 1 mecidiye 34, 30 Mayıs 322, mesarifat-ı müteferrika Fransız lirası 1 kuruş, 31 Mayıs 322 Cerrah Efendinin beyti yandı.

45-8bl

8bl

Ey şöhreti milliye ki mebguz-u muhakkar;

Ey seyf-ü kalem ey iki mahkûm-ı siyasî;

Ey behre-i fazl-u edep ey çehre-i mensi = Tali-i namus 5 papus.

Ey bâr-ı hazerle iki kat gezmeye me'luf,

Eşrâf-u tevabi', kocabir unsur-u ma'ruf

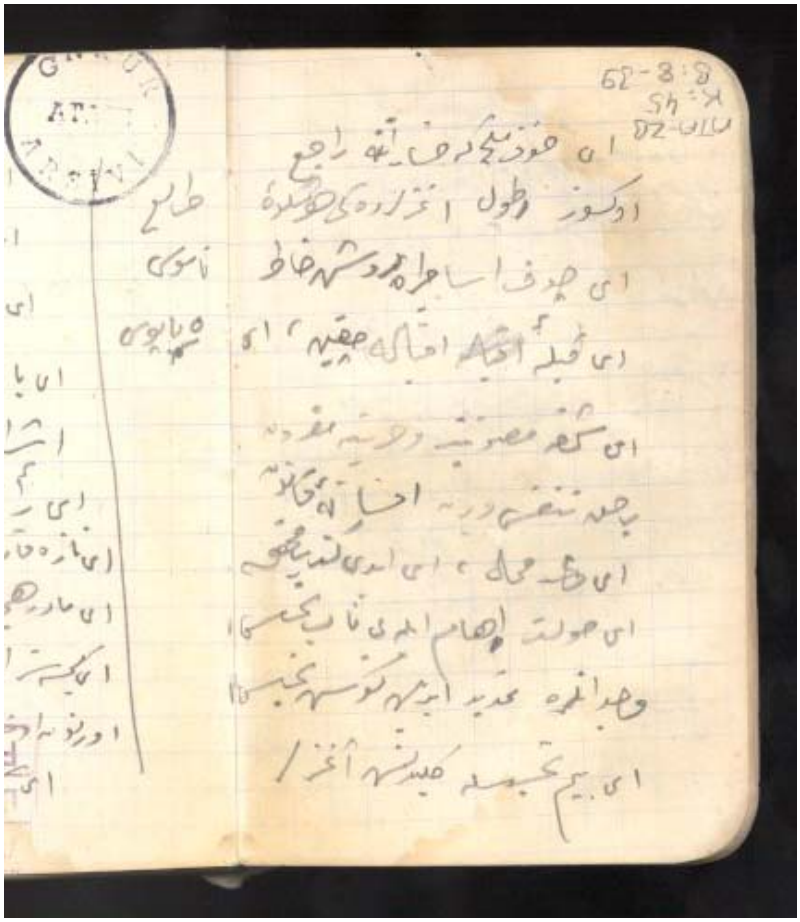
Ey re's-i fürübürde ki ak pak, fakat iğrenç;

Ey taze kadın, ey onu takibe koşan genç;

Ey mader-i hicran-zede ey hemser-i muğber;

Ey kimsesiz âvâre çocuklar hele sizler!

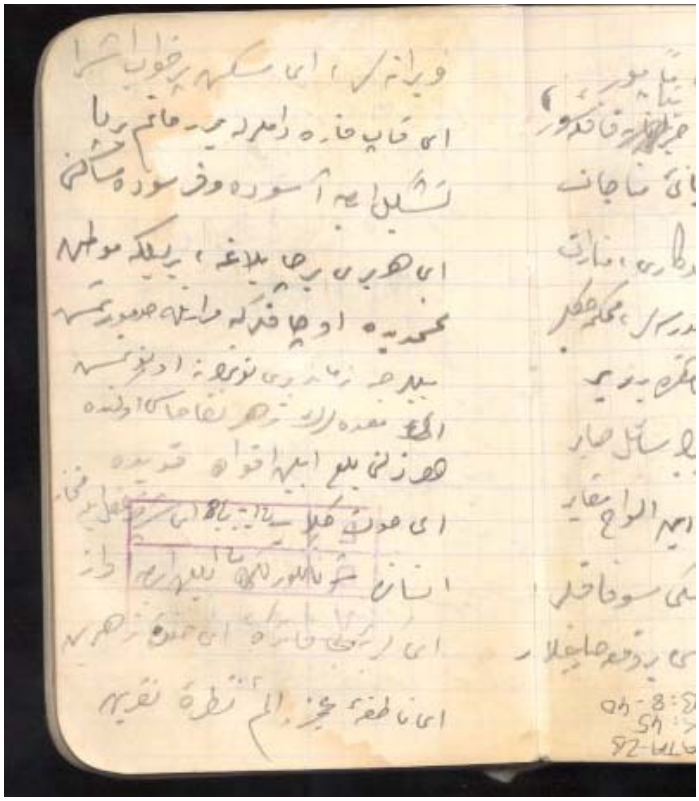
Örtün evet o haile örtün evet, ey şehr!

45-8bm

8bm

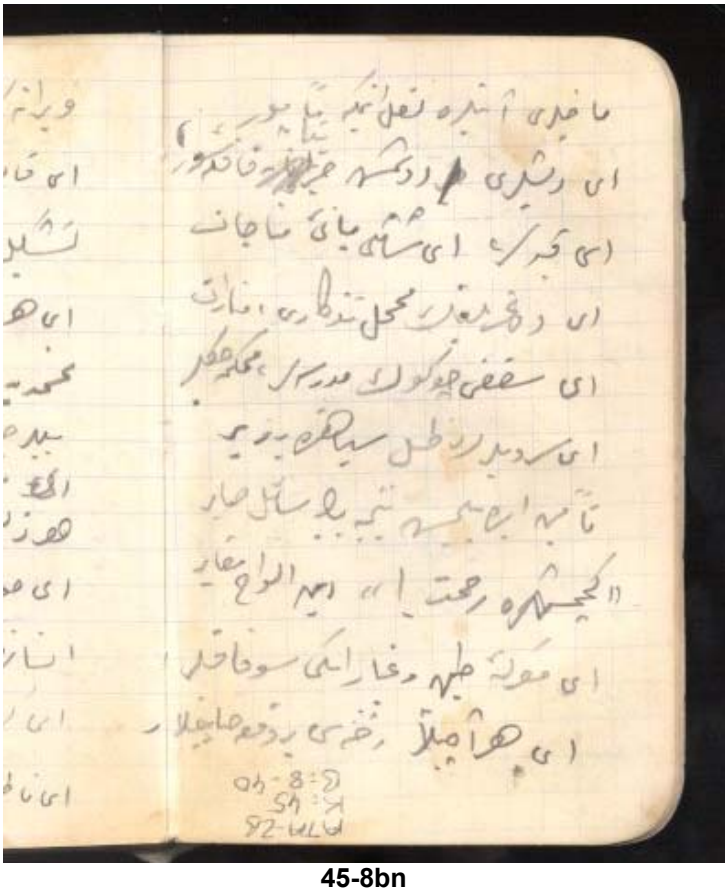
Ey havf-ı müsellah ki hasaratına râci’
Öksüz dul ağızlardaki hoşnut her şekve-i tali
Ey cevf-i esatire düşen hatıra
Ey kıble-i ikbale çıkın ey
Ey şahsa masûniyet-ü hürriyete makrun
Bir hakk-ı teneffüs veren efsâne-i kanun
Ey vâ’d-ı muhâl, ey ebedî kizb-i muhakka,
Ey savlet-i evhâm ile bî-tab-ı tahassüs
Vicdanlara temdit edilen gûş-ı tecessüs;
Ey bîm-i tecesssüsle kilitlenen ağızlar

45-8bma

8bma

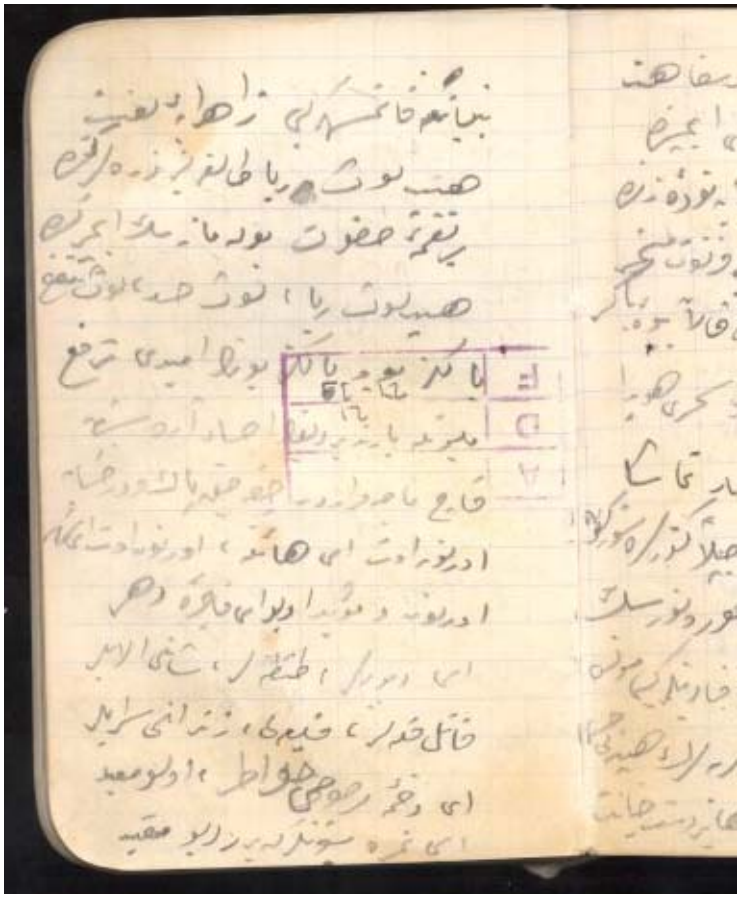
Virâneler, ey mekmen-i pür hâb-ı eşirra;
Ey kapkara damlalarla birer mâtem-i berpâ
Temsil eden âsûde ve fersûde mesâkin;
Ey her biri bir leyleğe, bir çaylağa mavtın
Gam-dide ocaklar ki merâretle somurtmuş
Yıllarca zamandan beri tütmek ne unutmuş;
Ey midelerin zehr-i takazâsı önünde
Her zilleti bel'eyleyen efvâh-ı kadide;
Ey savt-ı kilâb, ey şeref-i nutk-u mümtaz
İnsanda şu nankörlüğü tel'in eden âvâz;
Ey girye-i bî faide, ey hande-i zehrin
Ey nâtıka-i acz ü elem, nazra-i nefrin;

45-8bn

8bn

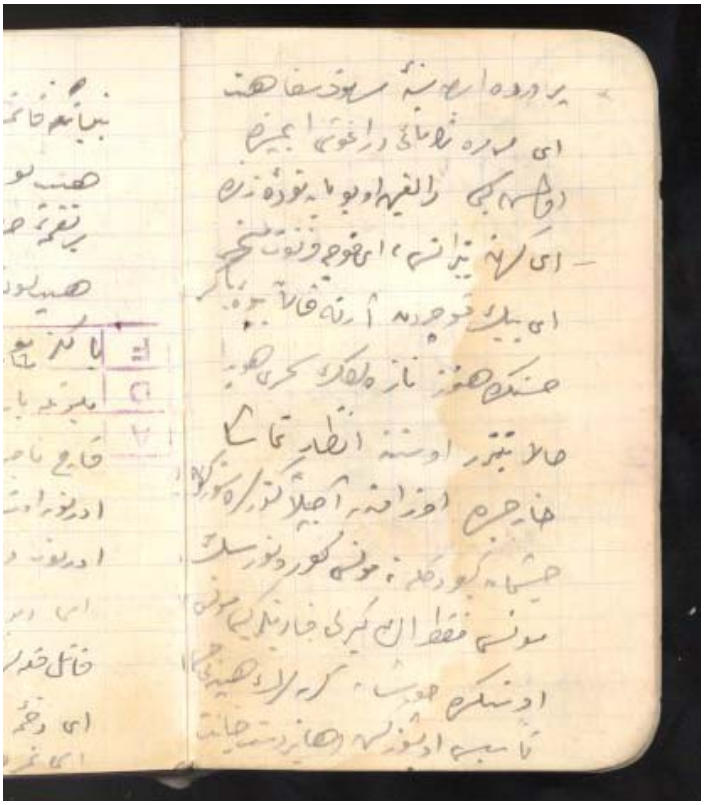
Mâzileri âtilere nakletmeye me’mur;
Ey dişleri düşmüş sırıtan kafile-i sûr;
Ey kubbeler, ey şanlı mebâni-i münacaât;
Ey doğruluğun mahmil-i ezkârı minârât;
Ey sakfı çökük medreseler, mahkemecikler;
Ey servilerin zıll-ı siyâhında birer yer
Te’min edebilmiş nice bin sail-i sâbir
“Geçmişlere rahmet!” diyen elvâh-ı makabir;
Ey ma’reke-i tıyn u gubar eski sokaklar
Ey her açılan rahnesi bir vak’a sayıklar

45-8bna

8bna

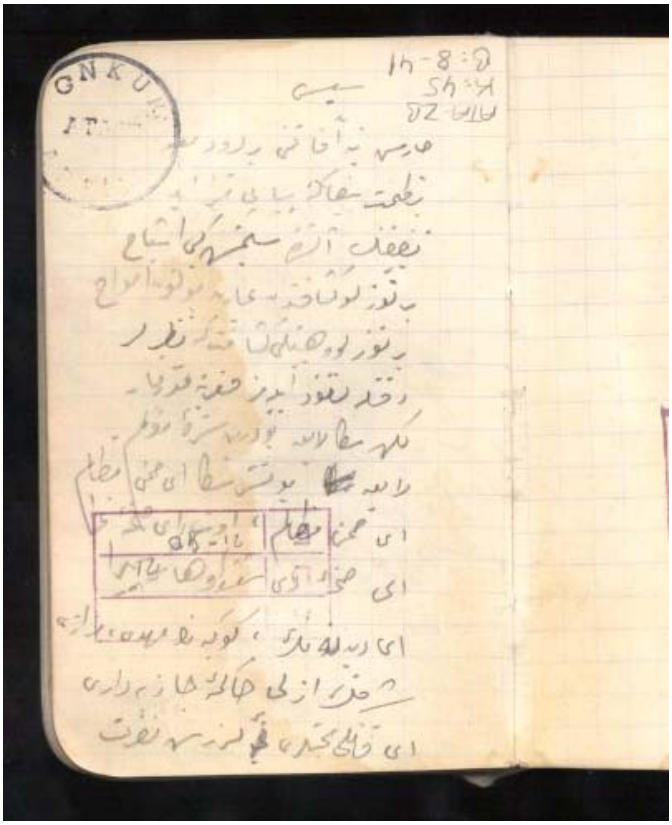
Bünyânına katmış gibi zehrabe-i lânet,
Hep levs-i riyâ, dalgalanır zerrelerinde,
Bir zerre-i safvet bulamazsın içerisinde,
Hep levs-i riyâ, levs-i hased, levs-i teneffu
Yalnız bu ve yalnız bunun ümid-i tereffu
Milyonla barındırdığın escâd arasından
Kaç nâsiye vardır çıkacak pak-ü dırahşan?
Örtün, evet hâile, örtün ey şehr,
Örtün ve müebbet uyu, ey fâcire-i dehr!
Ey debdebeler, tantanalar, şanlar, alaylar;
Katil kuleler, kal'alı zindanlı saraylar;
Ey dahme-i mersûs-ı havâtır, ulu mabed
Ey gırrâ sütunlar ki birer div-i mukayyed,

45-8bo

8bo

Perverde eden sîne-i meshûf-ı sefâhet
Ey Marmara'nın mâî der-âgûşu içinde
Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde;
Ey köhne Bizans, ey koca fertût-ı musahhir
Ey bin kocadan arta kalan bîve-i bâkir
Hüsnünde henüz tazeliğin sihri hüveydâ,
Hâlâ titrer üstüne enzâr-ı temâşâ
Hâricden, uzaktan açılan gözlere süzgün
Çeşmân-ı kebûdunla ne mûnis görünürsün
Mûnis, fakat en kirli kadınlar gibi mûnis
Üstünde coşan giryelerin hepsine bî-his.
Tesis olunurken daha bir dest-i hıyânet.

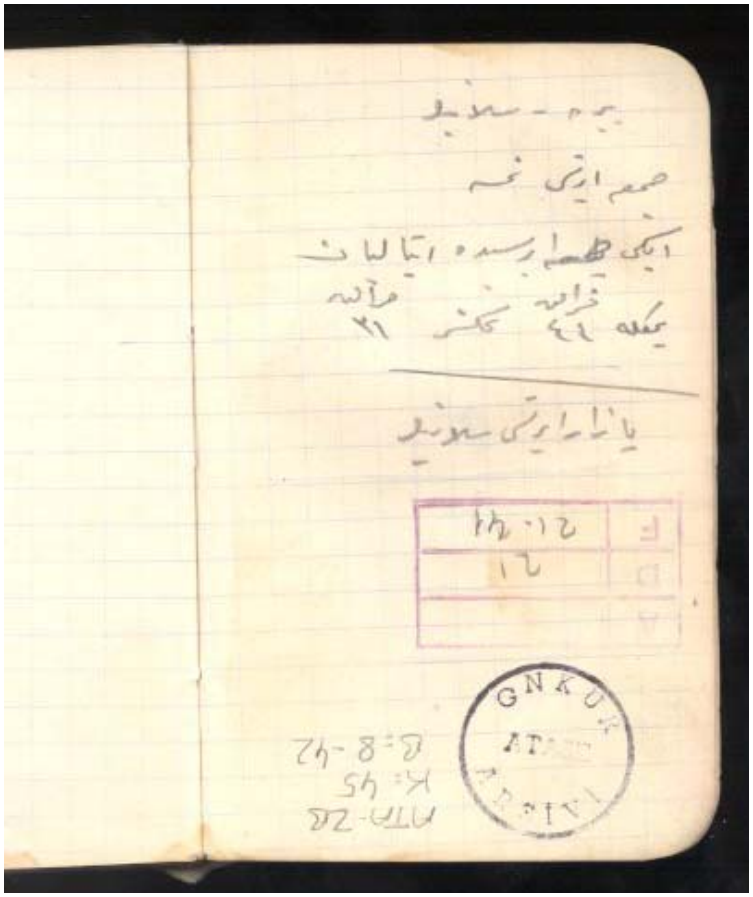

45-8boa

8boa

Sis

Sarmış yine âfakını bir dûd-ı muannid.
Bir zulmet-i beyzâ ki peyâpey mütezâyid.
Tazyikinin altında silinmiş gibi eşbâh
Bir tozlu kesâfetten ibaret bütün elvâh
Bir tozlu ve heybetli kesâfet ki nazarlar
Dikkatle nüfuz eylemez gavrine, korkar,
Lâkin sana lâyık bu derin sütre-i müzlim,
Lâyık bu tesettür sana, ey sahn-ı mezâlim,
Ey sahn-ı mezalim, evet ey sahne-i garrâ,
Ey sahne-i zi şaşa-i haile-pirâ.
Ey şaşaanın, kevkebenin mehdi, mezârı;
Şarkın ezeli hâkime-i câzibedârı;
Ey kanlı muhabbetleri bî-lerziş-i nefret

45-8bp

8bp

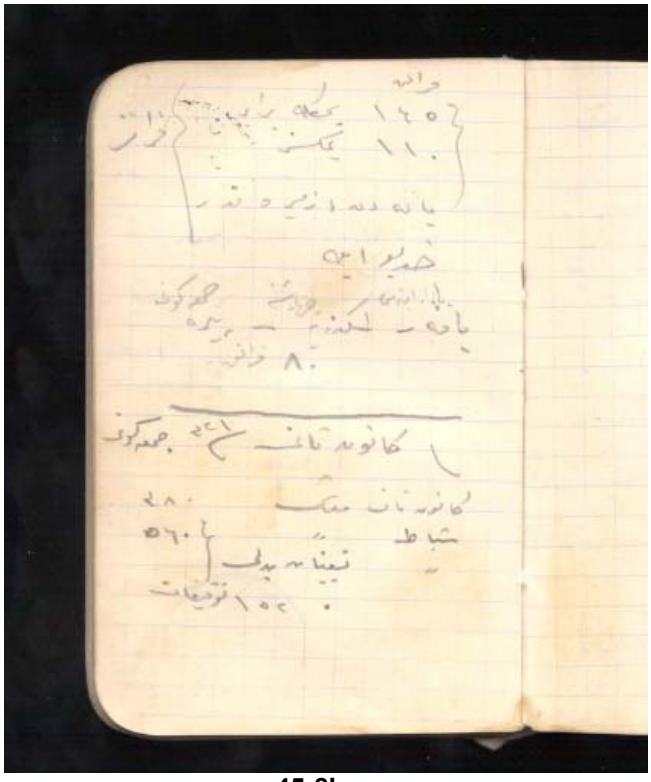
Pire-Selânik

Cumartesi tahmiye

İkinci cumartesinde İtalyan

Yemekle 44 frank, yemeksiz 31 frank

Pazartesi Selânik

45-8bpa

8bpa

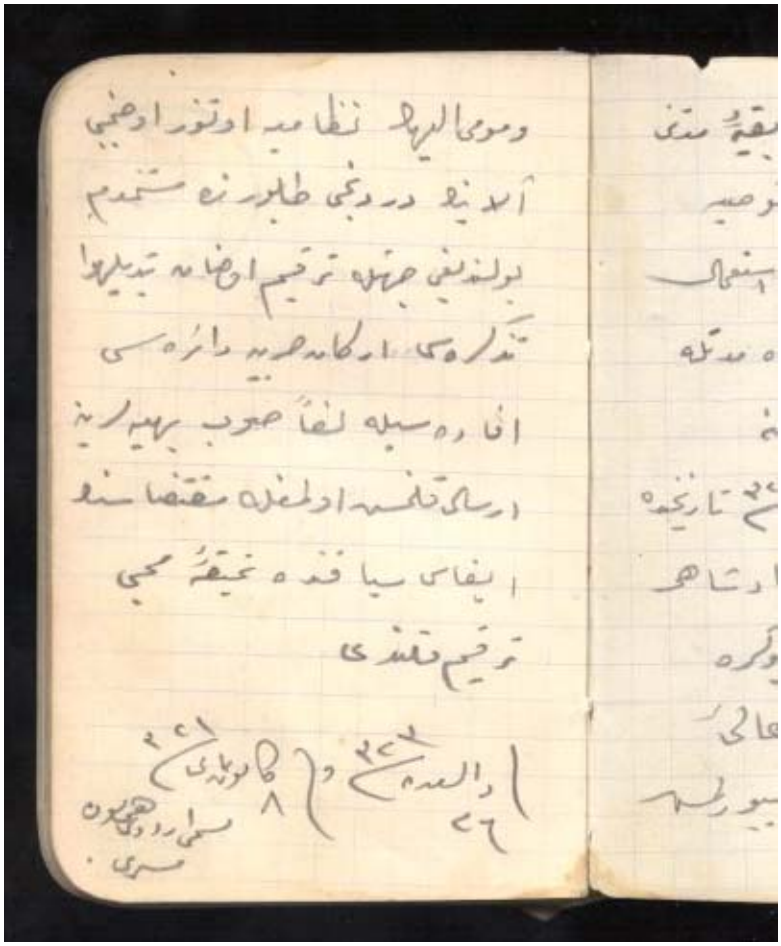
145 frank yemekle beraber 110 frank yemeksiz.

Yafa'dan İzmir'e kadar Hidiv ile.

Pazartesi, çarşamba, cuma günü Yafa, İskenderiye, Pire 80 frank.

Kânûn-ı sânî 320 Cuma günü kânûn-ı sânî maaşı 380, şubat maaşı, şubat ta'yinat bedeli = 560.

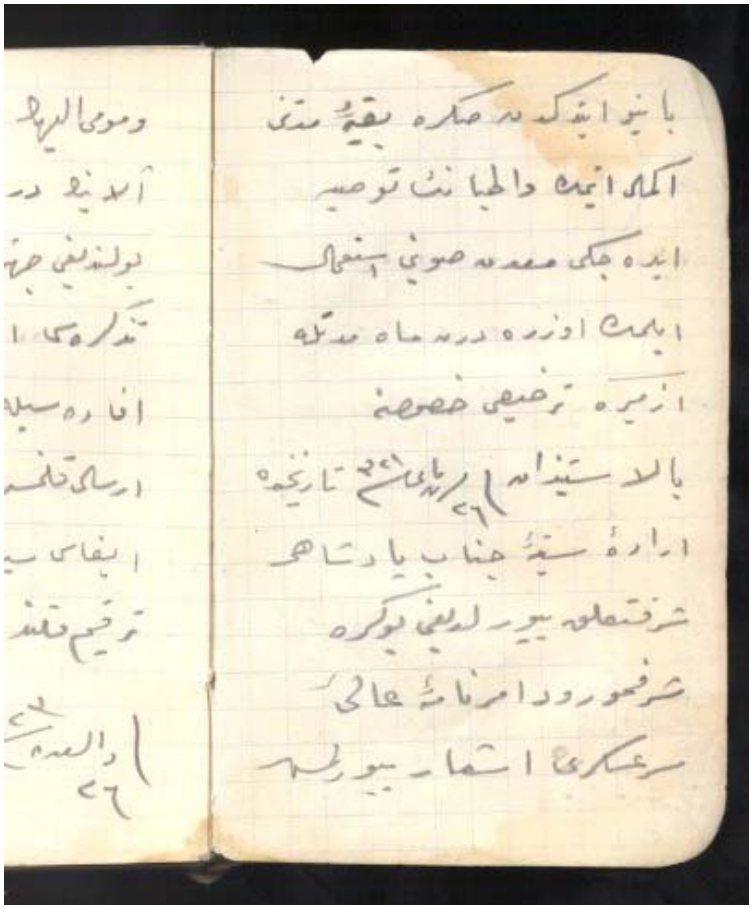
Tevkifât 152.

45-8bq

8 bq

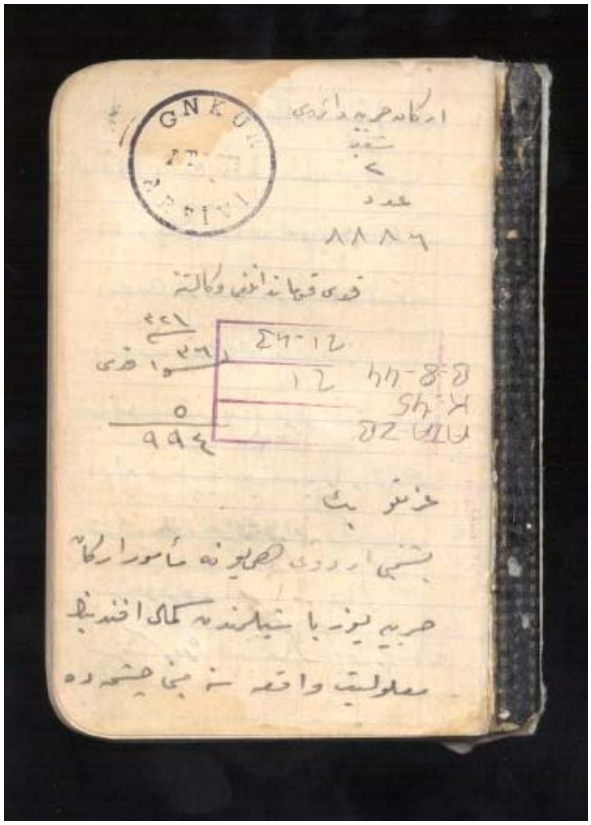
ve mumaileyhin nizamiye Otuz Üçüncü Alayının Dördüncü Taburuna müstahdem bulunduğu cihetle terkim olunan tebdil-i hava tezkeresi Erkân-ı Harbiye Dairesi ifadesiyle leffen savb-ı behiyelerine irsal kılınmış olmakla muktezasının ifası seyahında ... müheyya terkim kılındı. 26 Zilka'de 323 ve 8 Kânûn-ı sânî 321 Beşinci Ordu-yı Hümâyûn müşiri

45-8br

8 br

banyo ettikten sonra bakiye-i müddetini ikmâl etmek ve etibbanın tavsiye edeceği maden suyunu isti'mâl eylemek üzere dört mah müddetle İzmir'e terhis hususuna bil- istizan 26 Teşrin-i sânî 321 tarihinde irade-yi seniye-i cenab-ı padişâhî şeref müte'allik buyrulduğu bu kere şeref mevrud-u emirnâme-yi âli ser-askeri iş'ar buyurulmuş.

45-8bra

8bra

Erkân-ı Harbiye Dairesi

2 nci Şube

Adet 8886

Kudüs Kumandanlığı Vekâletine

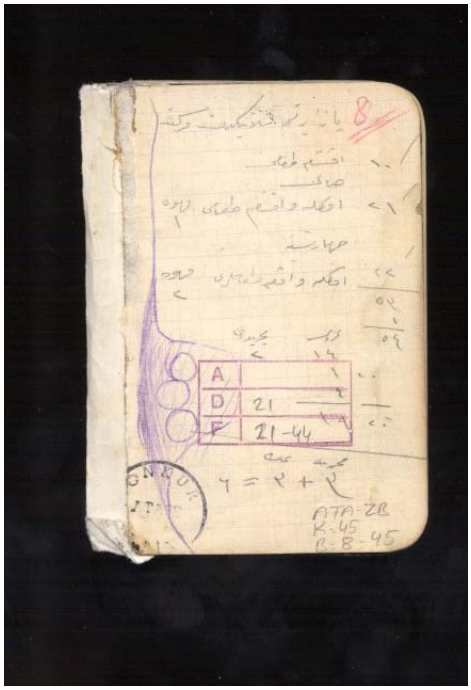
26 Cemaziyel âhir 321

5

994

İzzetlü Bey,

Beşinci Ordu-yı Hümâyûna me'mur Erkân-ı Harbiye Yüzbaşı arasından Kemâl Efendinin maluliyet-i vak'asına mebnî Çeşme'de,

45-8bs

8bs

Pazartesi

Selânik’ten hareket 10 akşam ta’amı

Salı

Öğle ve akşam ta’amı, 1 kahve

Çarşamba 10

21

Öğlen ve Akşam ta’amları 2 kahve 22

53

1

54

kuruş

14

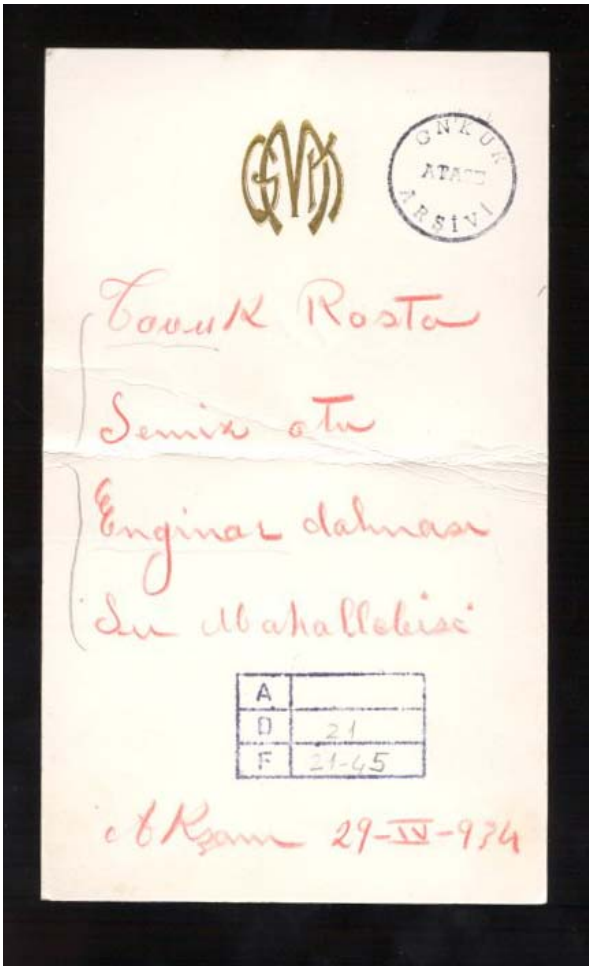
1,20

4

19,20

2 mecidiye

3 mecidiye + 3 = 6

ÜNLÜ
ATATÜRK
ARŞİVİ
Tonuk Rosta
Semiz otu
Enginar dalması
Su Mahallesi
A
D 21
F 21-45
Kşam 29-IV-974

45-8bt

8 bt

GMK (arma)

Tavuk rosto

Semiz otu

Enginâr dolma

Su muhallebisi

Akşam 29-4-934

ZAMAN DİZİNİ

3 Temmuz 1866	: Sadowa Savaşı'nda Avusturya'nın yenilgiye uğraması.
23 Ağustos 1866	: Prusya ile Avusturya arasında Prag'da barış anlaşması imzalanması.
19 Temmuz 1870	: Fransa'nın Prusya'ya savaş ilân etmesi.
2 Ağustos 1870	: Fransa-Prusya Savaşı'nın fiilen başlaması.
1 Eylül 1870	: Fransa ve Prusya arasında Sedan'da meydan savaşı yapılması.
2 Eylül 1870	: Üçüncü Napolyon'un 80.000 kişilik askeri ile Prusya kuvvetlerine esir düşmesi.
4 Eylül 1870	: Fransa'da, Üçüncü Napolyon'un tahttan indirilmesiyle imparatorluğun sona ermesi, Üçüncü Cumhuriyet'in kurulması.
19 Eylül 1870	: Prusya ordularının Paris'i kuşatmaya başlaması.
18 Ocak 1871	: Versailles Sarayı'nın "Aynalı Salonu"nda Alman İmparatorluğu'nun ilân edilmesi.
28 Ocak 1871	: Fransızların Prusya'ya karşı yenilgiyi kabul ederek ateşkes anlaşması imzalaması.
26 Şubat 1871	: Fransızların Almanya ile Versailles'te ön barış imzalaması.
10 Mayıs 1871	: Fransa ile Almanya arasında Frankfurt'ta asıl barış anlaşmasının imzalanması.
13 Mart 1871	: Londra'da Karadeniz'in tarafsızlığına son veren bir anlaşmanın imzalanması.
11 Ocak 1905	: Mustafa Kemal'in kurmay yüzbaşı rütbesi ile Harp Akademisinden mezun olması, kurmay stajı için Şam'da bulunan 5 nci Ordu emrine tayin edilmesi.

20 Haziran 1907 : Mustafa Kemal'in kıdemli yüzbaşı olması.

22 Haziran 1908 : Mustafa Kemal'in Rumeli Şark (Doğu) Demir Yolları müfettişliğine atanması.

DİZİN (Şahıs, Yer Adları)

1

10 ncu Kolordu, 29

17 nci Fırka, 13, 26

2

2 nci Ordu, 15, 28, 29, 30, 36

A

Ahse Köprüsü, 10

Alman, II

Alsas-Loren, V, 2, 8

Arnavutluk, VI, 5, 42, 43

ATATÜRK, I, II, VI, 1, 4

Avlonya, 42, 43

Avusturya, V, 1, 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 24, 27, 28, 42, 43, 44

B

Baden, 9

Baus Meydan Muharebesi, 32

Bavyera, 3, 8, 10, 14, 17, 19, 23, 24, 29, 36

Berlin, VI, 3, 9, 13, 15, 16, 20, 21, 25, 26, 27, 29, 32, 33, 36, 42

Bismark, 8, 9, 12

Bosna-Hersek, 43

Bulgar, 13, 22

D

Danimarka, V, 1, 13, 14, 25, 26

Dezil, 10

F

Fransa, V, 1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 21, 22, 24, 26

Fredik Wilhelm, 28

G

Galiçya, 14

General Goltz, 2

General Hezel, 2

General Moltke, 2

General Şazel, 2

Germedbahaym, 10

H

Hacı İsa Efendi, 44

I

I nci Ordu, 34

II nci Ordu, 34

III ncü Ordu, 34

İ

İşkodra, 42

K

Kanis, 10

Kırım Harbi, 2

Konlis, 10

Kölin, 10

Kurtuluş Savaşı, I, II

L

Lüksemburg, 2, 8, 20

M

Moltke, V, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 36, 37

Muş, 37

N

Napolyon, V, 2, 13, 15, 16, 18, 20, 22, 31, 32, 33

O

Osman Bey, 50

Otto von Bismarck, V, 1

P

Prizen, 42

Prusya, V, 1, 2, 8, 9, 11, 12, 14, 18, 21, 27, 38

R

Ren, 2, 10, 11, 13, 16, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 35

S

Sadowa, V, 1, 2

Saksonya, 3, 9, 13, 20, 27, 29, 31, 34

Selânik, 7, 37, 43, 48, 53, 56, 57

Sırp, 13

Sofya, 23

Strazburg, 11, 12, 20, 21, 22, 25

Ş

Şam, 5, 45, 51

Şilezya, 3, 11, 14, 15, 17, 20

Şimal denizi, 13

T

Tuna, 14

Ü

Üsküp, 42

V

Viyana, 1, 17

Viyana Kongresi, 1

Y

Yenipazar, 42

Yunan, II

Z

Ziya Yusuf, 37